

Den elintensiva
industrin under
kärnkraftsavvecklingen

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2014

National Library
of Sweden

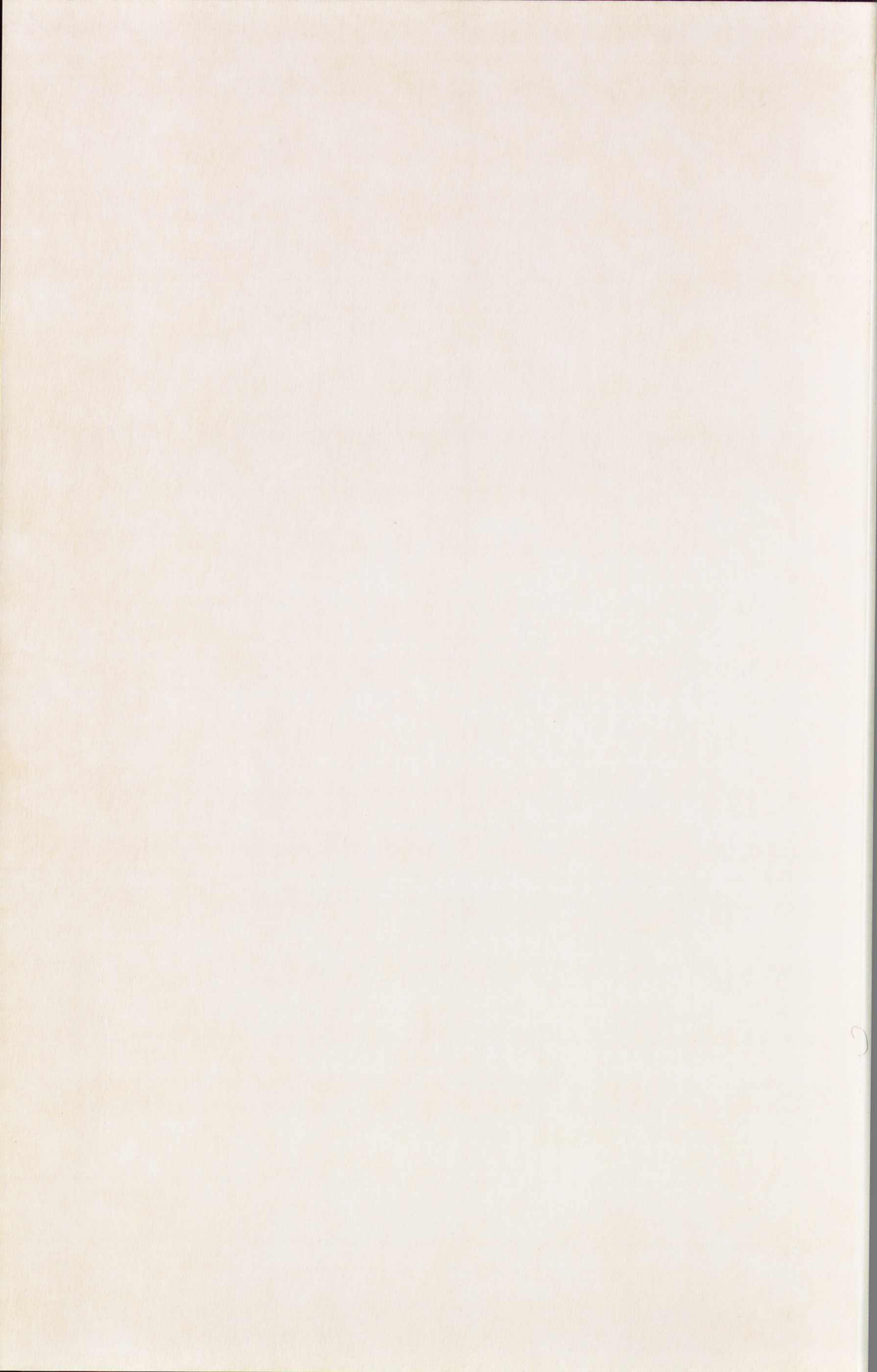
SOU 1990:22

Den elintensiva
industrin under
kärnkraftsavvecklingen

Bilagedel

SOU 1990:22

Statens offentliga utredningar
1990:22
Miljö- och energidepartementet

Den elintensiva industrin under kärn- kraftsavvecklingen

Bilagedel

*Utredningen om konkurrensvillkoren för
elintensiv industri*

Betänkande från EL · 90
Stockholm 1990

Allmänna Förlaget har utgivit en bibliografi över SOU och Ds som omfattar åren 1981 — 1987. Den kan köpas från förlagets Kundtjänst, 106 47 STOCKHOLM. Best. nr 38-12078-X.

Beställare som är berättigade till remissexemplar eller friexemplar kan beställa sådana under adress:

Regeringskansliets förvaltningskontor

SOU-förrådet

103 33 STOCKHOLM

Tel: 08/763 23 20 Telefontid 8¹⁰ - 12⁰⁰

08/763 10 05 12⁰⁰ - 16⁰⁰ (endast beställare inom regeringskansliet)

GRAPHIC SYSTEMS
Stockholm 1990

ISBN 91-38-10532-2
ISSN 0375-250X

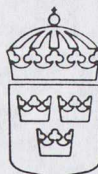
INNEHÅLL**Bilagor**

1	Utredningens direktiv	5
2	Statistik över elanvändningen i Sverige	11
3	Strukturuomvandling och teknikanpassning inom industrin	59
4	Beroendet av elintensiv produktion i lokala arbetsmarknader	105
5	Konkurrentländernas elmarknader	137
6	Uppskattningar av kapacitetsutvecklingen	203
7	Energienheter m. m.	209

Indhold

1	Foreordning af...
2	Statistik over...
3	Statistik over...
4	Statistik over...
5	Statistik over...
6	Statistik over...
7	Statistik over...

Kommittédirektiv

Dir. 1988:75

Konkurrensvillkoren för elintensiv industri

Dir. 1988:75

Beslut vid regeringssammanträde 1988-12-22

Chefen för miljö- och energidepartementet, statsrådet Dahl, anför.

Mitt förslag

En särskild utredare tillkallas för att undersöka hur konkurrensförhållandena för den elintensiva industrin påverkas under kärnkraftsavvecklingen samt redovisa eventuella behov av åtgärder för att behålla rimliga internationella konkurrensvillkor för denna industri samtidigt som kärnkraftsavvecklingen genomförs. Utredaren bör även kartlägga behovet av särskilda insatser inom arbetsmarknads-, regional- eller industripolitiken i orter och regioner som är särskilt beroende av elintensiv industri.

Riktlinjer för kärnkraftsavvecklingens inledning, m.m.

Energipolitikens huvuduppgift inför 1990-talet är att skapa de förutsättningar som behövs för att omställningen av energisystemet skall kunna genomföras. Kärnkraftsavvecklingen har en central betydelse i omställningsprocessen. Kärnkraftsavvecklingen skall genomföras utan att landets elförsörjning äventyras och utan att samhällsekonomiska, sociala eller miljöpolitiska mål riskeras. Denna målsättning gäller hela avvecklingsperioden.

I juni 1988 beslutade riksdagen om ett handlingsprogram för kärnkraftsavvecklingens inledning (přöp. 1987/88:90, NU 40, rskr. 375). Beslutet innebär bl. a. att en första reaktor skall tas ur drift år 1995 och en andra år 1996 – en i Ringhalsverket och en i Barsebäcksverket. Regeringen kommer år 1990 att förelägga riksdagen förslag om vilka två reaktorer i dessa verk som skall tas ur drift åren 1995 och 1996.

Ett program för elhushållning och en rad åtgärder för tillförselplanering skall i enlighet med riksdagens beslut genomföras. Vid behov skall ytterligare åtgärder vidtas för att till mitten av 1990-talet åstadkomma en nödvän-

dig elhushållning och säkerställa kraftsystemets leveransförmåga. En första avstämning av vilka ytterligare åtgärder som kan behövas skall göras år 1990.

I propositionen anförde jag att kärnkraftsavvecklingens inledande skede borde preciseras och att statsmakterna därför nu bör besluta att två reaktorer skall tas ur drift vid mitten av 1990-talet och därvid även ange vilka kärnkraftverk som berörs. Jag konstaterade också att energipolitiken måste ha en i huvudsak långsiktig inriktning men att det finns en betydande osäkerhet inom flera viktiga områden. Energipolitiken bör därför utformas så att tillräcklig handlingsfrihet och handlingsberedskap kan behållas. Riktlinjerna för den fortsatta kärnkraftsavvecklingen, efter det att de två första reaktorerna har tagits ur drift, bör preciseras senare.

I propositionen konstaterades vidare bl. a. att kärnkraftsavvecklingen innebär att en del av eltillförseln måste ersättas med annan elproduktion. Behovet av ny elproduktionskapacitet kommer att medföra ökade samhälls-ekonomiska kostnader. Det är önskvärt att dessa ökade kostnader tillåts påverka prisnivån. Endast då ges ekonomisk stimulans till en ökad energihushållning.

Den svenska elmarknaden karaktäriseras bl. a. av att någon statlig reglering av priset inte förekommer. I ett internationellt perspektiv anses den svenska elmarknaden fungera väl när det gäller att effektivt utnyttja de sammanlagda produktions- och distributionsresurserna. Det finns, som jag anförde i propositionen, inga skäl att ändra på elmarknadens grundläggande funktionssätt. Jag konstaterade att det inte finns något behov av att påverka prisbildningen genom direkta ingripanden från regeringen eller riksdagen.

Till den elintensiva industrin räknas främst gruv-, järn- och stål och övrig metallindustri, massa- och pappersindustri samt kemisk basindustri. Dessa branscher sysselsätter för närvarande ca 100 000 personer i Sverige. Företagen är i stor omfattning lokaliserade till Bergslagen och norra Sverige. I dessa områden svarar de för upp emot 40 % av den totala industrisysselsättningen. Den elintensiva industrin har en mycket stor exportandel och dess exportvärde uppgår till ca en tredjedel av industrins totala nettoexportvärde.

I propositionen anfördes att en mycket snabb ökning av den svenska elintensiva industrins elkostnader i förhållande till den internationella prisutvecklingen på el skulle komma att leda till en allvarlig försämring av dessa branschers konkurrensvillkor. Jag anmälde därför att en särskild arbetsgrupp skulle tillsättas med uppgift att till år 1990 redovisa förslag till åtgärder som syftar till att rimliga konkurrensvillkor för den elintensiva industrin kan bibehållas. Speciella regionalpolitiska åtgärder kan därutöver bli nödvändiga i särskilt utsatta orter och regioner.

Näringsutskottet tillstyrkte i allt väsentligt regeringens förslag till riktlinjer för hur kärnkraftsavvecklingen bör inledas. Utskottet underströk att prishöjningar på el på sikt är ofrånkomliga när ny produktionskapacitet, med

högre produktionskostnader, tas i drift. Den framtida elprisutvecklingen beror på flera faktorer, varav kärnkraftsutvecklingen är en. Enligt utskottet stiger elpriserna snabbare ju mer elförbrukningen ökar och ju snabbare kärnkraften utvecklas. Utskottet framhöll att en kraftig elhushållning är det bästa sättet att hålla tillbaka behovet av produktionsutbyggnad och därmed de kommande elprishöjningarna. Vidare är elprisutvecklingen beroende av de prissättningsmetoder som tillämpas. Utskottet framhöll att principerna för prissättning bör underordnas övriga övergripande samhällsmål. Detta gäller enligt utskottet även tillämpningen av det höjda avkastningskravet på Vattenfall.

Utskottet anförde vidare som sin mening att det är viktigt att den omställning av energisystemet som nu förestår sker på samhällsekonomiskt rationella grunder. När det gäller prissättningen på el anförde utskottet att elpriserna skall möjliggöra ett effektivt utnyttjande av befintliga investeringar på såväl produktions- som användningssidan. De skall också ge förutsättningar för nya investeringar. I likhet med vad som anfördes i propositionen ansåg utskottet att det inte finns skäl för regering och riksdag att inför den förestående omställningen av energisystemet ändra på elmarknadens grundläggande funktionssätt. Direkta statliga regleringar av priset bör följaktligen undvikas som styrmiddel i denna omställning. Principen om prissättning enligt långsiktig marginalkostnad bör enligt utskottet underordnas andra samhällsmål, exempelvis att den elintensiva industrins internationella konkurrenskraft skall bevaras.

Utskottet anförde att det var väl medvetet om att en fortsatt strukturomvandling är att vänta inom industrin. I detta sammanhang borde dock, enligt utskottet, särskilt beaktas att den elintensiva industrin är väsentligt känsligare för förändringar i elpriset än övrig industri. Utskottet markerade betydelsen av att det inför den första kontrollstationen år 1990 redovisas förslag till åtgärder som syftar till att vidmakthålla rimliga arbetsvillkor för den elintensiva industrin. Utskottet betonade särskilt vikten av att regering och riksdag värnar om den elintensiva industrins långsiktiga överlevnadsmöjligheter, inte minst mot bakgrund av att denna industri har sin tyngdpunkt i Bergslagen och norra Sverige som kännetecknas av svåra sysselsättningsproblem.

Den elintensiva industrins situation

De kommande prishöjningarna på el kan komma att innebära påfrestningar för bl. a. den elintensiva industrin. Detta gäller särskilt om de reala elprishöjningarna blir avsevärt större i Sverige än i våra viktigaste konkurrensländer. Industrins strukturomvandling kan därmed öka i takt och ges en annan inriktning. Det är emellertid angeläget att svensk industris internatio-

nella konkurrenskraft bibehålls och att strukturomvandlingen sker i en samhällsekonomiskt acceptabel takt. Härvid bör även risken för regionala obalanser och andra problem uppmärksammas.

Jag vill i detta sammanhang understryka att andra faktorer än elprisutvecklingen har betydelse för industrins konkurrenskraft. Även skatter och avgifter påverkar industrins energikostnader. Ny teknik och nya processer i tillverkningen kan leda till att elprishöjningar inte får fullt genomslag i företagens produktionskostnader. En viss övervältring av kostnaderna på råvaruleverantörer och andra leverantörer kommer troligen också att ske. Å andra sidan kan t. ex. effektivare miljöskyddsteknik ibland kräva mera el och medföra ökade svårigheter för industrin att göra betydande elbesparingar.

Uppbyggnaden av den elintensiva industrin har i Sverige underlättats av tillgången till vattenkraft med låga produktionskostnader. Under de senaste åren har det skett stora förändringar i den enskilda kraftindustrins ägandeförhållanden. Många företag som bedriver en industriell verksamhet har dock fortfarande en kraftverksrörelse eller kraftproduktion i företaget eller i närstående företag. Regeringen har uppdragit åt statens energiverk att kartlägga ägandet av den privata kraftproduktion som bedrivs i Sverige. Energiverket skall redovisa sin kartläggning senast den 1 mars 1989.

Energiskatternas utformning har betydelse för industrins konkurrenskraft. I Sverige beskattas energi enbart med differentierade punktskatter. Sverige skiljer sig i detta avseende från flertalet av våra huvudsakliga konkurrentländer – bl. a. länderna inom EG – där energi normalt beskattas med en kombination av mervärdeskatt och förhållandevis låga punktskatter. I avsikt att ge den svenska industrin jämförbara konkurrensvillkor ges redan i dag möjligheter att genom avdrag och nedsättning av energiskatten begränsa kostnaderna för främst energiintensiv produktion. Möjligheterna att inordna energiområdet under mervärdebeskattningen prövas för närvarande av kommittén (Fi 1987:06) för indirekta skatter. Av kommitténs direktiv (dir. 1987:30) framgår bl. a. att energibeskattningsens karaktär av energipolitiskt styrmedel, liksom statsfinansiella skäl, talar för att någon form av styrande punktskatter torde få behållas även om energin omfattas av mervärdeskatt. Kommittén förväntas redovisa sina ställningstaganden beträffande utformningen av den framtida energibeskattningen under det första halvåret 1989.

Utredningsuppdraget

En särskild utredare bör tillkallas för att inför 1990 års energipolitiska beslut undersöka hur konkurrensförhållandena för den elintensiva industrin

påverkas under kärnkrafts-utvecklingen. Utredaren bör redovisa eventuella behov av åtgärder för att behålla rimliga internationella konkurrensvillkor för denna industri samtidigt som kärnkrafts-utvecklingen genomförs. Utredaren bör även kartlägga behovet av särskilda insatser inom arbetsmarknads-, regional- eller industripolitiken i orter och regioner som är särskilt beroende av elintensiv industri.

Utredaren bör biträdas av en arbetsgrupp med företrädare för bl. a. industrin och de fackliga organisationerna och berörda myndigheter.

En viktig utgångspunkt för utredarens överväganden och förslag är de riktlinjer för kärnkrafts-utvecklingens inledning som jag nu har redogjort för.

En grundläggande uppgift för utredaren är att bedöma betydelsen av el- och energikostnaderna för den svenska elintensiva industrins internationella konkurrenskraft. Som grund för en sådan bedömning bör utredaren bilda sig en uppfattning om de faktiska elkostnaderna i de viktigaste konkurrentländerna och om utvecklingen av dessa kostnader. Utredaren bör undersöka och redovisa de system för prissättning av el som tillämpas i dessa länder. Utredaren bör även bedöma de anpassningsmöjligheter som företagen har vid ökade elpriser och därvid bl. a. uppmärksamma företagens möjligheter till en effektivare användning av el.

Utredaren bör redovisa förslag till åtgärder som leder till rimliga konkurrensvillkor och värnar lönsamma överlevnadsmöjligheter för den elintensiva industrin. De förslag som läggs skall syfta till att underlätta en anpassning till de elprishöjningar som mot bakgrund av högre kostnader i elproduktionen är nödvändiga och önskvärda av samhällsekonomiska skäl.

För utredaren bör vidare gälla att de föreslagna åtgärderna inte får innebära förändringar i de grundläggande funktionssätt med bl. a. prisbildning utan statlig reglering som kännetecknar den svenska elmarknaden.

De åtgärder som föreslås bör vara så utformade att de ger incitament till en effektiv användning av el och energi. Åtgärderna får inte leda till att en industristruktur baserad på förhållandevis låga elpriser konserveras. Utredaren bör redovisa kostnaderna för de föreslagna åtgärderna samt hur dessa kan fördelas i samhället. Förslag får inte läggas som står i strid med Sveriges grundläggande frihandelslinje.

Utredaren bör söka ange de regioner och orter som främst skulle påverkas av nedläggning av företag och arbetsställen där orsaken är försämrad lönsamhet till följd av elprishöjningar enbart i Sverige.

Vidare bör utredaren kartlägga behovet av särskilda insatser inom arbetsmarknads-, regional- eller industripolitiken för att möta de problem som kan uppstå när det gäller bl. a. sysselsättningen i särskilt utsatta regioner och orter. Därvid bör utredaren överväga alternativa typer av åtgärder för att möta sådana problem. Utredaren bör dock ej lämna förslag till slutligt utformade

arbetsmarknadsinsatser, då sådana är beroende av den aktuella arbetsmarknadssituationen.

Utredaren bör utarbeta sina förslag med tyngdpunkten lagd på 1990-talet. Härvid bör utredaren ha ett perspektiv som omfattar perioden fram till år 2010.

Utredaren bör beakta de överväganden som görs i bl. a. kommittén (Fi 1987:06) med uppdrag att utreda den indirekta beskattningen och utredningen (Fi 1985:06) med uppdrag att göra en översyn av företagsbeskattningen.

Vidare bör utredaren beakta vad som framkommer i statens energiverks kartläggning av den privata kraftproduktionen.

Utredaren bör även ta del av statens energiverks rapporter (STEV 1987) Styrmedel att reglera särskilt elkrävande industriföretag samt (STEV 1988:7) Elpriser och svensk industri och göra de ytterligare överväganden som detta material ger anledning till.

Utredaren bör beakta innehållet i regeringens direktiv (dir. 1984:5) till samtliga kommittéer och särskilda utredare angående utredningsförslagets inriktning. Utredaren bör vidare beakta innehållet i regeringens direktiv (dir. 1988:43) angående EG-aspekter i utredningsverksamheten.

Utredaren bör redovisa resultatet av sitt arbete senast den 1 mars 1990.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen be- myndigar chefen för miljö- och energidepartementet

att tillkalla en särskild utredare – omfattad av kommittéförordningen (1976:119) – med uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder så att rimliga internationella konkurrensvillkor kan bibehållas för den elintensiva industrin.

att besluta om sakkunniga, experter, sekreterare och annat biträde åt utredaren.

Vidare hemställer jag att regeringen beslutar

att kostnaderna skall belasta fjortonde huvudtitelns anslag Utredningar m.m.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och bifaller hennes hemställan.

(Miljö- och energidepartementet)

STATISTIK ÖVER ELANVÄNDNINGEN I SVERIGEInnehåll

1. Inledning
2. Statistikens innehåll
 - 2.1 Allmänt
 - 2.1.2 Definitioner och begrepp
 - 2.1.3 Sekretessbestämmelser
 - 2.2 El- och fjärrvärmestatistiken
 - 2.3 Industristatistiken
 - 2.4 Utrikeshandelsstatistiken
 - 2.5 Sysselsättningsstatistiken
 - 2.6 Övrigt dataunderlag
3. Tillämpade definitioner
4. Tabeller

1

INLEDNING

I denna bilaga presenteras statistik för elanvändningen i Sverige som tagits fram för utredningens arbete. Uppgifterna beskriver dels hur användningen av elkraft förändrats under de senaste årtiondena dels hur den är fördelad på olika samhällssektorer. Elanvändningen inom industrin behandlas särskilt detaljerat. Vidare redovisas ett antal nyckeltal, där elanvändningen relateras till olika produktionsbegrepp.

I huvudsak har informationen hämtats från tre av statistiska centralbyråns (SCB:s) årliga statistikredovisningar: el- och fjärrvärmestatistiken, industristatistiken samt utrikeshandelsstatistiken. Därvid har redan publicerat tabellmaterial sammanställts, men dessutom har särskilda bearbetningar av rådata gjorts för att erhålla ytterligare information.

Uppgifterna från SCB har i några fall, när sekretessbestämmelser hindrat publicering (se nedan), kompletterats med data som hämtats direkt från berörda företag eller från branschorganisationer.

Vidare diskuteras och redovisas den definition av elintensiv produktion som utnyttjats vid utredningens arbete, liksom den indelning av industrin som ligger till grund för de av utredningen använda begreppen elintensiv industri och elkrävande arbetsställen.

Till grund för redovisningen av elanvändningen inom landet har två huvudstatistikkällor använts, dels den årliga industristatistiken, dels den årliga el- och fjärrvärmestatistiken. Uppgifterna från dessa båda statistikgrenar är (förutom olika detaljeringsnivåer) inte i alla avseenden jämförbara bl. a. på grund av olika indelningar och avgränsningar. Sålunda kan man t. ex. utläsa olika uppgifter om industrins elanvändning från el- och fjärrvärmestatistiken resp. industristatistiken. Nedan ges därför en redovisning av bearbetnings- och avgränsningsaspekter som är viktiga att uppmärksamma vid användningen och tolkningen av datamaterialet.

2.1 Allmänt om statistiken

Den befintliga statistiken över energianvändningen kan med avseende på datafångst/uppgiftslämnarkategori indelas i två typer. Dels finns (1) statistik baserad på uppgifter från producenter och distributörer av energivaror (s. k. leverantörsstatistik), dels (2) finns statistik baserad på uppgifter från energianvändare (s. k. användarstatistik).

Till den förstnämnda kategorin hör den årliga el- och fjärrvärmestatistiken, till den senare den årliga industristatistiken.

De olika kartläggningsteknikerna ger relativt stora skillnader för vissa mätvärden. Det finns flera förklaringar till detta.

Industristatistiken täcker inte in all industriell verksamhet (vilket el- och fjärrvärmestatistiken gör).

Sålunda ingår inte (definitionsmissigt):

- * industriarbetsställen med färre än fem årssysselsatta
- * förlagsverksamhet
- * vissa områden inom SNI 2, t. ex. torvframställning
- * vissa skyddade verkstäder o. d.

Den årliga el- och fjärrvärmestatistiken vidlades också av vissa brister vid registreringen av energianvändningen.

- * Leverantören har inte alltid ett heltäckande underlag för korrekt SNI-klassning av mottagarens verksamhet och/eller inte möjlighet att statistiskt strikt hålla isär olika verksamheter hos en och samma mottagare vid rapporteringen till SCB.
- * den under viss period levererade energimängden till olika användare kan, för lagringsbara energivaror, ej oväsentligt avvika från den faktiska samtida förbrukningen.

Detta senare gäller ju inte för energiformen elkraft, men här finns andra felkällor, dels tillämpas i vissa fall preliminär debiteringsteknik som grund för statistikredovisningen av elanvändningen, dels föreligger förskjutningar i avläsningstillfällena mellan olika kalenderår med åtföljande felallokeringar av den redovisade årsförbrukningen.

En analys och utvärdering av ofullkomligheterna enligt ovan leder fram till följande allmänna slutsats: för industrisektorn totalt bör elstatistikens totalram användas. För branschvisa analyser bör industristatistiken användas. I sammanhanget bör framhållas att

industristatistikens uppgifter om förbrukad elkraft kan bedömas ha mycket hög precision just för de el-intensiva industribranscherna.

2.1.2 Definitioner och begrepp

I föreliggande tabellredovisning används ofta begrepp såsom bransch, arbetsställe, saluvärde, förädlingsvärde, elintensiv verksamhet samt elkrävande arbetsställen m. m. Bransch, arbetsställe, förädlingsvärde, och delvis också saluvärde har i statistiska sammanhang noga definierade betydelser, vilka förklaras närmare nedan. Begreppen elintensiv och elkrävande däremot används vanligen utan exakta avgränsningar, men har här givits mer preciserade betydelser som redovisas i avsnitt 3.

Arbetsstället

Uppgiftslämnarenhet till industristatistiken är arbetsstället. Detta definieras som en lokalt fristående produktionsenhet där, inom ramen för ett enda företag, bedrivs ett enda slag av verksamhet. Ett arbetsställe avgränsas således del genom ett geografiskt lokalt kriterium, dels genom ett branschmässigt homogent kriterium. Avkall på dessa krav kan i det enskilda fallet accepteras om underlag ej finns för en tillfredsställande redovisning. I praktiken sammanfaller arbetsstället oftast med den lokala enheten (verksamhetsstället) hos ett företag. I regel sammanfaller också arbetsställe och företag, dvs. de flesta företag bedriver rörelse endast inom en lokal enhet och inom endast en näringsgren. Redovisningsproblem till statistiken föreligger dock beträffande den typ av arbetsställen som utför moment inom en integrerad produktionsprocess och är underordnade ett annat

(större) arbetsställe (administrativt och redovisningsmässigt). Sådana arbetsställen (s. k. filialarbetsställen) har ofta inte något bokfört saluvärde av produktionen. För dessa typer av arbetsställen ingår vanligen i statistiken uppgifterna om produktion, saluvärde och vissa kostnader i motsvarande uppgifter för huvudarbetsstället. Vissa data, bl. a. sysselsatta och förbrukningen av elkraft, redovisas dock särskilt för filialarbetsställena. Detta innebär bl. a. att en fullständig regional redovisning av data ur industristatistiken inte kan göras för vissa variabler, t. ex. saluvärdet av produktionen, om filialarbetsstället ligger på annan ort än huvudarbetsstället.

Branschbegreppet

Vid klassificering av produktionsenheter på näringsgrenar tillämpas svensk standard för näringsgrenindelning (SNI). Standarden används i bl. a. industristatistiken för att ange ett arbetsställes huvudaktivitet. En näringsgren (industribransch) utgör alla arbetsställen med en viss verksamhet som huvudaktivitet. Ett arbetsställes klassificering till en viss näringsgren sker med utgångspunkt från de produkter som framställs vid arbetsstället.

Näringarna uppdelas enligt SNI i sex hierarkiska nivåer. Industrin (SNI 2-3) inkluderar totalt 194 detaljgrupper, dvs. den indelas på den mest detaljerade nivån (6-siffernivån) i 194 aktivitetsarter. Tabell 1 är en förteckning över SNI:s näringsindelning på 4-siffernivå, utom vad gäller verkstadsindustrin där förteckningen begränsats till 3-siffernivån.

Produktionens saluvärde

Summa saluvärde av produktionen utgörs av det sammanlagda produktionsvärdet (fritt fabrik) av de för avsalu framställda produkterna samt ersättningar för utförda reparationer, lönebearbetning o. d. I regel utgörs saluvärdet av bruttobelopp utan avdrag för kostnader för råvaror m. m., men i de fall produkterna framställs mot lön ingår endast lönebeloppen. Om lönearbete utförs åt annat industriföretag inom samma bransch föreligger en dubbelräkning för branschen ifråga beroende på att värdet av lönearbetet även ingår i det beställande företags saluvärde. Produktionens saluvärde i industristatistiken innefattar därutöver betydande dubbelräkningar (totalt och på branschnivå) av det skälet att en vara, som produceras av ett arbetsställe inom en viss bransch, kan ingå som råvara i ett annat arbetsställe i samma bransch. Ett branschvist saluvärde påverkas sålunda bl. a. av dels varuströmmarna mellan arbetsställena inom branschen ifråga dels integrationsförhållandena hos ett företag/eller ägarkonstellationer av företag. Beroende på graden av integration kan halvfabrikat som tillverkas vid ett arbetsställe antingen levereras för vidare förädling vid annat arbetsställe (inom eller utom ett företag) eller vidarebearbetas till mer förädlade produkter vid samma arbetsställe. Uppgifter om den för avsalu avsedda produktionen är sålunda inte enbart beroende av produktionens storlek utan också på integrationsgraden.

Omfattningen av dubbelräkningarna är vidare beroende av hur precist uppgiftslämnarna till statistiken kan leva upp till kraven på "branschrenhet" resp. geografisk avgränsning. De påverkas bl. a. också av hur detaljerat man vill driva en branschnedbrytning och/eller geografisk nedbrytning.

Förädlingsvärde

Som framgått ovan innefattar saluvärdet dubbelräkningar i ett antal avseenden. Förädlingsvärdet däremot anger endast den värdeökning som ernås genom bearbetningen inom varje bransch. I industristatistiken har dessa förädlingsvärden erhållits genom att på arbetsställesnivå för varje bransch från saluvärdet subtrahera kostnaderna för råvaror, halvfabrikat, energivaror m. m. Förfarandet avser att eliminera ovannämnda dubbelräkningar. Förädlingsvärdet vid ett arbetsställe (för en bransch) är sålunda en restpost, som bl. a innefattar löner m. m. till den egna personalen, kapitalkostnader samt företagsvinst. I det förädlingsvärdebegrepp som tillämpas i industristatistiken (census value-added) inkluderas vidare vissa kostnader som i förekommande fall inte kan fördelas på arbetsställesnivå.

2.1.3 Sekretessbestämmelser

Enligt sekretesslagen är möjligheten att redovisa uppgifter ur de aktuella statistikällorna begränsad så att information om enskilda företag/arbetsställen inte skall röjas. I korthet innebär detta att alla statistiska uppgifter måste avse minst tre företag eller arbetsställen, samt att inte något företag/arbetsställe får dominera uppgifterna (t. ex. genom att svara för mer än hälften av produktionsvärdet) så att uppgifterna speglar det dominerande företaget/arbetsstället. Sådana uppgifter skall inte heller kunna härledas ur materialet. I vissa fall, när sekretessbestämmelserna omöjliggjort uttag från IS, har industristatistikens data här kompletterats med information från branschorganisationer eller enskilda företag.

2.2 El- och fjärrvärmestatistiken

Undersökningen genomförs årligen och omfattar praktiskt taget samtliga producenter och distributörer på området. Redovisningen omfattar bl. a. förbrukning av bränslen, produktion, energiförluster samt leveranser med fördelning på konsumentkategorier. I leveransuppgifterna förekommer inte någon nedbrytning på industribranscher utan endast en uppgift på leveranser till industrisektorn totalt. Som framgått av avsnitt 2.1 avviker denna från motsvarande redovisning i industristatistiken.

2.3 Industristatistiken

Statistiken omfattar samtliga industriarbetsställen med minst fem årssysselsatta och kartläggningen avser bl. a. produktion, förbrukning av inköpta bränslen (ej egentillverkade såsom avlutar och vedrester), drivmedel samt elenergi. Energiförbrukningen fördelas branschvis för varje typ av energislag och anges såväl i värde som kvantitet. Kostnaderna inkluderar av förbrukare till staten inlevererade indirekta skatter.

2.4 Utrikeshandelsstatistiken

Uppgifterna i rubricerade statistik bygger på de export- och importanmälningar som insamlas av tullverket vid varornas gränspassage. I både export och import svarar ett relativt litet antal företag för höga andelar av utrikeshandeln. Datafångsttekniken för utrikeshandelsstatistiken innebär att exporten/importen kan hänföras till varubranscher enligt SNI.

2.5 Sysselsättningsstatistik

Uppgifter om sysselsättning har inhämtats från två statistikredovisningar: arbetskraftsundersökningarna (AKU) och industristatistiken (IS). Dessa uppgifter är inte fullt jämförbara på grund av skillnader i undersökningsmetodik, definitioner och mättidpunkter.

Arbetskraftsundersökningarna utförs varje månad genom intervjuer med ett urval av ca 18 000 personer i åldrarna 16-64 år. Utifrån denna urvalsundersökning skattas uppgifter angående sysselsättning, näringsgrenstillhörighet, etc. på nationell nivå. Uppgifterna i industristatistiken härrör från en totalundersökning såsom beskrivits ovan i avsnitt 2.1.

Förutom de skillnader som kan uppkomma till följd av undersökningsmetoderna bör följande olikheter understrykas:

- * industristatistiken täcker inte in all industriell verksamhet (se ovan i avsnitt 2.1), medan urvalsramen för arbetskraftsundersökningarna är registret för totalbefolkningen.
- * när uppgifter i industristatistiken baseras på data för arbetsställen exkluderas sysselsatta vid t. ex. huvudkontor.
- * årsdata från arbetskraftsundersökningarna är skattningar som bygger på samtliga månatliga undersökningar under året. Industristatistikens sysselsättningsuppgifter gäller beträffande tjänstemän den 1 augusti det aktuella året, beträffande arbetare medeltal under redovisningsperioden (vanligen kalenderåret).

2.6 Övrigt dataunderlag

Genom de gemensamma varunomenklaturer som tillämpas i den svenska näringsstatistiken erbjuds möjligheter till jämförelser mellan olika statistikgrenar. Av speciellt intresse för EL 90 torde jämförelser mellan produktionsstatistik och utrikeshandelsstatistik vara.

I industristatistikpublikationen (del 2) redovisas i sammanställd form och på varunivå (enligt SITC) t. o. m. årgång 1987 uppgifter rörande produktion, import och export. Uppgifterna om produktionen har erhållits från industristatistiken. Uppgifterna rörande import och export är hämtade från utrikeshandelsstatistiken. Även om denna redovisning har utgått från en gemensam varunomenklatur är redovisade uppgifter beträffande värden inte helt jämförbara. Produktionsuppgifterna är redovisade fritt fabrik medan utrikeshandelsstatistikens värden bl. a. innefattar transportkostnader, samt lagrings- och försäljningskostnader efter produktionsstatistikens mätpunkt. Importuppgifterna anges därtill cif och exportuppgifterna fob. Vid jämförelser mellan uppgifterna bör även beaktas att en viss kalendarisk tidsförskjutning föreligger mellan produktionstillfälle och exporttillfälle. I grova drag torde dock den aktuella sammanställningen i Industri (del 2) avspegla relationerna produktion - import - export för olika här särredovisade varugrupper.

Av större intresse än ovan redovisad relation torde för EL 90 vara en branschvis redovisning av produktion, export samt/import - där importen avser importdelen i branschens input. Traditionell statistik över detta saknas men dylika beräkningar görs intermittent i form av input-output-matriser inom ramen för SCB:s nationalräkenskaper. I dessa input-output-matriser

ingår dels konsistent värdering av uppgifter om produktion och export-import, dels avser importen den import som åtgått för produktionen inom olika bransch-aggreat. Det branschbegrepp som används i detta sammanhang är dock något annorlunda än industristatistikens. I industristatistiken baseras produktionsredovisningen för en bransch på uppgifter från arbetsställen klassificerade till en viss bransch, i input-output redovisningen definieras en bransch på basis av produktion av varor klassade till viss bransch. För den redovisning av olika branschers export- och importhandel resp. nettoexport som ges i tabell 25 torde berörd distinktion inte innebära några större olägenheten. Uppgiften i tabellen avser situationen år 1980. Uppgifter avseende år 1985 blir tillgängliga sommaren 1990.

3

TILLÄMPADE DEFINITIONER

Industriell verksamhet betecknas här som elintensiv när kostnaderna för elektricitet i branschen, eller vid arbetsstället, överstiger 3,5 % av saluvärdet. Det motsvarar ungefär den dubbla elkostnadsandelen för hela industrin år 1987.

Andra kriterier för benämningen elintensitet är tänkbara. Ibland relateras elkostnaden till förädlingsvärdet i stället för till saluvärdet. Gränsen för elintensitet nås då när elkostnaderna ligger kring 8-9 % av förädlingsvärdet, vilket motsvarar ungefär det dubbla procenttalet för hela industrin (industrins elkostnader motsvarade under åren 1983-1987 mellan 3,9 % och 4,3 % av förädlingsvärdet). I många fall utpekas inte samma arbetsställen som elintensiva enligt de två kriterierna. Saluvärdet inkluderar som berörts ovan utöver förädlingsvärdet också inköp från

andra företag av t. ex. råvaror, el, bränslen, transporter och tjänster. Arbetsställen där kostnaderna för sådana inköp utgör en förhållandevis liten del av totalkostnaderna blir i större utsträckning elintensiva enligt saluvärdesdefinitionen, medan arbetsställen där dessa kostnader är betydande oftare blir elintensiva enligt den alternativa definitionen. Produktionen vid de förstnämnda arbetsställena är vanligen mindre förädlad, medan motsatsen gäller för det andra slaget av arbetsställen.

Oavsett de ovan berörda analysbegränsningar som ett användande av saluvärdet kan innebära kan båda kriterierna för elintensitet försvaras. Det finns dock ett praktiskt skäl att välja det förstnämnda kriteriet före det andra. Konjunkturvariationerna slår igenom hårdare på förädlingsvärdet än på saluvärdet, varför elintensiteten vid olika arbetsställen (och därmed antalet elintensiva arbetsställen i en bransch) kommer att variera mycket år från år när elkostnadsandelen av förädlingsvärdet används som definition.

I så gott som alla branscher och delbranscher finns något elintensivt arbetsställe, och i några branscher är produktionen elintensiv vid nästan samtliga arbetsställen. Man brukar av tradition sammanföra branscher med många elintensiva arbetsställen under beteckningen elintensiv industri. Det gäller gruvindustrin, massa- och pappersindustrin, järn- och stålindustrin samt den kemiska basindustrin.

Inom dessa branscher finns dock delbranscher där produktionen är mindre elintensiv. Statens energiverk visar i en rapport (Effekter på industrin av stigande elpriser, 1987) att 15 delbranscher på SNI:s tre-, fem- eller sex-siffernivå var elintensiva år 1984 enligt kriteriet att delbranschens elkostnadsandel

översteg 3,5 % av saluvärdet. Dessa delbranscher, grupperade under samlande branschnamn, uppräknas nedan.

Gruvor och mineralbrott (SNI 2)

- SNI 230 Malmgruvor
- SNI 290 Andra gruvor och mineralbrott

Massa- och pappersindustri (SNI 3411)

- SNI 341111 Industri för mekanisk eller halvmekanisk massa
- SNI 341112 Sulfatmassaindustri
- SNI 341113 Sulfitmassaindustri
- SNI 341121 Tidnings- och journalpappersindustri
- SNI 341122 Kraftpapper- och pappindustri
- SNI 341129 Övrig pappers- och pappindustri
- SNI 34113 Träfiberplattindustri

Elintensiv kemisk industri (SNI 35111+35113)

- SNI 35111 Industri för oorganiska kemikalier
- SNI 35113 Industri för oxygen- och andra industrigaser

Järn-, stål- och ferrolegeringsverk (SNI 371)

- SNI 37101 Järn- och stålverk
- SNI 37102 Ferrolegeringsverk
- SNI 37103 Järn- och stålgjuterier

Ickejärnmetallindustri (SNI 37201-2)

- SNI 37201-2 Industri för ickejärnmetaller ur malm och ur skrot

Den sista delbranschen, SNI 37201-2, är egentligen en sammanslagning av två delbranscher (näringsundergrupper med industristatistikens terminologi). Dessa delbranscher har slagits ihop eftersom sekretessreglerna inte tillåter att de särredovisas.

Med den elintensiva industrin förstås de ovan uppräknade 15 delbranscherna. Det är således ett samlingsnamn för ett antal delbranscher till vilka hör relativt många elintensiva arbetsställen (men där inte samtliga arbetsställen med nödvändighet är elintensiva).

Med beteckningarna elkrävande arbetsställen samlas samtliga elintensiva arbetsställen i hela industrin, dvs. alla arbetsställen där kostnaderna för elkraft överstiger 3,5 % av saluvärdet. Till den gruppen hör således en stor andel av alla arbetsställen i den elintensiva industrin samt dessutom ett antal elintensiva arbetsställen i andra branscher.

I avsnitt 2.1.2 ovan har redovisats definitionen av saluvärde samt diskuterats dess användbarhet i olika sammanhang. Som där framhållits är de branschvisa statistiska saluvärdena inte enbart beroende av produktionen storlek utan också på branschens integrationsgrad och förändringar över tiden i denna. Beräkningsmässigt påverkas också detta saluvärde av krav på branschrenhet och eller regional detaljeringsnivå. Data ur industristatistiken redovisas dels i publikationen SOS Industri, dels - i bearbetad form - i olika Statistiska meddelanden. Ett sådant gäller den regionalredovisning av IS-data på kommunnivå som utnyttjats av EL 90 i analysen i kap. 2. Den sammantagna redovisningen för filial- och moderarbetsställen som tillämpas vid redovisningen till SOS Industri gör det i vissa fall omöjligt att utan särskild omräkningar redovisa data på kommunnivå. Sådana omräkningar har genom s. k. central estimation utförts för att möjliggöra kommunvisa redovisningar av bl. a. saluvärde och förädlingsvärde på industribranschnivå. Härvid bör uppmärksammas att i de fall ett filialarbetsställes hela produktion förbrukas vid moderarbetsstället kommer summan av filial- och moderarbetsställes saluvärden att beräkningsmässigt överstiga det initialt redovisade (med ett belopp motsvarande det tillräknade värdet av internleveransen). Detta är förklaringen till de avvikelser i vissa branschvisa saluvärden som föreligger mellan olika tabeller i bilagan.

Som ovan påpekats omfattar saluvärdet alla varor som framställts för avsalu under en redovisningsperiod. Ett arbetsställe som framställer halvfabrikat skall ange värdet av dessa och det arbetsställe som använder dessa halvfabrikat skall uppta motsvarande värde i sin råvarukostnad. I det för hela branscher aggregerade och redovisade saluvärdet kan dessa halvfabrikat komma att ingå flera gånger. Dessa förhållanden medför att de branschvisa saluvärdena även kan påverkas av förändringar i företagens redovisning till industristatistiken (förädlingsvärdet blir dock detsamma). Det statistiska begreppet saluvärde, och nyckeltal baserade på detta, bör mot dessa bakgrunder hanteras med viss försiktighet vid analyser av utvecklingstendenser och vid strukturjämförelser mellan olika industribranscher.

TABELLFÖRTECKNING

- 1 Förteckning över industrins indelning i näringsgrupper enligt svensk standard för näringsgrensindelning (SNI)
- 2 Näringslivet inklusive anställda i hushållen: förädlingsvärdet till producentpris 1971-1988
- 3 Näringslivet inklusive anställda i hushållen: förädlingsvärdet till producentpris 1971-1988. Index
- 4 Industrins saluvärde 1971-1987 fördelat på branscher
- 5 Industrins förädlingsvärde 1971-1987 fördelat på branscher i löpande priser och 1980 års priser
- 6 Den elintensiva industrin: saluvärde 1971-1987
- 7 Den elintensiva industrin: förädlingsvärde 1971-1987 i löpande priser och 1980 års priser
- 8 Sysselsatta efter näringsgren 1971-1988
- 9 Den elintensiva industrin: sysselsättning 1971-1987
- 10 Näringslivet inklusive anställda i hushållen: arbetade timmar efter näringsgren
- 11 Näringslivet inklusive anställda i hushållen: förädlingsvärde per arbetad timme
- 12 Elanvändningen i samhällssektorer 1971-1988
- 13 Industrins inköp av elkraft 1971-1987 fördelad på branscher
- 14 Elförbrukningen i relation till förädlingsvärdet i olika industribranscher
- 15 Elkostnadens relation till saluvärdet och förädlingsvärdet i olika industribranscher 1971-1987
- 16 Industriproduktionsvolymindex 1971-1988
- 17 Den elintensiva industrin: antal arbetsställen och antal sysselsatta år 1987

forts.

- 18 Den elintensiva industrin: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt elenergi år 1987
- 19 Övrig industri: antal arbetsställen och antal elkrävande arbetsställen
- 20 Övrig industri: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt energi år 1987
- 21 Den elintensiva industrin: elkostnader och elförbrukning 1971-1987
- 22 Den elintensiva industrin: bränslekostnader och förbrukat bränsle 1971-1987
- 23 Industriproduktionsindex (1980=100)
- 24 Export och import efter varugrupp 1980-1987
- 25 Industriproduktion, export samt importinsats år 1980

Tabell 1 Förteckning över industrins indelning i näringsgrupper enligt svensk standard för näringsgrensindelning (SNI).

SNI-kod	Benämning
2	Gruvor och mineralbrott
21 2100	Kolgruvor
22 2200	Råpetroleumverk
23	Malmgruvor
2301	Järnmalmgruvor
2302	Ickejärnmalmgruvor
29	Andra gruvor och mineralbrott
2901	Stenbrott, sandtag
2902	Mineralbrott för kemiska råvaror
2903	Saltgruvor
2909	Övriga gruvor och mineralbrott
3	Tillverkningsindustri
31	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri
3111	Slakteri- och charkuteriindustri
3112	Mejeriindustri
3113	Frukt- och grönsakskonservindustri
3114	Fisk- och fiskkonservindustri
3115	Olje- och fettindustri
3116	Kvarnindustri
3117	Bageriindustri
3118	Socketindustri
3119	Choklad- och konfektindustri
3121	Övrig livsmedelsindustri
3122	Fodermedelsindustri
3131	Spritdrycksindustri
3132	Vinindustri
3133	Maltdrycksindustri
3134	Mineralvatten- och läskedrycksindustri
3140	Tobaksindustri
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri
3211	Garn- och vävnadsindustri, textilberedningsverk
3212	Textilsömnadsindustri
3213	Trikåvaruindustri
3214	Mattindustri
3215	Tågvirkes- och bindgarnsindustri
3219	Övrig textilvaruindustri
3220	Beklädnadsindustri utom skoindustri
3231	Garverier
3232	Pälsberederier
3233	Lädervaruindustri
3240	Skoindustri

forts.

Tabell 1 (forts.) Förteckning över industrins indelning i näringsgrupper enligt svensk standard för näringsgrensindelning (SNI).

SNI-kod	Benämning
33	Trävaruindustri
3311	Trämateriäl- och byggnadssnickeriindustri
3312	Träförpackningsindustri
3319	Övrig trävaruindustri
3320	Trämöbelvaruindustri
34	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk industri
3411	Massa- och pappersindustri
3412	Pappers- och pappförpackningsindustri
3419	Övrig pappers- och pappvaruindustri
3420	Grafisk industri, förlag
35	Kemisk industri, petroleum-, gummivaru-, plast- och plastvaruindustri
3511	Kemikalieindustri
3512	Industri för gödselmedel, ogräs- och bekämpningsmedel
3513	Konstfiber- och basplastindustri
3521	Färgindustri
3522	Läkemedelsindustri
3523	Tvättmedels- och toalettmiddelsindustri
3529	Övrig kemisk industri
3530	Petroleumraffinaderier
3540	Smörjmedels-, asfalt- och kolproduktindustri
3551	Däck- och slangindustri, gummireparationsindustri
3559	Övrig gummivaruindustri
3560	Plastvaruindustri
36	Jord- och stenvaruindustri
3610	Poslins- och lergodsindustri
3620	Glas- och glasvaruindustri
3691	Tegelindustri
3692	ement- och kalkindustri
3699	Övrig mineralvaruindustri
37	Järn-, stål- och metallverk
3710	Järn-, stål- och ferrolegeringsverk
3720	Ickejärnmetallverk

forts.

Tabell 1(forts.) Förteckning över industrins indelning i näringsgrupper enligt svensk standard för näringsgrensindelning (SNI).

SNI-kod	Benämning
38	Verkstadsindustri
381	Metallvaruindustri
382	Maskinindustri
383	Elektroindustri
384	Transportmedelsindustri
385	Industri för instrument, foto- och optikvaror, ur
39	Annan tillverkningsindustri
3901	Guld- och silvervaruindustri
3902	Musikinstrumentindustri
3903	Sportvaruindustri
3909	Övrig tillverkningsindustri

Tabell 2 Måringlivet inklusive anställda i hushållen: förädlingsvärdet till producentpris 1971-1988 (milj. kr. i 1980 års priser).

SNI	år	1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987																
		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
1	Jordbruk, skogsbruk	18551	17853	18095	18916	17181	17189	16047	16327	16257	16829	17067	18165	18993	19707	18914	18936	18271
2	Gruvor och mineralbrott	3010	2948	3311	3315	2707	2631	2245	1858	2416	2449	2142	1793	1832	2073	2180	2129	2170
3	Tillverkningsindustri	99413	100013	107091	112879	113255	113282	106789	103902	110588	111018	107398	106852	112342	119121	123075	122445	127290
	däruv:																	
31	Livsmedel-, dryckesvaru- och tobaksvaruindustri	11696	11754	11132	11639	11544	11839	11815	11365	11662	11650	11594	11756	11663	11829	11880	11791	12149
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	5223	5149	5402	5421	5218	5134	4572	3984	4019	3815	3452	3171	3102	3225	3193	3156	3222
33	Trävaruindustri	9390	10000	10805	10992	9856	10035	9613	9805	10261	9846	8761	8874	9301	9576	9044	9167	9750
34	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk industri, förlag	12925	12890	14581	14399	13637	14485	14476	14638	15542	15411	14865	14583	15707	16543	17137	17559	18187
35	Kemisk industri, petroleum-, gummi-, plast- och																	
	plastvaruindustri	8546	9151	10306	10679	9817	10068	9644	9884	10303	11053	10749	10982	11822	12158	12372	12180	13049
36	Jord- och stenindustri	4336	4194	4374	4345	4406	4339	3976	3836	4009	3875	3399	3446	3494	3484	3469	3736	
37	Järn-, stål- och metallverk	5673	5665	6274	6838	6220	5808	5272	5633	6502	6462	5931	6300	6578	7108	7201	6818	6838
38	Verkstadsindustri	40879	40385	43249	47519	51454	50342	46282	43626	47093	48153	47907	46956	50049	54569	57987	57498	59602
39	Annan tillverkningsindustri	745	825	968	1047	1103	1232	1139	1131	1197	753	740	784	626	629	777	807	757
4	El-, gas-, värme- och vattenverk	8367	9483	10185	9551	10592	10670	11302	12496	12929	13093	14098	13582	14335	16393	19224	19070	19918
5	Byggnadsindustri	35542	36704	36481	33874	36332	37916	37852	37651	38393	38675	37896	38578	38778	39770	39590	40653	41821
6	Varuhandel, restaurang- och hotellkörelse	48297	50235	52824	55834	56061	57895	56205	55290	57979	58297	57279	57474	58447	59476	60862	62491	65034
7	Samfärdsel, post- och televerk	21332	21774	23502	27470	26347	27036	27607	28180	29654	31727	31027	31149	31028	33026	33887	35447	37565
8	Banker och försäkringsinstitut, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	47994	49872	51283	53233	53812	54848	56009	56697	57522	58920	59689	60650	62717	64757	65956	66591	68884
9	Övriga tjänster	17509	17833	18586	19122	20221	20558	20880	20721	20956	21090	20783	21297	21711	21641	22316	22712	23674
	Differens	3168	1658	1837	-516	2830	-3319	-6412	-181	-991	1186	3061	2732	2903	3132	1640	-1983	
	SUMMA FÖRÄDLINGSVÄRDE	302983	308373	323195	332768	339338	338706	328524	332941	345703	353284	350440	352272	363086	381203	389135	392114	402644
	TILL PRODUCENTPRIS																	

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SM) N 10: Nationalräkenskaper.

Tabell 3 Måningslivet inklusive anställda i hushållen: förädlingsvärdet till producentpris 1971-1988 (fasta priser, index: 1971=100).

SNI	År	1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988																
		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1	Jordbruk, skogsbruk	100,0	96,2	97,5	102,0	92,6	92,7	86,5	88,0	87,6	90,7	92,0	97,9	102,4	106,2	102,0	102,1	98,5
2	Gruvor och mineralbrott	100,0	97,9	110,0	110,1	89,9	87,4	74,6	61,7	80,3	81,4	71,2	59,6	60,9	68,9	72,4	70,7	72,1
3	Tillverkningsindustri därräv:	100,0	100,6	107,7	113,5	113,9	114,0	107,4	104,5	111,2	111,7	108,0	107,5	113,0	119,8	123,8	123,2	128,0
31	Livsmedels-, drycksvaru- och tobaksvaruindustri	100,0	100,5	95,2	99,5	98,7	101,2	101,0	97,2	99,7	99,6	99,1	100,5	99,7	101,1	101,6	100,8	103,9
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	100,0	98,6	103,4	103,8	99,9	98,3	87,5	76,3	76,9	73,0	66,1	60,7	59,4	61,7	61,1	60,4	61,7
33	Trävaruindustri	100,0	106,5	115,1	117,1	105,0	106,9	102,4	104,4	109,3	104,9	93,3	94,5	99,1	102,0	96,3	97,6	103,8
34	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk industri, förlag	100,0	99,7	112,8	111,4	105,5	112,1	112,0	113,3	120,2	119,2	115,0	112,8	121,5	128,0	132,6	135,9	140,7
35	Kemisk industri, petroleum-, gummivaru-, plast- och plastvaruindustri	100,0	107,1	120,6	125,0	114,9	117,8	112,8	115,7	120,6	129,3	125,8	128,5	138,3	142,3	144,8	142,5	152,7
36	Jord- och stenindustri	100,0	96,7	100,9	100,2	101,6	100,1	91,7	88,5	92,5	89,4	78,4	79,5	80,6	80,4	80,0	86,2	86,2
37	Järn- och stål- och metallverk	100,0	99,9	110,6	120,5	109,6	102,4	92,9	99,3	114,6	113,9	104,5	111,1	116,0	125,3	126,9	120,2	120,5
38	Verkstadsindustri	100,0	98,8	105,8	116,2	125,9	123,1	113,2	106,7	115,2	117,8	117,2	114,9	122,4	133,5	141,9	140,7	145,8
39	Annan tillverkningsindustri	100,0	110,7	129,9	140,5	148,1	165,4	152,9	151,8	160,7	101,1	99,3	105,2	84,0	84,4	104,3	108,3	101,6
4	El-, gas-, värme- och vattenverk	100,0	113,3	121,7	114,2	126,6	127,5	135,1	149,3	154,5	156,5	168,5	162,3	171,3	195,9	229,8	227,9	238,1
5	Byggnadsindustri	100,0	103,3	102,6	95,3	102,2	106,7	106,5	105,9	108,0	108,8	106,6	108,5	109,1	111,9	111,4	114,4	117,7
6	Varuhandel, restaurang- och hotellrörelse	100,0	104,0	109,4	115,6	116,1	119,9	116,4	114,5	120,0	120,7	118,6	119,0	121,0	123,1	126,0	129,4	134,7
7	Samfärdsel, post- och televerk	100,0	102,1	110,2	128,8	123,5	126,7	129,4	132,1	139,0	148,7	145,4	146,0	145,5	154,8	158,9	166,2	176,1
8	Banker och försäkringsinstitut, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	100,0	103,9	106,9	109,0	112,1	114,3	116,7	118,1	119,9	122,8	124,4	126,4	130,7	134,9	137,4	138,7	143,5
9	Övriga tjänster	100,0	103,0	107,4	110,5	116,8	118,8	120,6	119,7	121,1	121,8	120,1	123,0	125,4	125,0	128,9	131,2	136,8
	Differens	100,0	52,3	58,0	-16,3	89,3	-104,8	-202,4	-5,7	-31,3	37,4	96,6	86,2	91,6	165,4	98,9	51,8	-62,6
	SUMMA FÖRÄDLINGSVÄRDE TILL PRODUCENTPRIS	100,0	101,8	106,7	109,8	112,0	111,8	108,4	109,9	114,1	116,6	115,7	116,3	119,8	125,8	128,4	129,4	132,9
2+3	Industrin	100,0	100,5	107,8	113,4	113,2	113,2	106,5	103,3	110,3	110,8	106,9	106,1	111,5	118,3	122,3	121,6	126,4

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SM) N 10: Nationalräkenskaper.

Tabell 4 Industrins saluvärde 1971-1987 fördelat på branscher (milj. kr.).

År	Bransch/SNI-kod													Summa	Annat	Summa
	23	29	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39	2-3			
	Malm- gruvor	Övriga mineral- brott	Summa gruv- industri	Livs- medels- industri	Textil- varu industri	Trä- varu industri	Massa- o pappers- industri	Kemisk industri	Jord- o sten- industri	Järn- o stål- industri	Verk- stads- industri	Annat industri	Summa industri			
1971	1904	207	2111	17630	5165	8004	13643	9680	3545	9963	40496	475	110713			
1972	1892	205	2097	19409	5479	8840	14323	10344	3709	9962	43808	509	118479			
1973	2140	217	2357	20849	6057	11456	17329	12127	4033	12422	50359	596	137587			
1974	2748	253	3001	23499	6938	15450	25068	18856	4636	16989	63859	728	179063			
1975	2996	314	3310	25239	6959	14278	26148	19682	5108	16490	74951	807	192973			
1976	3074	334	3408	28758	7580	16400	27441	23986	5672	16129	81413	953	211740			
1977	2420	379	2799	31750	7361	17936	27426	25474	5963	15425	83446	965	218546			
1978	2024	421	2445	34483	7028	19249	30393	28136	6303	17899	88542	1017	235495			
1979	2748	474	3221	37250	7788	22152	36593	36429	7313	23937	103123	1148	278954			
1980	3324	510	3834	41229	7896	24961	41742	47372	7999	26292	110869	1259	313453			
1981	2997	560	3557	46052	7823	23564	45820	50066	8019	25275	121224	1204	332604			
1982	3245	586	3831	53178	8173	24628	48879	56754	8750	28672	134755	1199	368818			
1983	4113	652	4764	58370	9130	29092	57736	69329	9274	33724	153258	1315	425993			
1984	4966	701	5667	65568	10052	32980	68913	75336	10076	38297	173371	1369	481630			
1985	5694	731	6425	70801	10780	32876	71163	79105	10793	40191	193828	1456	517419			
1986	5068	752	5820	74501	11046	34993	76161	70216	11309	38961	208657	1479	533142			
1987	4867	735	5601	76453	11463	38224	85781	73669	12752	40040	220953	1538	566475			

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 5 Industrins fördelingsvärde 1971-1987 fördelat på branscher (milj. kr.).

År	Bransch/SNI-kod													Summa	Annan industri	Summa industri
	23	29	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39	2-3			
	Malm- gruvor	Övriga mineral- gruvor	Summa	Livs- medels- industri	Textil- varu industri	Trä- varu industri	Massa- o pappers- industri	Kemisk industri	Sten- industri	Jord- o järn- stål- industri	Verk- stads- industri	Verk- stads- industri				
Löpande priser:																
1971	1429	166	1595	5205	2639	3793	6834	4520	2110	3801	21142	267	51908			
1972	1421	165	1586	5636	2803	4153	7304	5031	2503	3958	23126	288	56138			
1973	1621	175	1795	6107	3070	5520	8987	5881	2502	5075	26600	326	65863			
1974	2065	200	2265	6028	3412	7431	12817	7404	2635	6679	38784	391	81941			
1975	2117	233	2350	8655	3579	6386	13070	7559	3042	6038	38784	447	89909			
1976	2051	246	2297	9339	3882	6876	13064	9003	3402	5550	43450	518	97381			
1977	1461	275	1737	10069	3726	7341	12465	9852	3551	5494	45356	524	100115			
1978	1144	305	1449	10995	3504	7919	13956	10825	3798	6116	47205	558	106324			
1979	1716	337	2053	11748	3887	9493	17040	13388	4235	8191	53514	618	124167			
1980	2179	368	2546	13366	3920	10790	18769	14571	4496	8636	55528	653	133274			
1981	1887	402	2288	14727	3961	9777	20118	14123	4529	8867	61826	665	140881			
1982	2197	421	2618	16150	4040	10061	22468	17042	5026	9911	68579	634	156529			
1983	2891	471	3362	18086	4489	11972	27034	21235	5274	11492	76325	669	179938			
1984	3537	492	4029	19078	4786	13420	32844	23586	5660	12799	85103	685	201980			
1985	4061	517	4578	21214	5163	12375	32234	25893	6064	13054	93937	746	215258			
1986	3312	523	3834	23110	5469	13023	34407	30717	6567	12953	102150	814	233044			
1987	3231	520	3750	23623	5590	14458	40190	32473	7482	14243	108874	871	251555			
1980 års priser:																
1971	2555	364	2919	12369	5899	10600	16830	11298	5238	8214	48716	480	122564			
1972	2548	342	2890	12457	5947	11263	17341	12004	5212	8211	49482	512	125319			
1973	2876	350	3226	12543	6162	12138	18676	13230	5381	8980	52545	587	133468			
1974	2959	360	3319	12940	6150	12559	18661	13722	5276	9623	56414	625	139289			
1975	2343	383	2726	12984	5692	11050	16939	12938	5009	8831	59574	652	136394			
1976	2348	359	2707	13302	5564	11170	17279	13461	4848	8160	58282	730	135503			
1977	2009	363	2373	13081	4867	10853	16829	12957	4514	7408	54722	622	128265			
1978	1743	365	2108	13052	4138	10962	17720	13150	4355	7678	52018	637	125818			
1979	2203	376	2579	13217	4123	11359	18895	13624	4561	8832	55445	661	133293			
1980	2179	368	2546	13366	3920	10790	18769	14571	4496	8636	55528	653	133274			
1981	1816	370	2187	13303	3627	9567	18459	14211	3929	8061	56154	623	130120			
1982	1536	361	1897	13528	3418	9537	17878	14389	3940	8618	55770	570	129244			
1983	1856	365	2221	13566	3403	10026	19157	15680	3879	8617	58025	553	135127			
1984	2129	366	2495	13766	3452	10360	20330	16244	3952	9321	62279	536	142735			
1985	2270	353	2623	13937	3411	9912	20414	16193	3968	9376	66453	558	146844			
1986	2260	346	2606	13896	3297	10073	20903	16415	3910	8895	65792	547	146334			
1987	2308	319	2627	13809	3297	10371	22132	17648	4162	9058	66467	560	150131			

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 6 Den elintensiva industrin: saluvärde 1971-1987 (milj. kr. i löpande priser)

Bransch /SNI	År																
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
23	1904	1892	2140	2748	2996	3074	2420	2024	2748	3324	2997	3245	4113	4966	5694	5068	4867
29	207	205	217	253	314	334	379	4221	474	510	560	586	652	701	731	752	735
341111	168	176	236	419	359	307	262	289	425	484	412	459	581	711	749	830	895
341112	2511	2423	2763	4300	5177	4762	3868	3925	5295	6071	7369	6910	9072	11435	9188	9136	10899
341113	1022	945	1174	1883	1892	1725	1285	1375	1602	1552	1320	1188	1591	2143	1864	1882	2247
341121	907	961	1368	2241	2408	2444	2730	3134	3689	4089	4848	4851	5289	6266	7069	7727	8873
341122	1695	1854	2725	4340	3988	4256	4055	4518	5649	6583	6766	7724	9073	10700	11655	12041	13308
341129	1755	2021	2342	3488	2993	3428	3785	4510	5486	6218	6995	7641	8768	10869	11446	12503	13617
34113	341	379	447	511	434	484	482	494	530	587	542	543	666	697	672	761	769
35111	565	625	730	1085	1269	1252	1275	1402	2287	2733	3192	3756	4302	5109	5393	4934	5122
35113	109	123	143	177	183	208	217	227	260	299	359	405	489	581	559	517	675
37101-2	6686	6806	1103	11393	12060	11250	10174	11953	16342	17565	16781	19356	22004	25689	27701	26906	27232
37103	523	409	437	600	726	722	622	582	740	876	867	881	899	1063	1229	1310	1297
37201-2	806	785	1063	1494	1109	1234	1503	1773	2297	2794	2724	3216	4741	4939	4616	4388	4844
Elintensiv industri 19200	19605	16687	16887	34932	35908	35478	33054	40427	47823	53683	55733	60761	72238	85869	88566	88753	95379

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 7 Den elintensiva industrin: förädlingsvärde 1971-1987 (milj. kr. i löpande priser och i 1980 års priser)

Bransch /SNI	År																
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Förädlingsvärde, löpande priser:																	
23	1429	1421	1621	2065	2117	2051	1461	1144	1716	2179	1887	2197	2891	3537	4061	3312	3231
29	166	165	175	200	233	246	275	305	337	368	402	421	471	492	517	523	520
341111	52	51	81	171	140	111	55	60	138	159	132	140	204	280	271	273	276
341112	1023	948	1152	1911	2252	1846	983	922	1855	2083	2313	2133	3288	5062	2923	2548	3880
341113	401	317	429	855	863	612	376	402	598	523	461	448	630	1018	717	623	856
341121	370	422	589	1061	1074	1057	1191	1364	1442	1371	1661	1878	2024	2328	2720	3207	3823
341122	654	796	1347	2183	1727	1589	1174	1411	1952	2329	2224	2842	3695	4329	4204	4215	4818
341129	731	864	1044	1489	1195	1311	1482	1834	2143	2288	2491	2969	3317	4203	4447	4932	5341
34113	178	222	278	279	219	222	215	228	222	241	215	203	259	290	243	311	356
35111	297	349	409	527	645	706	723	762	1068	1234	1438	1774	2108	2453	2640	2613	2868
35113	78	91	107	129	129	141	150	152	168	203	257	293	366	439	410	347	500
37101-2	2821	2947	3848	5171	4438	3824	3887	4406	6318	6475	6429	7302	8261	9237	9538	9044	9895
37103	311	269	283	370	456	448	383	348	423	508	493	493	499	590	666	735	735
37201-2	177	207	313	382	336	318	356	448	451	459	770	823	1253	1200	866	1142	1509
Elintensiv Industri	8687	9069	11677	16793	15826	14482	12712	13787	18831	20419	21172	23918	29265	35459	34224	33824	38609
Förädlingsvärde, 1980 års priser:																	
23	2555	2548	2876	2959	2343	2348	2009	1743	2203	2179	1816	1536	1856	2129	2270	2260	2308
29	364	342	350	360	383	359	363	365	376	368	370	361	365	366	353	346	319
341111	185	196	244	265	173	140	130	153	179	159	129	129	151	152	148	156	156
341112	2157	2249	2248	2339	2217	2074	1845	2033	2194	2083	2174	1922	2329	2347	2190	2216	2297
341113	687	711	815	852	709	685	543	601	613	523	408	332	428	480	459	459	477
341121	1066	1077	1219	1298	1184	1164	1112	1173	1342	1371	1406	1200	1238	1406	1469	1539	1695
341122	1554	1681	2192	2283	1776	2039	2000	2185	2408	2329	2170	2216	2355	2492	2574	2616	2768
341129	1910	2113	2118	2282	1728	1975	2017	2191	2315	2288	2314	2263	2365	2521	2565	2700	2793
34113	383	407	417	400	317	340	302	281	283	241	211	192	219	203	187	181	175
35111	775	862	997	1059	978	956	904	950	930	928	959	1029	1142	1256	1331	1267	1292
35113	216	229	251	270	230	218	208	185	194	203	218	226	248	279	268	215	261
37101-2	6020	6154	6762	7202	6668	6079	5467	5695	6701	6475	6046	6276	6533	7153	7208	6734	6879
37103	826	634	633	694	660	584	469	422	488	508	460	434	410	456	491	488	478
37101-2	378	374	400	416	367	373	407	425	428	459	449	492	547	524	512	513	509
Elintensiv Industri	19076	19577	21522	22679	19733	19334	17777	18402	20654	20113	19131	18608	20186	21764	22025	21690	22407

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 8 Sysseisatta efter näringsgren 1971-1988 (1000-tal).

SNI	År	År																		
		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1986 [*]	1987	1988
1	Jordbruk, skogsbruk	297	284	273	266	263	254	248	250	242	237	237	236	230	218	208	204	197	189	189
2-4	Industri, inkl. el-, gas-, värme- och vattenverk	1096	1088	1109	1160	1178	1155	1110	1070	1076	1077	1035	1000	995	1007	1024	1037	1018	1023	1025
5	Byggnadsindustri	344	323	309	294	290	294	297	290	284	287	288	277	267	260	260	260	266	280	281
6	Handel, restaurang- och hotellförelse	573	561	560	572	598	592	592	594	576	582	583	582	582	586	591	600	615	614	638
7	Samfärdsel, post- och televerk	266	266	267	269	270	275	279	277	290	295	293	300	295	294	300	303	316	311	310
8	Banker, försäkr.inst. fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	209	214	215	220	222	241	244	253	267	283	282	288	302	316	321	336	339	340	362
9	Offentlig förvaltning och andra tjänster	1076	1127	1146	1182	1240	1276	1327	1382	1444	1472	1508	1536	1552	1574	1594	1588	1617	1641	1663
1-9	Samtliga sysseisatta	3860	3862	3879	3962	4062	4088	4099	4115	4180	4232	4225	4219	4224	4255	4299	4332	4361	4402	4473

*) Justerade siffror med hänsyn tagen till förändringar i metod m.m. fr.o.m. 1987.

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SM) Am 12: Arbetskraftsundersökningarna (AKU).

Tabell 9 Den elintensiva industrin: sysselsättning 1971-1987.

Bransch /SNI	År																
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
23	11732	11642	12000	12492	13227	13563	12880	11639	12241	11799	11492	10862	10332	9375	9453	8942	7983
29	2080	1911	1861	1772	1812	1779	1694	1703	1608	1645	1596	1507	1458	1417	1435	1448	1405
2	13812	13553	13861	14264	15039	15342	14574	13342	13849	13444	13088	12369	11790	10792	10888	10390	9388
341111	1015	1046	1065	1138	1146	1144	1101	1035	993	993	888	807	822	836	810	800	807
341112	10562	10922	9433	9614	10128	10356	10429	10362	10406	9893	9874	8897	8587	7738	6981	6637	6898
341113	4571	4625	4706	4726	4359	4416	3991	3308	3244	2539	1755	1735	1497	1558	1583	1654	1655
341121	4631	4646	6059	6216	6254	6330	6405	6553	6719	7298	7466	7428	7205	7174	7088	6761	6770
341122	9704	9540	11209	11211	11681	13319	13455	12758	12701	12287	11551	11223	10486	10353	10949	10598	10353
341129	13525	14468	13146	13558	13438	14049	13978	13870	13930	13855	13983	13001	12771	13203	13556	13814	13505
34113	2909	2945	2929	2847	2746	2792	2599	2483	2458	2370	1833	1715	1750	1532	1412	1470	1170
3411	46917	48192	48547	49310	49752	52406	51958	50369	50451	49235	47350	44806	43118	42394	42379	41734	41158
35111	3112	3385	3526	3748	3929	4000	3899	3758	5134	5311	5169	5339	5448	5806	5510	5473	5373
35113	1189	1087	1042	895	833	808	793	663	724	766	690	695	679	714	683	759	1029
35111+	4301	4472	4568	4643	4762	4808	4692	4421	5858	6077	5859	6034	6127	6520	6193	6232	6402
37101-2	49143	48576	49690	51238	52585	52518	50038	47121	47427	46859	44737	40522	36692	33666	33061	31490	30137
37103	1235	5465	5118	5566	5618	5339	4662	3927	4281	4244	4117	3817	3444	3373	3548	3713	3349
371	50378	54041	54808	56804	58203	57857	54700	51048	51708	51103	48854	44339	40136	37039	36609	35203	33486
37201-2	2928	2948	2995	3066	3169	3245	3446	3386	3360	3487	3696	3627	3829	3975	3932	3968	3937

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 10 Måringar inklusive anställda i hushållen: arbetade timmar efter näringsgren (milj. timmar).

SNI	År																				
		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988		
1	Jordbruk, skogsbruk	466.86	425.60	405.55	401.01	379.50	372.88	353.75	336.43	328.81	314.95	310.59	304.05	294.30	287.51	278.40	271.09	255.30			
2	Gruvor och mineralbrott	31.36	29.45	29.50	29.24	29.19	29.28	27.02	23.46	24.82	23.75	22.99	21.35	20.33	20.16	18.81	16.98				
3	Tillverkningsindustri	1741.8	1669.2	1664.5	1682.5	1662.3	1637.6	1568.2	1484.5	1465.8	1448.7	1394.5	1350.3	1320.9	1338.5	1329.0	1319.7	1316.4			
	därv:																				
31	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksvaruindustri	158.85	147.52	140.33	139.19	137.76	136.06	133.26	128.54	127.49	126.06	120.69	117.52	116.28	117.20	113.45	112.44	114.81			
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	133.23	124.30	119.36	114.31	106.57	99.04	90.67	79.42	74.57	71.60	64.00	59.64	57.36	57.03	55.34	51.46	48.45			
33/34	Trävaruindustri, massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk industri, förlag	371.02	360.13	363.52	360.59	345.92	343.04	331.91	318.88	318.08	315.43	298.49	288.58	288.96	291.19	283.48	285.61	279.51			
35	Kemisk industri, petroleum-, gummi-, plast- och	118.83	115.01	116.81	117.24	114.28	114.81	110.60	106.54	107.25	111.07	107.85	105.20	104.70	107.60	108.25	108.28	108.25			
36	Jord- och stenindustri	70.94	64.77	62.80	60.43	58.05	56.01	52.82	48.88	48.09	45.84	42.31	41.01	38.79	37.57	37.10	35.32				
37	Järn-, stål- och metallverk	121.85	114.63	115.06	118.79	118.17	115.90	108.28	98.82	98.24	96.13	91.96	86.73	80.62	76.44	74.32	69.24	68.37			
38	Verkstadsindustri	733.07	707.84	709.92	734.48	744.01	736.11	704.57	667.35	656.00	639.88	628.32	610.62	592.91	609.41	614.66	613.01	618.37			
39	Annan tillverkningsindustri	34.01	35.05	36.71	37.52	37.54	36.66	36.11	36.09	36.13	42.71	40.97	41.05	41.31	42.12	42.01	42.62	43.39			
4	El-, gas-, värme- och vattenverk	55.97	55.43	56.12	56.08	56.32	56.46	56.89	55.81	57.32	57.95	58.30	60.88	60.15	58.17	59.23	58.69	59.40			
5	Byggnadsindustri	573.32	578.10	563.03	528.45	518.63	523.69	490.63	473.05	457.33	471.54	472.11	465.58	445.45	440.78	432.95	441.61	449.12			
6	Varuhandel, restaurang- och hotellförelse	987.34	952.06	948.70	963.06	975.51	971.17	950.51	913.43	921.44	907.68	901.60	899.07	903.17	911.11	922.40	921.27	927.02			
7	Samrådsel, post- och televerk	465.52	454.00	456.06	458.74	464.62	466.30	464.52	457.16	458.75	467.43	470.56	477.08	468.43	466.59	479.52	486.43	490.99			
8	Banker och försäkringsinstitut, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	284.48	283.91	286.40	289.87	297.36	298.89	303.15	304.31	311.87	311.20	313.34	323.76	339.59	356.02	364.26	385.55	406.76			
9	Övriga tjänster	451.43	441.45	425.69	416.05	412.69	408.16	406.67	407.63	396.88	385.79	382.54	392.44	392.54	391.41	399.13	404.62	415.93			
	SUMMA ARBETADE TIMMAR	5058.1	4889.3	4835.6	4825.1	4796.1	4764.5	4621.4	4455.8	4423.1	4389.0	4326.6	4294.6	4245.9	4284.1	4307.8	4338.0				
2+3	Industrin	1773.2	1698.7	1694.0	1711.8	1691.5	1666.9	1595.2	1508.0	1490.7	1472.5	1417.6	1371.7	1342.2	1358.9	1349.2	1338.6	1333.5			
	Offentliga myndigheter	1229.9	1269.0	1288.4	1348.1	1404.6	1464.7	1497.4	1535.7	1589.7	1635.0	1663.2	1696.6	1730.1	1771.3	1789.8	1804.9	1802.0			

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SW) N 10: Nationalräkenskaper.

Tabell 11 Näringslivet inklusive anställda i hushållen: Fördelningsvärde per arbetad timme (milj. kr. i 1980 års priser).

SNI	Är	År																	
		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
1	Jordbruk, skogsbruk	39.7	41.9	44.6	47.2	45.3	46.1	45.4	48.5	49.4	53.4	55.0	59.7	64.5	68.5	67.9	69.9	71.6	
2	Gruvor och mineralbrott	96.0	100.1	112.2	113.4	92.7	89.9	83.1	79.2	97.3	103.1	93.2	84.0	86.0	102.0	108.1	113.2	127.8	
3	Tillverkningsindustri därv:	57.1	59.9	64.3	67.1	68.1	69.2	68.1	70.0	75.4	76.6	77.0	79.1	85.0	89.0	92.6	92.8	96.7	
31	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksvaruindustri	73.6	79.7	79.3	83.6	83.8	87.0	88.7	88.4	91.5	92.4	96.1	100.0	100.3	100.9	104.7	104.9	105.8	
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	39.2	41.4	45.3	47.4	49.0	51.8	50.4	50.2	53.9	53.3	53.9	53.2	54.1	56.5	57.7	61.3	66.5	
33/34	Trävaruindustri, massa-, pappers- och pappersvaru- ind., grafisk ind., förlag	60.1	63.6	69.8	70.4	67.9	71.5	72.6	76.7	81.1	80.1	79.2	81.3	86.5	89.7	92.4	93.6	99.9	
35	Kemisk industri, petroleum-, gummivaru-, plast- och plastvaruindustri	71.9	79.6	88.2	91.1	85.9	87.7	87.2	92.8	96.1	99.5	99.7	104.4	112.9	113.0	114.3	112.5	120.5	
36	Jord- och stenindustri	61.1	64.8	69.6	71.9	75.9	77.5	75.3	78.5	83.4	84.5	80.3	84.0	90.1	92.7	92.7	93.5	105.8	
37	Järn-, stål- och metallverk	46.6	49.4	54.5	57.6	52.6	50.1	48.7	57.0	66.2	67.2	64.5	72.6	81.6	93.0	96.9	98.5	100.0	
38	Verkstadsindustri	55.8	57.1	60.9	64.7	69.2	68.4	65.7	65.4	71.8	75.3	76.2	76.9	84.4	89.5	94.3	93.8	96.4	
39	Annan tillverkningsindustri	21.9	23.5	26.4	27.9	29.4	33.6	31.5	31.3	33.1	17.6	18.1	19.1	15.2	14.9	18.5	18.9	17.4	
4	El-, gas-, värme- och vattenverk	149.5	171.1	181.5	170.3	188.1	189.0	198.7	223.9	225.6	225.9	241.8	223.1	238.3	281.8	324.6	324.9	335.3	
5	Byggnadsindustri	62.0	63.5	64.8	64.1	70.1	72.4	77.1	79.6	84.0	82.0	80.3	82.9	87.1	90.2	91.4	92.1	93.1	
6	Varuhandel, restaurang- och hotellförelse	48.9	52.8	55.7	58.0	57.5	59.6	59.1	60.5	62.9	64.2	63.5	63.9	64.7	65.3	66.0	67.8	70.2	
7	Samfärdsel, post- och televerk	45.8	48.0	51.5	59.9	56.7	58.0	59.4	61.6	64.6	67.9	65.9	65.3	66.2	70.8	70.7	72.9	76.5	
8	Banker och försäkrings- institut, fastighetsförvaltning, uppdragsverksamhet	168.7	175.7	179.1	180.5	181.0	183.5	184.8	186.3	184.4	189.3	190.5	187.3	184.7	181.9	181.1	172.7	169.3	
9	Övriga tjänster	38.3	40.4	43.7	46.0	49.0	50.4	51.3	50.8	52.8	54.7	54.3	54.3	55.3	55.3	55.9	56.1	56.9	
	NÄRINGSLIVET INKL. ANSTÄLLDA I HUSHÅLL	59.9	63.1	66.8	69.0	70.8	71.1	71.1	74.7	78.2	80.5	81.0	82.0	85.5	89.3	90.8	91.0	92.8	
2+3	Industrin	57.8	60.6	65.2	67.9	68.6	69.5	68.3	70.1	75.8	77.1	77.3	79.2	85.1	89.2	92.8	93.1	97.1	

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SM) N 10: Nationalräkenskaper.

Tabell 12 Elanvändningen i samhällssektorer 1971-1988 (GWh).

SNI	År																	
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988*)
1 Jordbruk, skogsbruk	1777	1903	1918	1877	1997	2165	2240	2360	2496	2477	2564	2730	2736	2949	3421	3392	3490	3269
2-3 Industri	34051	35629	38734	39361	38165	39533	38005	38804	40820	40085	40149	39368	42446	46216	48497	48538	51677	53712
4 El-, gas-, värme- o. vattenverk	775	833	913	802	901	965	969	984	1086	1149	1880	2692	6067	7533	6622	5448	7866	8794
5 Byggnads- o. anl.verksamhet	745	764	757	665	754	816	870	836	885	857	893	839	815	866	915	854	887	1019
6 Handel	2219	2350	2492	2398	2715	2969	3157	3369	3442	3491	3505	3688	3773	3987	4287	4461	4677	4789
7 Kommunikationer	2396	2486	2615	2637	2966	2743	2756	2866	3022	3054	3068	3129	3264	3426	3728	3817	3514	3948
8-9 Övr. tjänster, service	6055	6782	7206	7043	7983	8871	9368	9913	10403	10739	11268	12101	12945	14281	16217	16906	18264	18922
Gatu- o. vägbelysning	743	828	882	871	973	1046	1069	1116	1129	1134	1134	1110	1113	1137	1140	1138	1163	1190
Enskilda hushåll	11704	12900	13978	14165	16123	18743	20044	21091	22660	22807	23889	26169	27557	30150	34599	35083	35425	33214
SUMMA SLUTLIG FÖRBRUKNING	60465	64475	69495	69819	72177	77851	78487	81339	85943	85793	88350	91826	100716	110545	119426	119637	127374	128857
Förluster	6290	6929	7668	6598	7363	8338	7064	7955	7857	8178	8576	7678	9945	9416	11379	9389	9977	9989
Export	3551	4858	5216	3742	5369	5766	5183	3417	4085	2834	6160	2603	5484	5336	6683	6494	6344	7671
SUMMA ANVÄNDNING	70306	76262	82379	80159	84909	91955	90734	92711	97895	96805	103086	102107	116145	125297	137488	135520	143695	146517

*) Preliminära data.

Källa: Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden (SM) E 11.

Tabell 13 Industrins inköp av elkraft 1971-1987 fördelat på branscher.

År	Bransch/SNI-kod											Summa	Annat	Summa
	23	29	31	32	33	34	35	36	37	38	39			
	Malm- gruvor	Övriga mineral- gruvor	Summa gruv- industri	Livs- medels- industri	Textil- industri	Trä- industri	Massa- o pappers- industri	Kemisk industri	Jord- o sten- industri	Järn- o stål- industri	Verk- stads- industri	Annat industri	Summa industri	2-3
1971	1670.0	77.4	1747.4	1078.9	384.8	1021.8	10833.7	4971.9	1254.0	7502.6	3598.3	28.5	32422.0	
1972	1749.0	74.9	1823.9	1142.0	379.3	1105.0	11746.8	5037.0	1257.1	7587.5	3809.0	37.2	33924.9	
1973	2013.7	77.3	2091.0	1200.6	402.3	1204.0	13149.5	5578.5	1296.3	8029.8	4104.5	30.0	37086.5	
1974	2147.7	73.9	2221.5	1231.3	387.4	1261.4	13457.8	5722.4	1253.7	8168.6	4157.3	30.8	37892.2	
1975	2228.4	80.6	2309.0	1290.9	371.8	1242.1	14441.3	5606.4	1211.2	8034.5	4403.5	32.8	36943.4	
1976	2417.0	82.2	2499.2	1382.0	391.2	1399.1	12950.7	5813.1	1188.2	7887.8	4618.7	38.3	38168.2	
1977	2161.9	87.7	2249.6	1422.8	397.7	1461.1	12854.0	5240.0	1136.4	7234.6	4613.4	37.2	36646.8	
1978	1810.4	84.8	1895.3	1470.0	388.8	1524.8	13792.8	5357.9	1132.1	7224.5	4621.1	39.7	37446.9	
1979	2092.4	94.2	2186.6	1526.1	340.4	1569.2	14624.8	5507.7	1176.8	7474.6	4929.4	40.7	39381.2	
1980	2065.9	83.7	2149.5	1575.6	326.6	1569.2	14207.2	5474.1	1217.7	7397.7	4788.5	39.0	38745.2	
1981	1889.6	84.1	1973.7	1630.9	335.0	1508.5	14399.5	5303.1	1167.5	7301.0	4930.6	38.6	38588.3	
1982	1793.1	87.5	1880.7	1659.1	341.3	1498.1	13614.9	5292.1	1174.9	7134.9	5066.8	41.7	35823.7	
1983	1904.6	88.8	1993.4	1786.7	363.1	1613.5	15180.0	5966.5	1187.8	7342.6	5300.1	42.2	40805.9	
1984	2044.0	91.7	2135.7	1910.5	369.1	1719.5	16836.1	6454.9	1206.0	7903.1	5754.8	35.9	44325.6	
1985	2329.8	90.4	2420.2	2029.8	415.3	1794.9	17213.6	6686.9	1237.0	7994.8	6346.3	41.6	46180.4	
1986	2362.7	88.4	2451.0	2146.5	411.4	1786.9	17407.9	6819.8	1210.6	7510.9	6605.2	46.0	46396.2	
1987	2368.9	83.1	2452.0	2269.8	443.8	1914.1	18952.5	7166.1	1254.5	7633.7	6755.6	48.3	48890.4	
Milj.kr.:														
1971	60.3	6.7	66.9	80.0	32.3	81.2	364.1	191.4	69.5	266.5	271.9	3.0	1426.8	
1972	63.5	6.8	70.3	87.3	33.6	88.2	406.4	209.0	72.4	275.8	274.5	2.9	1520.7	
1973	76.5	7.5	84.1	98.3	37.1	100.1	472.2	240.5	79.5	301.1	322.3	3.2	1738.5	
1974	99.1	9.0	108.2	118.9	41.6	126.5	690.4	325.8	97.5	398.3	380.0	4.0	2291.0	
1975	117.1	11.0	128.1	140.4	44.4	140.7	731.2	351.8	109.3	473.2	449.8	4.7	2573.5	
1976	179.1	12.4	191.5	167.6	52.4	179.9	936.0	452.0	123.7	618.6	542.2	6.2	3270.0	
1977	177.7	14.3	192.1	195.7	58.3	206.0	1075.1	466.2	138.4	613.5	597.7	6.2	3549.0	
1978	190.2	15.2	205.5	229.1	64.0	243.1	1381.2	561.6	155.3	687.5	703.0	7.5	4237.8	
1979	250.3	19.0	269.3	267.0	65.6	277.8	1668.0	677.4	191.8	863.2	825.4	8.6	5114.2	
1980	268.9	19.2	288.1	312.6	70.0	315.2	1812.9	767.4	214.6	999.7	955.3	9.2	5745.0	
1981	246.4	19.2	265.6	339.7	73.0	314.7	918.0	784.2	211.7	1003.8	1005.8	9.3	4925.8	
1982	247.2	20.8	267.9	354.0	76.0	323.2	997.9	819.9	223.8	1082.0	1080.4	11.0	5236.1	
1983	264.5	21.8	286.3	387.3	84.4	369.1	2358.9	967.7	238.2	1205.2	1186.4	11.1	7094.6	
1984	330.0	24.1	354.1	434.6	89.8	411.2	2727.2	1131.5	252.0	1391.4	1331.4	10.3	8133.6	
1985	386.8	25.7	412.4	512.0	110.1	470.6	3026.6	1264.8	287.1	1534.4	1617.6	12.9	9248.8	
1986	415.2	25.2	440.4	554.3	114.5	490.5	3138.4	1343.1	304.0	1481.6	1756.1	14.5	9637.4	
1987	407.1	24.6	431.8	586.8	123.4	516.5	3432.4	1433.1	312.6	1511.0	1854.5	15.5	10217.4	

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 14 Elförbrukningen i relation till förädlingsvärdet i olika industribranscher (MWh/mlj.kr. i 1980 års priser).

Brausch/SNI-kod		Branstämning										Summa		
År	23	29	2	31	32	33	34	35	36	37	38	39	Summa	
														Malm- gruvor
1971	553,6	212,7	598,6	87,2	65,2	96,4	643,7	440,1	239,4	913,4	73,9	59,3	264,5	
1972	686,4	218,9	631,1	91,7	63,8	98,1	677,4	419,6	241,2	924,1	77,0	72,6	270,7	
1973	700,2	220,9	648,2	95,7	65,3	99,2	704,1	421,7	240,9	894,2	78,1	51,1	277,9	
1974	725,8	205,2	669,3	95,2	63,0	100,4	721,2	417,0	237,6	848,9	73,7	49,2	272,0	
1975	951,1	210,4	847,0	99,4	65,3	112,4	734,5	433,3	241,8	909,8	73,9	50,3	270,9	
1976	1029,4	229,0	923,2	103,9	70,3	125,3	749,5	431,8	245,1	966,6	79,2	52,4	281,7	
1977	1076,1	241,6	948,0	108,8	81,7	134,6	763,8	404,4	251,7	976,6	84,3	59,9	285,7	
1978	1038,7	232,4	899,1	112,6	94,0	139,1	778,4	407,4	259,9	940,9	88,8	62,4	297,6	
1979	949,8	250,5	847,8	115,5	82,6	138,1	774,0	404,3	258,0	846,9	88,9	61,6	295,4	
1980	948,1	227,4	844,3	117,9	83,3	145,4	757,0	375,7	270,8	856,6	86,2	59,7	290,7	
1981	1040,5	227,2	902,5	122,6	92,4	157,7	780,1	373,2	297,1	905,7	87,8	62,0	296,6	
1982	1167,4	242,5	991,4	122,6	99,8	157,1	761,5	367,8	298,2	857,8	90,9	73,2	277,2	
1983	1026,2	243,3	897,5	131,7	106,7	160,9	792,4	382,4	306,2	852,1	91,3	76,4	302,0	
1984	960,1	250,5	856,0	138,8	106,9	166,0	828,1	397,4	305,2	847,9	92,4	66,9	310,5	
1985	1026,3	256,1	922,7	145,6	111,8	181,1	843,2	412,9	311,7	852,7	95,5	74,5	314,5	
1986	1045,4	255,4	940,5	154,5	124,8	177,4	832,8	415,5	309,6	844,4	100,4	84,1	317,1	
1987	1026,4	260,4	933,4	164,4	134,6	184,6	856,3	406,1	301,4	842,8	101,6	86,3	325,7	
Index (1971=100):														
1971	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
1972	105,0	102,9	105,4	105,1	97,8	101,8	105,2	95,4	100,8	101,2	104,2	122,4	102,3	
1973	107,1	103,8	108,3	109,7	100,1	102,9	109,4	95,8	100,6	97,9	105,8	86,1	105,0	
1974	111,0	96,4	111,8	109,1	96,6	104,2	112,0	94,8	99,3	92,9	99,8	83,0	102,8	
1975	145,5	98,9	141,5	114,0	100,1	116,6	114,1	98,5	101,0	99,6	100,1	84,8	102,4	
1976	157,5	107,7	154,2	119,1	107,8	129,9	116,4	98,1	102,4	105,8	107,3	88,4	106,5	
1977	164,6	113,6	158,4	124,7	125,3	139,7	118,7	91,9	105,2	106,9	114,1	100,9	108,0	
1978	158,9	109,3	150,2	129,1	144,0	144,3	120,9	92,6	108,6	103,0	120,3	105,1	112,5	
1979	145,3	117,7	141,6	132,4	126,5	143,3	120,2	91,9	107,8	92,7	120,4	103,8	111,7	
1980	145,1	106,9	141,0	135,1	127,7	150,9	117,6	85,4	113,1	93,8	116,7	100,7	109,9	
1981	159,2	106,8	150,8	140,5	141,6	163,6	121,2	84,8	124,1	99,2	118,9	104,5	112,1	
1982	178,6	114,0	165,6	140,6	153,0	163,0	118,3	83,6	124,6	93,9	123,0	123,3	104,8	
1983	157,0	114,4	149,9	151,0	163,6	167,0	123,1	86,9	127,9	93,3	123,7	128,7	114,2	
1984	146,9	117,8	143,0	159,1	163,9	172,2	128,7	90,3	127,5	92,8	125,1	112,7	117,4	
1985	157,0	120,4	154,1	167,0	186,6	187,9	131,0	93,8	130,2	93,4	123,3	125,5	118,9	
1986	159,9	120,1	157,1	177,1	191,3	184,0	129,4	94,4	129,3	92,4	135,9	141,8	119,9	
1987	157,0	122,4	155,9	188,4	206,3	191,5	133,0	92,3	125,9	92,3	137,6	145,4	123,1	

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell 15 Elkostnadens relation till saluvärdet och förädlingsvärdet i olika industribranscher 1971-1987.

År	Bransch/SNI-kod										Summa	Järn- o stål- industri	Jord- o sten- industri	Pappers- industri	Kemi- industri	Annat industri	Summa		
	Malm- gruvor	Övriga mineral- brott	Summa gruv- industri	Livs- medels- industri	Textil- varu industri	Trä- varu industri	Massa- o pappers- industri	35	36	37								38	39
	Elkostnad/saluvärde:																		
1971	3.17	3.21	3.17	0.45	0.63	1.01	2.67	1.98	1.96	2.67	0.67	0.63	1.29						
1972	3.35	3.33	3.35	0.45	0.61	1.00	2.84	2.02	1.95	2.77	0.63	0.58	1.28						
1973	3.58	3.47	3.57	0.47	0.61	0.87	2.73	1.98	1.97	2.42	0.64	0.54	1.26						
1974	3.61	3.57	3.60	0.51	0.60	0.82	2.75	1.73	2.34	2.34	0.59	0.58	1.28						
1975	3.91	3.51	3.87	0.56	0.64	0.99	2.80	1.79	2.14	2.87	0.60	0.58	1.33						
1976	5.82	3.72	5.62	0.58	0.69	1.10	3.41	1.88	2.18	3.84	0.67	0.65	1.54						
1977	7.35	3.77	6.86	0.62	0.79	1.15	3.92	1.83	2.32	3.98	0.72	0.65	1.62						
1978	9.40	3.62	8.40	0.66	0.91	1.26	4.54	2.00	2.46	3.84	0.79	0.74	1.80						
1979	9.11	4.01	8.36	0.72	0.84	1.25	4.56	1.86	2.62	3.61	0.80	0.75	1.83						
1980	8.09	3.76	7.51	0.76	0.89	1.26	4.34	1.62	2.68	3.80	0.86	0.73	1.83						
1981	8.22	3.43	7.47	0.74	0.93	1.34	2.00	1.57	2.64	3.97	0.83	0.77	1.48						
1982	7.62	3.55	6.99	0.67	0.93	1.31	2.04	1.44	2.56	3.77	0.80	0.92	1.42						
1983	6.43	3.34	6.01	0.66	0.92	1.27	4.09	1.40	2.57	3.57	0.77	0.85	1.67						
1984	6.64	3.44	6.25	0.66	0.89	1.25	3.96	1.50	2.50	3.63	0.77	0.75	1.69						
1985	6.79	3.51	6.42	0.72	1.02	1.43	4.25	1.60	2.66	3.82	0.83	0.89	1.79						
1986	8.19	3.35	7.57	0.74	1.04	1.40	4.12	1.91	2.69	3.80	0.84	0.98	1.81						
1987	8.37	3.35	7.71	0.77	1.08	1.35	4.00	1.95	2.45	3.77	0.84	1.01	1.80						
	Elkostnad/förädlingsvärde:																		
1971	4.22	4.00	4.20	1.54	1.22	2.14	5.33	4.24	3.30	7.01	1.29	1.12	2.75						
1972	4.47	4.15	4.43	1.55	1.20	2.13	5.56	4.15	3.21	6.97	1.19	1.02	2.71						
1973	4.72	4.32	4.68	1.61	1.21	1.81	5.25	4.09	3.18	5.93	1.21	1.00	2.64						
1974	4.80	4.52	4.77	1.97	1.22	1.70	5.39	4.40	3.70	5.96	1.16	1.03	2.80						
1975	5.53	4.74	5.45	1.62	1.24	2.20	5.59	4.65	3.59	7.84	1.16	1.05	2.86						
1976	8.73	5.05	8.33	1.80	1.35	2.62	7.16	5.02	3.63	11.15	1.25	1.20	3.36						
1977	12.16	5.19	11.06	1.94	1.56	2.81	8.62	4.73	3.90	11.17	1.32	1.19	3.54						
1978	16.63	5.00	14.18	2.08	1.83	3.07	9.90	5.06	4.09	11.24	1.49	1.35	3.99						
1979	14.59	5.64	13.12	2.27	1.69	2.93	9.79	5.06	4.53	10.54	1.54	1.39	4.42						
1980	12.34	5.22	11.31	2.34	1.79	2.92	9.66	5.27	4.77	11.58	1.72	1.41	4.31						
1981	13.06	4.78	11.61	2.31	1.84	3.22	4.56	5.55	4.68	11.32	1.63	1.39	3.50						
1982	11.25	4.94	10.23	2.19	1.88	3.21	4.44	4.81	4.45	10.92	1.58	1.73	3.35						
1983	9.15	4.62	8.51	2.14	1.88	3.08	4.73	4.56	4.52	10.49	1.55	1.66	3.94						
1984	9.33	4.91	8.79	2.28	1.88	3.06	8.30	4.80	4.45	10.87	1.56	1.50	4.03						
1985	9.52	4.96	9.01	2.41	2.13	3.80	9.39	4.88	4.74	11.75	1.72	1.73	4.30						
1986	12.54	4.82	11.48	2.40	2.09	3.77	9.12	4.37	4.63	11.44	1.72	1.79	4.14						
1987	12.60	4.74	11.51	2.48	2.21	3.57	8.54	4.41	4.18	10.61	1.70	1.78	4.06						

Tabell 16 Industriproduktionsvolyminde 1971-1988.

År	Bransch/SNI-kod															
	Summa industri	Gruv- industri	Livs- medels- industri	Trä- varu industri	Massa- o peppers- industri		Inkl. gra- fisk ind.	Kemisk industri		Jord- o sten- industri	Järn- o stål- o metall industri	Verk- stads- industri	Annan industri			
					Bas- industri	Annan industri		Bas- industri	Annan industri							
2+3	2	31	32	33	34	341	35	351	352	36	37	371	372	38	39	
1980=100																
1971	92	130	92,5	150,5	98,2	89,7	86,4	77,5	78,5	69,4	116,5	95,1	98	82,8	73,5	
1972	94	129	93,2	151,7	104,4	92,4	90,1	82,4	87,1	74,4	115,9	95,1	97,2	86,1	78,4	
1973	100,1	142	93,8	157,2	112,5	99,5	99,5	90,8	97,3	82,6	119,7	104	105,9	94,6	90	
1974	104,5	148	96,8	156,9	116,4	99,4	105,3	94,2	105,8	84,6	117,3	111,4	113,1	104,5	95,7	
1975	102,3	127	97,1	145,2	102,4	90,2	88,6	88,8	95,3	76,9	111,4	102,3	104,9	107,3	99,9	
1976	101,7	124	99,5	142	103,5	92,1	91,9	92,4	99,4	77,3	107,8	94,5	95,4	105	111,9	
1977	96,2	106	97,9	124,2	100,6	89,7	87,4	88,9	94	75,9	100,4	85,8	85	90,6	105	
1978	94,4	83	97,7	105,6	101,6	94,3	93,9	90,2	99,1	76,8	96,9	88,9	87,6	94,5	93,7	
1979	100	83	98,9	105,2	105,3	100,7	101,1	93,5	104,9	78,6	101,4	102,3	102,9	99,4	97,6	
1980	100	101	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
1971=100																
1971	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1972	102,2	99,1	100,8	106,3	103,0	104,3	104,3	106,3	111,0	107,2	99,5	100,0	99,2	104,0	101,6	106,7
1973	108,8	109,6	101,4	104,5	114,6	110,9	115,2	117,2	123,9	119,2	102,7	109,4	108,1	115,9	107,9	122,4
1974	113,6	114,0	104,6	104,3	118,5	110,8	121,9	121,5	134,8	121,9	100,7	117,1	115,4	126,2	115,8	130,2
1975	111,2	97,4	105,0	96,5	104,3	100,6	102,5	114,6	121,4	110,8	95,6	107,6	107,0	109,8	122,3	135,9
1976	110,5	95,6	107,6	94,4	105,4	102,7	106,4	119,2	126,6	111,4	92,5	99,4	97,3	109,4	119,7	152,2
1977	104,6	81,6	105,8	82,5	102,4	100,0	101,2	114,7	119,7	109,4	86,2	90,2	86,7	107,6	112,3	138,1
1978	102,6	71,6	105,6	70,2	103,5	105,2	108,7	116,4	126,2	110,7	83,2	93,5	89,4	114,1	106,8	132,8
1979	108,7	63,9	106,9	69,9	107,2	112,3	117,0	120,6	133,6	113,3	87,0	107,6	105,0	120,0	113,9	137,7
1980	108,7	77,7	108,1	66,4	101,8	111,5	115,7	129,0	127,4	144,1	85,8	105,2	102,0	120,8	114,0	136,1
1981	106,1	66,2	107,6	61,5	90,3	109,7	113,7	125,8	119,6	151,2	75,0	98,1	95,1	113,6	115,2	129,8
1982	105,4	57,0	109,4	57,9	90,0	106,2	107,4	127,5	125,7	151,2	75,2	101,3	98,1	117,5	114,5	118,4
1983	110,2	67,0	109,7	57,7	94,6	113,8	118,2	138,8	140,4	159,8	74,1	104,9	101,4	122,3	119,2	115,8
1984	116,4	75,4	111,4	58,5	97,8	120,7	124,7	143,9	142,7	162,2	75,5	113,5	111,2	125,1	127,9	111,8
1985	119,8	79,3	112,8	57,8	93,6	121,3	125,1	141,9	141,9	165,7	75,8	114,2	112,6	122,6	136,5	116,3
1986	119,3	78,5	112,4	55,9	95,1	124,2	128,9	145,4	138,6	158,6	74,7	108,3	105,5	122,2	135,1	114,0
1987	122,4	79,3	111,7	55,9	97,9	131,4	136,6	156,3	148,4	182,4	79,5	110,3	107,6	124,3	136,5	116,7
1988*	126,6	80,0	114,2	50,9	100,2	135,5	142,4	168,0	160,9	208,5	85,3	113,1	112,4	116,5	142,0	108,2

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 17 Den elintensiva industrin: antal arbetsställen och antal sysselsatta år 1987.

SNI-kod	Bransch	Delbranschen totalt*)		Elkostnad >3,5% av saluvärdet		Elkostnad >9,0% av förädlings- värdet*)		
		A	S	A	S	A	S	
		GRUVOR OCH MINERALBROTT						
2	GRUVOR OCH MINERALBROTT	100	8 467	85	54	7 683	31	5 381
23	Malmgruvor	34	7 171	211	30	6 911	23	5 194
2301	Järnmalmgruvor	7	3 874	553	7	3 874	5	2 645
2302	Ickejärnmalmgruvor	27	3 297	122	23	3 037	18	2 549
29	Andra gruvor och mineralbrott	66	1 296	20	24	772	8	187
2901	Stenbrott	50	976	20	20	618	5	44
2909	Övriga gruvor och mineralbrott	16	320	20	4	154	3	143
	Andel gruvindustri av all industri (%)	1,10	1,12		10,02	9,44	6,24	6,70
3411	MASSA- OCH PAPPERSINDUSTRI	84	39 416	469	68	32 154	70	33 483
34111	Massaindustri	21	9 120	434	18	7 836	19	7 976
341111	Industri för mekanisk eller halvkemisk massa	5	807	161	5	807	5	807
341112	Sulfatmassaindustri	13	6 658	512	10	5 374	11	5 514
341113	Sulfitmassaindustri	3	1 655	552	3	1 655	3	1 655
34112	Pappers- och pappindustri	56	29 126	520	43	23 148	44	24 337
341121	Tidnings- och Journalpappersindustri	7	6 099	871	7	6 099	7	6 099
341122	Kraftpapper- och -pappindustri	14	9 735	695	11	8 536	13	9 423
341129	Övrig pappers- och pappindustri	35	13 292	380	25	8 513	24	8 815
34113	Träfiberplattindustri	7	1 170	167	7	1 170	7	1 170
	Andel massa- och pappersindustri av all industri (%)	0,92	5,23		12,62	39,51	14,08	41,69
3511+3513	ELINTENSIV KEMISK INDUSTRI	45	5196	115	25	2683	23	2576
35111	Industri för oorganiska kemikalier	23	4167	181	14	2384	12	2277
35113	Industri för oxygen- och andra industrigas	22	1029	47	11	299	11	299
	Andel elintensiv kemisk industri av all industri (%)	0,49	0,69		4,64	3,30	4,63	3,21

forts.

Tabell 17(forts.) Den elintensiva industrin: antal arbetsställen och antal sysselsatta år 1987.

SNI-kod	Bransch	Delbranschen						Elkostnad >3,5% av saluvärdet)	Elkostnad >9,0% av förtädlings- värdet*)
		A		S		P			
		A	S	A	S	A	S		
371 + 37201-2	JÄRN-, STÅL- OCH FERROLEGERINGSVERK, ICKEJÄRNMETALLINDUSTRI	88	34987	398	42**)	17374**)	37	17749	
371	Järn-, stål- och ferrolegeringsverk	80	31050	388	39	16293	34	16598	
37101	Järn- och stålverk	40	27197	680	12	12829	17	13918	
37102	Ferrolegeringsverk	3	504	168	3	504	3	504	
37103	Järn- och ståljutierier	37	3349	91	24	2960	14	2176	
37201-2	Ikkejärnmetallindustri	8	3937	492	3**)	1081**)	3	1151	
	Andel järn-, stål- och ferrolegeringsverk samt ikkejærnmetallindustri av all industri (%)	0,97	4,64		7,79	21,35	7,44	22,10	
	DEN ELINTENSIVA INDUSTRIEN	317	88066		194	59894	161	59189	
	Ej elintensiv industri	8795	665492	76	345	21479	336	21116	
2-3	All industri	9112	753558	83	539	81373	497	80305	
	Andel elintensiv industri av all industri (%)	3,5	11,7		36,0	73,6	32,4	73,7	

*) A = antal arbetsställen, S = antal sysselsatta, P = antal sysselsatta per arbetsställe.

***) Uppgifter för delbransch 37203, Valsverk, dragerier o dyl för ikkejærnmetall ingår i uppgiften för SNI 37201-2, Ikkejærnmetall-industri.

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 18 Den elintensiva industrin: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt elenergi år 1987.

SNI-kod	Bransch	Salu- värde Milj.-kr	Förädl. värde Milj.-kr	Inköpt elenergi GWh	Per		A*)	B*)
					arb.st.	Milj. kr /kWh		
2	GRUVOR OCH MINERALBROTT	6 462	3 808	2 452	24,52	432	17,6	6,68 11,33
23	Malmgruvor	5 728	3 278	2 369	69,67	407	17,2	7,11 12,42
2301	Järnmalmgruvor	2 781	2 005	1 454	207,68	244	16,8	8,77 12,17
2302	Icke-järnmalmgruvor	2 946	1 273	915	33,90	163	17,8	5,54 12,82
29	Andra gruvor och mineralbrott	735	531	83	1,25	25	29,7	3,34 4,62
2901	Stenbrott	621	488	72	1,43	21	29,8	3,43 4,76
2909	Övriga gruvor och mineralbrott	113	83	11	0,69	3	28,8	2,81 3,85
	Andel gruvindustri av all industri (%)	1,12	1,51	5,06		4,27		
3411	MASSA- OCH PAPPERSINDUSTRI	50 599	19 350	18 177	216,39	3 208	17,6	6,34 16,58
3411	Massaindustri	14 041	5 013	4 101	195,28	761	18,6	5,42 15,19
34111	Industri för mekanisk eller halvkemisk massa	895	276	711	142,12	120	16,9	13,44 43,52
341112	Sulfatmassaindustri	10 899	3 880	2 611	200,88	497	19,0	4,56 12,80
341113	Sulfatmassaindustri	2 247	856	779	259,59	145	18,6	6,43 16,88
34112	Pappers- och pappindustri	35 789	13 980	13 772	245,94	2 387	17,3	6,67 17,08
341121	Ridnings- o journalpappersindustri	8 871	3 826	6 318	902,53	1 033	16,4	11,65 27,02
341122	Kraftpapper- och -pappindustri	13 308	4 820	4 556	325,44	777	17,1	5,84 16,12
341129	Övrig pappers- och pappindustri	13 610	5 335	2 899	82,82	577	19,9	4,24 10,81
34113	Träfiberplattindustri	769	356	303	43,34	59	19,4	7,65 16,50
	Andel massa- och pappersindustri av all industri (%)	8,80	7,67	37,53		31,70		
35111+35113	ELINTENSIV KEMISK INDUSTRI	4610	2843	3248	72,17	520	16,0	11,28 18,29
35111	Industri för organiska kemikalier	3934	2343	2728	118,61	417	15,3	10,61 17,81
35113	Industri för oxygen och andra industrigas	675	500	520	23,62	103	19,8	15,22 20,54
	Andel elintensiv kemisk industri av all industri (%)	0,80	1,13	6,71		5,14		

forts.

Tabell 18(forts.) Den elintensiva industrin: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt elenergi år 1987.

SNI-kod	Bransch	Saluvärde		Förädl. värde		Inköpt elenergi		A*)	B*)
		Milj.kr	kr	Milj.kr	kr	Per GWh	arb.st.		
371 + 37201-2	JÄRN-, STÅL- OCH FERROLEGERINGSVERK, ICKEJÄRNMETALLINDUSTRI	33 365	12 307	6 966	79,16	1349	19,4	4,04	10,96
371	Järn- och ferrolegeringsverk	28 522	10 798	4 913	61,42	1 060	21,6	3,72	9,82
37101	Järn- och stålverk	26 687	9 943	3 830	95,75	855	22,3	3,20	8,60
37102	Ferrolegeringsverk	537	120	793	264,43	129	16,2	23,95	107,59
37103	Järn- och stålglutiterier	1297	735	290	7,84	77	26,6	5,94	10,48
37201-2	Ickejärnmetallindustri	4844	1509	2053	256,59	288	14,0	5,95	19,11
	Andel järn-, stål- och ferrolegeringsverk samt ickejärnmetallindustri av all industri (%)	5,80	4,90	14,38		13,33			
	DEN ELINTENSIVA INDUSTRIEN	95 036	38 308	30 841	5 508	5,80	14,38		
	Ej elintensiv industri	480 266	213 897	17 592	4 611	0,96	2,16		
2-3	All industri	575 302	252 204	48 434	5,32	10 119	20,9	1,76	4,01
	Andel elintensiv industri av all industri (%)	16,52	15,19	63,68	54,43				

*) A = elkostnad i procent av saluvärde, B = elkostnad i procent av förädlingsvärde.

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 19 Övrig industri: antal arbetsställen och antal elkrävande arbetsställen.

SNI-kod	Bransch	Delbranschen totalt)			Elkostnad >3,5% av saluvärdet			Elkostnad >9,0% av förädlingsvärdet*)		
		A	S	P	A	S	A	S		
31	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	817	65656	80	21	494	39	1385		
311+3121	Livsmedelsindustri	743	59485	80	17	410	23	976		
3111	Slakteri- och charkuteriindustri	166	16286	98	2	62	3	82		
3112	Mejeriindustri	100	8963	90	0	0	5	417		
3113	Frukt- och grönsakskonservindustri	38	6462	3	0	170	3	181		
3114	Fisk- och fiskkonservindustri	56	2429	43	4	51	5	71		
3117	Bageriindustri	267	12584	47	8	127	3	34		
3122	Fodermedelsindustri	36	1078	4	4	84	14	340		
313-4	Dryckesvaru- och tobaksindustri	38	5093	134	0	0	2	69		
32	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	592	27839	47	18	1050	11	662		
321	Textilindustri	267	14965	56	12	937	4	407		
3211	Garn- och vävnadsindustri, textilberedningsverk	84	6441	77	8	530	*	*		
322	Beklädnadsindustri utom skoindustri	253	9926	39	5	102	6	246		
33	Trävaruindustri	1335	55354	41	52	2087	124	4435		
3311	Trävaruindustri, utom möbelindustri	1052	43298	41	49	2039	123	4424		
3312	Trämateriäl- och byggnadsmickeriindustri	899	39552	44	41	1885	115	4196		
3312	Träförpackningsindustri	36	860	24	2	19	4	46		
3319	Övrig trävaruindustri	117	2886	25	6	135	4	182		
332	Trä Möbelvaruindustri	283	12056	43	3	48	1	11		
3412-20	Pappers- och pappförpackningsindustri, övrig pappers- och pappvaruindustri, grafisk industri, förlag	993	55357	56	5	370	4	543		
35	exkl. 35111+35113									
	Kemisk industri, Petroleum-, gummivaru-, plast- och plastvaruindustri exklusive elintensiv kemisk industri	674	63703	94	49	3095	40	3847		
351	exkl. 35111+35113									
	Ej elintensiv kemikalie-, gödselmedels- och plastindustri	116	12727	110	12	1973	15	2365		
35112	Industri för organiska kemikalier	20	3460	173	3	586	5	939		
3512	Industri för gödselmedel, ogräs- och insektsbekämpningsmedel	5	1163	233	2	500	2	500		
3513	Konstfiber- och plastindustri	91	8104	89	7	887	8	926		
352	Annan kemisk industri	154	25375	165	3	80	5	238		
3529	Övrig kemisk industri	59	11397	193	3	80	4	111		
353+355	Petroleumaffinaderier, gummivaruindustri	86	9915	115	3	455	4	720		
354	Smörjmedels-, asfalt- och kolproduktindustri	32	1663	52	3	95	4	120		
356	Plastvaruindustri	286	14023	49	28	492	12	404		

*) A = antal arbetsställen, S = antal sysselsatta, P = antal sysselsatta per arbetsställe.

forts.

Tabell 19 (forts.) Övrig industri: antal arbetsställen och antal elkrävande arbetsställen.

SNI-kod	Bransch	Pelbranschen (totalt)				Elkostnad > 3,5% av saluvärdet*				Elkostnad > 9,0% av fördelings- värdet)			
		A	S	P	A	S	A	S	A	S	A	S	
36	Jord- och stenvaruindustri	368	20865	57	40	4301	21	557					
3610	Porslins- och legeringsindustri	16	2679	167	4	62	2	33					
3620	Glas- och glasvaruindustri	41	4230	103	6	1223	0	0					
3691	Tegelindustri	19	883	46	7	238	1	22					
3692	Cement- och kalkindustri	11	1083	98	8	1019	3	207					
3699	Övrig mineralvaruindustri	281	11990	43	15	1759	15	295					
37203-4	Valsverk, dragerier och gjuterier för ickejärnmetall	73	7694	105	17**)	498**)	8	493					
38	Verkstadsindustri	3847	356865	93	146	9554	88	9178					
381	Metallvaruindustri	1578	72283	46	99	3745	51	2668					
3813	Industri för metallkonstruktioner	508	18143	36	4	107	4	256					
3819	Övrig metallvaruindustri	834	39597	47	92	3227	45	2113					
382	Maskinindustri	1209	102871	85	19	1848	18	3616					
3823	Industri för metall- och träbearbetningsmaskiner	151	9512	63	3	431	0	0					
3824	Ind. för övr. varubearbetningsmaskiner, byggnadsmaskiner	364	25884	71	2	140	5	2833					
3829	Övrig maskinindustri, maskinreparationsverkstäder	582	52817	91	14	1277	13	783					
383	Elektroindustri	431	66375	154	12	2931	9	1879					
3832	Teleproduktindustri	95	32021	337	3	1125	*	*					
3839	Övrig elektroindustri, elreparationsverkstäder	215	17789	83	6	379	5	364					
384	Transportmedelsindustri	466	101637	218	13	1005	9	1010					
3842	Rälsfordonsindustri- och reparationsverkstäder	60	7366	123	4	139	*	*					
3843	Bil- och bilmotorindustri	263	74543	283	5	676	6	702					
385	Industri för instrument, foto, optik, ur	163	13699	84	3	25	1	5					
3851-2	Instrumentindustri, foto- och optikvaruindustri	161	13536	84	3	25	1	5					
39	Annan tillverkningsindustri	96	12159	127	2	30	1	16					
2-3	SUMMA ICKE-ELINTENSIV INDUSTRI	8795	665492	76	345	21479	336	21116					
	All industri	9112	753558	83	539	81373	497	80305					
	Andel icke-elintensiv industri av all industri (%)	96,5	88,3		64,0	26,4		67,6				26,3	

*) A = antal arbetsställen, S = antal sysselsatta, P = antal sysselsatta per arbetsställe.

**) Endast SNI 372040. Gjuterier för ickejärnmetall, SNI 372030, är inräknad i den elintensiva industrin.

Källa: Statistiska centralbyrån

Tabell 20 Övrig industri: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt energi år 1987.

SN-kod	Bransch	Salu- värde Milj.-kr	Förädl. värde Milj.-kr	Inköpt elenergi Per arb.st. GWh	Milj.		A*)	B*)
					kr	öre /kWh		
31								
311+3121	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	76390	23646	2254	2,76	581	25,8	0,76
3111	Livsmedelsindustri	64442	19149	1894	2,55	491	25,9	0,76
3112	Slakteri- och charkuteriindustri	21541	4492	391	2,36	104	26,5	0,48
3113	Mejeriindustri	14898	2848	448	4,48	106	23,7	0,71
3114	Frukt- och grönsakskonserverindustri	4919	2277	143	3,78	39	27,5	0,80
3115	Fisk- och fiskkonserverindustri	1710	677	35	0,62	11	30,9	0,63
3117	Bageriindustri	6468	3659	313	1,17	85	27,0	1,31
3122	Fodermedelsindustri	4342	488	122	3,39	35	28,9	0,81
313-4	Dryckesvaru- och tobaksindustri	7606	4009	239	6,28	56	23,2	0,56
32								
321	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	11706	5562	474	0,80	131	27,8	1,12
3211	Textilindustri	7535	3565	394	1,48	107	27,2	1,42
322	Garn- och vävnadsindustri, textilberedningsverk Beklädnadsindustri utom skoindustri	3143	1621	181	2,15	49	27,4	1,57
33								
331	Trävaruindustri	38316	14444	1911	1,43	515	27,0	1,35
3311	Trävaruindustri, utom möbelindustri	31946	11495	1730	1,64	456	26,4	1,43
3312	Trämateriäl- och byggnadsnickeriindustri	30148	10707	1647	1,83	430	26,1	1,43
3319	Övrig trävaruindustri	414	186	12	0,33	4	30,7	0,88
332	Trämöbelvaruindustri	1384	602	71	0,60	22	31,5	1,61
3412-20	Pappers- och pappförpackningsindustri, övrig pappers- och pappvaruindustri, grafisk industri, förlag	6370	2949	181	0,64	60	32,9	0,94
35								
35 exkl. 35111+35113	Kemisk industri, petroleum-, gummivaru-, plast- och plastvaruindustri exklusive elintensiv kemisk industri	35228	20836	766	0,77	222	29,0	0,63
351 exkl. 35111+35113	Ej elintensiv kemikalie-, gödselmedels- och plastindustri	69375	29569	3916	5,81	912	23,3	1,31
3512	Industri för organiska kemikalier och insektbekämpningsmedel	16677	6980	1910	16,46	443	23,2	2,66
3513	Konstfibrer- och plastindustri	5816	2341	494	24,68	137	27,7	2,53
352	Annan kemisk industri	1188	525	251	50,16	54	21,4	4,51
353+355	Övrig kemisk industri	10074	4113	1165	12,81	253	21,7	2,51
354	Petroleumraffinaderier, gummivaruindustri	19142	11590	507	3,29	132	25,9	0,69
356	Smörjmedels-, asfalt- och kolproduktindustri plastvaruindustri	7267	3829	232	3,93	59	25,7	0,82
		21598	5050	723	19,53	134	18,6	0,62
		1127	101	101	3,17	27	26,2	0,85
		7601	3683	479	1,68	132	27,5	1,73

*) A = elkostnad i procent av saluvärde, B = elkostnad i procent av förädlingsvärde.

forts.

Tabell 20 (forts.) Övrig industri: saluvärde, förädlingsvärde och inköpt energi år 1987.

SNI-kod	Bransch	Salu- värde		Förädl. värde	Inköpt elenergi		Öre /kWh	A*)	B*)
		Millj. kr	Millj. kr		Per arb.st.	Millj. kr			
36	Jord- och stenvaruindustri	12740	7488	1253	3,40	312	24,9	2,45	4,17
3610	Porslins- och lergodsindustri	964	669	94	5,90	24	25,0	2,45	3,53
3620	Glas- och glasvaruindustri	2462	1479	197	4,81	52	26,5	2,12	3,53
3691	Tegelindustri	575	348	41	2,15	13	32,5	2,30	3,81
3692	Cement- och kalkindustri	1290	855	336	30,54	73	21,7	5,64	8,51
3699	Övrig mineralvaruindustri	7449	4138	585	2,08	150	25,7	2,02	3,63
37203-4	Valsverk, dragier och gjuterier för ickejärnmetall	6667	2104	426	5,84	116	27,3	1,74	5,53
38	Verkstadsindustri	228267	109348	6574	1,71	1813	27,6	0,79	1,66
381	Metallvaruindustri	38700	20251	1622	1,03	468	28,9	1,21	2,31
3813	Industri för metallkonstruktioner	9862	4795	260	0,51	80	30,9	0,81	1,67
3819	Övrig metallvaruindustri	21064	10538	1079	1,29	308	28,6	1,46	2,92
382	Maskinindustri	57867	28726	1649	1,36	460	27,9	0,79	1,60
3823	Industri för metall- och träbearbetningsmaskiner	5060	2974	166	1,10	43	25,9	0,85	1,44
3824	Industri för övriga varubearbetningsmaskiner, byggnadsmaskiner	14172	7031	409	1,12	119	29,2	0,84	1,70
3829	Övrig maskinindustri, maskinreparationsverkstäder	27008	13685	866	1,49	236	27,2	0,87	1,72
383	Elektroindustri	39665	21136	1112	2,58	316	28,4	0,80	1,49
3832	Teleproduktindustri	20493	10843	452	4,75	129	28,5	0,63	1,19
3839	Övrig elektroindustri, elreparationsverkstäder	9231	5109	438	2,04	118	26,8	1,27	2,30
384	Transportmedelsindustri	85439	35315	2090	4,48	540	25,8	0,63	1,53
3842	Rälsfordonsindustri- och reparationsverkstäder	2987	1286	111	1,85	31	28,0	1,04	2,42
3843	Bil- och bilmotorindustri	68756	26351	1500	5,70	386	25,7	0,56	1,47
385	Industri för instrument, foto, optik, ur	6597	3920	101	0,62	29	29,1	0,45	0,75
3851-2	Instrumentindustri, foto- och optikvaruindustri	6508	3871	100	0,62	29	29,0	0,45	0,75
39	Annan tillverkningsindustri	1576	900	18	0,19	7	40,1	0,46	0,81
	SUMMA ICKE-ELINTENSIV INDUSTRI	480266	213897	17592	2,00	4611	26,2	0,96	2,16
2-3	All industri	575302	252204	48434	5,32	10119	20,9	1,76	4,01
	Andel icke-elintensiv industri av all industri (%)	16,52	15,19	63,68		54,43			

*) A = elkostnad i procent av saluvärde, B = elkostnad i procent av förädlingsvärde.

Källa: Statistiska centralbyrån

Tabell 21 Den elintensiva industrin: elkostnader och elförbrukning 1971-1987 (exkl. egenproducerad elkraft).

Bransch /SNI	År																
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Elkostnader (1000-tal kr.):																	
23	60291	63469	76513	99131	117115	179051	177749	190208	250320	268850	246352	247151	264488	330002	386751	415173	407114
29	6652	6834	7538	9024	11011	12423	14303	15247	19001	19212	19214	20782	21783	24143	25663	25195	24639
3411	337043	376870	439228	651054	684790	880062	1011931	1262023	1530485	1656886	1752369	1822963	2153588	2499415	2763851	2861568	3151718
341111	-	-	-	-	-	-	-	52183	67759	75414	58281	67880	82844	91795	95038	111187	120329
341112	-	-	-	-	-	-	-	235346	286519	311182	361906	375123	44267	469490	455076	496541	45076
341113	-	-	-	-	-	-	-	92588	97187	98403	94721	88061	103869	109292	123325	125760	144522
341121	-	-	-	-	-	-	-	330504	417974	468115	519559	508398	614274	737983	823960	898766	1035253
341122	-	-	-	-	-	-	-	345625	425468	444232	443504	494286	555668	649308	741739	762026	777978
341129	-	-	-	-	-	-	-	205777	235578	259540	283398	289215	354306	441547	517714	508753	577095
34113	-	-	-	-	-	-	-	43564	47878	45804	42638	42383	51397	56034	67612	65443	58821
3511	95823	105998	126015	182984	197553	214214	217592	267321	347874	387634	405442	448704	527217	591060	643238	683925	710627
35111	-	-	-	-	-	-	-	171363	229990	260171	274286	308724	365413	416717	447757	460223	471030
35113	-	-	-	-	-	-	-	50138	56491	55432	56082	59725	67129	79119	96141	100680	102729
371	207268	212360	232151	305162	376834	492679	441168	503573	637617	740443	742847	802133	872720	1042870	1145265	1096188	1106302
37101-2	-	-	-	-	-	-	-	470837	597029	694030	694100	750610	824870	982138	1072303	1018915	1029228
37103	-	-	-	-	-	-	-	32736	40588	47413	48747	51523	52400	60732	72962	77273	77074
372	59203	63451	68998	93109	96382	125888	172299	183911	225566	259285	260985	279904	327975	348530	389182	385431	404664
37201-2	-	-	-	-	-	-	-	134175	168384	191389	193901	208149	247952	259449	284320	275131	288387
Elförbrukning, Gwh:																	
23	1670.0	1749.0	2013.7	2147.7	2228.4	2417.0	2161.9	1810.4	2092.4	2065.9	1889.6	1793.1	1904.6	2044.0	2329.8	2362.7	2368.9
29	77.4	74.9	77.3	73.9	80.6	82.2	87.7	84.8	94.2	83.7	84.1	87.5	88.8	91.7	90.4	88.4	83.1
3411	10499.0	11397.3	12774.6	13091.3	12054.3	12533.3	12418.6	13341.2	14149.3	13887.7	13835.7	13044.8	14516.4	16142.6	16497.2	16652.7	18186.3
341111	557.6	659.5	834.5	883.2	609.7	558.1	521.7	617.0	747.4	695.9	547.3	559.7	630.0	649.4	646.1	679.7	710.6
341112	2419.4	2614.7	2543.9	2571.1	2639.4	2501.8	2401.8	2574.6	2716.2	2559.5	2721.7	2451.2	2779.9	2776.7	2541.8	2538.6	2611.4
341113	986.7	1094.5	1266.7	1237.9	1075.5	1082.9	952.0	953.0	932.3	829.5	669.7	628.8	703.8	803.1	735.9	732.7	778.8
341121	2308.6	2403.5	3031.3	3259.0	3194.2	3095.2	3120.6	3476.6	3745.6	3795.6	4245.7	3775.0	4222.2	4991.8	5220.9	5549.5	6322.9
341122	2334.4	2521.5	3088.6	3132.9	2799.2	3304.2	3315.7	3465.1	3740.0	3795.6	3450.7	3623.4	3834.0	4042.2	4331.9	4310.0	4559.1
341129	1415.9	1622.1	1512.1	1528.6	1318.8	1558.1	1717.3	1875.5	1897.4	1872.1	1911.7	1728.0	2051.9	2565.9	2683.6	2527.1	2900.1
34113	476.4	481.5	497.5	478.5	417.5	431.8	389.4	380.4	370.4	338.8	288.9	278.7	294.6	313.4	337.0	315.1	303.4
3511	2874.9	3218.5	3554.0	3667.5	3638.4	3180.9	2763.0	2854.9	3122.4	3061.8	3021.8	3174.4	3605.5	3821.0	3899.7	3992.1	3992.1
35111	1991.0	2220.7	2401.7	2483.1	2489.7	2353.2	1950.2	2012.9	2424.1	2227.5	2190.6	2317.9	2679.9	2856.7	2854.7	2914.9	2979.0
35113	334.5	365.2	436.0	448.4	434.8	438.6	401.4	408.8	424.4	380.7	379.4	393.6	400.1	456.3	500.3	492.9	519.6
371	5422.1	5456.3	5796.0	5912.2	5863.4	5617.8	4986.6	4951.8	5221.3	5136.2	5060.1	4855.7	4957.9	5439.5	5480.0	5142.0	5154.7
37101-2	5127.5	5212.8	5544.0	5627.5	5580.2	5344.3	4742.0	4728.9	4961.0	4873.3	4810.4	4614.0	4714.8	5174.7	5188.3	4840.9	4864.6
37103	294.6	243.6	251.9	284.7	283.3	273.5	244.6	222.9	260.3	262.8	249.7	241.7	243.0	264.7	291.7	301.1	290.1
372	2080.5	2131.1	2233.9	2256.4	2171.0	2270.0	2248.0	2272.7	2258.3	2261.6	2240.9	2279.2	2384.7	2463.7	2514.8	2368.8	2479.0
37201-2	1789.6	1825.8	1908.0	1897.3	1847.0	1907.1	1925.8	1933.8	1903.3	1918.4	1922.6	1942.3	2003.5	2064.4	2095.8	1956.5	2052.7

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges officiella statistik, Industri.

Tabell 22 Den elintensiva industrin: bränslekostnader och förbrukat bränsle 1971-1987 (exkl. egenproducerat bränsle).

Bransch /SNI	År																
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Bränslekostnader (1000-tal kr.):																	
23	48561	45187	51395	92427	127030	156701	147229	122664	179342	223268	185490	175965	191942	250952	320412	232812	203558
29	2793	2290	3149	4971	5650	7023	7537	8396	11866	17699	21621	25820	27820	29863	30905	25109	21506
3411	238907	211763	266564	695427	579333	684246	793739	884224	1264948	1547549	1743564	1742732	1746828	1836390	1866520	1506030	1408433
341111	-	-	-	-	-	-	-	13124	18231	26495	25688	19214	21451	24175	29380	21246	22407
341112	-	-	-	-	-	-	-	176412	223984	260072	338708	328727	345675	318953	298197	178653	183574
341113	-	-	-	-	-	-	-	69737	82273	96256	81660	76977	89786	100616	56885	37688	40566
341121	-	-	-	-	-	-	-	130012	218490	268180	299278	336237	305122	305775	326879	272010	243917
341122	-	-	-	-	-	-	-	249964	352557	451403	4771169	433228	408796	464345	540853	453450	409490
341129	-	-	-	-	-	-	-	199538	311064	380875	453024	481288	489761	456222	530464	467720	446380
34113	-	-	-	-	-	-	-	45437	58349	64268	68037	67061	86237	76904	85062	75263	62099
3511	25872	19394	26084	54025	58761	66936	87783	99374	183736	242608	307431	347719	368024	371627	345877	232132	227519
35111	-	-	-	-	-	-	-	27622	73050	103228	141046	179975	188253	207135	201928	117300	106890
35113	-	-	-	-	-	-	-	52601	3409	4750	7206	8709	8655	9533	9667	12998	12185
371	477617	423740	486731	993313	1195533	1079128	1011765	1144279	1438109	1530911	1473946	1601199	1877139	2147787	2257220	1917302	1628553
37101-2	-	-	-	-	-	-	-	1120795	1408387	1492553	1432031	1560792	1839019	2106511	2210198	1877092	1594448
37103	-	-	-	-	-	-	-	23484	29722	38358	41915	40407	38120	41276	47022	40210	34105
372	17886	19674	22502	450882	50489	65225	65402	282855	99890	135938	159780	176835	213688	205268	220832	181768	167534
37201-2	-	-	-	-	-	-	-	41888	56649	77730	92128	105197	135523	131263	138434	119860	115749
Bränsleförbrukning, TJ:																	
23	3374.8	3168.1	3443.0	3604.5	3680.2	3957.3	3363.8	2664.0	3056.3	2925.4	1899.8	1502.2	1494.6	1626.8	1897.8	1832.4	1727.9
29	112.9	107.0	116.9	116.3	120.4	135.5	129.7	132.8	128.9	130.9	128.1	122.0	129.2	124.9	124.8	132.1	117.9
3411	24142.2	25019.0	26824.8	21867.0	20106.2	21169.5	20703.2	20905.2	20752.2	15987.3	16436.3	14184.3	11895.3	11298.2	11376.1	11889.3	10010.0
341111	311.1	373.2	472.9	467.6	371.0	305.5	270.4	322.3	351.3	317.5	274.2	213.4	139.8	122.3	112.8	112.0	164.8
341112	6028.5	6228.6	5993.2	5439.6	4825.3	4683.9	4329.9	3920.6	3691.0	2830.2	2742.5	2318.2	1981.9	1535.1	1461.0	1040.7	1120.3
341113	3793.1	4019.8	4226.4	3563.5	2384.1	2541.9	1879.7	1740.5	1467.7	1095.3	721.5	494.2	488.2	363.4	301.7	290.7	285.7
341121	3260.3	3142.7	3913.8	634.2	2869.0	2737.9	2887.5	3101.1	3371.9	3237.9	2903.8	2908.7	2310.1	2204.5	2379.4	2446.4	2087.7
341122	4383.2	4430.3	5681.7	5288.3	4332.4	5081.5	5673.5	5927.6	5372.9	3237.9	4870.2	3784.9	2908.5	3085.5	3294.6	3705.3	3120.9
341129	4668.2	5064.6	4767.4	4594.2	3727.4	4183.2	4214.7	4477.3	4503.8	4176.9	4007.0	3731.3	3219.5	3341.8	3134.8	3669.4	3002.2
34113	1697.8	1759.9	1769.5	1879.7	1497.1	1636.1	1447.4	1416.5	1394.3	1176.9	977.9	807.1	864.8	655.2	674.3	624.8	228.4
3511	1224.9	1141.7	1139.5	1026.3	1084.9	1022.1	1558.4	1553.4	2256.5	2114.2	2089.4	2142.1	1939.3	1458.0	1195.7	693.8	547.2
35111	730.0	600.8	626.4	581.3	510.7	526.0	595.7	598.6	1167.3	1100.6	1133.8	1240.7	1114.5	1116.3	821.4	418.7	337.4
35113	22.5	26.6	31.6	38.3	31.5	34.9	33.5	31.5	35.5	30.3	38.6	34.0	1279.7	32.1	30.6	44.9	36.6
371	2222.6	21457.2	23340.9	25238.7	26531.7	24096.3	19525.4	19799.4	21253.8	18766.2	14771.9	13440.8	14155.7	14828.4	15269.8	14624.1	15269.8
37101-2	21164.2	20927.9	22856.9	24731.9	26076.5	23672.0	19123.3	19446.8	20891.4	18444.4	14484.8	13203.4	13958.3	14652.8	15453.4	15088.9	14462.1
37103	1058.4	529.4	483.9	506.8	455.1	424.3	402.1	352.6	362.4	321.8	287.1	237.4	197.4	175.5	174.1	180.9	162.0
372	1205.4	1382.7	1401.9	1399.8	1378.1	1651.8	1477.4	1654.3	1624.5	1488.3	1456.2	1472.6	1484.8	1341.5	1213.9	1247.0	1216.1
37201-2	917.7	964.3	952.5	938.4	914.0	1151.6	1062.2	1196.9	1122.5	1062.3	1068.3	1106.1	1157.7	1049.5	1049.7	982.7	977.9

Tabell 24 Export och import fördelad på varugrupper 1980-1987 (Milj. kr).

SNI	Näringsgren	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Export:									
23	Malmgruvor	2163	2453	2398	2819	3991	4313	3485	3187
29	Andra gruvor och mineralbrott	306	344	362	430	499	535	525	559
2	Gruvor och mineralbrott	2529	2802	2851	3250	4503	5062	4121	3878
34111	Massaindustri	6041	6768	6402	8374	11188	9502	8669	10322
34112	Pappers- och pappindustri	10550	12104	13256	15774	18645	20686	22241	25044
34113	Träfiberplattindustri	265	281	283	339	328	336	387	365
3411	Massa- och pappersindustri	16857	19153	19940	24487	30161	30523	31297	35730
35111	Industri för oorganiska kemikalier	929	1084	1341	1756	2027	2148	2209	2428
35113	Industri för oxygen- och andra industrigas	5	6	5	5	9	9	9	7
35111									
+ 35113	Elintensiv kemisk industri	934	1090	1346	1761	2036	2157	2218	2435
37101	Järn- och stålverk	8293	7728	9309	10452	13023	14311	13642	13608
37102	Ferrolegeringsverk	413	496	366	573	660	696	512	419
37103	Järn- och stålgiuterier	39	34	47	53	80	78	84	86
371	Järn-, stål- och ferrolegeringsverk	8745	8258	9722	11078	13762	15085	14237	14112
37201	Industri för ickejärnmetaller ur malm	1764	1678	1912	2992	3071	2707	2505	2702
3	Tillverkningsindustri	125080	136723	161162	201761	232111	247989	256211	273074
Import:									
23	Malmgruvor	830	776	876	992	1037	1171	827	569
29	Andra gruvor och mineralbrott	810	849	1018	1090	1272	1333	1165	1356
2	Gruvor och mineralbrott	20231	21609	23069	27171	27002	29071	15951	15986
34111	Massaindustri	106	198	251	329	460	436	484	506
34112	Pappers- och pappindustri	354	406	489	685	762	803	881	966
34113	Träfiberplattindustri	10	17	32	38	49	69	92	154
3411	Massa- och pappersindustri	470	620	771	1051	1271	1307	1456	1626
35111	Industri för oorganiska kemikalier	1888	2098	3335	3959	3536	4392	3146	3691
35113	Industri för oxygen- och andra industrigas	13	12	16	17	24	26	31	31
35111									
+ 35113	Elintensiv kemisk industri	1902	2110	3351	3976	3560	4418	3177	3722
37101	Järn- och stålverk	3558	3159	3985	4013	4580	4409	4540	4577
37102	Ferrolegeringsverk	695	556	584	607	997	876	691	747
37103	Järn- och stålgiuterier	108	90	106	110	118	156	155	175
371	Järn-, stål- och ferrolegeringsverk	4361	3806	4675	4730	5695	5441	5386	5500
37201	Industri för ickejärnmetaller ur malm	2180	1803	2214	2810	2865	2752	2213	2078
3	Tillverkningsindustri	114344	116967	142040	163193	179459	202357	202456	226924

Källa: Statistiska centralbyrån.

**Tabell 25 Industrins produktion, export samt importinsats år 1980
(milj. kr.).**

SNI-kod	Bransch	Produktion	Export	Import	Export-import	Netto-exportandel
2301	Järnmalmsgruvor	2009	996	210	786	39.1
2302	Ickejärnmalmsgruvor	1300	555	122	433	33.3
2900	Andra gruvor och mineralbrott	1340	222	74	148	11.0
34111	Massaindustri	8884	5936	1124	4812	54.2
34112	Pappers- och pappindustri	14375	9652	1691	7961	55.4
34113	Träfiber- plattindustri	569	241	96	145	25.5
3511	Kemikalieindustri	4878	2044	1438	606	12.4
37101	Järn- och stålverk	15734	8171	3648	4523	28.7
37102	Ferrolegeringsverk	565	432	197	235	41.6
37103	Järn- och stålgjuterier	911	38	136	-98	-10.8
37201/2	Industri för ickejärnmetaller	3211	1745	1084	661	20.6
38	Verkstadsindustri	116265	60074	27212	32862	28.3
2+3	Industrin, totalt	325007	123261	75529	47732	14.7

Källa: Statistiska centralbyrån.

STRUKTUROMVANDLING OCH TEKNIK- ANPASSNING INOM INDUSTRI

Börje Johansson

Nationalekonomiska institutionen
och CERUM, Umeå Universitet

December 1989

INNEHÅLL

Sida

SAMMANFATTNING: Strukturomvandling och industrins elkostnader	ii
1. STRUKTUROMVANDLINGSPROCESSEN: Växande energi- priser i ett nytt näringsliv	1
1.1 Varuhantering, tjänsteleveranser och kunskapshantering	1
1.2 Utrikeshandel och sektorssubstitution	4
1.3 Produktivitetstrappor, teknikförnyelse och faktorsubstitution	7
1.4 Principer för att beräkna effekten av höjda elkostnader	10
1.5 Teknikförnyelse genom tillkomst och avgång av produktions- kapacitet	16
1.6 Nedläggningstakter och avgångssannolikheter under 1980-talet	19
2. ELPRISKÄNSLIGHET I SEPARATA DELAR AV 1980-TALETS INDUSTRI	23
2.1 Konkurrensformer och produktområden i svensk industri	24
2.2 Industrins elintensitet och elintensiv industri	26
2.3 Priskonkurrerande industri med mogna produkter	31
2.4 Produktkonkurrerande och skyddad industri	34
2.5 Höjda elkostnader under 1990-talet	37
DATAUNDERLAG OCH REFERENSER	39
BILAGA	40

SAMMANFATTNING: Strukturomvandling och industrins elkostnader

Elektricitet är en av de många insatsvaror som levereras till industrin. I genomsnitt uppgår värdet av alla insatsvaror till ungefär hälften av industrins saluvärde. Insatsvarornas kostnad påverkas av marknadspriset samt avgifter och skatter som läggs ovanpå priset. Förändrade priser på insatsvaror leder till en förändrad struktur genom två processer. Den ena består i att ny teknik tillförs dels existerande, dels helt nya produktionsenheter. Den förutsätter att teknikinstallationen är tillräckligt lönsam för att förränta investeringen. Den andra processen gäller avgång av olönsam kapacitet. Förlustbringande kapacitet försvinner normalt under ett successivt nedläggningsförlopp som kan vara utdraget 3-5 år. Olönsam kapacitet försvinner dessutom genom att arbetsställen förnyas på ett genomgripande sätt.

Under 1980-talet har den svenska industrin förändrats på två sätt. Produktkonkurrerande områden där priskänsligheten är låg har vuxit på bekostnad av den priskonkurrerande produktionen som har priset som sitt viktigaste konkurrensvapen. Den senare delen av industrin har rationaliserats kraftigt de senaste 10 åren. Därmed har en robust struktur bildats under 1980-talets andra hälft, och 1987 fanns endast 7 procent av hela arbetskraften i förlustarbetsställen mot ett genomsnitt på ca 15 procent under 1970-talets andra hälft. Den robusta strukturen har fått följande konsekvens:

- o En fördubblad elkostnad medför att andelen sysselsatta i förlustarbetsställen ökar från 7 till 8 procent.

Den robusta strukturen innebär samtidigt att incitamenten att investera i bästa teknik förbli starka i alla industrigränar även efter fördubblade elkostnader. Som en generell observation gäller dessutom att

- o Elkostnaderna utgör inte en större andel av produktionsvärdet i bästa teknikgruppen än genomsnittet för övriga teknikgrupper.

Om konjunkturläget skulle försämrans markant under 1990-talets första hälft blir avgångskonsekvenserna av ett högre elpris starkare än vid slutet av 1980-talet samtidigt som investeringsvillkoren försämrans. Den aktuella strukturen vid 1980-talets slut är dock så robust att det behövs en mycket

kraftig nedgång innan elkostnaderna blir en avgörande faktor. För att hitta en industristruktur som var markerat känslig för höjda elkostnader, måste vi gå tillbaka till 1981.

Med blicken riktad bortom första hälften av nästa decennium är det andra villkor som blir avgörande. Om den produktkonkurrerande industrin kommer att utvecklas tillräckligt snabbt, kan den samhällsekonomiska balansen gynnas av en kostnadspress inom andra grenar av industrin. Det stora problemet för svensk ekonomi är att den produktkonkurrerande industrin för närvarande inte ökar tillräckligt snabbt för att kompensera den pågående reduktionen inom priskonkurrerande exportområden.

Vill man göra kalkyler som sträcker sig in på nästa sekel måste man ta hänsyn till vissa genomgripande anpassningar. Om kravet på exportintäkter blir starkt, kommer den allmänna kostnadsnivån i landet, inklusive reallönerna, att hållas tillbaka av en elprishöjning. Samtidigt skall man då förvänta sig en tydlig förskjutning av produktion och export bort från elkänslig och priskonkurrerande industri, över mot en ökad andel för produktkonkurrerande industri med lägre elanvändningstal. Denna typ av långsiktig jämviktsmekanism är kanske svår att numeriskt hantera när tidshorisonten är längre än 20 år, men den utgör samtidigt grundvalen för en marknadsekonomi. Bortser man från positiva förbättringar i den industriella teknologin blir slutsatsen således att exportvillkor mm kan klaras även om de höjda elpriserna medför ofrånkomliga uppoffringar för folkhushållet.

1. STRUKTUROMVANDLINGSPROCESSEN: Växande energipriser i ett nytt näringsliv

Bakom industrins förändring och produktivitetsutveckling återfinns ett komplex av dynamiska samband som återverkar på varandra - teknisk utveckling, investeringar, ändrad produktions skala samt omformning av organisationen av produktionsenheter och företag. Produktivitetsutvecklingen bestämmer tillsammans med löneutvecklingen bruttovinsternas storlek. De senare anger i ett långsiktigt perspektiv hur stor del av produktionens värde som kan avsättas till ny- och återinvesteringar.

Produktivitetsnivån i en produktionsenhet kan mätas som förädlingsvärde per sysselsatt. Den påverkas av introduktion av ny teknik och av förändrade kostnader på insatsvaror, t.ex. höjda energipriser. Teknikinförel är ofta en produktionsenhets sätt att svara på nya insatspriser. Ett annat svar är att krympa eller helt lägga ner produktionen. Det budskap som förs fram i denna första del gäller dessa två omvandlingsprocesser och hur de kan studeras. Den viktigaste observationen som vi gör är följande:

- o Industrin kan disaggregeras i delbranscher. Denna uppdelning kan fortsätta ända tills våra observationer gäller identifierbara produkttyper. Även på denna nivå gäller att produktionsenheterna skiljer sig åt vad gäller produktivitet och lönsamhet.

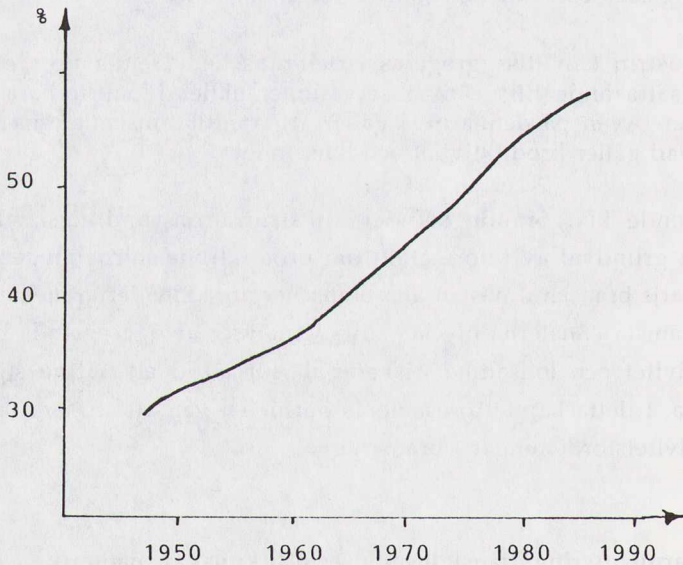
Ovanstående klagörande betyder att strukturuomvandlingsanalys måste göras på grundval av information om produktivitetsfördelningen över enheter i varje bransch. I nästan alla branscher är skillnaderna mellan de bästa och de sämsta enheterna mycket stora. Analyser av aggregerade branschers produktivitet och lönsamhet riskerar därför alltid att närma sig det meningslösa. I detta kapitel presenteras därför en väg att studera teknik- och produktivitetsfördelningar i branscher.

1.1 Varuhantering, tjänsteleveranser och kunskapshantering

Industrisamhällets stadiga frammarsch i Sverige sedan mitten av förra seklet kulminerade vid 1970-talets början i en plågsam kostnadskris. Långtgående rationaliseringar och en ihärdig teknikförnyelse medförde att

produktiviteten växte stadigt under hela efterkrigstiden. Därigenom möjliggjordes en fortlöpande överföring av resurser till offentlig verksamhet. Som en följd växte tjänsteproduktionen i ekonomin.

I samband med 1970-talets kris höjdes rösterna för att vidtaga sparåtgärder och dämpa sysselsättningstillväxten i den offentliga sektorn. Samtidigt blev de första tecknen på en genomgripande teknologiomvandling i världsekonomin synliga. Ett nytt näringsliv visade sig bland annat genom att andelen tjänstesysselsatta i varuhanterande branscher växte, samt genom att ett antal "nya" näringslivstjänster började tillväxa i ett våldsamt tempo samtidigt som industrisamhällets varuhanterande och priskonkurrerande tjänster minskade sin sysselsättning i ett gradvis förlopp. Som helhet har andelen sysselsatta i handel samt privata och offentliga tjänster vuxit från drygt 30 procent 1950 till omkring 60 procent vid 1980-talets slut (figur 1).

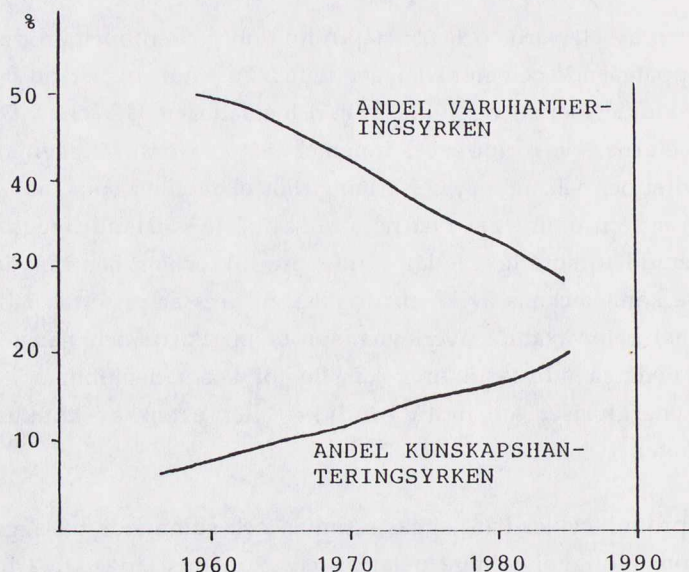
Figur 1 Andelen sysselsatta i sektorerna handel, privata och offentliga tjänster

Huvuddelen av all varu- och tjänsteproduktion genomlöper produktcykler med en uppåtgående och en nedåtgående fas. En nations välstånd bygger på att nya produktcykler successivt fasas in och ersätter nedåtgående. De uppåtgående delarna av förloppet kännetecknas av försprångsvinster, hög produktivitet och växande sysselsättning. För ekonomier som saknar exklusiva råvaror som dansk gas och norsk olja måste välstånd bygga på kunskapsbaserade försprång. Nedåtgående produktcykler har omvända förtecken. De kännetecknas av kostnadsjakt som pressar priserna nedåt (pris-konkurrens) och växande överlevnadsproblem. Varu- och tjänsteproduktion i en nedåtgående fas är mer känslig för kostnadsökningar i form av växande energipriser än andra produkt- eller egenskapskonkurrerande verksamheter.

Enskilda produktcykler kan läggas samman och summeras till aggregerade förlopp som tydliggör viktiga delar av en ekonomis långsiktiga bøllegång och geografiska omfördelningar av produktionen. Genom aggregering av detta slag kan man identifiera långa vågor för hela produktområden i likhet med klassiska ansatser hos ekonomer som Kutsnetz och Schumpeter. Med ett angreppssätt av denna typ kan man under 1980-talet identifiera ett just påbörjat teknologiskift i världsekonomin. Tre komponenter i detta skift är särskilt tunga:

- o Från 1970-talets mitt stiger näringslivets FoU-investeringar kraftigt i OECD-länderna.
- o Från 1970-talets början växer i samma ländergrupp andelen högskoleutbildade i en brant kurva.
- o Den datorbaserade informationsteknologin började spridas i snabb takt till ekonomins och samhällets olika delar från slutet av 1970-talet.

Omvandlingen belyses också av att den svenska arbetsmarknaden erhöll ett nettotillskott om en halv miljon sysselsatta med eftergymnasial utbildning mellan 1970 och 1985. Andelen högskoleutbildade i verkstadsindustrin mer än tredubblades under denna period. Figur 2 visar upp en än tydligare bild av hur andelen varuhanterande yrken minskat och hur andelen kunskaps-hanterare ökat under en tjugofemårsperiod.

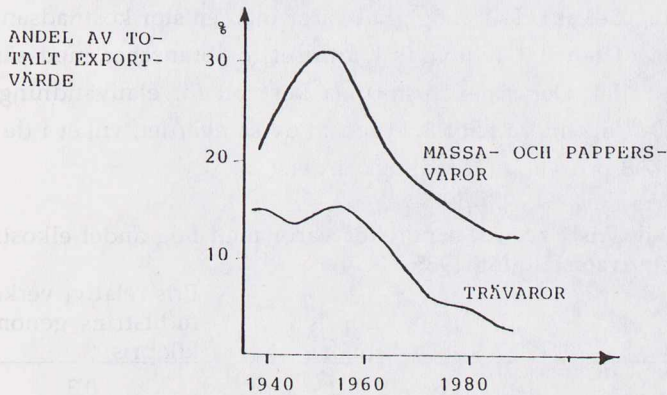
Figur 2 Minskad andel varuhanterare och ökad andel kunskapshanterare

1.2 Utrikeshandel och sektorsubstitution

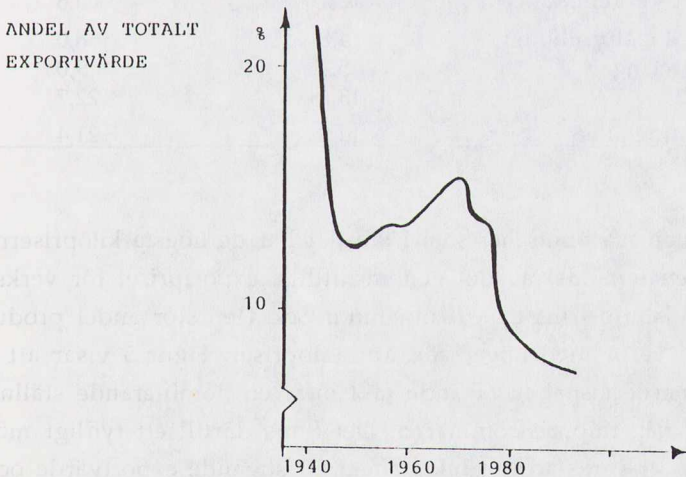
Internationaliseringen av svenskt näringsliv innebär inte i första hand förstörade varuflöden och därtill kopplade beroenden. De avgörande och långsiktiga förändringarna gäller handels kvalitativa förskjutningar. Den internationella konkurrensmiljön för svenskt näringsliv präglas i växande grad av kvalificerad konkurrens, dvs produktkonkurrens.

För Sveriges del har andelen produktkonkurrerande varor i exportflödet vuxit under 1980-talet. Det är varor med högt och växande kilopris. Över hälften av exporten har denna inriktning vid mitten av 1980-talet. Volymmässigt spelar emellertid varor med lågt värde per viktsenhet stor roll i svensk utlandsförsäljning; dessa lågprisvaror har mycket större andel här än i andra europeiska länder med samma utvecklingsnivå som Sverige. Värdemässigt minskar emellertid dessa exportflöden av varor med lågt och fallande kilopris. De verkar i en internationell miljö av pris, konkurrens där företagen är passiva pristagare eller inblandade i priskänsliga oligopolspel.

Företagen kan inte självständigt påverka marknadspriserna. Produkterna är standardiserade och bulkbetonade. En stor del av volymen omfattas av tunga basvaror som järn-, stål-, jordbruks-, skogs- och energiprodukter. Känsligheten för marknadens prisnivå är hög och kostnadspressen är ihållande eftersom relativpriset på dessa varor sjunker över tiden. Därför minskar också värdeandelen av denna export successivt på det sätt som beskrivs i figurerna 3 och 4.

Figur 3 Den skogsbaserade exportens fallande värdeandel

Figur 4 Järn- och stålindustrins minskande andel av total svensk export

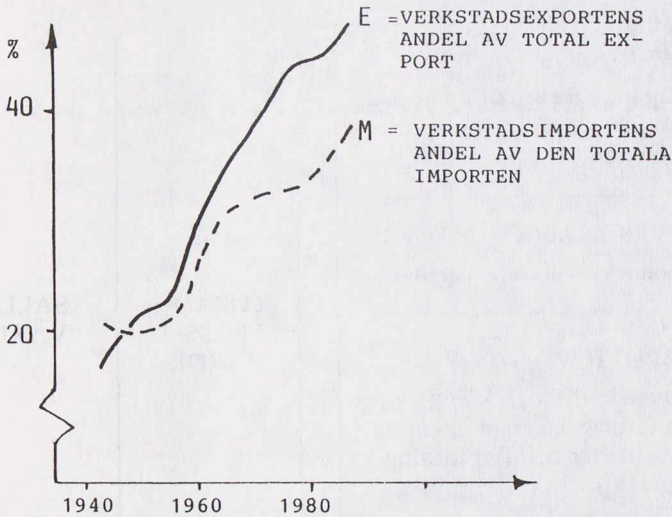
Det budskap som förmedlas i figurerna 3 och 4 är att den svenska ekonomins råvaruanknytning har blivit avsevärt mindre under de senaste 50 åren. Den markerade tillbakagången för den svenska basindustrin klargör också att nya områden med mindre inslag av priskonkurrens har kommit att uppta en större del av den svenska industriproduktionen och varuexporten.

Priskonkurrerande export med fallande relativpris domineras av varor med lågt kilopris. Det är också i hög grad varor med en stor kostnadsandel för elanvändning. I tabell 1 redovisas kilopriset för branscher med särskilt hög elkostnadsandel. Deras genomsnittliga kostnad för elanvändning översteg under 1980-talets andra hälft 3,5 procent av saluvärdet, vilket i de flesta fall motsvarar 7-8 procent av förädlingsvärdet.

Tabell 1 Kilopris i svensk export för varor med hög andel elkostnader vid sin framställning 1985

	Kilopris i kronor	Pris relativt verkstadsindustrins genomsnittliga kilopris, %
Järnmalm	0,2	0,3
Annan malm	2,2	3,7
Massaprodukter	3,1	5,1
Pappersprodukter	4,0	6,7
Träfiberplattor	2,2	3,7
Oorganiska kemikalier	2,1	3,6
Järn- och stålprodukter	4,8	8,0
Ferrolegeringar	5,4	9,0
Gjutgoods	13,6	22,7
Icke järnmetaller	12,8	21,4

De elintensiva branscher som i tabell 1 har de högsta kilopriserna når upp till ca en femtedel av det genomsnittliga exportpriset för verkstadsvaror. Verkstadsindustrins export innefattar också en stor andel produktkonkurrerande varor med höga, växande kilopriser. Figur 5 visar att verkstadsprodukterna i snabbt växande takt intar en dominerande ställning både i export- och importströmmarna. Det finns därtill ett tydligt mönster som innebär att verkstadsprodukter med ett stigande exportvärde och växande sysselsättning haft ett kilopris som hållit sig 40-50 procent över genomsnittspriset för övriga verkstadsprodukter.

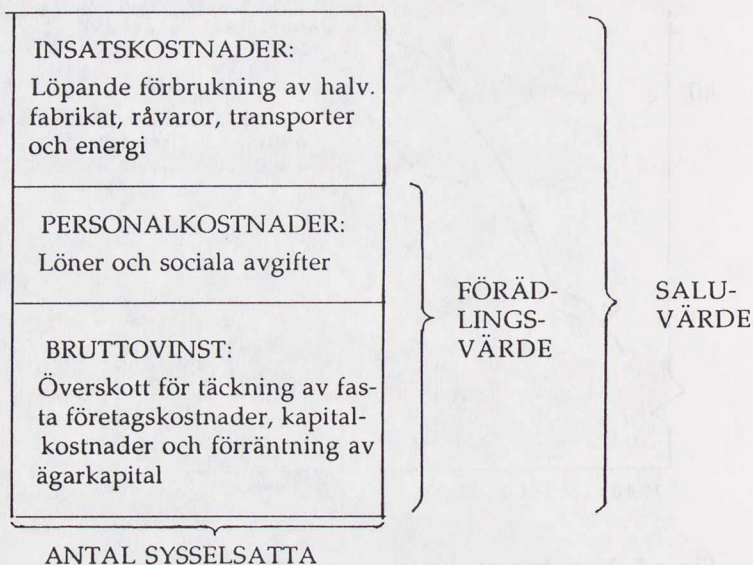
Figur 5 Verkstadsprodukternas export- och importcykel

Det finns flera intressanta samband mellan elanvändning, energikostnader och kilopriser i 1980-talets exportströmmar:

- o Produkter som kräver stora energiinsatser vid sin framställning har ofta lågt kilopris och fraktas i energisnåla bulklaster.
- o Produkter med höga kilopriser har låga energiåtgångstal vid sin framställning men exporteras i tunna flöden med stor energiförbrukning per viktsenhet.
- o Energiförbrukning per exportkrona är förmodligen i genomsnitt mycket lägre för varor med högt kilopris.

1.3 Produktivitetstrappor, teknikförnyelse och faktorsubstitution

Teknikförändring och faktorsubstitution äger ofta rum i delsystem av en produktionsenhet. Den lägsta nivån för vår analys är arbetsstället och speciellt arbetsställen som är hopgrupperade i teknikklasser efter likhet med avseende på produktivitets- och lönsamhetsnivå. Förädlingsvärde och bruttovinst i ett arbetsställe beräknas enligt sammanställningen i figur 6. Arbetsställets produktivitet är definierad som förädlingsvärde per sysselsatt.

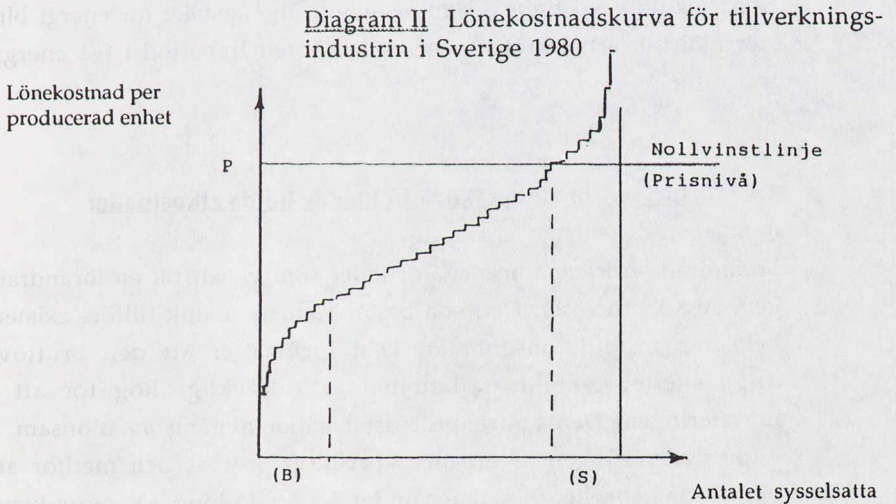
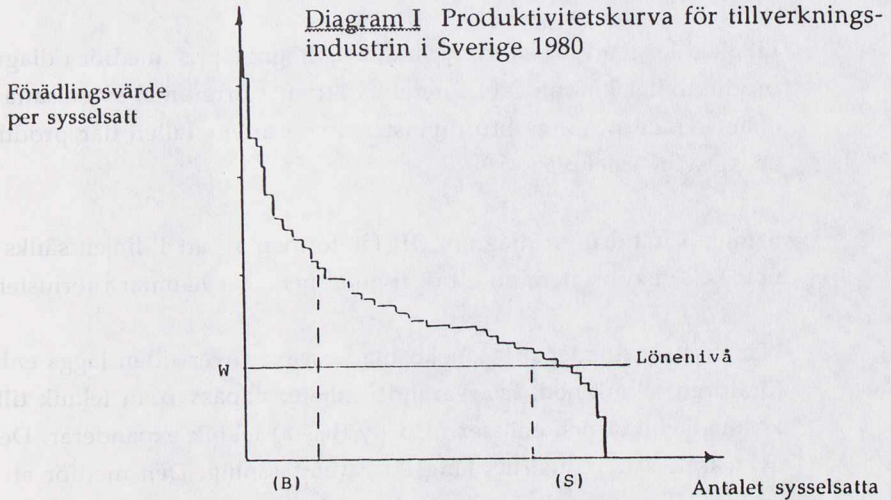
Figur 6 Samband mellan saluvärde, förädlingsvärde och bruttovinst

Konventionella analyser av industrins produktivitetsutveckling har som regel varit baserade på genomsnittsvärden. Problemet med denna ansats är att teknikförnyelse eller nedläggning inte är genomsnittsfenomen. Nedläggning är främst en process som drabbar de lönsamhetsmässigt sämsta enheterna medan teknik- och produktförnyelse är mer frekvent bland de högproduktiva arbetsställena.

Förädlingsvärde per arbetstimma eller sysselsatt får inte förväxlas med ett rent fysiskt mått på produktivitet som t.ex. antal ton pappersmassa per anställd. Förädlingsvärdet återspeglar både fysisk produktivitet och företagets prissättning i kombination med kostnadsutvecklingen för insatsvaror. Allt annat lika, när elkostnaderna stiger faller förädlingsvärdet.

Produktivitetsfördelning över arbetsställena i hela industrin beskrivs i figur 7 som för 1980 visar en rangordning med de mest produktiva enheterna längst till vänster av diagram (I). I trappstegsform faller sedan produktiviteten åt höger. Varje trappsteg representerar en grupp arbetsställena med samma produktivitet. Bredden på ett trappsteg återger antalet sysselsatta i

just den gruppen av arbetsställen. Med beteckningen (B) anges de tjugo mest produktiva procenten av industrin (bästa teknik). De tjugo procent som hade lägst produktivitet är angivna med (S). Produktiviteten i flertalet av dessa enheter understeg lönenivån W . Det medför negativa bruttovinster med nedläggning eller radikal omstrukturering som enda alternativ.

Figur 7 Fördelning av produktivitet och lönekostnader över sysselsättningen i tillverkningsindustrin 1980

Diagram (II) i figur 7 beskriver samma struktur som diagram (I), men nu följer vi hur lönekostnadernas andel av förädlingsvärdet ökar när produktionsenheter med allt mindre produktivitet inkluderas i diagrammet. Bokstäverna (S) och (B) representerar på nytt sämsta respektive bästa teknik. När lönekostnadslinjen skär igenom prislinjen för förädlingsvärdet, P, uppträder förlustenheter.

En ökad kostnad för en insatsvara, t.ex. högre elpris, medför i diagram (I) att produktivitetsskurvan sänks neråt så att ett större antal sysselsatta hamnar i enheter med negativa bruttovinster, dvs i arbetsställen där produktiviteten är lägre än lönenivån.

Samma förändring i diagram (II) får formen av att P-linjen sänks neråt. På nytt kan vi konstatera att ett ökat antal personer hamnar i förlustenheter.

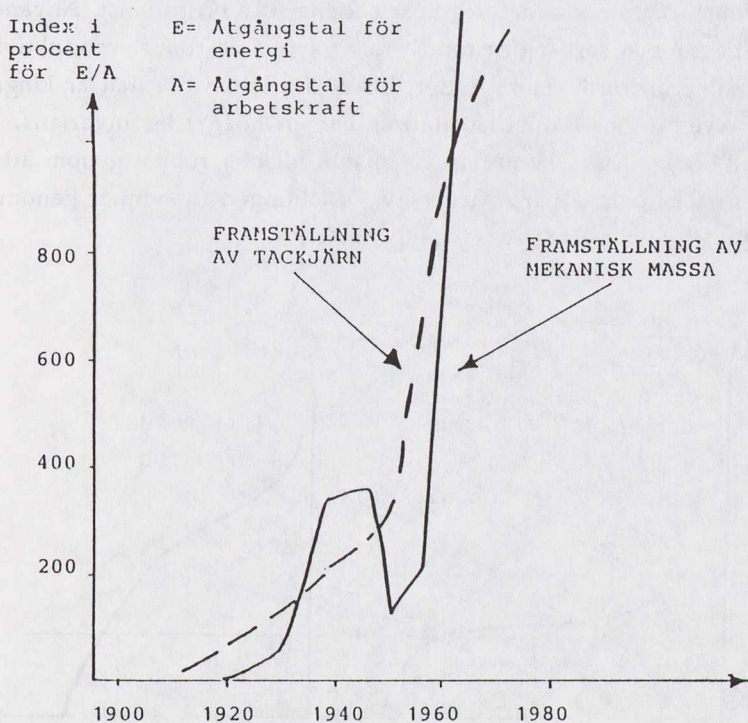
När insatskostnader och lönekostnader växer över tiden läggs enheter med föråldrad teknik ned, kvarvarande enheter anpassar sin teknik till ändrade kostnadsvillkor och enheter med ny (bästa) teknik expanderar. Denna form av reaktion är industrins långsiktiga anpassning. Den medför att tekniken ändras så att användningen av dyra faktorer minskar i förhållande till relativt sett billigare insatsfaktorer. Två exempel på långsiktig substitution i bästa teknik ges i figur 8 som visar hur åtgångstalet för energi blivit 20-falt större än för arbetskraft under en sjuttiofemårsperiod i två energikrävande processer.

1.4 Principer för att beräkna effekter av höjda elkostnader

Förändrade priser på insatsvaror leder som vi sett till en förändrad struktur genom två processer. Den ena består i att ny teknik tillförs existerande och helt nya produktionsenheter. Den förutsätter att den bruttovinst som uppnås efter teknikinstallationen är tillräckligt hög för att motivera investeringen. Den andra processen gäller avgång av olönsam kapacitet. Kapacitetsavgången är en mer kortsiktig process och medför att förlustbringande kapacitet försvinner under 3-4 års förlopp. Olönsam kapacitet i ett arbetsställe försvinner också genom att arbetsstället förnyas på ett genomgripande sätt.

För varje industristruktur kan vi beräkna kostnadselasticiteten som talar om hur stor andel sysselsatta som hamnar i förlustarbetsställen när priset på en insatsvara höjs med ett visst procenttal. I flera av de följande avsnitten beräknas hur många procent sysselsatta som hamnar i olönsamma enheter när elpriset höjs med

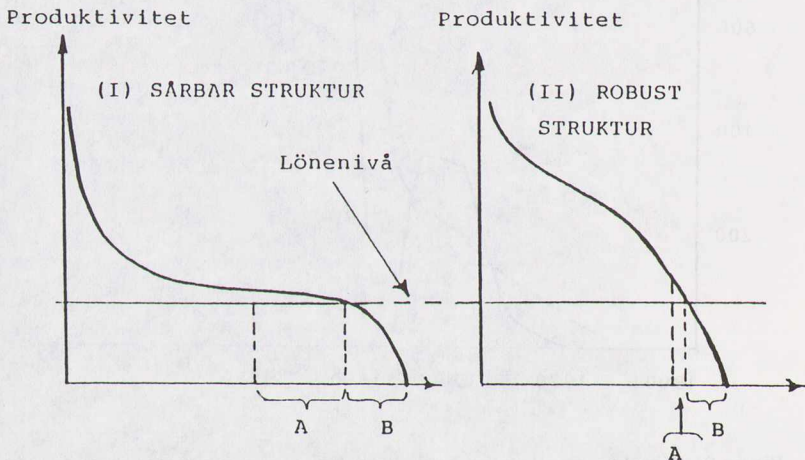
- 100 procent, och
- 200 procent.

Figur 8 Kvoten mellan energi- och arbetskraftsinsatser vid framställning av tackjärn och mekanisk pappersmassa. Sverige 1900-1980

Elpriselasticiteten och, mer allmänt, elkostnadseffekterna anger således hur stor del av en bransch som förskjuts mot förlustposition när elkostnaderna stiger; effekterna beräknas i sysselsättningstermer. Liknande beräkningar kan naturligtvis göras också med avseende på produktions- och exportvärde i varje bransch. Vi nöjer oss emellertid här med sysselsättningskonsekven-

ser. Elkostnadseffekterna beror framför allt på vilken form produktivitet fördelningen har i en bransch. Vid en sårbar struktur blir effekterna stora och vid en robust struktur blir de små. Figur 9 återger schematiskt i diagram (I) och (II) en sårbar respektive en robust struktur. I båda diagrammen anger (B) andelen sysselsatta i förlustenheter, medan (A) beskriver hur stor andel som hamnar i förlustposition om produktivitetsnivån sänks genom en ökning av kostnaderna för elanvändning. Det som gör industristrukturen i fall (I) sårbar är att produktivitetskurvan är flack för ett stort antal enheter som befinner sig strax ovanför gränsen för positiv bruttovinst. Användbarheten av begreppen sårbar och robust följer av att en robust produktivitetskurva behåller sin form intakt under tidsintervall som normalt är längre än fem år. Även andra industristrukturer har en höggradig invarians. En sårbar struktur kan dock jämförelsevis snabbt bli mer robust genom att olönsamma, flacka och sårbara partier av fördelningen försvinner genom nedläggning och annan kapacitetsavgång.

Figur 9 Schematisk bild av en sårbar och en robust produktivitetsstruktur i en bransch

Begreppet robust branschstruktur har fått en särskild betydelse under 1980-talet. Under perioden 1975-1985 skedde en omfattande förändring av svensk tillverkningsindustri. Olönsamma och sårbara branscher och sårbara delar av industrin lades ned över ett brett fält av områden. Andra delar rustades upp till nivå av bästa teknik. Som en följd steg robustheten i de kvarvaran-

de delarna av industrin mycket kraftigt. En allmän lönsamhetsuppgång, bland annat genom sänkta lönekostnader, drev på i samma riktning. Resultatet av detta förlopp visas i tabell 1. Där framgår att följderna av en tänkt elkostnadshöjning successivt blivit allt lägre under perioden mellan 1975 och 1987. För det senare året gäller enligt tabellen att en fördubbling av elkostnaderna kommer att medföra att drygt en halv procent av alla sysselsatta i enheter med positiv bruttovinst hamnar i förlustarbetsställen. År 1975 var motsvarande siffra nära sex gånger så stor. Från denna observation kan vi direkt påstå:

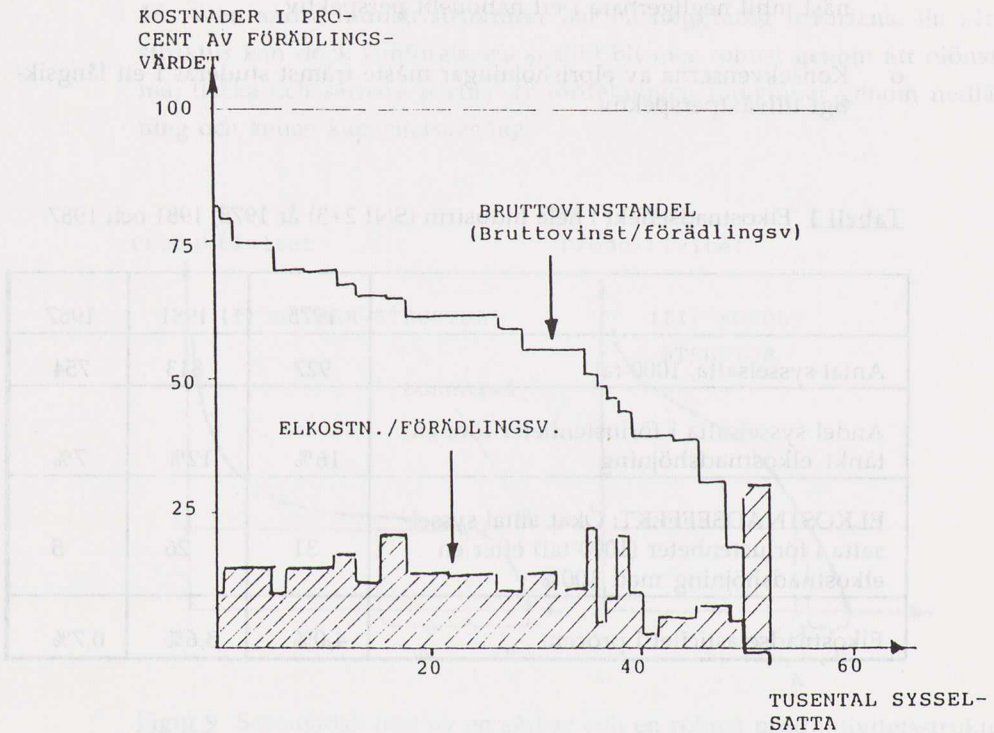
- o De kortsiktiga konsekvenserna av en fördubbling av elkostnaderna är näst intill negligerbara i ett nationellt perspektiv.
- o Konsekvenserna av elprishöjningar måste främst studeras i ett långsiktigt tillväxtperspektiv.

Tabell 1 Elkostnadseffekt i hela industrin (SNI 2+3) år 1975, 1981 och 1987

	1975	1981	1987
Antal sysselsatta, 1000-tal	927	813	754
Andel sysselsatta i förlustenheter före en tänkt elkostnadshöjning	16%	12%	7%
ELKOSTNADSEFFEKT: Ökat antal sysselsatta i förlustenheter (1000-tal) efter en elkostnadshöjning med 100%	31	26	5
Elkostnadselasticitet i procent	4,0%	3,6%	0,7%

De långsiktiga konsekvenserna av höga elkostnader gäller vilken teknik industrin tvingas välja när den genomför kostnadsanpassande investeringar - och om man över huvud taget lyckas finna teknik med en räntabilitet (återbäring) som är tillräckligt hög för att ge incitament till investeringar. Figur 10 ger ett underlag för att precisera denna diskussion. Diagrammet refererar till massa- och pappersindustrin 1987 och anger bruttovinstens res-

pektive elkostnadernas andel av förädlingsvärdet i olika teknikklasser (arbetsställegrupper). Vi ser att de bästa teknikklasserna hade en bruttovinstandel som översteg 75 procent; det är mycket höga tal. Hela den vänstra halvan av diagrammet som omfattar ca 50 procent av branschens sysselsättning hade en bruttovinstandel som översteg 60 procent. En fördubbling av elpriskostnaderna sänker förädlingsvärdet i mycket liten grad. I genomsnitt minskar för dessa teknikklasser bruttovinstandelarna med 2-5 procentenheter. Det betyder att alla dessa teknikklasser bör uppfattas som lönsamma investeringsobjekt också efter en fördubbling av elkostnaderna - givet de internationella avsalupriser som rådde år 1987.

Figur 10 Bruttovinstandel och elkostnader per förädlingsvärde i svensk massa- och pappersindustri 1987

Antag nu att en skatt införs 1987 som höjer elpriserna med 100 procent det året. En del kapacitet i sämsta teknikgruppen skulle då avgå i snabbare tempo än vad som blev fallet med det lägre elpriset. I vilken grad skulle de höj-

da elkostnaderna ha avskräckt företagen från att investera i bästa teknik för att kompensera det elprisinducerade bortfallet av olönsam kapacitet? Slut-satsen är att med 1987 års struktur inom massa- och pappersindustrin fanns fortfarande tillräckligt goda möjligheter till lönsamma investeringar för att ge incitament till fortsatt förnyelse av branschens struktur. Vi belyser detta i tabell 2. Där låter vi den mest produktiva kvartilen av branschen representera bästa teknik och den minst produktiva kvartilen motsvara sämsta teknik.

Tabell 2 Förändrad lönsamhet i massa- och pappersindustrin 1987 vid en tänkt fördubbling av elkostnaderna

ENHETER I BÄSTA TEKNIKGRUPPEN	URSPRUNGLIG BRUTTOVINST- ANDEL, %	BRUTTOVINST- ANDEL EFTER EL- KOSTNADSHÖJ- NING, %	FÖRÄNDRAD BRUTTOVINST- ANDEL I PROCENT- ENHETER
1	83	81	-2
2	79	75	-4
3	75	71	-4
4	74	71	-3
5	72	67	-5
6	69	64	-5
7	67	60	-7
SÄMSTA TEKNIK- GRUPPEN			
1	41	34	-7
2	38	37	-1
3	37	32	-5
4	34	32	-2
5	30	24	-6
6	28	24	-4
7	22	19	-3
8	12	2	-10
9	0	-42	-42

Från tabellen framgår att samtliga teknikklasser inom bästa teknikgruppen fortfarande når upp till bruttovinstandelnivåer över 60 procent även efter att vi påfört dem höjda elkostnader. I genomsnitt minskar bruttovinstandelen med ca 4 procentenheter i en teknikklass inom bästa teknikgruppen. Arbetsställena som tillhör den sämsta kvartilen får en sänkning av sina

bruttovinstandelar med ungefär samma antal procentenheter. I detta senare fall betyder emellertid procentenheterna mer, och man kan förutse en snabbare avgång från den sämsta teknikgruppen i en situation med fördubblade elkostnader i massa- och pappersindustrin.

1.5 Teknikförnyelse genom tillkomst och avgång av produktionskapacitet

Industriell tillväxt och omvandling är en konsekvens av förlopp som följer två huvudvägar. Olika regioner och länder skiljer sig åt genom att utnyttja de två framkomststråken i olika proportioner. Den ena vägen förutsätter att en bransch i huvudsak håller fast vid ett etablerat produktmönster, med små förändringar av de enskilda produkterna. Samtidigt förbättrar företagen sin effektivitet genom att sänka sina insatskostnader och öka arbetsproduktiviteten i företagens arbetsställen. Normalt råder priskonkurrens i branscher som domineras av denna strategi.

Den andra utvecklingsvägen innefattar framtagning av nya produkter och fortgående anpassning av produkternas egenskaper till efterfrågan och krav från skilda kundgrupper. Denna väg förutsätter investeringar i ny produktionsutrustning och nya framställningsmetoder som ger produkterna önskade egenskaper och rätt kvalitet. De avgörande investeringarna i detta fall är dock de FoU-investeringar som syftar till produktförnyelse. Efter den första huvudvägen, där produkternas förändring förblir måttlig över tiden, består investeringarna i högre grad av att ny utrustning successivt köps in och anpassas till produktionsprocessens effektivisering.

Ovanstående perspektiv betyder att höjda elkostnader skall väntas medföra följande två typer av omställningar:

- o Introduktion av ny produktionsteknik som vid givet varusortiment sänker elåtgångstalen.
- o Byte av produktsortiment med utveckling av nya produkter som kan framställas med lägre energiåtgångstal.

I båda fallen kommer etablerad produktionskapacitet att skrotas och ersättas av ny. Det kan från vår observationspunkt sett ske på två sätt. I det ena fallet

byter man ut delar av ett arbetsställe - man förnyar produktionsenheten. Det handlar då om avgång av produktionskapacitet inom arbetsstället. I det andra fallet läggs arbetsstället ner; vi observerar detta som en avgång av produktionsenheter.

Avgången av produktionskapacitet är endast ena delen av industriomvandlingen. Den andra består av att kapacitet tillkommer genom kapacitetsökning inom redan etablerade arbetsställen och genom att helt nya produktionsenheter tillskapas. I det följande skall vi presentera några olika mått på tillkomst- och avgångsprocessernas omfattning i tillverkningsindustrin. Därigenom blir det möjligt för oss att säga i vilken utsträckning som höjda elkostnader ökar intensiteten i den ständigt pågående kapacitetsförnyelsen inom industrin.

Tillkomst- och avgångsprocesserna i tillverkningsindustrin har studerats ingående för 1970-talet. Vi skall använda dessa observationer för att ge en översiktlig uppfattning om hur stor frekvensen av tillkomst och avgång är. Man skall då komma ihåg att hela andra hälften av 1970-talet var en period av fördröjd strukturomvandling. Med det i minnet gällde följande mellan 1968 och 1978: Årligen försvann ca 1,6 procent av sysselsättningen genom att arbetsställen avgick. Samtidigt tillkom ny sysselsättning som motsvarade 1,2 procent av hela industrin genom att nya arbetsställen etablerades. Tabell 3 ger motsvarande bild för två avsnitt av den nu behandlade perioden. Det mönster som återges i sysselsättningsstermer bygger på genomsnitt där

- 5,6 procent av alla arbetsställen avgick årligen
- 3,4 procent av beståndet av arbetsställen vid årets slut tillkommit under samma år.

Tabell 3 Sysselsättningsförändringar i procent per år för tillverkningsindustrin

	GENOM AVGÅNG AV ARBETSSTÄLLEN, %	GENOM TILLKOMST AV NYA ARBETSSTÄLLEN, %	NETTOFÖRÄNDRING I BEFINTLIGA ARBETSSTÄLLEN, %
1968-74	-1,7	1,1	1,1
1974-78	-1,5	1,2	-0,7

Den sista kolumnen i tabellen återger nettoförändringarna i arbetsställen som finns kvar mellan år. Bakom denna nettosiffra finns ett bruttoflöde som återger hur en grupp arbetsställen expanderar medan en annan stor grupp förblir jämförelsevis oförändrad samtidigt som kapaciteten minskar kraftigt i en tredje. Dessa bruttoförändringar beskrivs i tabellerna 4 och 5. Den första tabellen visar att struktururomvandlingen inom arbetsställen är omfattande i sysselsättningsstermer

Tabell 4 Sysselsättningsförändring i tre grupper av arbetsställen inom tillverkningsindustrin

	ARBETSSTÄLLEN VARS LÖNSAMHET		
	FÖRBÄTTRAS MELLAN ÅR %	FÖRBLIR OFÖRÄN- RAD %	FÖRSÄMRAS MEL- MELLAN ÅR %
1974-75	+2,0	+1,4	0
1975-76	-2,9	+0,5	+0,4
1976-77	-5,0	-2,7	-3,4
1977-78	-4,0	-1,3	-3,0

Tabell 5 visar att de enheter som under 1970-talet förbättrade sin lönsamhet mellan två år samtidigt ökade sin produktion till löpande priser med över 30 procent. För enheter vars lönsamhet minskade mellan två närliggande år minskade samtidigt produktionen i genomsnitt med över 20 procent. Det betyder att omvandlingsprocessen inom arbetsställen varit betydande. Mönstret är detsamma under alla åren under perioden 1968-1978.

Tabell 5 Produktionsförändringar i tre grupper av arbetsställen inom tillverkningsindustrin 1968-1978

ARBETSSTÄLLEN MED:

Förbättrad lönsamhet	33%
Oförändrad lönsamhet	4%
Försämrad lönsamhet	-21%

Vi har tidigare visat att en fördubbling av elkostnaderna under 1970-talet skulle ha förskjutit 4 procent av sysselsättningen till en förlustposition. Det skulle ha höjt avgångsfrekvensen för hela industrin från 1,5 till inte fullt 2 procent. Skälet till det är att förlustarbetsställena avgår i en process som är utdragen över flera år. En inte obetydlig del av förlustarbetsställena avgår inte alls utan förbättrar sin position genom investeringar i ny teknik, ny organisation och nya produkter. En bild av olika branschers avgångsfrekvens under 1970-talet presenteras i tabell 6.

Tabell 6 Avgångsfrekvens för olika branscher under 1970-talet

	AVGÅNGSFREKVENSNÄR BRUTTOVINSTANDELEN ÄR	
	0%	-15%
Teko-, gummivaru-, jord- och stenvaruindustri samt grafisk industri	5-6	8-10
Plastvaruindustri	4	10
Livsmedel-, järn- och stål- samt trävaruindustri	4	6-8
Kemisk industri, massa- och pappers-, och metallvaruindustri	3	4-7
Instrumentvaruindustri	2	6
Övrig verkstadsindustri	1	2-4
Hela industrin	2	4

Informationen i tabell 6 är följande: För arbetsställen som ett enskilt år hamnar i förlustposition är sannolikheten för avgång ungefär 5-10 procent. Vi skall i nästa avsnitt se att avgångssannolikheten blivit högre under 1980-talet.

1.6 Nedläggningstakter och avgångssannolikheter under 1980-talet

Den genomsnittliga nedläggningstakten i en bransch under en viss period är en funktion av två huvudfaktorer. Den ena faktorn gäller hur stor sanno-

likheten för avgång är när bruttovinsten antar negativa värden. Den andra faktorn är helt enkelt lönsamheten i branschen under perioden. Avgörande för hur stor avgången blir är hur stor sysselsättning i förlustarbetsställen som branschen haft. Mot denna bakgrund redovisas den genomsnittliga nedläggningstaken för skilda industrigrenar i tabell 7.

Tabell 7 Procentuell genomsnittlig avgång av arbetskraft genom nedläggning av arbetsställen i tillverkningsindustrin 1980-1983

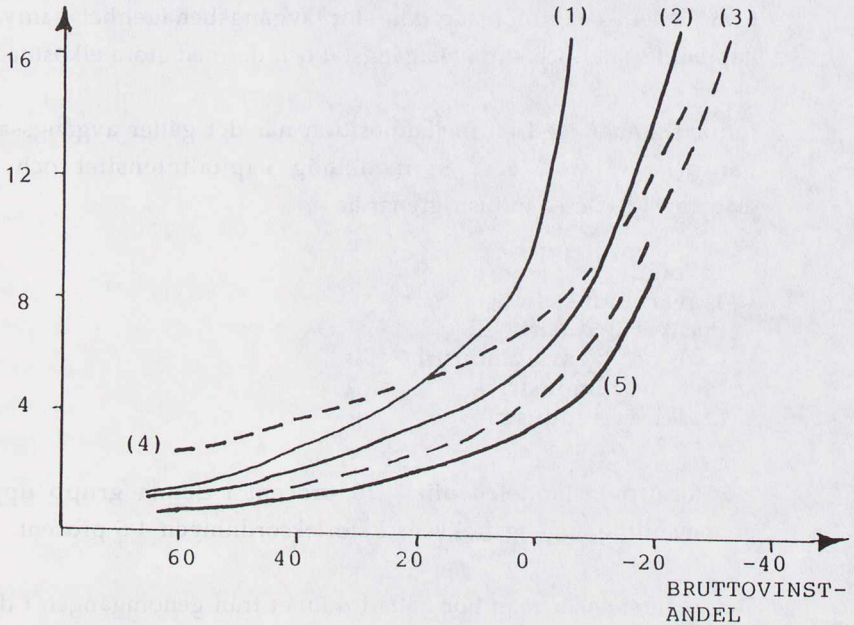
	NEDLÄGGNINGS- FREKVENNS I PROCENT
Teko-, samt järn- och stålindustri	4
Trävaru-, båt- och skepps-, maskinvaru-, samt övrig tillverkningsindustri	3
Massa- och pappers-, kemisk, gummivaru-, plastvaru-, jord- och stenvaru-, samt metallvaruindustri	2
Gruv-, livsmedels-, grafisk, elektro-, samt instrumentvaruindustri	1
Petroleumraffinaderier samt transports- medelsindustri	0,5

Med nedläggningssannolikhet menar vi den sannolikhet för avgång av enheter i en bransch som gäller vid olika nivåer på bruttovinsten i varje enskild produktionsenhet. När vinstnivån sjunker ökar risken för nedläggning och när bruttovinsten blir negativ växer avgångsfrekvensen snabbt. I figur 11 har vi samlat avgångs- eller nedläggningskurvor för alla industrigrenar som hade stor nedläggningssannolikhet under perioden 1976-1983. Den estimerade avgångsfunktionen för massa- och pappersindustri visar t.ex. att den årliga avgångsfrekvensen är

- ungefär 1,5 procent när bruttovinstandelen är 60 procent
- ungefär 5,5 procent när vinstandelen är 0 procent
- nära 15 procent när bruttovinstandelen sjunkit till minus 20 procent.

AVGÅNGSFREKVENNS VID
OLIKA VINSTNIVÅER
Procent sysselsatta

- (1)=Gruvindustrin
(2)=Massa-o.pappersind.
(3)=Grafisk industri
(4)=Gummivaruindustrin
(5)=Järn-o.stålindustrin

Figur 11 Industrigrenar med höga nedläggningssannolikheter. Årlig avgångsfrekvens 1976-1983

Gruppen av industrigrenar med stor avgångssannolikhet är i huvudsak densamma som gruppen av elintensiv industri. För denna grupp gäller att när en elkostnadshöjning förskjuter 1000 sysselsatta till förlustposition, då försvinner ca 80 personer per år genom nedläggning av arbetsställen. Dessutom skall vi förvänta oss att ytterligare 30-50 personer lämnar sina anställningar per år på grund av att sysselsättningen reduceras i de arbetsställen som fortsätter sin drift trots att vinstnivån blivit negativ.

Den grupp av industrigrenar som har den lägsta avgångssannolikheten är

- Livsmedelsindustri
- Kemisk industri
- Elektroindustri
- Transportmedelsindustri

- Instrumentvaruindustri
- Övrig tillverkningsindustri

Huvuddelen av dessa industrigrenar har också de lägsta elåtgångstalen. De har också avsevärt lägre kapitalintensitet än industrierna i figur 11. Det finns således ett mönster där stor avgångsbenägenhet samvarierar hög kapitalintensitet och stora elåtgångstal och därmed stora elkostnadsandelar.

Industrigrenar med en mellanposition när det gäller avgångssannolikheter har också i stort sett en medelhög kapitalintensitet och medelstora elåtgångstal. Dessa industrigrenar är

- Tekoindustri
- Trävaruindustri
- Plastvaruindustri
- Jord- och stenvaruindustri
- Metallvaruindustri
- Maskinvaruindustri

När bruttovinstandelen blir -10 procent i denna grupp uppnår de en genomsnittlig avgångsfrekvens i storleksordningen 4-6 procent.

Det är flera saker man bör hålla i minnet från genomgången i detta avsnitt. Den första observationen är att nedläggningen av förlustenheter är en långsam process. Många av dessa byter till en arbetsbesparande teknik som ökar deras lönsamhet och minskar antalet sysselsatta. En annan observation är att en kostnadshöjning leder till teknikåtgärder även i lönsamma enheter. Sådan teknikförnyelse medför nästan alltid att åtgångstalen för olika kategorier av arbetskraft sjunker. Denna senare process är ungefär lika kraftig som den avgång av sysselsättning som sker i form av nedläggning av hela arbetsställen.

Den presenterade överblicken avseende egenskaper hos strukturomvandlingsprocessen skall ses som en kunskapsbas som är användbar i nästa huvudavsnitt som undersöker hur lönsamheten förändras i olika branscher när elkostnaderna höjs. I det första huvudavsnittet har vi dokumenterat både avgångs- och tillkomtt tempo, liksom hur dessa beror av lönsamhetsnivån.

2. ELPRISKÄNSLIGHET I SEPARATA DELAR AV 1990-TALET'S INDUSTRI

Alla typer av stigande insatskostnader är illa sedda av den enskilde producenten. Speciellt gäller naturligtvis att ett svenskt företag ser med ogillande varje gång det får betala ett högre pris för en insatsvara än vad en utländsk konkurrent får. Generellt gäller emellertid att vissa typer av produktionsfaktorer är speciellt dyra medan andra framstår som mycket billiga vid en internationell jämförelse. Exempel på det senare är t.ex. kostnaderna för en civilingenjör som under 1980-talet varit betydligt lägre i Sverige än i länder som Västtyskland och Schweiz.

En kraftig höjning av industrins elkostnader skall förväntas medföra en långsiktig substitution av två slag. Den ena består i att existerande produktionsprocesser byts ut mot mindre elintensiva processer i alla industri-grenar. Den andra substitutionen innebär en förskjutning av produktionen mot sådana varor som kräver liten elåtgång för sin tillverkning eller för vilka elåtgångskostnadernas nivå är av underordnad betydelse.

Vi skall belysa förutsättningarna för ovanstående typ av substitution genom att undersöka elkostnadernas kort- och långsiktiga betydelse för

- elintensiv industri
- produktkonkurrerande branscher inom vilka kostnadsnivån är mindre betydelsefull än för industrigrenar som är utsatta för stark kostnadspress
- produktion som kännetecknas av åldrande produktåtgångar och pris-konkurrens.

Vi inleder analysen med att måla upp villkoren för de två konkurrensfor-merna produkt- och priskonkurrens. Därefter undersöks i följd elintensiv, pris- och produktkonkurrerande industri. Kapitlet avslutas med två scenarier som återspeglar betydelsen av det tempo i vilket framtvingade omställningar kan äga rum. Speciellt ställs frågan: Hur påverkas incitamen-ten att investera i ny teknik vid en elkostnadshöjning?

2.1 Konkurrensformer och produktområden i svensk industri

Ett produktkonkurrerande företag kan själv påverka sina marknadsvillkor. Att behålla och förnya denna förmåga är ett sådant företags särdrag. Sådana företag utmärks också av att fortgående söka sig till rätt marknadsmiljö och förnya sina kundlänkar. Vid produktkonkurrens kan man inte tala om ett entydigt marknadspris. Skälet är att varje leverantör strävar efter att ta fram produkter, inklusive tjänster, med en eller flera unika egenskaper och att avskärma marknadssegment där denna originalitet är attraktiv. En viktig produktionsfaktor blir därför företagets utvecklings- och förnyelseförmåga med bas i teknologiskt kunnande och kompetens inom design- och systemområdet.

Den bild som tecknats ovan beskriver typfallet för produktkonkurrens. Den omvända bilden gäller för priskonkurrerande verksamhet. Det handlar då om en marknadsmiljö där företagen är passiva pristagare. De kan inte på något självständigt sätt påverka sina marknadsvillkor. De saknar förutsättningar att bygga ut och underhålla kundlänkar. En speciell variant på priskonkurrens är oligopolmarknader med pressade och instabila prisstrukturer. Återkommande drag på marknader med priskonkurrens är

- o Produkterna är standardiserade och bulkbetonade; deras värde per viktsenhet är normalt låg och fallande över tiden.
- o Känsligheten för marknadens pris är hög och prisbestämningen har sin utgångspunkt i globala, internationella marknader. Kan företaget inte hålla sig till det dikterade priset får det i princip inte sälja någonting.
- o Teknikförnyelsen har form av specialisering efter exportcykler med inköp av färdig teknik för att reducera kostnaderna i produktionen.

Ett tydligt exempel på skillnaden mellan pris- och produktkonkurrens är att de förras förnyelsestrategi består i köp och försäljning av marknadsandelar. Den motsvarande strategin hos produktkonkurrerande företag är snarast köp och försäljning av "kunskapsandelar". Företagens FoU är orienterad mot produktförnyelse, de förnyas sig genom imitation, kunskapsimport och innovationer som ger "egna" marknader och nischer. Genomgående drag är följande:

- o Marknaderna är kund- och beställningsbetonade; de är avgränsade och har köpstarka kunder.
- o Priskänsligheten vid internationell konkurrens är låg; produkternas värde per viktsenhet är normalt mycket högt, och kilopriset växer över tiden.

För att överföra ovanstående indelning till en empirisk beskrivning av industrin skall vi utnyttja en klassificerings- och analysmetod som utvecklats vid CERUM. Den första grupperingen består i att skilja ut verksamheter som deltar i internationell konkurrens från den produktion som är skyddad. Som tumregel kan man klassificera produkter som skyddade när summan av deras export- och importvärde är mindre än hälften av det inhemska produktionsvärdet.

Följande uppställning är byggd på en analys av industri- och handelsstatistik från perioden 1975-1985. Det visar sig att produktkonkurrerande varugrupper då blir identifierbara med hjälp av följande två enkla men samtidigt kriterier:

- exportvärdet växer snabbare än importvärdet
- exportpriset stiger relativt importpriset.

Ovanstående kriterium betyder i enkla ordalag att leverantören gradvis ökar sin försäljning samtidigt som han höjer sitt försäljningspris. Med denna ansats erhålls den gruppering av industrin som redovisas i tabell 8.

För att illustrera hur sammanställningen i tabell 8 kan användas, gör vi följande karakterisering av den elintensiva industrin:

- o De elintensiva kemibranscherna tillhör segmentet expansiv produktkonkurrens. Detsamma gäller för den elintensiva framställningen av icke-järnmetaller.
- o Den elintensiva delen av massa- och papperstillverkningen innehåller i huvudsak enbart priskonkurrerande produkter. Detsamma gäller huvuddelen av järn- och stålindustrin (som genomgående är elintensiv).

Tabell 8 Marknadsvillkor och konkurrensformer för svensk industri 1985

	ANDEL SYSSELSATTA I PROCENT AV HELA INDUSRIN	
(I) Expansiv produktkonkurrens med växande sysselsättning	24	} 42
(II) Stagnerande produktkonkurrens med minskande sysselsättning	18	
(III) Växande priskonkurrens (med sysselsättningsökning)	7	} 39
(IV) Kontraktiv priskonkurrens (med sysselsättningsminskning)	32	
(V) Skyddad produktion	19	

2.2 Industrins elintensitet och elintensiv industri

I kostnadstermer utgör elenergin hälften av industrins totala energiförbrukning. Det finns inte någon tydlig tendens som betyder att elintensiva industrigrenar har större elanvändning i förhållande till total energiförbrukning än andra branscher. För hela industrin var kvoten mellan elkostnader och förädlingsvärde ca 3,6 procent 1987. I de elintensiva industribranscherna var kvoten ungefär dubbelt så hög. Den allt betydelsefullare verkstadsindustrin hade däremot lägst kvot med en nivå klart under hälften av industrins genomsnitt.

En helt annan metod att utvärdera elkänsligheten är att undersöka elkostnadselasticiteterna för industrins branschaggregat. Enligt beskrivningen i avsnitt 1.4 höjer vi hypotetiskt elkostnaderna med 100 procent och beräknar hur många sysselsatta som hamnar i förlustarbetsställen på grund av elkostnadshöjningen. Det kallar vi elkostnadseffekten. Den senares andel av den samlade sysselsättningen i lönsamma arbetsställen utgör ett mått på elkostnadselasticiteten.

Tabell 9 Elkostnadsandel och elintensitet 1987

	KVOTEN MELLAN EL- KOSTNADER o. FÖR- ÄDLINGSVÄRDE, %	ELKOSTNADERNAS ANDEL AV DE TOTA- LA ENERGIKOSTNA- DERNA, %
ELINTENSIVA SEKTORER:		
Massa- och papperstillverkning	13,8	69
Malmbrytning	12,8	67
Icke-järnmetaller	11,2	71
Järn- och stålframställning	9,8	40
Kemikalie-, gödselmedel och plasttillverkning	9,8	72
Andra gruvor och mineral- brott	4,6	54
ÖVRIGA BRANSCHAGGREGAT:		
Hela kemisektorn (genomsnitt)	4,4	65
Jord- och stenvaruindustri	4,2	35
Trävaruindustri	3,6	64
Livsmedelsindustri	2,5	44
Tekindustri	2,2	47
Annan tillverkningsindustri	1,8	58
Verkstadsindustri	1,7	57
Hela industrin	3,6	52

En stor grupp av industrisektorer har under tolvårsperioden 1975-1987 haft så låg elkänslighet att elkostnadselasticiteten genomgående blivit noll vid elkostnadsökningar både med 100 och 200 procent. Dessa sektorer presenteras i tabell 10 som anger dels hur stor andel sysselsatta varje sektor hade i förlustarbetsställen 1987, dels kvoten mellan elkostnader och förädlingsvärde i respektive sektor.

För de industrisektorer som ingår i tabell 10 gäller således att den lönsamma delen av varje sektor under långre tid haft en robust struktur. Även vid en kraftig ökning av elkostnaderna skulle inte antalet förlustarbetsställen ha

ökat under perioden. Som helhet har dessa sektorer genomgående haft en låg elkostnadsandel.

Tabell 10 Industrisektorer vars elkostnadselasticitet var noll samtliga åren 1975, 1981 och 1987¹⁾

	KVOTEN MELLAN EL- KOSTNADER o. FÖR- ÄDLINGSVÄRDE, 1987, %	ANDEL SYSSELSATTA I FÖRLUSTARBETS- STÄLLEN 1987, %
Grafisk industri	0,8	3,5
Petroleumindustri	2,7	0,0
Gummivaruindustri	3,2	8,5
Elektroindustri	1,5	14,7
Transportmedelsindustri	1,5	6,4
Skeppsvarv och båtbyggeri	1,5	38,5
Instrumentvaruindustri	0,8	4,8

¹⁾För dessa sektorer var elasticiteterna noll vid en elkostnadshöjning med både 100 och 200 procent.

För övriga aggergerade industrisektorer kan vi konstatera att elkostnaderna har minskat under perioden 1975-1987, med ett undantag. Kemikalieindustrin hade en låg men positiv elkostnadselasticitet 1987, efter att ha uppvisat nollvärden såväl 1981 som 1975. Samtliga elkänsliga aggregerade sektorer redovisas i tabell 11, som återspeglar att robustheten har ökat i så gott som alla delar av industrin under 1980-talet. Tabellen tydliggör också att vi i den fortsatta behandlingen av elintensiv industri bör inkludera industrisektorn jord- och stenvaruindustri som visat sig ha en genomgående hög elasticitet under den studerade perioden.

Under 1980-talet har antalet sysselsatta i den elintensiva industrin minskat med omkring en fjärdedel för att 1987 omfatta omkring 95 000 sysselsatta. I jord- och stenvaruindustrin fanns samtidigt ytterligare 20 000 personer. År 1987 var andra sysselsatta i förlustenheter inom elintensiv industri endast något mindre än vid 1980-talets början. Däremot hade robustheten ökat kraftigt för hela uppsättningen enheter med positiva bruttovinster. För jord- och stenindustrin kan vi samtidigt notera att en fördelning med mycket stor andel sysselsatta i förlustenheter år 1981 hade förbytts i en struktur där mer än 95 procent av de sysselsatta fanns i enheter med positiva vinster.

Tabell 11 Industrisektorer som uppvisat en känslighet för elkostnadshöjningar 1975-1987

	ELKOSTNADELASTICITET I PROCENT ¹⁾ (vid fördubbling av elpriserna)		
	1975	1981	1987
ELINTENSIV INDUSTRI:			
Gruvor	2,7	0,0	0,0
Massa- och pappersindustri	8,1	5,4	0,0*
Kemikalieindustri	0,0	0,0	1,7
Järn- och stålindustri (inkl icke-järn)	7,6	14,4	0,0*
ÖVRIGA SEKTORER:			
Livsmedelsindustri	3,0	3,7	1,3
Tekoindustri	1,3	3,8	1,3
Trävaruindustri	4,2	2,1	1,0
Plastvaruindustri	0,7	0,0*	0,0
Jord- och stenvaruindustri	5,7	3,4	3,5
Metallvaruindustri	0,0	2,2	0,0*
Maskinvaruindustri	0,0	1,0	0,0
Annan tillverkningsindustri	1,4	0,0	0,0

Anm: Med tecknet * anges att sektorn för angivet år har en positiv kostnadselasticitet när elkostnaden höjs med 200 procent istället för 100.

1) Begreppet elkostnadselasticitet definieras i bilaga 2.

Budskapet i tabellerna 11 och 12 är tydligt:

- o År 1981 var elkostnadselasticiteten hög inom den elintensiva industrin.
- o År 1987 hade elasticiteterna inom samma industri fallit till en låg nivå.
- o Jord- och stenvaruindustrin hade stora elkostnadselasticiteter under hela perioden 1981-1987.

Antag att vi får behålla samma internationella efterfrågebild och samma industristruktur som varit rådande under 1980-talets andra hälft. Under sådana villkor får en fördubblad elkostnad mycket måttliga sysselsättningskonsekvenser inom den elintensiva industrin på en medellång sikt om 3-5 år. Kan vi med samma villkor säga något om den längre sikten? Är den bästa tillgängliga tekniken inom de olika elintensiva branscherna tillräckligt

Tabell 12 Elkostnadselasticiteter i elintensiv industri 1981 och 1985

	ELINTENSIV INDUSTRI	JORD- OCH STEN- VARUINDUSTRI
Elasticitet vid en elkostnads- höjning med 100 procent		
-1981	16	3
-1987	1	4
Elasticitet vid en elkostnads- höjning med 200 procent		
-1981	42	*
-1987	4	4

* Uppgift saknas

attraktiv för att motivera investeringar och teknikanpassning efter en elkostnadshöjning? Lönsamhetsmönstret var 1987 sådant i samtliga delbranscher att man måste besvara den frågan med ett tydligt ja. Som framgår av tabell 13 hade stora delar av respektive industrigren en brottvinstandel som översteg 60 procent. Den största osäkerheten torde gälla gruvindustrin.

Tabell 13 Bruttovinstandel i de mest lönsamma delarna av den elintensiva industrins delbranscher 1987

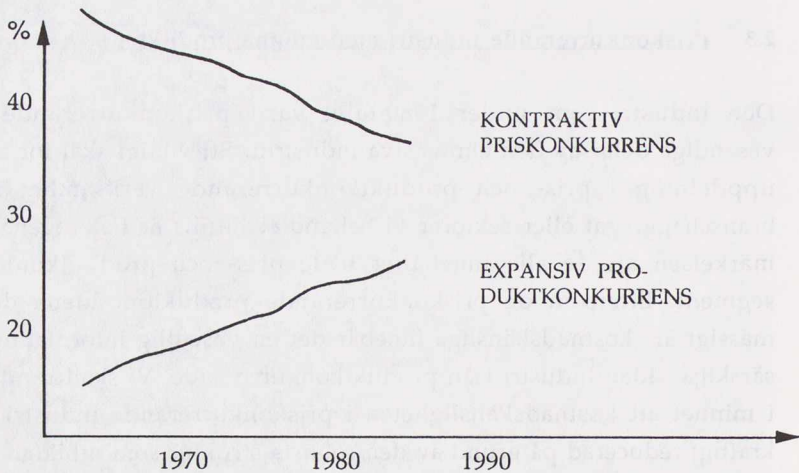
	ANTAL SYSSELSATTA I ARBETSSTÄLLEN MED EN BRUTTOVINSTANDEL SOM ÖVERSTEG 60 PROCENT %
Massa- och pappersindustri	53
Gruvindustri	37
Jäen- och stålindustri	25
Kemisk industri	25
Jord- och stenvaruindustri	25

2.3 Priskonkurrerande industri med mogna produkter

Den industri som under 1980-talet varit priskonkurrerande omfattar väsentliga delar av den elintensiva industrin. Ett viktigt skäl för att göra en uppdelning i pris- och produktkonkurrerande verksamhet är att de branschaggregat eller sektorer vi behandlat hittills är heterogena i den bemärkelsen att de alla innehåller både pris- och produktkonkurrerande segment. Eftersom de priskonkurrerande produktområdena definitionsmässigt är kostnadskänsliga innebär det en väsentlig informationsvinst att särskilja sådan industri från produktkonkurrerande. Vi skall samtidigt hålla i minnet att kostnadskänsligheten i priskonkurrerande industri har blivit kraftigt reducerad på grund av den robusta struktur som utbildats under det senaste decenniet. Det måste vidare påpekas att alla uppgifter som ges här om priskonkurrerande industri bygger på direktuppgifter från ca 40 enskilda delbranscher från industrins olika huvudsektorer.

Från figur 12 kan vi utläsa att perioden 1970-1985 har inneburit en stadig rörelse där andelen sysselsatta inom expansiv produktkonkurrens fortsatt att växa och där andelen kontraktiv priskonkurrens fallit från 50 procent ner mot 35 procent vid 1980-talets slut. I absoluta tal minskade antalet sysselsatta inom den kontraktiva priskonkurrensen från klart över 400 000 personer 1970 till väsentligt under 300 000 år 1985. När man betraktar utvecklingen i figur 12 gäller det slutligen att hålla en speciell tanke i minnet: Produktkonkurrens är ett dynamiskt fenomen; merparten av all produktkonkurrerande verksamhet mognar på sikt och standardiseras eller förlorar på annat sätt sitt övertag som ett led i den ekonomiska utvecklingen. Det betyder att nya produktgrupper över tiden tillförs kategorin priskonkurrens.

En liten del av den priskonkurrerande industrin har under perioden 1975-1985 haft sådana exportframgångar att antalet sysselsatta ökat. Under 1980-talets andra hälft hade dock andelen sysselsatta i förlustarbetsställen inom denna grupp blivit jämförelsevis stor. I gruppen ingår t.ex. konfektprodukter, petroleumbaserade produkter, verktygsprodukter och varubearbetningsmaskiner.

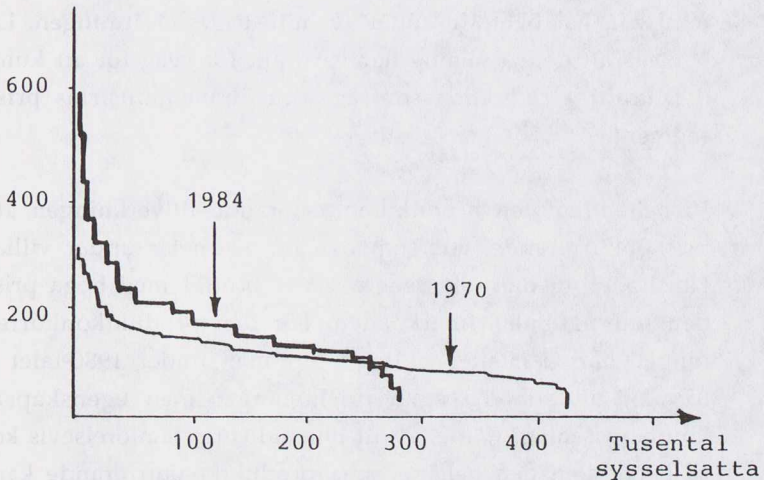
Figur 12 Andel sysselsatta inom pris- och produktkonkurrerande industri

Ovanstående, svagt växande del av priskonkurrerande industri sysselsatte drygt 60 000 personer 1987. Samma år sysselsattes över 230 000 i den kontraktiva delen av den priskonkurrerande industrin. I figur 13 återges hur produktivitetens nivå i dessa delbranscher höjdes kraftigt mellan 1970 och 1984 samtidigt som antalet sysselsatta minskade med omkring 100 000 personer. Fördelningen hade 1984 blivit betydligt mer robust än 1978. Under efterföljande år tilltog robustheten ytterligare.

Inom den kontraktiva, priskonkurrerande industrin ingick 1987 en stor del av (men inte alla) gruv- mineralbrytningsbranscherna. Detsamma gäller för de malmförädlade industrierna. Vidare ingick alla de delar av jord- och stenvaruindustrin som inte var skyddade från konkurrens. Andra exempel är trä- och metallmöbler, delar av svensk industri för kontorsutrustning, fartygstillverkning, musik- och sportartiklar.

Tabell 14 visar att ungefär 7 procent av alla sysselsatta i priskonkurrerande industri fanns i förlustarbetsställen 1987. Det är snarast en gynnsam siffra för tillverkningsområdena av detta slag. Som vi betonat tidigare vid analysen av mindre finfördelade aggregat har produktivetsfördelningarna gradvis blivit mer robusta under 1980-talet. Som en följd är elkostnadselasti-

Tusental kronor i
fasta priser

Figur 13 Produktivitetmönster inom kontraktiv, priskonkurrerande industri 1970 och 1984

citeten mindre än 2 procent för gruppen som helhet. Det betyder att under 1987 skulle

- o en fördubbling av elkostnaderna i den priskonkurrerande industrin leda till att ytterligare 4 000 personer skulle befinna sig i förlustarbetsställen. Det ursprungliga antalet sysselsatta i priskonkurrerande förlustenheter var drygt 21 000 personer.

Tabell 14 Elkostnadskänslighet 1987 inom priskonkurrerande industri

Procentuell andel sysselsatta i förlustarbetsställen före en elkostnadshöjning	7%
Antal sysselsatta som hamnar i förlustarbetsställen vid en fördubbling av elkostnaderna	4200
Elkostnadselasticitet vid fördubblade elkostnader	1,6%

2.4 Produktkonkurrerande och skyddad industri

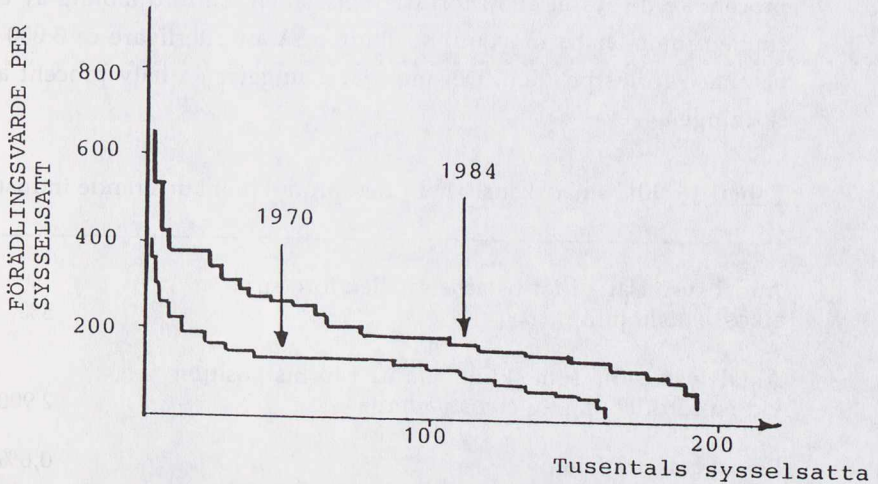
I föregående avsnitt visas att den produktkonkurrerande tillverkningsindustrin har ökat sin andel av industrisysselsättningen. Det förtjänar att betonas att denna ökning har varit allt för svag för att kunna kompensera den kraftiga reduktion som ägt rum inom industrins priskonkurrerande segment.

Vi behandlar den produktkonkurrerande tillverkningen åtskild från den priskonkurrerande, eftersom den förra arbetar under villkor av låg priskänslighet, medan den senare måste brottas med höga priselasticiteter på den internationella marknaden. För den produktkonkurrerande tillverkningen har vi istället iakttagit hur man under 1980-talet med framgång förmått understödja egna prishöjningar med egenskapsutveckling och kundanpassning. På detta sätt blir industrin jämförelsevis kostnadsokänslig så länge som den behåller sina produktkonkurrerande karakteristika. Av helt andra skäl finner vi också att den skyddade industrin uppvisar en reducerad känslighet vid prishöjningar.

Vi har tidigare betonat att produktkonkurrerande varor över tiden kan glida över i priskonkurrens. Ibland kan sådana förskjutningar ske jämförelsevis snabbt. Det faktum att svensk personbilstillverkning tillhört kategorin expansiv produktkonkurrens under hela 1980-talet bör stämma till eftertanke. Med denna reservation kan vi ändå se i figur 14 hur kategorin expansiv produktkonkurrens höjt sin produktivitetskurva på ett markerat sätt samtidigt som sysselsättningen ökat med drygt 30 000 personer mellan 1970 och 1984.

För att tydliggöra den grundläggande skillnad som finns mellan pris- och produktkonkurrerande industri jämförs produktiviteten hos de två kategorierna expansiv produktkonkurrens och kontraktiv priskonkurrens i tabell 15. Respektive grupp av branscher har delats in i kvartiler med avseende på sin produktivitet, där kvartil 1 anger högsta och kvartil 4 den lägsta produktivetsgruppen. Det framgår att 1984 var produktionsnivån ca 25 procent högre i produktkonkurrerande industrigrenar över alla kvartiler. I den lägsta kvartilen var produktivitsövertaget hela 34 procent. Dessa värden kan lätt uppfattas som mycket höga eftersom den produktkonkurrerande

Tusental kronor
i fasta priser

Figur 14 Produktivitetfördelningar 1970 och 1984 för branscher med expansiv produktkonkurrens

industrin i genomsnitt har mycket lägre kapitalkvot än övrig industri. Å andra sidan är det kunskapskapital som bildat genom FoU-investeringar väsentligt högre än i de priskonkurrerande branscherna.

Tabell 15 Arbetsproduktivitet i expansiv produkt- och kontraktiv priskonkurrens 1984

KVOTEN MELLAN PRODUKTIVITETEN I PRODUKT- OCH PRISKONKURRERANDE INDUSTRI	
Kvartil 1	124
Kvartil 2	122
Kvartil 3	125
Kvartil 4	134
Genomsnitt	125

Under 1984 fanns inom den produktkonkurrerande industrin omkring 5 procent av de sysselsatta i förlustarbetsställen. En fördubbling av elpriserna skulle samma år ha förskjutit strukturen så att ytterligare ca 3 000 personer hamnar i förlustposition. Det motsvarar ungefär en halv procent av sysselsättningen.

Tabell 16 Elkostnadskänslighet i den produktkonkurrerande industrin 1987

Andel sysselsatta i förlustarbetsställen före en elkostnadshöjning	5%
Antal sysselsatta som skulle hamna i förlustposition vid en fördubbling av elkostnaderna	2.900
Elkostnadselasticitet	0,6%

De branscher som ingår i gruppen skyddad industri visar upp samma låga elkostnadskänslighet som inom områden med produktkonkurrens. Den skyddade industrin utmärks av att (i) importen till Sverige är mycket begränsad, samtidigt som (ii) endast en liten del av den svenska produktionen säljs på export. Huvuddelen av all livsmedelsproduktion fanns vid 1980-talets mitt inom gruppen som dessutom omfattade produkter som trä- och pappersförpackningar, grafiska produkter, cement-, kalk- och andra mineralprodukter, vissa metallkonstruktioner samt reparation av rälsfordon.

Tabell 17 Elkostnadskänslighet inom gruppen skyddade produktområden 1987

Andel sysselsatta i förlustarbetsställen innan en tänkt elkostnadshöjning	5%
Antal sysselsatta som hamnar i förlustarbetsställen vid en fördubbling av elkostnaderna	600
Elkostnadselasticitet	0,4%

2.5 Höjda elkostnader under 1990-talet

Den omedelbara slutsats som följer av vår genomgång är att

- o Med den industristruktur och den marknadsbild som rått under 1980-talets andra hälft klarar industrin en stegring av elkostnaderna med 50-100 procent (i) utan några betydande nedläggningseffekter och (ii) med tillräckligt lönsam bästa teknik för att investeringsviljan skall förbli intakt.
- o Med de villkor som rådde under perioden 1975-1981 gäller inte ovanstående slutsats.

1980-talets förstärkta position visavi 1970-talet har sin grund i både förbättrade internationella konjunkturvillkor och en markerad förbättring av den svenska industrins produktivitetsmönster, underblåst av det förbättrade kostnadsläge som åstadkoms av den stora devalveringen vid 1980-talets början.

Från ovanstående slutsatser kan vi också härleda scenariofrågor för 1990-talet. En fråga gäller hur djup en konjunktursvacka får bli under 1990-talets första hälft innan en elkostnadshöjning ger industrin verkliga bekymmer. En andra fråga gäller om trenden med en växande andel produktkonkurrens och en fallande proportion för priskonkurrens blir bestående. Mer allmänt måste vi också ha en föreställning om hur bästa teknik kan förväntas utvecklas under decenniet.

Ett möjligt scenario (1) är att den produktkonkurrerande industrin fortsätter att växa i oförminskad takt och får en andel på ca 40 procent under seklets sista år samtidigt som industrisektorn behåller sin nuvarande omfattning. Med en sådan utveckling kan vi utgå från att den låga elkostnadskänsligheten under perioden 1985-1987 blir bestående under 1990-talet.

Ett tänkbart scenario (2) är att tillväxten av produktkonkurrerande industri bromsas upp. För att det skall bli en verklighet räcker det med att den svenska personbilsproduktionen hamnar i svårigheter och stagnerar. Om samtidigt en allmän lågkonjunktur inträffar under 1990-talets första hälft

och sänker industrins bruttovinstandel med ca 10 procent blir slutsatsen den följande:

- o Med scenario (2) är varje kostnadshöjning ett bekymmer, även ett högre elpris. Å andra sidan är en halvering av elpriserna en alltför liten post för att vara till verklig hjälp.

Genom att bearbeta hela industrin kunde vi i tabell 1 uppskatta att en elkostnadsfördubbling skulle medföra att drygt fem tusen personer skulle hamna i förlustarbetsställen. Med den mer ingående strukturanalysen i kapitel 2 har den siffran höjts till ett övre tak på ungefär en procent av hela sysselsättningen och med följande fördelning av antalet personer:

- Skyddade produkter - 600
- Produktkonkurrerande varor - 2.900
- Priskonkurrerande varor - 4.200

Under 1987 fanns ungefär 7 procent av hela industrins sysselsättning i enheter med negativa bruttovinster. Med en fördubbling av elkostnaderna skulle denna siffra ha stigit till 8 procent. Som jämförelse kan vi nämna att motsvarande andel i genomsnitt låg över 10 procent under 1970-talets första hälft och över 15 procent under den andra.

När det gäller incitament till nyinvesteringar gäller på likartat sätt att 1980-talets andra hälft framstår i en särskilt gynnsam dager. Under flera av dessa år fanns närmare 20 procent av sysselsättningen i enheter med bruttovinstandelar över 60 procent. Genomsnittet för 1970-talet var istället 10 procent.

Tabell 18 Jämförelse mellan 1970- och 1980-talen. Hela industrin.

	1969	1973	1977	1981	1987
Andel sysselsatta i förlustarbetsställen	11%	10%	17%	12%	7%
Andel sysselsatta i enheter med en bruttovinstandel över 60%	⇐	8%*	⇒	11%	18%

* Siffran 8% betecknar medelvärdet för perioden 1969-1977

Informationen i tabell 18 betyder med andra ord att strukturen var gynnsam 1987. Det betyder att även vid en lågkonjunktur finns den robusta fördelningen kvar. Det betyder samtidigt att elkostnadskänsligheten under 1990-talets andra hälft blir helt beroende av i vilken grad den svenska industrin förmår öka andelen produktkonkurrerande exportprodukter.

DATAUNDERLAG OCH REFERENSER

Huvuddelen av analysen bygger på ingående bearbetningar av (1) handelsstatistik från SCB och (2) industristatistik från SIND:s databas. Andra viktiga källor har varit:

- Elpriser och svensk industri: struktur, sysselsättning, styrmedel (1988), Statens energiverk 1988:7, Allmänna förlaget
- Førsund, F. och Hjalmarsson, L. (1987), Analyses of Industrial Structure: A Putty-Clay Approach, The Industrial Institute for Economic and Social Research, Almqvist & Wiksell International, Stockholm
- Johansson, B. och Strömqvist, U. (1980), Vinster och sysselsättning i svensk industri, SIND 1980:2, Liber
- Johansson, B. (1988), Innovation Processes in the Swedish Network of Export and Import Nodes, CWP-1988:5, CERUM, Umeå Universitet
- Karlsson, C. och Larsson, J. (1989), Product and Price Competition: A Characterization, CWP-1989:3
- Strömqvist, U. (1983), Lönsamhetsstruktur och investeringsmönster, SIND 1983:1, Liber

BILAGA

Bilaga 1

Indelningen av industrin i (1) produktkonkurrens, (2) priskonkurrens, och (3) produkter som är skyddade från internationell konkurrens är baserad på en analys av ca 150 varugrupper i handelsstatistiken som därefter inordnats i ett system för industristatistik med ca 100 branscher. Uppgifterna om el-åtgångstal har i vissa fall endast varit tillgängliga hos Industriverket (SIND) i ytterligare en aggregeringsnivå.

Förutom ovanstående databaser har analysen också utnyttjat SIND:s så kallade 20-branschsystem. I det följande skall vi återge några karakteristika från detta system i två tabeller.

Tabell B.1 Sysselsatta i förlustarbetsställen

	ANDELEN SYSSELSATTA I FÖRLUST- ARBETSSTÄLLEN %		
	1975	1981	1987
Gruvindustri	9	0	17
Livsmedelsindustri	5	2	2
Tekoindustri	23	28	11
Trävaruindustri	13	11	8
Massa och papper	3	9	4
Grafisk industri	7	3	2
Kemisk industri	7	13	3
Petroleumindustri	0	0	0
Gummivaruindustri	1	17	9
Plastvaruindustri	7	6	3
Jord- och stenvaruindustri	14	16	4
Järn- och stålindustri	33	10	14
Metallvaruindustri	9	11	7
Maskinvaruindustri	17	14	14
Elektroindustri	7	27	15
Transportmedelsindustri	8	0	6
Varv och båtindustri	*	*	39
Instrumentvaruindustri	13	18	5
Annan tillverkning	13	7	8
<u>Hela industrin</u>	<u>16</u>	<u>12</u>	<u>7</u>

Tabell B.2 Elkostnadselasticitet

	ELKOSTNADSELASTICITET I PROCENT		
	1975	1981	1987
Gruvindustri	3	0	0
Livsmedelsindustri	3	4	1
Teknoindustri	1	4	1
Trävaruindustri	4	2	1
Massa och papper	8	5	0*
Grafisk industri	0	0*	0
Kemisk industri	0	0	2
Petroleumindustri	0	0	0
Gummivaruindustri	0	0	0
Plastvaruindustri	1	0*	0
Jord- och stenvaruindustri	6	3	3
Järn- och stålindustri	8	14	0*
Metallvaruindustri	0	2	5
Maskinvaruindustri	0	1	0
Elektroindustri	0	0	0
Transportmedelsindustri	0	0	0
Varv och båtindustri	0	0	0
Instrumentvaruindustri	0	0	0
<u>Annan tillverkning</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Hela industrin</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>1</u>

Amn: Med * anges att elkostnadselasticiteten är positiv om elkostnaden höjs med 200 procent

Bilaga 2

Beräkningen av elkostnadselasticiteter har följt följande steg för varje delbransch.

- (1) Sysselsättningen S i branschen har delats in i två grupper $S^{(+)}$ och $S^{(-)}$ där $S^{(+)}$ utgör antalet sysselsatta i arbetsställen med positiva bruttovinster. Det gäller att $S = S^{(+)} + S^{(-)}$
- (2) Därefter har elkostnaden höjts med 100 procent i respektive teknik- eller lönsamhetsgrupp av arbetsställen. Vid dessa högre insatskostnader kan antalet sysselsatta i förlustarbetsställen i vissa fall öka från $S^{(-)}$ till $S^{(--)}$
- (3) Med hjälp av ovanstående steg kan elkostnadseffekten beräknas som $\Delta S_1 = S^{(--)} - S^{(-)}$
- (4) Elkostnadselasticiteten kan därmed beräknas som $\Delta S_1 / S^{(+)}$. Den anger därmed antalet sysselsatta som hamnar i förlustarbetsställen på grund av elkostnadshöjningen. Elasticiteten är beräknad som procent av antalet sysselsatta, $S^{(+)}$, i enheter med positiva bruttovinster.
- (5) Förutom ovanstående kalkyler har dessutom en beräkning gjorts av hur många sysselsatta $S^{(---)}$ som hamnar i förlustarbetsställen om elkostnaden ökas med 200 procent. Därefter har ΔS_2 beräknats som $\Delta S_2 = S^{(---)} - S^{(-)}$. I redovisningen har $\Delta S_2 / S^{(+)}$ valts som mått på elasticitetskonstnaden i detta fall.

Statistiska centralbyrån
Avdelningen för arbetsmarknadsstatistik
Björn Tegsjö

1990-02-05

Beroendet av elintensiv produktion i lokala arbetsmarknader

1 Indelningen i lokala arbetsmarknader, bakgrund och syfte

Lokal arbetsmarknad är vanligen benämningen på ett geografiskt begränsat område inom vilket arbetsmarknaden i viss mån fungerar självständigt. I praktiken används begreppet ofta i olika typer av studier av arbetsmarknaden eller bostadsmarknaden, då behov finns att avgränsa det geografiska området till en funktionell enhet. I allmänhet råder oklarhet över vad en lokal arbetsmarknad egentligen innebär eller hur den bör definieras. I många studier har man gjort egna försök att indela sitt undersökningsområde i en eller flera lokala arbetsmarknader.

Någon enkel och enhetlig indelning av landet i lokala arbetsmarknader har hittills inte förelegat. Framtagningen av A-regioner och H-regioner har inte gjorts utifrån faktorer lämpade för avgränsning av lokala arbetsmarknader. En rikstäckande indelning med lämpliga kriterier skulle kunna användas exempelvis vid beskrivningar och jämförelser av regionala förhållanden på arbetsmarknaden eller bostadsmarknaden.

Vid indelning i delarbetsmarknader t ex genom avgränsning via yrkesgrupper, strävar man efter grupperingar som innebär att det föreligger restriktioner och tröghet i rörligheten mellan delarbetsmarknaderna. Exempel på detta är krav på omskolning, vidareutbildning eller formell kompetens för tjänsterna, vilket begränsar rörligheten för personer som tillhör andra delarbetsmarknader. På motsvarande sätt bygger indelningen av lokala arbetsmarknader på geografiska restriktioner. Accepterandet av ett jobb utanför den egna lokala arbetsmarknaden kan exempelvis innebära att personen i fråga måste flytta till annan ort eller företa onormalt långa pendlingsresor. Personer som blivit erbjudna och accepterar arbeten inom den egna lokala arbetsmarknaden skulle däremot i normalfallet inte behöva flytta.

En rikstäckande indelning i lokala arbetsmarknader bör sträva efter att skapa regioner som i möjligaste mån fungerar som självständiga arbetsmarknader. Utbudet av arbetstillfällen bör vara lättillgängligt för den befolkning som bor i regionen. Indelningen bör således bygga på pendlingsrelationer. Genom att utnyttja tillgänglig statistik över de faktiska pendlingsströmmarna avgränsas regioner där de sysselsatta i praktiken har sitt arbete vid arbetsplatser inom regionen. Arbetsplatserna utanför regionen är däremot relativt svårtillgängliga. Den avgränsningsmetod som redovisas nedan bygger på observerade pendlingsströmmar och speglar därmed de förvärvsarbetandes faktiska beteende.

2 Kriterier och regler för avgränsningen

Vid avgränsningen av lokala arbetsmarknader utgör kommunen den minsta byggstenen. Dessutom får varje kommun förekomma endast i en lokal arbetsmarknad. Dessa båda regler har ställts upp av två skäl. Det ena skälet är att det blir lättare att verbalt beskriva den lokala arbetsmarknadens geografiska utbredning. Det andra skälet är att tillämpningar av den regionala indelningen underlättas om byggstenarna utgörs av kommuner. En indelning som inte följer administrativa gränser får antagligen svårigheter att vinna gehör i t ex planerings-sammanhang. Dessutom är det inte ovanligt att statistik inte kan brytas ner på lägre nivå än kommunnivå, åtminstone inte utan stora kostnader eller kvalitetsförsämringar. Dessa argument väger tyngre än de nackdelar i form av sämre precision som föreligger i de fall delar av kommuner i strikt mening förs till "fel" lokal arbetsmarknad.

Avgränsningen av de lokala arbetsmarknaderna bygger helt på pendlingsströmmar. Avgränsningen görs i två steg. Först avgörs vilka kommuner som utgör centra i lokala arbetsmarknader och därefter bestäms till vilka centra övriga kommuner ska föras.

Steg 1. Bestämning av lokala arbetsmarknadscentra

Två relativt likartade och samvarierande självständighetskriterier ställs upp. Det ena kan betecknas som ett mått på kommunens generella självständighet eller oberoende gentemot andra kommuner i fråga om tillgången på arbetstillfällen för den egna befolkningen (kriterium a). Det andra kriteriet avser kommunens specifika självständighet eller oberoende gentemot den kommun till vilken den största utpendlingsströmmen är riktad (kriterium b). Vid bestämningen av vilka kommuner som ska klassas som centra skall båda "självständighetsvillkoren" vara uppfyllda enligt nedan redovisade formler:

Kommun *i* klassas som centrum i en lokal arbetsmarknad om båda kriterierna (a och b) är uppfyllda:

Kriterium a:

där E_{ij} är flödet av sysselsatta från kommun *i* till kommun *j* och E_i är antalet sysselsatta som bor i *i*

Kriterium b:

där $E_{ij_{\max}}$ är det största enskilda flödet av sysselsatta från kommun *i* till en annan kommun (kommun j_{\max})

Villkoren för indelningen i lokala arbetsmarknader preciseras slutligen genom bestämning av värden på p_1 och p_2 . En kommun utgör centrum i en lokal arbetsmarknad i detta förslag om *båda* ovanstående kriterier uppfylls med följande värden på p_1 och p_2 :

$$p_1 = 0,20$$

$$p_2 = 0,075$$

Utöver ovanstående kriterier kan ett lokalt arbetsmarknadscentrum uppkomma om två kommuner, enligt steg 2 nedan, ömsesidigt förs till varandra. De två kommunerna bildar då ett gemensamt centrum. Något sådant fall har dock inte uppkommit med de värden på p_1 och p_2 som hittills prövats.

Steg 2 Bestämning av till vilka arbetsmarknadscentra övriga kommuner ska föras

En kommun som ej klassats som arbetsmarknadscentrum förs till den kommun till vilken den största pendlingsströmmen föreligger och ingår därmed i den kommunens lokala arbetsmarknad.

I de fall den största utpendlingen från kommunen är riktad mot en kommun som inte klassats som centrum och som i sin tur har sin största utpendling riktad mot ytterligare en kommun, uppstår en pendlingskedja mellan kommunerna. Kedjan upphör först när den största pendlingsströmmens destination utgörs av ett centrum. Vid bildandet av lokala arbetsmarknader tillåts att två länkar i en sådan kedja förekommer inom en och samma lokala arbetsmarknad, d v s arbetsmarknaden kan innehålla kommuner som knutits till sitt centrum via en annan kommun. Om en pendlingskedja innehåller tre länkar eller fler, bryts dock kedjan vid den svagaste länken (lägsta *andelen* utpendlare i förhållande till kommunens förvärvsarbetande nattbefolkning). När ett sådant "brott" uppstår, beaktas i stället den näst största pendlingsströmmen från kommunen enligt samma kriterier som annars tillämpas för den största pendlingsströmmen.

De ovan beskrivna villkoren har preciserats efter tester med alternativa kriterier och värden. Ledstjärnan för det slutliga valet har varit att få enhetliga regler med ett resultat som i stort överensstämmer med den allmänna uppfattningen om hur landets indelning i lokala arbetsmarknader bör se ut. Det visar sig att det krävs kraftiga förändringar av gränsvärdena för att de lokala arbetsmarknadernas antal, storlek och mönster ska påverkas i någon större grad. På motsvarande sätt är den föreslagna indelningen okänslig för måttliga förändringar i kommunernas pendlingsrelationer.

3 Lokala arbetsmarknader

Underlag för indelningen i lokala arbetsmarknader utgörs av SCBs årliga regionala sysselsättningsstatistik (ÅRSYS), som bl a bygger på information från de skatteadministrativa kontrolluppgifterna. Registret över kontrolluppgifterna innehåller i sin tur alla personers samtliga anställningar under ett år. ÅRSYS har hittills tagits fram för tre årgångar (1985-1987) och innehåller bl a uppgifter om kommunernas förvärvsarbetande nattbefolkning, dagbefolkning och pendling. Denna sysselsättningsstatistik är således en förutsättning för genomförandet av indelningen.

Indelningen i lokala arbetsmarknader framgår av bilaga. Antalet lokala arbetsmarknader är 123 stycken. Det mönster man får fram visar att antalet ingående kommuner per lokal arbetsmarknad är mycket stort i storstadsregionerna. Övriga folkrika kommuner innehåller i allmänhet en handfull kringliggande kommuner. I framför allt Norrlands inland och vissa jämförelsevis glest befolkade områden i södra Sverige utgörs de lokala arbetsmarknaderna däremot i allmänhet av endast en kommun.

Det konstaterade mönstret beror på att pendlingen är mycket stor i vissa områden (orstadsområden och vissa större städer) men mycket liten i många övriga kommuner. Det ligger relativt få kommuner kring "gränsvärdena":

4 Tillämpning av indelningen i samband med bedömning av beroendet av elintensiv produktion

Syftet med avgränsningen i lokala arbetsmarknader är i första hand att skapa referensytor som är lämpliga vid jämförelser av arbetsmarknadens funktions sätt mellan regioner. Indelningen är också lämplig att använda för att belysa och avgränsa effekterna av viktiga händelser på arbetsmarknaden. Den lokala arbetsmarknad inom vilken händelsen äger rum kan sägas utgöra det område där händelsen får en direkt och relativt omfattande effekt.

Vid kartläggningen av vilka orter som ur sysselsättningssynpunkt är mest beroende av den elintensiva produktionen är det av vikt att man i bedömningen inte enbart refererar till administrativa indelningar som län eller kommuner. En företagsnedläggelse eller driftsinskränkning i en kommun i en glesbygd får i allmänhet mycket allvarligare konsekvenser för kommuninvånarna jämfört med motsvarande händelse i en befolkningsmässigt lika stor kommun i ett tätbefolkat storstadsområde. För att bedöma de enskilda orternas beroende av arbetstillfällen inom elintensiv produktion, måste man se detta ur ett rumsligt perspektiv, där hänsyn tas till alternativa möjligheterna inom pendlingsavstånd. Av detta skäl tillämpas indelningen i lokala arbetsmarknader i nedanstående resultatredovisning.

Det bör betonas att denna typ av kartläggning är av översiktlig karaktär. Innan man redovisar förhållanden i de enskilda fallen, bör redovisningen därför kompletteras med undersökningar av lokala förhållanden. Vid bedömningar i de enskilda fallen kan man komma till andra slutsatser om den elintensiva produktionen exempelvis är förlagd till perifera delar av kommunen. I enstaka fall är det också troligt att de rådande pendlingsrelationerna, och därmed den lokala arbetsmarknadens omfattning, kan påverkas av de händelser vars konsekvenser man vill mäta.

5 Resultat

Elintensiv produktion omfattas i denna redovisning av de arbetsställen, vid vilka elkostnaden översteg 3,5 procent av saluvärdet eller 9,0 procent av förädlingsvärdet.

Tabellerna i bilaga 4 och kartan över Sverige med indelning i lokala arbetsmarknader visar i vilken grad olika arbetsmarknadsregioner är beroende av elintensiv produktion. Sverigekartan med indelning i lokala arbetsmarknader ger i stort sett samma helhetsintryck som redovisningen på kommunnivå. Lokala arbetsmarknader med stort beroende av elintensiv produktion är mest förekommande i Bergslagen i ett brett band från södra Värmland till Gästrikland. Därutöver finns sådana arbetsmarknader utspridda över hela landet med en viss övervikt för Norrland.

I fyra lokala arbetsmarknader (Hofors, Hällefors, Hagfors och Arjeplog) är mer än var femte person på arbetsmarknaden sysselsatt inom elintensiv produktion. Var och en av dessa lokala arbetsmarknader utgörs av endast en kommun. Kommunerna är befolkningsmässigt små och tre av de fyra kommunerna kan betecknas som typiska bruksorter. Den sammanlagda sysselsatta befolkningen i dessa regioner utgör endast ca 0,4 procent av rikets sysselsatta i arbetsför ålder (20 - 64 år). En sysselsättningsminskning inom elintensiv produktion skulle antagligen få allvarliga följder för nämnda kommuner. Utpendlingen till andra kommuner var här lägre än 10 procent för alla fyra kommunerna år 1987, vilket indikerar praktiska svårigheter att nå alternativa sysselsättningar utanför kommunerna.

Bland de åtta lokala arbetsmarknader (se bilaga , tabell 2) där elintensiv produktion sysselsätter mellan 10 och 20 procent av de förvärvsarbetande utgörs sex lokala arbetsmarknader av kommuner med bruksortskaraktär. För dessa är beroendet av den elintensiva produktionen av samma karaktär som för den första gruppen. De båda övriga lokala arbetsmarknaderna i gruppen (Ludvika och Gävle) omfattar tillsammans sju kommuner med sammanlagt ca 90 000 sysselsatta. Trots att arbetsmarknaderna är relativt folkrika med stort utbud av arbetstillfällen sysselsätter den elintensiva produktionen mer än 10 procent av arbetskraften. Problemet här är således kvantitativt större samtidigt som de två arbetsmarknadernas storlek torde innebära större anpassningsförmåga och större möjligheter att skapa ersättningssysselsättning.

Drygt fyra procent av de sysselsatta i landet (ca 180 000 personer) arbetar och bor i tolv lokala arbetsmarknader med mer än 10 procent av de förvärvsarbetande inom elintensiv produktion.

I sammanlagt 32 lokala arbetsmarknader är mer än 5 procent av de sysselsatta verksamma inom elintensiv produktion. Knappt 600 000 personer är totalt sysselsatta i dessa 32 regioner, vilket utgör 14,5 procent av den förvärvsarbetande befolkningen.

Avdelningen för arbetsmarknadsstatistik
Björn Tegsjö

1989-05-24

LOKALA ARBETSMARKNADER 1987

Lokal arbetsmarknad

		Ingående kommuner	

01001	STOCKHOLM	0114	Upplands Väsby
		0115	Vallentuna
		0117	Österåker
		0120	Värmdö
		0123	Järfälla
		0125	Ekerö
		0126	Huddinge
		0127	Botkyrka
		0128	Salem
		0136	Haninge
		0138	Tyresö
		0139	Upplands-Bro
		0160	Täby
		0162	Danderyd
		0163	Sollentuna
		0180	Stockholm
		0181	Södertälje
		0182	Nacka
		0183	Sundbyberg
		0184	Soina
		0186	Lidingö
		0187	Vaxholm
		0188	Norrtälje
		0191	Sigtuna
		0192	Nynäshamn
		0305	Häbo
03001	UPPSALA	0360	Tierp
		0380	Uppsala
		0381	Enköping
		0382	Östhammar
		1917	Heby
04001	NYKÖPING	0480	Nyköping
		0481	Oxelösund
04002	FLEN	0482	Flen
04003	KATRINEHOLM	0428	Vingåker
		0483	Katrineholm
04004	ESKILSTUNA	0484	Eskilstuna
		0486	Strängnäs
05001	LINKÖPING	0509	Ödeshög
		0513	Kinda
		0560	Boxholm
		0561	Åtvidaberg
		0580	Linköping
		0586	Mjölby
05002	NORRKÖPING	0562	Finspång
		0563	Valdersmarsvik
		0581	Norrköping
		0582	Söderköping
05003	MOTALA	0583	Motala
		0584	Vadstena
06001	GNOSJÖ	0617	Gnosjö
06002	GISLAVED	0662	Gislaved
06003	JÖNKÖPING	0665	Vaggeryd
		0680	Jönköping
		1622	Mullsjö
		1623	Habo
06004	NÄSSJÖ	0682	Nässjö

06005	VÄRNAMO	0683	Värnamo
06006	SÄVSJÖ	0684	Sävsjö
06007	VETLANDA	0685	Vetlanda
06008	EKSJÖ	0686	Eksjö
06009	TRANÅS	0512	Ydre
		0604	Aneby
		0687	Tranås
07001	ÄLMHULT	0765	Älmhult
		1163	Osby
07002	MARKARYD	0767	Markaryd
07003	VÄXJÖ	0760	Uppvidinge
		0761	Lessebo
		0763	Tingsryd
		0764	Alvesta
		0780	Växjö
07004	LJUNGBY	0781	Ljungby
08001	HULTSFRED	0860	Hultsfred
08002	EMMABODA	0862	Emmaboda
08003	KALMAR	0834	Torsås
		0840	Mörbylånga
		0880	Kalmar
		0881	Nybro
		0885	Borgholm
08004	OSKARSHAMN	0821	Högsby
		0861	Mönsterås
		0882	Oskarshamn
08005	VÄSTERVIK	0883	Västervik
08006	VIMMERBY	0884	Vimmerby
09001	GOTLAND	0980	Gotland
10001	OLOFSTRÖM	1060	Olofström
10002	KARLSKRONA	1080	Karlskrona
		1081	Ronneby
10003	KARLSHAMN	1082	Karlshamn
		1083	Sölvesborg
11001	PERSTORP	1165	Perstorp
11002	KRISTIANSTAD	1121	Östra Göinge
		1162	Bromölla
		1180	Kristianstad
11003	SIMRISHAMN	1160	Tomelilla
		1181	Simrishamn
11004	HÄSSLEHOLM	1183	Hässleholm
12001	MALMÖ	1230	Staffanstorps
		1231	Burlöv
		1233	Vellinge
		1261	Kävlinge
		1262	Lomma
		1263	Svedala
		1264	Skurup
		1265	Sjöbo
		1266	Hörby
		1267	Höör
		1281	Lund
		1280	Malmö
		1285	Eslöv
		1286	Ystad
		1287	Trelleborg

12002	HELSINGBORG	1137	Örkelljunga
		1166	Klippan
		1167	Åstorp
		1168	Båstad
		1182	Ängelholm
		1214	Svalöv
		1260	Bjuv
		1282	Landskrona
1283	HELSINGBORG	1283	Helsingborg
		1284	Höganäs
13001	HYLTE	1315	Hylte
13002	HALMSTAD	1380	Halmstad
		1381	Laholm
13003	FALKENBERG	1382	Falkenberg
13004	VARBERG	1383	Varberg
14001	SOTENÄS	1427	Sotemäs
14002	TANUM	1435	Tanum
14003	GÖTEBORG	1384	Kungsbacka
		1401	Härneda
		1402	Partille
		1407	Öckerö
		1415	Stenungsund
		1419	Tjörn
		1421	Orust
		1480	Göteborg
		1481	Möndal
		1482	Kungälv
		1521	Ale
		1524	Lerum
		1527	Vårgårda
1563	Mark		
1582	Alingsås		
14004	LYSEKIL	1484	Lysekil
14005	UDDEVALLA	1430	Munkedal
		1485	Uddevalla
		1507	Färgelanda
14006	STRÖMSTAD	1486	Strömstad
15001	TRANEMO	1552	Tranemo
15002	BENGTSFORS	1504	Dals-Ed
		1560	Bengtstors
15003	TROLLHÄTTAN	1561	Mellerud
		1562	Lilla Edet
		1580	Vänersborg
		1581	Trollhättan
		1602	Grästorp
15004	BORÅS	1565	Svenljunga
		1566	Herrljunga
		1583	Borås
		1584	Ulricehamn
15005	ÄMÅL	1585	Ämål
16001	KARLSBORG	1637	Karlsborg
16002	GULLSPÅNG	1643	Gullspång
16003	VARA	1603	Essunga
		1660	Vara
16004	MARIESTAD	1663	Töreboda
		1680	Mariestad
16005	LIDKÖPING	1661	Götene
		1681	Lidköping
16006	SKÖVDE	1662	Tibro
		1682	Skara
		1683	Skövde
		1684	Hjo
16007	TIDAHOLM	1685	Tidaholm

16008	FALKÖPING	1686	Falköping
17001	TORSBY	1737	Torsby
17002	MUNKFORS	1762	Munkfors
17003	ÄRJÄNG	1765	Ärjäng
17004	SUNNE	1766	Sunne
17005	KARLSTAD	1715 1761 1763 1764 1780	Kil Hammarö Forshaga Grums Karlstad
17006	KRISTINEHAMN	1781	Kristinehamn
17007	FILIPSTAD	1782	Filipstad
17008	HAGFORS	1783	Hagfors
17009	ARVIKA	1730 1784	Eda Arvika
17010	SÄFFLE	1785	Säffle
18001	LAXÅ	1860	Laxå
18002	HÄLLEFORS	1863	Hällefors
18003	ÖREBRO	1861 1880 1881 1882 1884	Hallsberg Örebro Kumla Askersund Nora
18004	KARLSKOGA	1760 1862 1883	Storfors Degerfors Karlskoga
18005	LINDEBERG	1885	Lindesberg
19001	VÄSTERÅS	1907 1961 1980 1981	Surahammar Hallstahammar Västerås Sala
19002	FAGERSTA	1904 1962 1982	Skinnskatteberg Norberg Fagersta
19003	KÖPING	1960 1983 1984	Kungsör Köping Arboga
20001	VANSBRO	2021	Vansbro
20002	MALUNG	2023	Malung
20003	ÄLVDALEN	2039	Älvdalen
20004	MORA	2034 2062	Orsa Mora
20005	FALUN	2026 2029 2031 2080 2081 2082	Gagnef Leksand Rätvik Falun Borlänge Säter
20006	HEDEMORA	2083	Hedemora
20007	AVESTA	2084	Avesta
20008	LUDVIKA	1864 2061 2085	Ljusnarsberg Smedjebacken Ludvika
21001	HOFORS	2104	Hofors
21002	OVANÅKER	2121	Ovanåker
21003	LJUSDAL	2161	Ljusdal
21004	GÄVLE	0319	Älvkarleby

		2101	Ockelbo		
		2181	Sandviken		
		2180	Gävle		
21005	SÖDERHAMN	2182	Söderhamn		
21006	BOLLNÄS	2183	Bollnäs		
21007	HUDIKSVALL	2132	Nordanstig		
		2184	Hudiksvall		
22001	ÅNGE	2260	Ånge		
22002	HÄRNÖSAND	2280	Härnösand		
22003	SUNDSVALL	2262	Timrå		
		2281	Sundsvall		
22004	KRAMFORS	2282	Kramfors		
22005	SOLLEFTEÅ	2283	Sollefteå		
22006	ÖRNSKÖLDSVIK	2284	Örnsköldsvik		
23001	STRÖMSUND	2313	Strömsund		
23002	ÅRE	2321	Åre		
23003	HÄRJEDALEN	2361	Härjedalen		
23004	ÖSTERSUND	2303	Ragunda		
		2305	Bräcke		
		2309	Krokrom		
		2326	Berg		
		2380	Östersund		
24001	STORUMAN	2421	Storuman		
24002	SORSELE	2422	Sorsele		
24003	DOROTEA	2425	Dorotea		
24004	VILHELMINA	2462	Vilhelmina		
24005	ÅSELE	2463	Åsele		
24006	UMEÅ	2401	Nordmaling		
		2403	Bjurholm		
		2404	Vindeln		
		2409	Robertfors		
		2460	Vännäs		
		2480	Umeå		
24007	LYCKSELE	2418	Malå		
		2481	Lycksele		
24008	SKELLEFTEÅ	2417	Norsjö		
		2482	Skellefteå		
25001	ARVIDSJAUR	2505	Arvidsjaur		
25002	ARJEPLOG	2506	Arjeplog		
25003	JOKKMOKK	2510	Jokkmokk		
25004	ÖVERKALIX	2513	Övertkalix		
25005	KALIX	2514	Kalix		
25006	ÖVERTORNEÅ	2518	Övertorneå		
25007	PAJALA	2521	Pajala		
25008	GÄLLIVARE	2523	Gällivare		
25009	LULEÅ	2560	Älvsbyn		
		2580	Luleå		
		2581	Piteå		
		2582	Boden		
25012	HAPARANDA	2583	Haparanda		
25013	KIRUNA	2584	Kiruna		

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Kod	Namn	Förv natt bef 1987	Antal utpendl	Störst utp till	Ant utp till E	Andel utpendl till E	Andel till E	Tillhör		
3	0114	Upplands-Väsby	20868	12096	Stockholm	5604	0,58	0,27	Stockholm	
4	0115	Vallentuna	11521	7665	Stockholm	3450	0,67	0,30	Stockholm	
5	0117	Österåker	15766	8918	Stockholm	4760	0,57	0,30	Stockholm	
6	0120	Värmdö	11611	6587	Stockholm	4276	0,57	0,37	Stockholm	
7	0123	Järfälla	33829	21109	Stockholm	14542	0,62	0,43	Stockholm	
8	0125	Ekerö	10042	6386	Stockholm	4913	0,64	0,49	Stockholm	
9	0126	Huddinge	42170	28086	Stockholm	22517	0,67	0,53	Stockholm	
10	0127	Botkyrka	38020	25191	Stockholm	17100	0,66	0,45	Stockholm	
11	0128	Salem	7108	5519	Stockholm	2761	0,78	0,39	Stockholm	
12	0136	Haninge	36245	21112	Stockholm	16631	0,58	0,46	Stockholm	
13	0138	Tyresö	19925	13658	Stockholm	10678	0,69	0,54	Stockholm	
14	0139	Upplands-Bro	11518	7276	Stockholm	3760	0,63	0,33	Stockholm	
15	0160	Täby	32097	21460	Stockholm	13156	0,67	0,41	Stockholm	
16	0162	Danderyd	15373	10179	Stockholm	6840	0,66	0,44	Stockholm	
17	0163	Sollentuna	28690	18551	Stockholm	11690	0,65	0,41	Stockholm	
18	0180	Stockholm	356840	64303	Solna	17093	0,18	0,05	Egen	
19	0181	Södertälje	44125	10636	Stockholm	5741	0,24	0,13	Stockholm	
20	0182	Nacka	34206	20324	Stockholm	16554	0,59	0,48	Stockholm	
21	0183	Sundbyberg	17576	12744	Stockholm	8295	0,73	0,47	Stockholm	
22	0184	Solna	28036	18052	Stockholm	13553	0,64	0,48	Stockholm	
23	0186	Lidingö	21428	13028	Stockholm	10170	0,61	0,47	Stockholm	
24	0187	Vaxholm	3676	1942	Stockholm	992	0,53	0,27	Stockholm	
25	0188	Norrrtälje	21903	4711	Stockholm	2046	0,22	0,09	Stockholm	
26	0191	Sigtuna	17663	6885	Stockholm	3102	0,39	0,18	Stockholm	
27	0192	Nynäshamn	11704	3853	Stockholm	1640	0,33	0,14	Stockholm	
28	0305	Häbo	8206	5457	Stockholm	2257	0,67	0,28	Stockholm	
29	0319	Älvkarleby	4513	1614	Gävle	1205	0,36	0,27	Gävle	
30	0360	Tierp	9412	2122	Uppsala	880	0,23	0,09	Uppsala	
31	0380	Uppsala	84909	13532	Stockholm	5031	0,16	0,06	Egen	
32	0381	Enköping	17072	4399	Uppsala	1404	0,26	0,08	Uppsala	
33	0382	Östhammar	10711	1939	Uppsala	1260	0,18	0,12	Uppsala	
34	0428	Vingåker	4836	1503	Katrineholm	1058	0,31	0,22	Katrineholm	
35	0480	Nyköping	33091	7220	Södertälje	2256	0,22	0,07	Egen	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
3 6	0481	Oxelösund	6943	1915	Nyköping	1538	0,28	0,22	Nyköping		
3 7	0482	Flen	8365	1581	Eskilstuna	443	0,19	0,05	Egen		
3 8	0483	Katrineholm	15770	2214	Flen	495	0,14	0,03	Egen		
3 9	0484	Eskilstuna	44540	3197	Stockholm	534	0,07	0,01	Egen		
4 0	0486	Srängnäs	12760	3809	Eskilstuna	1127	0,30	0,09	Eskilstuna		
4 1	0509	Ödeshög	2770	735	Mjölby	197	0,27	0,07	Mjölby		
4 2	0512	Ydre	1980	680	Tranås	354	0,34	0,18	Tranås		
4 3	0513	Kinda	4883	1127	Linköping	697	0,23	0,14	Linköping		
4 4	0560	Boxholm	2702	712	Mjölby	415	0,26	0,15	Mjölby		
4 5	0561	Åvidaberg	6241	1750	Linköping	1328	0,28	0,21	Linköping		
4 6	0562	Finspång	11953	1990	Norrköping	1457	0,17	0,12	Norrköping		
4 7	0563	Valdemarsvik	4142	901	Norrköping	467	0,22	0,11	Norrköping		
4 8	0580	Linköping	62922	5058	Norrköping	1285	0,08	0,02	Egen		
4 9	0581	Norrköping	61068	4288	Linköping	1150	0,07	0,02	Egen		
5 0	0582	Söderköping	6551	2841	Norrköping	2388	0,43	0,36	Norrköping		
5 1	0583	Motala	20382	3031	Linköping	1468	0,15	0,07	Egen		
5 2	0584	Vadstena	3805	985	Motala	561	0,26	0,15	Motala		
5 3	0586	Mjölby	12885	3407	Linköping	1985	0,26	0,15	Linköping		
5 4	0604	Aneby	3299	918	Tranås	276	0,28	0,08	Tranås		
5 5	0617	Gnosjö	5454	792	Värnamo	348	0,15	0,06	Egen		
5 6	0662	Gislaved	16085	1554	Värnamo	517	0,10	0,03	Egen		
5 7	0665	Vaggeryd	6187	1427	Jönköping	707	0,23	0,11	Jönköping		
5 8	0680	Jönköping	55960	3701	Nässjö	483	0,07	0,01	Egen		
5 9	0682	Nässjö	15443	2121	Jönköping	677	0,14	0,04	Egen		
6 0	0683	Värnamo	17251	1653	Gislaved	357	0,10	0,02	Egen		
6 1	0684	Sävsjö	5655	832	Vetlanda	201	0,15	0,04	Egen		
6 2	0685	Vetlanda	14110	1419	Eksjö	322	0,10	0,02	Egen		
6 3	0686	Eksjö	8840	1408	Nässjö	537	0,16	0,06	Egen		
6 4	0687	Tranås	8652	981	Jönköping	135	0,11	0,02	Egen		
6 5	0760	Oppvidinge	5008	889	Växjö	521	0,18	0,10	Växjö		
6 6	0761	Lessebo	4373	1206	Växjö	834	0,28	0,19	Växjö		
6 7	0763	Tingsryd	6807	1689	Växjö	947	0,25	0,14	Växjö		
6 8	0764	Alvesta	9949	3005	Växjö	2345	0,30	0,24	Växjö		
6 9	0765	Älmhult	8048	1110	Ljungby	339	0,14	0,04	Egen		
7 0	0767	Markaryd	5475	952	Ljungby	377	0,17	0,07	Egen		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
71	0780	Växjö	36408	3452	Alvesta	961	0,09	0,03	Egen		
72	0781	Ljungby	14396	1331	Växjö	391	0,09	0,03	Egen		
73	0821	Högsby	3272	801	Oskarshamn	348	0,24	0,11	Oskarshamn		
74	0834	Torsås	3565	936	Kalmar	586	0,26	0,16	Kalmar		
75	0840	Mörbylånga	6394	2551	Kalmar	2177	0,40	0,34	Kalmar		
76	0860	Hultsfred	8112	927	Vimmerby	258	0,11	0,03	Egen		
77	0861	Mönsterås	6551	1588	Oskarshamn	676	0,24	0,10	Oskarshamn		
78	0862	Emmaboda	5593	602	Nybro	161	0,11	0,03	Egen		
79	0880	Kalmar	28637	2411	Nybro	554	0,08	0,02	Egen		
80	0881	Nybro	10510	1806	Kalmar	1109	0,17	0,11	Kalmar		
81	0882	Oskarshamn	13699	1084	Kalmar	203	0,08	0,01	Egen		
82	0883	Västervik	19448	1248	Oskarshamn	141	0,06	0,01	Egen		
83	0884	Vimmerby	7877	1169	Hultsfred	457	0,15	0,06	Egen		
84	0885	Borgholm	5087	1081	Kalmar	707	0,21	0,14	Kalmar		
85	0980	Gotland	28929	1090	Stockholm	476	0,04	0,02	Egen		
86	1060	Olofstöm	7978	822	Karlshamn	330	0,10	0,04	Egen		
87	1080	Karlskrona	28161	2264	Ronneby	790	0,08	0,03	Egen		
88	1081	Ronneby	14046	2528	Karlskrona	1324	0,18	0,09	Karlskrona		
89	1082	Karlshamn	15855	2131	Olofsström	631	0,13	0,04	Egen		
90	1085	Sölvesborg	7715	2095	Karlshamn	516	0,27	0,07	Karlshamn		
91	1121	Östra Göinge	7457	2276	Kristianstad	1415	0,31	0,19	Kristianstad		
92	1137	Örkelljunga	4514	1184	Ängelholm	219	0,26	0,05	Ängelholm		
93	1160	Tommelilla	5909	1717	Simrishamn	544	0,29	0,09	Simrishamn		
94	1162	Bromölla	6265	2394	Kristianstad	966	0,38	0,15	Kristianstad		
95	1163	Osby	6742	1978	Älmhult	584	0,29	0,09	Älmhult		
96	1165	Perstorp	3702	639	Hässleholm	152	0,17	0,04	Egen		
97	1166	Klippan	7938	2451	Åstorp	435	0,31	0,05	Åstorp		
98	1167	Åstorp	6576	2875	Helsingborg	1447	0,44	0,22	Helsingborg		
99	1168	Båstad	6075	1770	Ängelholm	770	0,29	0,13	Ängelholm		
100	1180	Kristianstad	35361	3857	Hässleholm	638	0,11	0,02	Egen		
101	1181	Simrishamn	9847	1662	Tommelilla	414	0,17	0,04	Egen		
102	1182	Ängelholm	16089	4618	Helsingborg	1685	0,29	0,10	Helsingborg		
103	1183	Hässleholm	24003	4493	Kristianstad	1319	0,19	0,05	Egen		
104	1214	Svalöv	6154	2845	Landskrona	973	0,46	0,16	Landskrona		
105	1230	Staffanstorps	9913	6544	Malmö	2909	0,66	0,29	Malmö		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
106	1231	Burlöv	8059	4968	Malmö	3458	0,62	0,43	Malmö		
107	1233	Vellinge	14454	9625	Malmö	7455	0,67	0,52	Malmö		
108	1260	Bjuv	7236	2748	Heisingborg	1721	0,38	0,24	Heisingborg		
109	1261	Kävlinge	11488	6384	Lund	2493	0,56	0,22	Lund		
110	1262	Lomma	9419	6513	Malmö	3411	0,69	0,36	Malmö		
111	1263	Svedala	9067	5463	Malmö	4182	0,60	0,46	Malmö		
112	1264	Skurup	6253	3013	Malmö	1288	0,48	0,21	Malmö		
113	1265	Sjöbo	7530	2784	Lund	819	0,37	0,11	Lund		
114	1266	Hörby	6479	2336	Lund	471	0,36	0,07	Lund		
115	1267	Höör	5785	2383	Eslöv	620	0,41	0,11	Eslöv		
116	1280	Malmö	113784	13986	Lund	3378	0,12	0,03	Egen		
117	1281	Lund	44354	12426	Malmö	6088	0,28	0,14	Malmö		
118	1282	Landskrona	17173	3468	Heisingborg	1250	0,20	0,07	Heisingborg		
119	1283	Heisingborg	53532	7065	Landskrona	934	0,13	0,02	Egen		
120	1284	Höganäs	10683	4143	Heisingborg	2991	0,39	0,28	Heisingborg		
121	1285	Eslöv	13742	4272	Lund	1928	0,31	0,14	Lund		
122	1286	Ystad	12022	2494	Malmö	657	0,21	0,05	Malmö		
123	1287	Trelleborg	17821	4135	Malmö	2565	0,23	0,14	Malmö		
124	1315	Hylte	5579	914	Halmstad	314	0,16	0,06	Egen		
125	1380	Halmstad	39478	3046	Falkenberg	515	0,08	0,01	Egen		
126	1381	Laholm	10675	2892	Halmstad	1726	0,27	0,16	Halmstad		
127	1382	Falkenberg	18110	2492	Varberg	834	0,14	0,05	Egen		
128	1383	Varberg	24359	2690	Göteborg	845	0,11	0,03	Egen		
129	1384	Kungsbacka	28107	14849	Göteborg	10724	0,53	0,38	Göteborg		
130	1401	Härryda	14272	8305	Göteborg	6110	0,58	0,43	Göteborg		
131	1402	Partille	16289	11327	Göteborg	9803	0,70	0,60	Göteborg		
132	1407	Öckerö	5375	2807	Göteborg	2458	0,52	0,46	Göteborg		
133	1415	Stenungsund	9706	3767	Göteborg	2131	0,39	0,22	Göteborg		
134	1419	Tjörn	6656	2944	Stenungsund	1263	0,44	0,19	Stenungsund		
135	1421	Orust	6429	2558	Göteborg	749	0,40	0,12	Göteborg		
136	1427	Sotenäs	4256	834	Lysekil	250	0,20	0,06	Egen		
137	1430	Munkedal	5293	1730	Uddevalla	851	0,33	0,16	Uddevalla		
138	1435	Tanum	5456	1097	Sirömstad	209	0,20	0,04	Egen		
139	1480	Göteborg	223126	23531	Möndal	7300	0,11	0,03	Egen		
140	1481	Möndal	28314	14669	Göteborg	12528	0,52	0,44	Göteborg		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
141	1482	Kungälv	17890	8564	Göteborg	6619	0,48	0,37	Göteborg		
142	1484	Lysekil	7200	1061	Uddevalla	358	0,15	0,05	Egen		
143	1485	Uddevalla	23716	3915	Trollhättan	1226	0,17	0,05	Egen		
144	1486	Strömstad	4919	603	Tanum	195	0,12	0,04	Egen		
145	1504	Dals-Ed	2587	475	Bengtstors	296	0,18	0,11	Bengtstors		
146	1507	Färgelanda	3804	1252	Uddevalla	620	0,33	0,16	Uddevalla		
147	1521	Ale	12851	7010	Göteborg	5106	0,55	0,40	Göteborg		
148	1524	Lerum	17268	10921	Göteborg	8725	0,63	0,51	Göteborg		
149	1527	Vårgårda	4855	1771	Alingsås	907	0,36	0,19	Alingsås		
150	1552	Tranemo	6623	1286	Borås	475	0,19	0,07	Egen		
151	1560	Bengtstors	5913	489	Dals-Ed	82	0,08	0,01	Egen		
152	1561	Mellerud	5089	1133	Vänersborg	462	0,22	0,09	Vänersborg		
153	1562	Lilla Edet	6256	2780	Trollhättan	1044	0,44	0,17	Trollhättan		
154	1563	Mark	16672	3762	Göteborg	1161	0,23	0,07	Göteborg		
155	1565	Svenljunga	5720	1629	Borås	775	0,28	0,14	Borås		
156	1566	Herrljunga	4755	1048	Borås	395	0,22	0,08	Borås		
157	1580	Vänersborg	19285	4629	Trollhättan	3356	0,24	0,17	Trollhättan		
158	1581	Trollhättan	27154	3671	Vänersborg	1874	0,14	0,07	Egen		
159	1582	Alingsås	16163	4725	Göteborg	2369	0,29	0,15	Göteborg		
160	1583	Borås	53500	5051	Göteborg	1708	0,09	0,03	Egen		
161	1584	Ulricehamn	11716	2244	Borås	1229	0,19	0,10	Borås		
162	1585	Åmål	6483	1165	Säffle	469	0,18	0,07	Egen		
163	1602	Grästorp	3000	1305	Trollhättan	492	0,44	0,16	Trollhättan		
164	1603	Essunga	3043	1163	Vara	325	0,38	0,11	Vara		
165	1622	Mullsjö	3517	1247	Jönköping	710	0,35	0,20	Jönköping		
166	1623	Habo	4637	2056	Jönköping	1606	0,44	0,35	Jönköping		
167	1637	Karlsborg	3857	731	Skövde	245	0,19	0,06	Egen		
168	1643	Gullspång	3048	581	Mariestad	171	0,19	0,06	Egen		
169	1660	Vara	8575	1602	Skara	340	0,19	0,04	Egen		
170	1661	Götene	6704	1801	Lidköping	700	0,27	0,10	Lidköping		
171	1662	Tibro	5640	1334	Skövde	872	0,24	0,15	Skövde		
172	1663	Töreboda	4917	1492	Mariestad	686	0,30	0,14	Mariestad		
173	1680	Mariestad	13026	1960	Skövde	692	0,15	0,05	Egen		
174	1681	Lidköping	18188	2773	Götene	670	0,15	0,04	Egen		
175	1682	Skara	9596	2110	Skövde	806	0,22	0,08	Skövde		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
176	1683	Skövde	25254	2971	Tibro	513	0,12	0,02	Egen		
177	1684	Hjo	4389	1348	Skövde	611	0,31	0,14	Skövde		
178	1685	Tidaholm	6747	948	Skövde	611	0,14	0,09	Tidaholm		
179	1686	Falköping	16176	2644	Skövde	1188	0,16	0,07	Egen		
180	1715	Kil	6008	2759	Karlstad	2126	0,46	0,35	Karlstad		
181	1730	Edå	4202	661	Arvika	459	0,16	0,11	Arvika		
182	1737	Torsby	7213	597	Karlstad	145	0,08	0,02	Egen		
183	1760	Storfors	2491	1173	Karlskoga	431	0,47	0,17	Karskoga		
184	1761	Hammarö	7037	3693	Karlstad	3296	0,52	0,47	Karlstad		
185	1762	Munkfors	2266	279	Karlstad	92	0,12	0,04	Egen		
186	1763	Forshaga	5780	2823	Karlstad	2293	0,49	0,40	Karlstad		
187	1764	Grums	5146	1402	Karlstad	967	0,27	0,19	Karlstad		
188	1765	Ärlång	4788	466	Karlstad	82	0,10	0,02	Egen		
189	1766	Sunne	6561	1050	Torsby	375	0,16	0,06	Egen		
190	1780	Karlstad	39962	4802	Hammarö	1166	0,12	0,03	Egen		
191	1781	Kristinehamn	13356	1387	Karlstad	528	0,10	0,04	Egen		
192	1782	Filipstad	6265	721	Karlstad	231	0,12	0,04	Egen		
193	1783	Hagfors	8037	798	Munkfors	284	0,10	0,04	Egen		
194	1784	Arvika	12856	1180	Edå	399	0,09	0,03	Egen		
195	1785	Säffle	8880	971	Ämål	262	0,11	0,03	Egen		
196	1860	Laxå	3916	519	Örebro	151	0,13	0,04	Egen		
197	1861	Hallsberg	8158	2797	Örebro	1590	0,34	0,19	Örebro		
198	1862	Degerfors	5801	2055	Karlskoga	1572	0,35	0,27	Karlstad		
199	1863	Hällefors	4556	384	Filipstad	106	0,08	0,02	Egen		
200	1864	Ljusnarsberg	2758	540	Ludvika	265	0,20	0,10	Ludvika		
201	1880	Örebro	61001	5682	Kumla	1138	0,09	0,02	Egen		
202	1881	Kumla	9075	3690	Örebro	2477	0,41	0,27	Örebro		
203	1882	Askersund	5588	1502	Hallsberg	479	0,27	0,09	Hallsberg		
204	1883	Karlskoga	17403	1468	Degerfors	492	0,08	0,03	Egen		
205	1884	Nora	4980	1233	Örebro	645	0,25	0,13	Örebro		
206	1885	Lindesberg	12307	1728	Örebro	820	0,14	0,07	Egen		
207	1904	Skinnskatteberg	2449	683	Fagersta	262	0,28	0,11	Fagersta		
208	1907	Surahammar	5658	1979	Västerås	1392	0,35	0,25	Västerås		
209	1917	Heby	6403	1956	Uppsala	763	0,31	0,12	Uppsala		
210	1960	Kungsör	4132	1671	Köping	830	0,40	0,20	Köping		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
211	1961	Haistahammar	8591	2342	Västerås	1503	0,27	0,17	Västerås		
212	1962	Norberg	3112	1171	Fagersta	673	0,38	0,22	Fagersta		
213	1980	Västerås	62891	4787	Stockholm	867	0,08	0,01	Egen		
214	1981	Sala	10543	2373	Västerås	1284	0,23	0,12	Västerås		
215	1982	Fagersta	6764	647	Norberg	115	0,10	0,02	Egen		
216	1983	Köping	13530	1913	Västerås	583	0,14	0,04	Egen		
217	1984	Arboga	7177	1366	Köping	564	0,19	0,08	Köping		
218	2021	Vansbro	3609	429	Malung	130	0,12	0,04	Egen		
219	2023	Malung	5752	439	Mora	56	0,08	0,01	Egen		
220	2026	Gagnef	4564	1822	Borlänge	1195	0,40	0,26	Borlänge		
221	2029	Leksand	6515	1417	Borlänge	420	0,22	0,06	Borlänge		
222	2031	Rättvik	4813	1027	Falun	251	0,21	0,05	Falun		
223	2034	Orsa	3368	1130	Mora	865	0,34	0,26	Mora		
224	2039	Åivdalen	3879	551	Mora	285	0,14	0,07	Egen		
225	2061	Smedjebacken	6401	1777	Ludvika	1065	0,28	0,17	Ludvika		
226	2062	Mora	10184	1005	Orsa	274	0,10	0,03	Egen		
227	2080	Falun	27155	3372	Borlänge	1658	0,12	0,06	Egen		
228	2081	Borlänge	23600	3316	Falun	1808	0,14	0,08	Falun		
229	2082	Säter	5670	1981	Borlänge	930	0,35	0,16	Borlänge		
230	2083	Hedemora	8178	1304	Avesta	367	0,16	0,04	Egen		
231	2084	Avesta	11644	1249	Hedemora	347	0,11	0,03	Egen		
232	2085	Ludvika	14026	1177	Smedjebacken	369	0,08	0,03	Egen		
233	2101	Ocklebo	3106	769	Sandviken	395	0,25	0,13	Sandviken		
234	2104	Hofors	5792	566	Sandviken	246	0,10	0,04	Egen		
235	2121	Ovanåker	6701	871	Bollnäs	619	0,13	0,09	Bollnäs		
236	2132	Nordanstig	5312	1664	Hudiksvall	1073	0,31	0,20	Hudiksvall		
237	2161	Ljusdal	9631	993	Hudiksvall	214	0,10	0,02	Egen		
238	2180	Gävle	46123	3734	Sandviken	1211	0,08	0,03	Egen		
239	2181	Sandviken	19772	2674	Gävle	1607	0,14	0,08	Gävle		
240	2182	Söderhamn	14548	1120	Bollnäs	290	0,08	0,02	Egen		
241	2183	Bollnäs	13771	1722	Ovanåker	506	0,13	0,04	Egen		
242	2184	Hudiksvall	18621	1481	Nordanstig	243	0,08	0,01	Egen		
243	2260	Ånge	6017	692	Sundsvall	401	0,12	0,07	Egen		
244	2262	Timrå	9301	4309	Sundsvall	3790	0,46	0,41	Sundsvall		
245	2280	Hämsöand	13728	1387	Sundsvall	449	0,10	0,03	Egen		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
246	2281	Sundsvall	49377	4117	Timrå	1095	0,08	0,02	Egen		
247	2282	Kramfors	11569	1383	Härnösand	606	0,12	0,05	Egen		
248	2283	Sollefteå	11897	1062	Härnösand	264	0,09	0,02	Egen		
249	2284	Örnsköldsvik	29962	1241	Stockholm	228	0,04	0,01	Egen		
250	2303	Ragunda	3244	633	Östersund	301	0,20	0,09	Östersund		
251	2305	Bräcke	4022	921	Östersund	622	0,23	0,15	Östersund		
252	2309	Krokrom	6734	2497	Östersund	2146	0,37	0,32	Östersund		
253	2313	Strömsund	7414	720	Östersund	312	0,10	0,04	Egen		
254	2321	Åre	4819	687	Östersund	344	0,14	0,07	Egen		
255	2326	Berg	4043	937	Östersund	742	0,23	0,18	Östersund		
256	2361	Härjedalen	5964	520	Östersund	143	0,09	0,02	Egen		
257	2380	Östersund	30765	1942	Krokrom	390	0,06	0,01	Egen		
258	2401	Normaling	3710	973	Umeå	657	0,26	0,18	Umeå		
259	2403	Blurholm	1349	385	Umeå	205	0,29	0,15	Umeå		
260	2404	Vindeln	3067	689	Umeå	403	0,22	0,13	Umeå		
261	2409	Robertsfors	3712	786	Umeå	522	0,21	0,14	Umeå		
262	2417	Norsjö	2629	409	Skellefteå	225	0,16	0,09	Skellefteå		
263	2418	Malå	1991	397	Lycksele	234	0,20	0,12	Lycksele		
264	2421	Storuman	3838	467	Lycksele	122	0,12	0,03	Egen		
265	2422	Sorsele	1694	178	Lycksele	46	0,11	0,03	Egen		
266	2425	Dorotea	1607	250	Vilhelmina	51	0,16	0,03	Egen		
267	2460	Vännäs	4136	1733	Umeå	1561	0,42	0,38	Umeå		
268	2462	Vilhelmina	3790	432	Umeå	98	0,11	0,03	Egen		
269	2463	Åsele	1862	267	Lycksele	69	0,14	0,04	Egen		
270	2480	Umeå	47831	2843	Stockholm	424	0,06	0,01	Egen		
271	2481	Lycksele	7050	563	Umeå	230	0,08	0,03	Egen		
272	2482	Skellefteå	37900	1820	Umeå	436	0,05	0,01	Egen		
273	2505	Arvidsjaur	3947	436	Skellefteå	66	0,11	0,02	Egen		
274	2506	Arjeplog	1938	179	Arvidsjaur	35	0,09	0,02	Egen		
275	2510	Jokkmokk	3507	425	Luleå	151	0,12	0,04	Egen		
276	2513	Övertorneå	2088	237	Luleå	98	0,11	0,05	Egen		
277	2514	Kalix	9415	1078	Luleå	585	0,11	0,06	Egen		
278	2518	Övertorneå	2544	320	Luleå	117	0,13	0,05	Egen		
279	2521	Pajala	3647	392	Luleå	102	0,11	0,03	Egen		
280	2523	Gällivare	12096	806	Kiruna	199	0,07	0,02	Egen		

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
281	2560 Älvsbyn	4635	933	Luleå	309	0,20	0,07	Luleå		
282	2580 Luleå	36761	2652	Boden	991	0,07	0,03	Egen		
283	2581 Piteå	19894	2662	Luleå	1740	0,13	0,09	Luleå		
284	2582 Boden	15179	2140	Luleå	1510	0,14	0,10	Luleå		
285	2583 Haparanda	4026	542	Kalix	169	0,13	0,04	Egen		
286	2584 Kiruna	13727	716	Luleå	184	0,05	0,01	Egen		
287		4370622	996659							
288										

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Kom-	Kommunnamn	Lokal	Syss nattb	Syss i el	Syssels	Syss i el	Kom proc	LA-proc
2	kod		arbetsm	20-64	ind -87	nattb i LA	ind i LA	E/D	G/F
3	0114	Upplands-Väsby		19588	0			0	####
4	0115	Vallentuna		10774	0			0	####
5	0117	Österåker		14636	21			0,143	####
6	0120	Värmdö		10882	118			1,084	####
7	0123	Järfälla		31925	48			0,15	####
8	0125	Ekerö		9301	31			0,333	####
9	0126	Huddinge		39833	44			0,11	####
10	0127	Botkyrka		35558	215			0,605	####
11	0128	Salem		6545	0			0	####
12	0136	Haninge		33867	145			0,428	####
13	0138	Tyresö		18659	47			0,252	####
14	0139	Upplands-Bro		10826	0			0	####
15	0160	Täby		30117	0			0	####
16	0162	Danderyd		14201	0			0	####
17	0163	Sollentuna		27042	0			0	####
18	0180	Stockholm	1001	337879	528	846918	3344	0,156	0,395
19	0181	Södertälje		41181	81			0,197	####
20	0182	Nacka		32137	0			0	####
21	0183	Sundbyberg		16788	0			0	####
22	0184	Solna		26662	0			0	####
23	0186	Lidingö		19864	0			0	####
24	0187	Vaxholm		3412	0			0	####
25	0188	Norrtälje		20267	1527			7,534	####
26	0191	Sigtuna		16364	0			0	####
27	0192	Nynäshamn		10977	522			4,755	####
28	0305	Häbo		7633	17			0,223	####
29	0319	Älvkarleby		4252	925			21,754	####
30	0360	Tierp		8690	862			9,919	####
31	0380	Uppsala	3001	80317	37	120658	1145	0,046	0,949
32	0381	Enköping		15851	0			0	####
33	0382	Östhammar		9891	246			2,487	####
34	0428	Vingåker		4437	18			0,406	####
35	0480	Nyköping	4001	31046	125	37675	372	0,403	0,987
36	0481	Oxelösund		6629	247			3,726	####
37	0482	Flen	4002	7709	449	7709	449	5,824	5,824
38	0483	Katrineholm	4003	14733	829	19170	847	5,627	4,418
39	0484	Eskilstuna	4004	41511	3091	53423	3697	7,446	6,92
40	0486	Strängnäs		11912	606			5,087	####
41	0509	Ödeshög		2480	0			0	####
42	0512	Ydre		1807	0			0	####
43	0513	Kinda		4409	299			6,782	####
44	0560	Boxholm		2484	129			5,193	####
45	0561	Ätvidaberg		5863	12			0,205	####
46	0562	Finspång		11178	215			1,923	####
47	0563	Valdemarsvik		3815	340			8,912	####
48	0580	Linköping	5001	59440	84	86667	821	0,141	0,947

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
4 9	0581	Norrköping	5002	57394	2551	78430	3106	4,445	3,96
5 0	0582	Söderköping		6043	0			0	####
5 1	0583	Motala	5003	19024	40	22518	53	0,21	0,235
5 2	0584	Vadstena		3494	13			0,372	####
5 3	0586	Mjölby		11991	297			2,477	####
5 4	0604	Aneby		2984	0			0	####
5 5	0617	Gnosjö	6001	4832	199	4832	199	4,118	4,118
5 6	0662	Gisslaved	6002	14507	592	14507	592	4,081	4,081
5 7	0665	Vaggeryd		5536	20			0,361	####
5 8	0680	Jönköping	6003	52096	1687	65145	1743	3,238	2,676
5 9	0682	Nässjö	6004	14181	46	14181	46	0,324	0,324
6 0	0683	Värnamo	6005	15652	156	15652	156	0,997	0,997
6 1	0684	Sävsjö	6006	5051	71	5051	71	1,406	1,406
6 2	0685	Vetlanda	6007	12778	231	12778	231	1,808	1,808
6 3	0686	Eksjö	6008	8122	183	8122	183	2,253	2,253
6 4	0687	Tranås	6009	7997	0	12788	0	0	0
6 5	0760	Uppvidinge		4475	229			5,117	####
6 6	0761	Lessebo		4038	467			11,565	####
6 7	0763	Tingsryd		6066	41			0,676	####
6 8	0764	Alvesta		9076	296			3,261	####
6 9	0765	Älmhult	7001	7328	92	13467	161	1,255	1,196
7 0	0767	Markaryd	7002	4920	463	4920	463	9,411	9,411
7 1	0780	Växjö	7003	33743	170	57398	1203	0,504	2,096
7 2	0781	Ljungby	7004	13053	133	13053	133	1,019	1,019
7 3	0821	Högsby		2979	34			1,141	####
7 4	0834	Torsås		3207	80			2,495	####
7 5	0840	Mörbylånga		5860	101			1,724	####
7 6	0860	Hultsfred	8001	7482	233	7482	233	3,114	3,114
7 7	0861	Mönsterås		6045	650			10,753	####
7 8	0862	Emmaboda	8002	5061	81	5061	81	1,6	1,6
7 9	0880	Kalmar	8003	26839	23	50270	344	0,086	0,684
8 0	0881	Nybro		9702	50			0,515	####
8 1	0882	Oskarshamn	8004	12763	157	21787	841	1,23	3,86
8 2	0883	Västervik	8005	18281	97	18281	97	0,531	0,531
8 3	0884	Vimmerby	8006	7227	55	7227	55	0,761	0,761
8 4	0885	Borgholm		4662	90			1,931	####
8 5	0980	Gotland	9001	26937	579	26937	579	2,149	2,149
8 6	1060	Olofström	10001	7420	45	7420	45	0,606	0,606
8 7	1080	Karlskrona	10002	26475	184	39540	888	0,695	2,246
8 8	1081	Ronneby		13065	704			5,388	####
8 9	1082	Karlshamn	10003	14936	139	22148	260	0,931	1,174
9 0	1085	Sölvesborg		7212	121			1,678	####
9 1	1121	Östra Göinge		6871	0			0	####
9 2	1137	Örkelljunga		4047	12			0,297	####
9 3	1160	Tommelilla		5394	0			0	####
9 4	1162	Bromölla		5860	932			15,904	####
9 5	1163	Osby		6139	69			1,124	####
9 6	1165	Perstorp	11001	3422	15	3422	15	0,438	0,438

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
97	1166	Klippan		7339	383			5,219	#####
98	1167	Åstorp		6115	38			0,621	#####
99	1168	Båstad		5514	0			0	#####
100	1180	Kristianstad	11002	33033	147	45764	1079	0,445	2,358
101	1181	Simrishamn	11003	8940	12	14334	12	0,134	0,084
102	1182	Ängelholm		15011	62			0,413	#####
103	1183	Hässleholm	11004	22087	88	22087	88	0,398	0,398
104	1214	Svalöv		5703	0			0	#####
105	1230	Staffanstorp		9327	35			0,375	#####
106	1231	Burlöv		7551	0			0	#####
107	1233	Vellinge		13500	9			0,067	#####
108	1260	Bjuv		6751	1151			17,049	#####
109	1261	Kävlinge		10770	46			0,427	#####
110	1262	Lomma		8795	35			0,398	#####
111	1263	Svedala		8542	0			0	#####
112	1264	Skurup		5792	91			1,571	#####
113	1265	Sjöbo		6950	23			0,331	#####
114	1266	Hörby		5899	0			0	#####
115	1267	Höör		5352	0			0	#####
116	1280	Malmö	12001	107601	436	273044	1587	0,405	0,581
117	1281	Lund		42265	215			0,509	#####
118	1282	Landskrona		16153	87			0,539	#####
119	1283	Helsingborg	12002	50512	94	127140	1834	0,186	1,443
120	1284	Höganäs		9995	7			0,07	#####
121	1285	Eslöv		12736	434			3,408	#####
122	1286	Ystad		11253	21			0,187	#####
123	1287	Trelleborg		16711	242			1,448	#####
124	1315	Hylte	13001	5039	992	5039	992	19,686	19,69
125	1380	Halmstad	13002	36856	1213	46567	1227	3,291	2,635
126	1381	Laholm		9711	14			0,144	#####
127	1382	Falkenberg	13003	16565	694	16565	694	4,19	4,19
128	1383	Varberg	13004	22361	789	22361	789	3,528	3,528
129	1384	Kungsbacka		26031	48			0,184	#####
130	1401	Härryda		13315	7			0,053	#####
131	1402	Partille		15305	322			2,104	#####
132	1407	Öckerö		4953	36			0,727	#####
133	1415	Stenungssund		9040	970			10,73	#####
134	1419	Tjörn		6144	29			0,472	#####
135	1421	Orust		5938	0			0	#####
136	1427	Sotenäs	14001	3947	6	3947	6	0,152	0,152
137	1430	Munkedal		4831	483			9,998	#####
138	1435	Tanum	14002	4921	55	4921	55	1,118	1,118
139	1480	Göteborg	14003	211171	220	397303	3001	0,104	0,755
140	1481	Mölnadal		26478	176			0,665	#####
141	1482	Kungälv		16619	0			0	#####
142	1484	Lysekil	14004	6683	0	6683	0	0	0
143	1485	Uddevalle	14005	22132	225	30427	729	1,017	2,396
144	1486	Strömstad	14006	4489	0	4489	0	0	0

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
145	1504	Dals-Ed		2274	0			0	####
146	1507	Färgelanda		3464	21			0,606	####
147	1521	Ale		11885	944			7,943	####
148	1524	Lerum		16040	0			0	####
149	1527	Vårgårda		4347	34			0,782	####
150	1552	Tranemo	15001	6022	567	6022	567	9,415	9,415
151	1560	Bengtstors	15002	5345	480	7619	480	8,98	6,3
152	1561	Mellerud		4589	487			10,612	####
153	1562	Lilla Edet		5779	878			15,193	####
154	1563	Mark		15128	176			1,163	####
155	1565	Svenljunga		5067	51			1,007	####
156	1566	Herrljunga		4278	28			0,655	####
157	1580	Vänernborg		17946	917			5,11	####
158	1581	Trollhättan	15003	25487	271	56508	2553	1,063	4,518
159	1582	Alingsås		14909	39			0,262	####
160	1583	Borås	15004	49452	171	69368	262	0,346	0,378
161	1584	Ullricehamn		10571	12			0,114	####
162	1585	Åmål	15005	6008	10	6008	10	0,166	0,166
163	1602	Grästorp		2707	0			0	####
164	1603	Essunga		2714	0			0	####
165	1622	Mullsjö		3234	0			0	####
166	1623	Habo		4279	36			0,841	####
167	1637	Karlsborg	16001	3587	0	3587	0	0	0
168	1643	Gullspång	16002	2774	63	2774	63	2,271	2,271
169	1660	Vara	16003	7682	0	10396	0	0	0
170	1661	Götene		6112	117			1,914	####
171	1662	Tibro		5195	0			0	####
172	1663	Töreboda		4509	33			0,732	####
173	1680	Mariestad	16004	12091	19	16600	52	0,157	0,313
174	1681	Lidköping	16005	16872	151	22984	268	0,895	1,166
175	1682	Skara		8809	0			0	####
176	1683	Skövde	16006	23508	244	41548	266	1,038	0,64
177	1684	Hjo		4036	22			0,545	####
178	1685	Tidaholm	16007	6225	0	6225	0	0	0
179	1686	Falköping	16008	14794	49	14794	49	0,331	0,331
180	1715	Kil		5545	10			0,18	####
181	1730	Eda		3848	181			4,704	####
182	1737	Torsby	17001	6416	55	6416	55	0,857	0,857
183	1760	Storfors		2325	201			8,645	####
184	1761	Hammarö		6684	1460			21,843	####
185	1762	Munkfors	17002	2126	0	2126	0	0	0
186	1763	Forshaga		5409	41			0,758	####
187	1764	Grums		4793	1413			29,48	####
188	1765	Ärjäng	17003	4244	45	4244	45	1,06	1,06
189	1766	Sunne	17004	5822	240	5822	240	4,122	4,122
190	1780	Karlstad	17005	37530	649	59961	3573	1,729	5,959
191	1781	Kristinehamn	17006	12491	305	12491	305	2,442	2,442
192	1782	Filipstad	17007	5750	36	5750	36	0,626	0,626

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
193	1783	Hagfors	17008	7527	1723	7527	1723	22,891	22,89
194	1784	Arvika	17009	11925	683	15773	864	5,727	5,478
195	1785	Säffle	17010	8151	820	8151	820	10,06	10,06
196	1860	Laxå	18001	3659	328	3659	328	8,964	8,964
197	1861	Hallsberg		7550	0			0	####
198	1862	Degerfors		5432	760			13,991	####
199	1863	Hällefors	18002	4289	1277	4289	1277	29,774	29,77
200	1864	Ljusnarsberg		2592	365			14,082	####
201	1880	Örebro	18003	57118	425	82939	1513	0,744	1,824
202	1881	Kumla		8438	0			0	####
203	1882	Askersund		5178	1081			20,877	####
204	1883	Karlskoga	18004	16440	511	24197	1472	3,108	6,083
205	1884	Nora		4655	7			0,15	####
206	1885	Lindesberg	18005	11396	1199	11396	1199	10,521	10,52
207	1904	Skinnskatteberg		2293	268			11,688	####
208	1907	Surahammar		5363	1348			25,135	####
209	1917	Heby		5909	0			0	####
210	1960	Kungsör		3851	17			0,441	####
211	1961	Halstahammar		8096	951			11,747	####
212	1962	Norberg		2917	0			0	####
213	1980	Västerås	19001	59294	1049	82562	3376	1,769	4,089
214	1981	Sala		9809	28			0,285	####
215	1982	Fagersta	19002	6368	33	11578	301	0,518	2,6
216	1983	Köping	19003	12672	816	23234	859	6,439	3,697
217	1984	Arboga		6711	26			0,387	####
218	2021	Vansbro	20001	3275	95	3275	95	2,901	2,901
219	2023	Malung	20002	5276	0	5276	0	0	0
220	2026	Gagnef		4226	14			0,331	####
221	2029	Leksand		5988	7			0,117	####
222	2031	Rättvik		4461	47			1,054	####
223	2034	Orsa		3090	196			6,343	####
224	2039	Älvdalen	20003	3563	34	3563	34	0,954	0,954
225	2061	Smedjebacken		5948	1125			18,914	####
226	2062	Mora	20004	9442	26	12532	222	0,275	1,771
227	2080	Falun	20005	25561	459	67767	5229	1,796	7,716
228	2081	Borlänge		22229	4702			21,153	####
229	2082	Säter		5302	0			0	####
230	2083	Hedemora	20006	7625	399	7625	399	5,233	5,233
231	2084	Avesta	20007	10949	1105	10949	1105	10,092	10,09
232	2085	Ludvika	20008	13092	1852	21632	3342	14,146	15,45
233	2101	Ocklebo		2863	0			0	####
234	2104	Hofors	21001	5430	2248	5430	2248	41,4	41,4
235	2121	Ovanåker	21002	6164	26	6164	26	0,422	0,422
236	2132	Nordanstig		4854	257			5,295	####
237	2161	Ljusdal	21003	8911	22	8911	22	0,247	0,247
238	2180	Gävle	21004	43451	2046	69166	7345	4,709	10,62
239	2181	Sandviken		18600	4374			23,516	####
240	2182	Söderhamn	21005	13671	948	13671	948	6,934	6,934

Andel i elintens ind i kom o LA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
241	2183	Bollnäs	21006	12877	122	12877	122	0,947	0,947
242	2184	Huddiksvall	21007	17474	1672	22328	1929	9,569	8,639
243	2260	Ånge	22001	5562	496	5562	496	8,918	8,918
244	2262	Timrå		8678	1045			12,042	#####
245	2280	Härnösand	22002	12846	533	12846	533	4,149	4,149
246	2281	Sundsvall	22003	46448	2863	55126	3908	6,164	7,089
247	2282	Kramfors	22004	10687	629	10687	629	5,886	5,886
248	2283	Sollefteå	22005	11102	0	11102	0	0	0
249	2284	Örnsköldsvik	22006	27979	2701	27979	2701	9,654	9,654
250	2303	Ragunda		2949	0			0	#####
251	2305	Bräcke		3632	14			0,385	#####
252	2309	Krokoms		6155	114			1,852	#####
253	2313	Strömsund	23001	6726	17	6726	17	0,253	0,253
254	2321	Åre	23002	4392	23	4392	23	0,524	0,524
255	2326	Berg		3623	65			1,794	#####
256	2361	Härjedalen	23003	5458	101	5458	101	1,85	1,85
257	2380	Östersund	23004	28824	146	45183	339	0,507	0,75
258	2401	Nordmaling		3413	152			4,454	#####
259	2403	Bjurholm		1210	26			2,149	#####
260	2404	Vindeln		2778	0			0	#####
261	2409	Robertsfors		3418	74			2,165	#####
262	2417	Norsjö		2426	51			2,102	#####
263	2418	Malå		1872	27			1,442	#####
264	2421	Storuman	24001	3535	85	3535	85	2,405	2,405
265	2422	Sorsele	24002	1515	0	1515	0	0	0
266	2425	Dorotea	24003	1515	34	1515	34	2,244	2,244
267	2460	Vännäs		3811	0			0	#####
268	2462	Vilhelmina	24004	3561	190	3561	190	5,336	5,336
269	2463	Åsele	24005	1735	18	1735	18	1,037	1,037
270	2480	Umeå	24006	45320	1000	59950	1252	2,207	2,088
271	2481	Lycksele	24007	6524	566	8396	593	8,676	7,063
272	2482	Skellefteå	24008	35458	677	37884	728	1,909	1,922
273	2505	Arvidsjaur	25001	3688	0	3688	0	0	0
274	2506	Arjeplog	25002	1787	380	1787	380	21,265	21,27
275	2510	Jokkmokk	25003	3260	0	3260	0	0	0
276	2513	Överkalix	25004	1941	0	1941	0	0	0
277	2514	Kalix	25005	8712	842	8712	842	9,665	9,665
278	2518	Övertorneå	25006	2347	0	2347	0	0	0
279	2521	Pajala	25007	3378	36	3378	36	1,066	1,066
280	2523	Gällivare	25008	11480	1490	11480	1490	12,979	12,98
281	2560	Älvsbyn		4334	0			0	#####
282	2580	Luleå	25009	34772	818	72150	2199	2,352	3,048
283	2581	Piteå		18757	1381			7,363	#####
284	2582	Boden		14287	0			0	#####
285	2583	Haparanda	25010	3776	26	3776	26	0,689	0,689
286	2584	Kiruna	25011	12950	2072	12950	2072	16	16
287			Summa	4E+06	98860	4E+06	98860	2,422	2,422

Tabeller över lokala arbetsmarknader med hög andel sysselsatta inom elintensiv produktion

Tabell 1. Sysselsättning i lokala arbetsmarknader med mer än 20 procent sysselsatta i elintensiv produktion år 1987

<i>Lokal arbetsmarknad</i>	<i>Ingående kommuner</i>	<i>Andel sysselsatta i elintensiv produktion</i>	<i>Totalt antal sysselsatta i lokal arbetsmarknad</i>	<i>Andel totalt sysselsatta i lokala arbetsmarknaden av sysselsatta i riket</i>
Hofors	Hofors	41,4 %	2 248	0,06 %
Hällefors	Hällefors	29,8 %	4 289	0,11 %
Hagfors	Hagfors	22,9 %	7 527	0,18 %
Arjeplog	Arjeplog	21,3 %	1 787	0,04 %
Summa lokala arbetsmarknader med mer än 20 % i elintensiv produktion			15 851	0,39 %

Tabell 2. Sysselsättning i lokala arbetsmarknader med mellan 10 och 20 procent sysselsatta i elintensiv produktion år 1987

<i>Lokal arbetsmarknad</i>	<i>Ingående kommuner</i>	<i>Andel sysselsatta i elintensiv produktion</i>	<i>Totalt antal sysselsatta i lokal arbetsmarknad</i>	<i>Andel totalt sysselsatta i lokala arbetsmarknaden av sysselsatta i riket</i>
Hylte	Hylte	19,7 %	5 039	0,12 %
Kiruna	Kiruna	16,0 %	25 011	0,61 %
Ludvika	Ljusnarsberg Smedjebacken Ludvika	15,4 %	21 632	0,53 %
Gällivare	Gällivare	13,0 %	11 480	0,28 %
Gävle	Älvkarleby Ockelbo Sandviken Gävle	10,6 %	69 166	1,69 %
Lindesberg	Lindesberg	10,5 %	11 396	0,28 %
Säffle	Säffle	10,1 %	8 151	0,20 %
Avesta	Avesta	10,1 %	10 949	0,27 %
Summa lokala arbetsmarknader med mellan 10 och 20 % i elintensiv produktion			162 824	3,98 %
Summa lokala arbetsmarknader med mer än 10 % i elintensiv produktion			178 675	4,37 %

Tabell 3. Sysselsättning i lokala arbetsmarknader med mellan 5 och 10 procent sysselsatta i elitensiv produktion år 1987

<i>Lokal arbetsmarknad</i>	<i>Ingående kommuner</i>	<i>Andel sysselsatta i elitensiv produktion</i>	<i>Totalt antal sysselsatta i lokal arbetsmarknad</i>	<i>Andel totalt sysselsatta i lokala arbetsmarknaden av sysselsatta i riket</i>
Örnsköldsvik	Örnsköldsvik	9,7 %	27 979	0,69 %
Kalix	Kalix	9,7 %	8 712	0,21 %
Markaryd	Markaryd	9,4 %	4 920	0,12 %
Tranemo	Tranemo	9,4 %	6 022	0,15 %
Laxå	Laxå	9,0 %	3 659	0,09 %
Ånge	Ånge	8,9 %	5 562	0,14 %
Hudiksvall	Nordanstig Hudiksvall	8,6 %	22 328	0,55 %
Falun	Gagnef Leksand Rättvik Falun Borlänge Säter	7,7 %	67 767	1,66 %
Sundsvall	Timrå Sundsvall	7,1 %	55 126	1,35 %
Lycksele	Malå Lycksele	7,1 %	8 396	0,21 %
Eskilstuna	Eskilstuna Strängnäs	6,9 %	53 423	1,31 %
Söderhamn	Söderhamn	6,9 %	13 671	0,33 %
Bengtsfors	Dals-Ed Bengtsfors	6,3 %	7 619	0,19 %
Karlskoga	Storfors Degerfors Karlskoga	6,1 %	24 197	0,59 %
Karstad	Kil Hammarö Forshaga Grums Karlstad	6,0 %	59 961	1,47 %

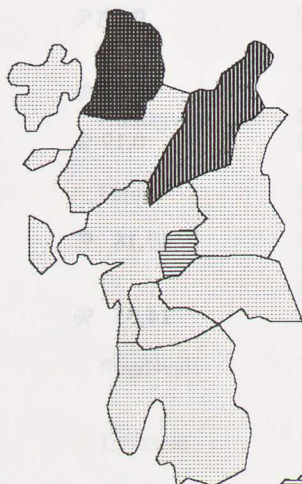
Tabell 3. (Fortsättning)

<i>Lokal arbetsmarknad</i>	<i>Ingående kommuner</i>	<i>Andel sysselsatta i elintensiv produktion</i>	<i>Totalt antal sysselsatta i lokal arbetsmarknad</i>	<i>Andel totalt sysselsatta i lokala arbetsmarknaden av sysselsatta i riket</i>
Kramfors	Kramfors	5,9 %	10 687	0,26 %
Flen	Flen	5,8 %	7 708	0,19 %
Arvika	Eda Arvika	5,5 %	15 773	0,39 %
Vilhelmina	Vilhelmina	5,3 %	3 561	0,09 %
Hedemora	Hedemora	5,2 %	7 625	0,19 %
Summa lokala arbetsmarknader med mellan 5 och 10 % i elintensiv produktion			414 696	10,18 %
Summa lokala arbetsmarknader med mer än 5 % i elintensiv produktion			593 371	14,55 %

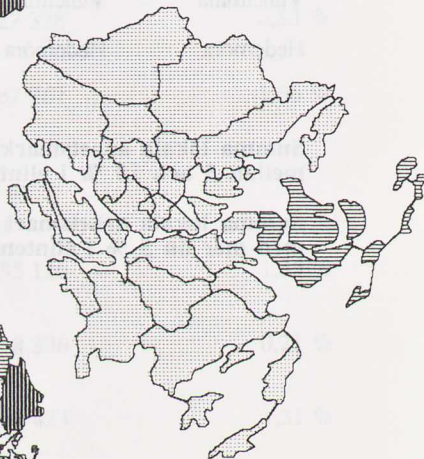
Andel sysselsatta i elintensiv produktion

Redovisning per kommun år 1987

KOMMUNERNA I
STOR-GÖTEBORG

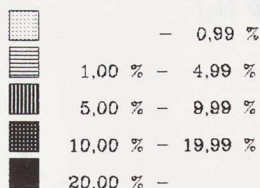
KOMMUNERNA I
STOR-STOCKHOLM

KOMMUNERNA I
STOR-MALMÖ

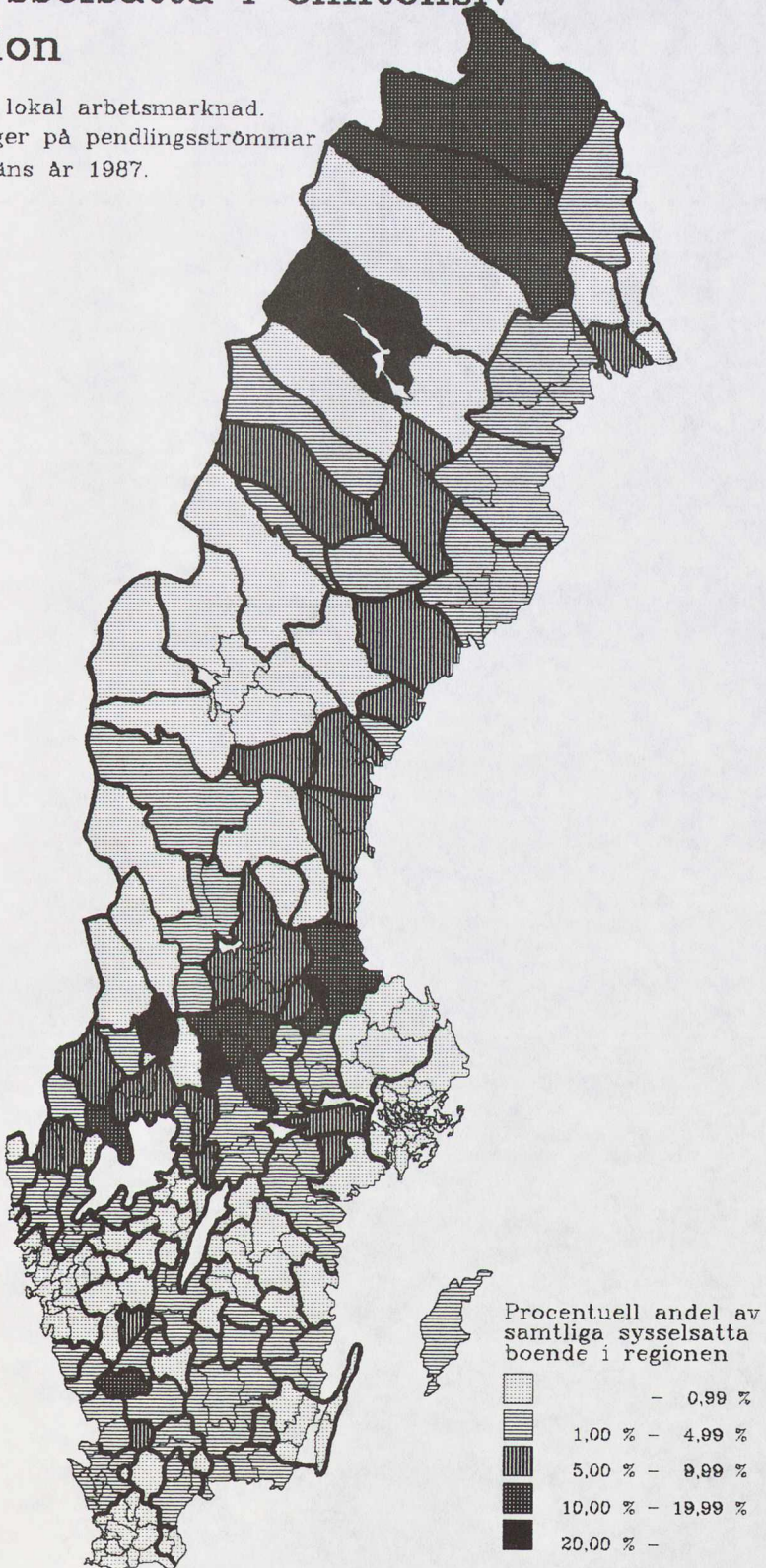

Procentuell andel av
samtliga sysselsatta
boende i kommunen

Andel sysselsatta i elintensiv produktion

Redovisning per lokal arbetsmarknad.
Indelningen bygger på pendlingsströmmar
över kommungräns år 1987.

Abdel Salam, A. M. S. (1974)

Productivity

Measurement of productivity in the
public sector: a study of the
Egyptian economy

1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030

KONKURRENTLÄNDERNAS ELMARKNADERInnehåll

1. Inledning
2. Elpriser och elprisjämförelser
 - 2.1 Elprisöversikt
 - 2.2 Att beakta vid jämförelser av elpriser
3. Länderöversikt
 - 3.1 Finland
 - 3.2 Norge
 - 3.3 Frankrike
 - 3.4 Storbritannien
 - 3.5 Västtyskland
 - 3.6 Kanada
 - 3.7 USA

Underbilaga: Elprisöversikt i resp. lands valuta

Referenser

1 INLEDNING

Denna bilaga behandlar elsituationen i några av Sveriges viktigaste konkurrentländer. Avsikten är att ge en överblick av den situation som gäller för den svenska elintensiva industrins konkurrenter och vilka förändringar som kan förutses beträffande deras kostnader för elkraft. Intresset har därvid inriktats mot de närmaste grannländerna, de större konkurrentländerna i Europa samt Nordamerika. Följande länder behandlas:

- * Finland
- * Norge
- * Frankrike
- * Storbritannien
- * Västtyskland
- * Kanada
- * USA

För varje land tas bl. a. följande frågor upp:

- * Elförsörjningsläget
- * Elmarknad
- * Elpriser
- * Kapacitetsutbyggnad
- * Framtida kostnader och priser

I ett första avsnitt ges en sammanställning av de eltariffer som redovisats officiellt i de berörda länderna. Sammanställningen är baserad på uppgifter dels från UNIPEDA (International Union of Producers and Distributors of Electrical Energy), dels från kraftföretag i USA. Avsnittet innehåller vidare en diskussion om möjligheterna att jämföra elpriserna i

olika länder, och då särskilt de elpriser som gäller för den elintensiva industrin.

2 ELPRISER OCH ELPRISJÄMFÖRELSE

2.1 Elprisöversikt

Nedan visas de officiella elpriserna den 1 januari 1989 för industrileveranser på vissa orter i de aktuella konkurrentländerna (utom USA), enligt UNIPED Economic and Tariffs study committee. Alla avgifts-element är inkluderade, även de fasta och effektberoende. Uppgifterna är omräknade till svensk valuta efter valutakursen den 2 januari 1989.

Den högsta elförbrukningskategori som redovisas i tabellen är 175 000 MWh/år. För att ge en uppfattning om storleksordningen kan nämnas att det i Sverige finns ett fåtal företag med en årlig elförbrukning som överstiger 1 TWh = 1 000 000 MWh (dvs. sex gånger förbrukningen i tabellens högsta kategori). För de större kunderna saknas officiella uppgifter på grund av att dessa som regel har individuella kontrakt, vilka är affärshemligheter.

Tabellens lägsta pris för den högsta förbrukarkategorin avser Kanada och Norge. I Finland och Sverige är priserna 20-50 % högre. Det högsta elpriset redovisas för Västtyskland där det är ca tre gånger så högt som i Kanada. I Frankrike och Storbritannien ligger priserna omkring den dubbla kanadensiska nivån.

Officiella elpriser den 1 januari 1989 (öre/kWh)

Storlek: kW	100		1 000		25 000	
Utnyttjnings- tid: h/år	1 600		2 500		7 000	
Förbrukning: MWh	160		2 500		175 000	
Land	Utan	*)Med	Utan	*)Med	Utan	*)Med
- område	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt
Västtyskland						
- högind. omr.	89,5	97,8	68,8	75,0	41,1	44,9
- södra delen	86,8	94,0	69,5	75,0	47,4	51,2
Kanada						
- Quebec	40,3	40,3	30,3	30,3	15,0	15,0
Finland						
- Helsingfors	50,6	50,6	39,1	39,1	19,9	19,9
- Uleåborg	46,9	46,9	39,1	39,1	-	-
- Kotka	50,9	50,9	43,6	43,6	-	-
Frankrike						
	58,9	60,6	49,5	49,5	28,1	28,1
Norge						
- Oslo	50,9	54,3	42,5	45,9	32,9	36,2
- Ardal	21,2	24,6	18,1	21,5	14,6	18,1
Storbritannien						
- Yorkshire	67,4	67,4	53,4	53,4	29,6	29,6
- S Skottland	74,3	74,3	54,5	54,5	29,7	29,7
Sverige						
- Sthlm Energi	42,0	47,0	32,5	37,5	19,6	24,6
- Vattenfall						
Mellansverige	41,3	46,3	30,2	35,2	17,2	22,2

*) Exkl. avdragsgill moms.

Anm. En prislista i resp. lands valuta finns i underbilaga 1.

I USA skiljer sig elpriserna mycket mellan delstater-
na. Uppgifter har därför inhämtats från kraftföretag i
ett par delstater som bedömts vara intressanta från
den elintensiva industrins konkurrenssynpunkt.

Följande priser gällde år 1988:

Företag	Hushåll	Handel	Industri
Georgia Power	43,3 öre	43,6 öre	28,1 öre
Ohio	47,1 öre	42,8 öre	
Indiana;			
aluminiumindustri			14,7 öre
cementindustri			23,8 öre
stålindustri			29,3 öre

För USA som helhet gällde att medelelfförbrukningen för hushållskunder under år 1988 var 9 003 kWh och medelp-
riset 47,5 öre/kWh.

2.2 Att beakta vid jämförelser av elpriser

De elpriser som betalas av storförbrukare - typ elintensiva företag - kan av olika anledningar skilja sig från de uppgifter som redovisats i den inledande tabellen. Ofta ligger de faktiska priserna för denna kategori något lägre än tabelluppgifterna. I den landsvisa genomgången nedan redovisas dock även prisuppgifter som kraftigt avviker från de som redovisas i officiell statistik. Detta behöver inte innebära att någon av uppgifterna är felaktig utan har ett antal olika möjliga förklaringar redovisas i detta avsnitt.

I den allmänna debatten förekommer ofta uppgifter om mycket låga elpriser i andra länder. I några fall har dessa kunnat beläggas, i andra fall har uppgifterna visat sig vara ofullständiga eller felaktiga. Oftast kan de dock inte kontrolleras på grund av den kommersiella sekretessen. Vid bedömningar av sådana uppgifter är det viktigt att ha kännedom om de fullständiga förutsättningar som behövs för en korrekt jä-

förelse. Eftersom detta ofta inte är fallet bör man vara något försiktig med slutsatser från ett begränsat underlag. Det är också av den anledningen väsentligt att känna till på vilket sätt enskilda prisuppgifter kan skilja sig från fullständiga uppgifter.

Därutöver bör också observeras att prisspridningen kan vara stor mellan olika områden och kraftföretag inom samma land. Detta illustreras exempelvis av de redovisade prisuppgifterna för olika områden i Norge. Orsaken kan vara lokala produktionsöverskott i kombination med ett otillräckligt överföringsnät.

En terminologisk fälla bör dessutom uppmärksammas. I denna bilaga förstås med begreppet "elpris" kundens genomsnittliga totala kostnad för en kWh elkraft. Så är emellertid inte alltid fallet. I vissa sammanhang används i stället begreppet "elpris" för kundens rörliga kostnad, energiavgiften, medan man har någon annan beteckning för den totala kostnaden, t. ex. tariffnivån. Så används exempelvis begreppen i betänkandet (SOU 1981:69) Pris på energi. Som det påpekas i länderöversikterna nedan kan en sådan användning av begreppet elpris lätt uppstå när de rörliga och fasta utgifterna för elleveranser inte är nära kopplade, t. ex. när en överenskommelse avser mer än enbart köp av elkraft.

2.2.1 Olika kundkategorier och leverans- kvaliteter

Prisskillnaderna är ofta stora mellan olika kundkategorier; kunder med hög abonnerad effekt i kombination med lång utnyttjningstid har lägre genomsnittspriser än andra.

Även inom samma kundkategori förekommer olika tariffer. Det sammanhänger med att överföring, transformering och distribution innebär kostnader som i olika mån belastar elpriset. Det pris en elkund får betala är beroende av bl. a. leveransspänningen och (i viss mån) kundens geografiska belägenhet i förhållande till produktionen. El vid stamnätsspänning är i mindre grad belastad med transformeringskostnader än sådan som tillhandahålles vid lägre spänning och därför först har nedtransformerats ett antal gånger.

Ett annat kvalitetsmått är leveranssäkerheten. Av stor betydelse för priset är dessutom vilken frihet kunden har att variera uttaget vid olika tidpunkter. En industrikund kan t.ex. träffa avtal om att bli bortkopp-
lad, eller själv minska sin förbrukning, vid tillfällena då det är dyrt för leverantören att upprätthålla leveransen. Denna kund kan då erbjudas ett lägre pris än en kund, som inte kan eller vill göra några anpassningar till leverantörens aktuella förutsättningar.

2.2.2 Specialavtal

För storkunder är uppgörelsen med elleverantören betydligt mer detaljerad än för småkunder. En sådan uppgörelse innehåller, utöver storleksuppgifter om leveransen, som regel detaljerade planer över hur elförbrukningen tidsmässigt skall vara fördelad över år och dygn. Vidare finns ofta uppgifter om elkundens uppskattade framtida elbehov samt därmed sammanhängande optioner till framtida förändringar i elabonnetmanget. Uppgifter av detta slag kan, om de blir allmänt kända, leda till kommersiell skada varför en

sådan uppgörelse görs i form av ett individuellt avtal.

Själva den omständigheten att kunden har ett individuellt avtal är således inte liktydigt med att avtalet inkluderar dolda subventioner. Den tariff som ligger till grund för ett sådant avtal kan mycket väl vara officiell, men de anpassningar den enskilda kunden gör för att utnyttja tariffen på mest förmånliga sätt förblir en affärshemlighet och därmed även det pris som betalas.

Ibland förekommer att vissa kunder eller kundgrupper erhåller mer fördelaktiga villkor än normalvillkoren. Orsakerna kan vara av mycket olika slag. Det finns exempel på avtal där en del av kostnaderna för elleveranserna betalats som en engångsavgift, t. ex. när kraftföretaget förvärvat en elproduktionsanläggning av kunden och i samband därmed gjort vissa förpliktelser angående den framtida elprissättningen, eller när kunden köpt in sig i en kraftproduktionsanläggning (se exempelvis avsnittet om Frankrike). Det finns också åtminstone ett exempel på att kraftföretaget (i detta fall EdF i Frankrike) erbjuder ett mycket lågt elpris, men då i stället får del i elkundens vinst från dennes affärsverksamhet. En annan förklaring till fördelaktiga villkor kan vara att man önskar främja nyetablering av industri. Exempel finns i Norge, där staten föreskriver hur prissättningen mot vissa kundkategorier skall ske, och i Frankrike där kraftföretaget ger tidsbegränsat stöd till nyetablerade storkunder.

Under 1950- och 1960-talet pågick en kraftig utbyggnad av industriländernas elproduktion. Elintensiv industriproduktion gynnades då i många långsiktiga leveransavtal. Tanken bakom att speciellt gynna elintensiv

industri var vid den tiden att industrin, som svarade för en betydande baslastefterfrågan, bidrog till att positiva effekter t. ex. skalfördelar kunde utnyttjas vid elsystemets uppbyggnad. Därtill ansågs den el-intensiva industrins produkter (metaller, kemikalier, papper) vitala för ländernas ekonomiska utveckling. Giltiga kontrakt från denna tid finns fortfarande vilket innebär att vissa kunder betalar låga elpriser, t. ex. i Norge.

Detta mönster kan sägas ha varit giltigt fram till den första oljekrisen 1973/74. I och med att energi plötsligt blev en bristvara förändrades inställningen, och förändringen accentuerades vid den andra oljekrisen i slutet av 1970-talet. Förnyade kontrakt och kontrakt om utökade leveranser prissattes då närmare normala villkor. Kontrakten fick också kortare löptider och mer verkningfulla prisökningsklausuler.

Fortfarande löper dock några kontrakt från sextiotalet eller sjuttiotalets början, vilka slöts med för kunden mycket fördelaktiga villkor och som gavs en löptid på 20-25 år.

2.2.3 Skillnader i redovisningssätt

Det kan även finnas skillnader i sättet att redovisa prisuppgifter. Inte sällan äger elintensiva industri-företag egen vattenkraft, som täcker en del av det egna elbehovet. Detta gäller både i Sverige och utomlands. När ett sådant företag lämnar uppgift om sina elkostnader bör observeras att man i Sverige värderar den egna vattenkraftproduktionen till sin alternativkostnad, dvs. vad man annars skulle få betalt för att sälja motsvarande mängd elenergi. Utomlands förekommer

det däremot att man bara räknar med kostnaderna för drift, underhåll och nödvändiga reinvesteringar.

Orsaken är ofta att man på grund av regleringar av elmarknaden inte äger rätt att saluföra el men väl att generera för eget bruk (Frankrike är exempel på detta). I en sådan situation har inte den egna elkraften något alternativvärde (om man vill behålla produktionsanläggningarna) varför det också blir naturligt att räkna elproduktionskostnaderna på nyss angivet sätt. Genom att kostnaderna för produktion från gamla vattenkraftverk är betydligt lägre än normala kraftpriser blir elkostnader som räknas på detta sätt ovanligt låga.

3 LÄNDERÖVERSIKT

3.1 Finland

3.1.1 Elförsörjningsläget

År 1987 användes ca 59 TWh (inkl. elproduktionsanläggningarnas egenförbrukning) elkraft i Finland, dvs. ca 12 MWh per invånare. Konsumtionen per capita är därmed lägre än den svenska (ca 17 MWh/person), trots att den industriella elförbrukningen (ca 29 TWh) utgör en större andel av totalförbrukningen än vad den gör i Sverige (49 % resp. 36 %).

De mest elintensiva industribranscherna svarade för ca 38 % av elförbrukningen i landet. Fördelningen på

olika branscher framgår av nedanstående uppställning:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	1,7
Kemisk industri	3,3
Icejärnmetallindustri	1,4
Massa- och pappersindustri	15,6
Gruvindustri	<u>0,6</u>
Summa:	22,6

År 1988 ökade elförbrukningen kraftigt, med ca 4,2 %, trots att år 1988 var betydligt varmare än år 1987. Den temperaturkorrigerade ökningen uppgick till 6 %. Ökningen fördelade sig jämnt mellan industri och övrig förbrukning. Industrieförbrukningen steg med ca 6 % till 30,9 TWh.

Elproduktionen år 1988 ökade med endast 0,5 TWh från föregående år. Konsumtionsökningen tillgodosågs till större delen genom ökad import.

Den installerade effekten vid utgången av år 1988 av olika slag av kraftverk, samt produktionen samma år visas nedan.

<u>Kraftslag</u>	Effekt	Produktion
	MW	TWh
Värmekraft	9 260	37,9
varav		
- mottryck, fjärrvärme	(2 093)	(7,1)
- mottryck, industri	(1 842)	(6,8)
- kondens, process	(120)	(0,4)
- kondens, kärnkraft	(2 310)	(18,4)
- kondens, konventionell*	(2 428)	(5,0)
- gasturbin, diesel mm	(827)	(0,2)
<u>Vattenkraft</u>	<u>2 648</u>	<u>13,4</u>
Summa	12 268	51,3**

* Inkl. kondensatorer med uttag för fjärrvärme

** Exkl. elproduktionsanläggningarnas egenförbrukning (Källa NORDEL)

Genom NORDEL-samarbetet har Finland elutbyte med Norge och Sverige. Dessutom har Finland elutbyte med Sovjetunionen. År 1988 importerades 7,8 TWh medan 0,4 TWh exporterades. Handelsmönstret framgår av uppställningen nedan (GWh):

	Imp till: Finland	Norge	Sverige	Sovjet
Exp från: Finland	*	-	409	-
" Norge	5	*	4 466	-
" Sverige	3 058	1 138	*	-
" Sovjet	4 728	-	-	*

Under år 1988 undertecknades ett intentionsavtal om elimport från Norge, med transitering via det svenska nätet. Vidare slöts ett avtal om elimport till Finland från Sovjetunionen under 1990-talet. Statsägda Imatran Voima (IVO) skall enligt avtalet importera 600 MW under åren 1990-1992 och 900 MW åren 1993-1999. Även Teollisuuden Voimansiirto (Industrins Kraftöverföring AB) har fått tillstånd till elimport från Sovjetunionen.

3.1.2 Elmarknad

Omkring 45 % av elektriciteten genereras av Imatran Voima (IVO). Resten produceras av industriföretag och kommunala bolag, av vilka några också äger andelar i IVO-anläggningar.

Industrins kraftbolag grundade i mars 1988 bolaget Teollisuuden Voimansiirto Oy. Bolaget som inledde sin verksamhet den 1 januari 1989 kommer att använda ägarnas kraftöverföringsnät samt svara för samkörningen av kraftverken. Bolagets verksamhet omfattar också elimport och engrosförsäljning, varför det nu

finns två landsomfattande nätbolag, som konkurrerar med varandra.

I början av 1988 trädde en ny konkurrenslag i kraft, genom vilken övervakningen av monopol utvidgas till att också gälla el- och fjärrvärmeverk. Lagen har inverkan på energisektorn t. ex. vad gäller elverkens prissättning.

3.1.3 Elpriser

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gällde den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPEDE-statistiken.

Officiella elpriser den 1 januari 1989 (öre/kWh)

Storlek: kW	100	1 000	25 000		
Utnyttjnings- tid: h/år	1 600	2 500	7 000		
Förbrukning: MWh	160	2 500	175 000		
Land	Utan *)Med	Utan *)Med	Utan *)Med		
- område	skatt skatt	skatt skatt	skatt skatt		
- Helsingfors	50,6	50,6	39,1	39,1	19,9 19,9
- Uleåborg	46,9	46,9	39,1	39,1	- -
- Kotka	50,9	50,9	43,6	43,6	- -

*) Exkl. avdragsgill moms.

Under år 1988 sjönk partipriset på el med ca 1 %, vilket främst var en följd av att priset på kärnbränsle gick ned. Detaljpriset låg nästan stilla under året, vilket innebar en real sänkning med ca 5 %. Vid årsskiftet 1988/89 låg det genomsnittliga priset på hushållsel i flervåningshus kring 61 öre/kWh (41,2 p/kWh). Storindustrins elpris var ca 19,3 öre/kWh (13,1 p/kWh).

3.1.4 Kapacitetsutbyggnad

Under senare år har utbyggnaden av produktionskapacitet främst skett i form av mindre enheter, vanligen för kombinerad kraft- och värmeproduktion (fjärrvärme). Omkring 300 MW ny produktionskapacitet färdigställdes år 1988. Den största enheten var ett naturgaseldat kraftvärmeverk i Tammerfors, på 132 MW_{el}. Nästan 1000 MW ny produktionskapacitet är under byggnad, varav 630 MW beräknades bli färdigt år 1989.

De största enheterna i utbyggnaden under åren 1989 och 1990 är ett kolkondensverk i Björneborg på 550 MW och oljekondensverket i Kristina på 263 MW. Den totala utbyggnadens sammansättning för dessa år, samt de beräknade kostnaderna därför framgår av nedanstående sammanställning.

<u>Kraftslag</u>	<u>Effekt (MW_{el})</u>	<u>Andel (%)</u>	<u>Anläggn. kostnad (kr./kW)</u>
Oljekondens (toppkraft)	263	17	1 873
Naturgas	357	23	5 485
Kolkondens	550	35	6 702
Torvkondens	150	10	6 881
Torvmottryck (fjärrvärme)	192	12	9 392
Vattenkraft	38	3	16 918
Summa:	1 550	100	6 224

Enligt en prognos från Elproducenternas samarbetsorganisation kommer elförbrukningen år 1995 överstiga 71 TWh och år 2000 uppgå till ca 77 TWh. Det senare innebär en höjning jämfört med tidigare prognos med 4 TWh. Huvudsakligen är det den privata elförbrukningen och förbrukningen inom servicesektorn som antas öka mer än i tidigare bedömningar.

Nära 40 % av den finska elkraften produceras i fyra kärnkraftverk. Innan Tjernobyl-olyckan inträffade planerades en femte reaktor, men den finska regeringen beslöt efter olyckan att inga beställningar av kärnkraftverk skulle göras under dess innevarande mandatperiod. Den snabba tillväxten i elförbrukningen under åttiotalet är ett starkt argument för en ny stor produktionsenhet, och från många håll krävs nu en förändrad politik vad gäller kärnkraften direkt efter nästa val som äger rum år 1991.

3.1.5 Framtida kostnader och priser

Det finska handels- och industriministeriet bedömer att elpriserna under 1990-talet främst kommer att påverkas av priserna på bränslemarknaderna. Prisutvecklingen på kol och naturgas kommer främst att inverka på elpriset, medan oljepriset i huvudsak antas inverka på alternativa energilösningars konkurrensförmåga. Bränslepriset får större inverkan på elproduktionskostnaderna än tidigare, eftersom en större andel av kraftproduktionen kommer att vara baserad på importbränslen.

I Finland räknar man med att under 1990-talet minska svavelutsläppen med ca 50 %.

Trots förutsebara ökningar i investeringskostnaderna för ny produktionskapacitet på grund av skärpta miljökrav, anses det osannolikt att realpriset för el skall komma att stiga väsentligt under 1990-talet.

3.2 Norge

3.2.1 Elförsörjningsläget

Norge är en av världens mest elintensiva ekonomier, med omkring 44 % av energislutanvändningen i form av el. Elförbrukningen uppgick år 1987 till ca 104 TWh, vilket motsvarar ca 25 MWh per invånare (ca 8 MWh mer per invånare än i Sverige). Industrins elförbrukning (ca 44 TWh) utgjorde en större andel av totalförbrukningen än i Sverige, 42 % jämfört med 36 %.

De elintensiva industribranscherna svarade för ca 35 % av den totala elförbrukningen. Fördelningen på branscher framgår av nedanstående uppställning:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	9,0
Kemisk industri	6,0
Icejärnmetallindustri	15,4
Massa- och pappersindustri	5,4
Gruvindustri	<u>0,8</u>
Summa:	36,6

Elförbrukningen ökade endast marginellt mellan år 1987 och år 1988.

De utomordentligt goda tillgångarna på vattendrag som lämpar sig för elproduktion gör att så gott som hela elproduktionen sker med vattenkraft. Mindre än 0,5 % av den totala produktionen sker med värmekraft. Norge saknar kärnkraft.

Den installerade effekten vid slutet av år 1988 samt elproduktionen år 1988 redovisas nedan.

<u>Kraftslag</u>	Effekt MW	Produktion TWh
Värmekraft	314	0,5
varav		
- mottryck, industri	(201)	(0,232)
- kondens, process	(54)	(-)
- kondens, konventionell	(24)	(0,121)
- gasturbin, diesel mm	(35)	(0,132)
<u>Vattenkraft</u>	25 647	109,6
Summa	25 961	110,1

Elproduktionen år 1988 var den högsta årsproduktionen någonsin. Totalproduktionen, 110,1 TWh, översteg 1987 års produktion med 5,8 TWh och låg 3,4 TWh över tidigare rekordnotering från år 1984.

Norge har genom NORDEL-samarbetet elutbyte med Danmark, Finland och Sverige. År 1988 var Norge nettoexportör av 5 593 GWh. Mönstret för elutbytet med grannländerna framgår av nedanstående tabell (GWh):

	Imp till: Finland	Norge	Sverige	Danmark
Exp från: Finland	*	-	409	-
" Norge	5	*	4 466	2 287
" Sverige	3 058	1 138	*	3 475
" Danmark	-	27	189	*

3.2.2 Elmarknad

Den norska elförsörjningen sker huvudsakligen i statlig och kommunal regi med vissa privata inslag. Det statliga Statkraft äger nära 30 % av produktionskapaciteten och säljer huvudsakligen till elintensiv tung industri. Drygt 50 % av produktionskapaciteten är kommunägd medan industrier och några små privata företag svarar för återstoden. Distributionen sköts av

kommunala myndigheter genom 268 distributionsbolag.

Regeringen upprätthåller en sträng kontroll över elsektorn, reglerar priser och prissättningsprinciper, samt samordnar utvecklingen av det nationella systemet.

3.2.3 Elpriser

Elpriserna varierar kraftigt mellan Norges olika fylken (län), men även mellan olika kommuner. Elpriset har länge byggt på genomsnittskostnaden. Sedan år 1985 skall dock elpriset enligt regeringsbeslut sättas efter den långsiktiga marginalkostnaden. Detta har medfört en kraftig prisökning.

För närvarande förekommer inte någon tidsdifferentiering av elpriserna till norsk industri, men det är sannolikt att det kommer att införas.

Statkrafts pris vid engrosleverans till allmän förbrukning ökade den 1 maj 1988 från 18,2 till 20,5 norska öre/kWh och enligt stortingsbeslut med ytterligare 7 % till 21,9 norska öre/kWh den 1 maj 1989. Priset gäller vid 6000 timmars utnyttjningstid och nedtransformerat från stamnätsspänning. Genomsnittspriset för hushålls- och jordbrukskunder, inkl. alla skatter och avgifter år 1988, var 41,5 norska öre/kWh.

År 1989 reglerades elpriserna. Den under året tillåtna ökningen av engrospriset begränsades till 0,9 norska öre/kWh och detaljprisökningen begränsades till 1,3 norska öre/kWh.

Den allmänna elskatten år 1988 var 3,6 norska öre/kWh. Elintensiv industri i allmänhet hade en reduktion till 3,4 norska öre/kWh och ferrolegeringsindustrin betalade endast 2,8 norska öre/kWh. Fr. o. m. år 1989 är elskatten 3,7 norska öre/kWh för alla kunder. Regeringen utreder förutsättningarna för att göra en del av elskatten avlyftbar för industrin. Mervärdesskatt tillkommer med 7 norska öre/kWh.

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gällde den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPED:s statistik.

Storlek: kW		100		1 000		25 000
Utnyttjningstid: h/år	1	600		2 500		7 000
Förbrukning: MWh		160		2 500		175 000
Område		Utan *)Med skatt skatt		Utan *)Med skatt skatt		Utan *)Med skatt skatt
- Oslo		50,9 54,3		42,5 45,9		32,9 36,2
- Ardal		21,2 24,6		18,1 21,5		14,6 18,1

*) Exkl. avdragsgill moms.

Enligt ovanstående noteringar betalade norska industrikunder ett elpris som låg ca 20 % under motsvarande svenska elpriser.

I genomsnitt har den elintensiva industrin i Norge ett mycket lågt elpris. Förklaringen är till stor del de mycket långfristiga kontrakt på billig kraft som alltjämt finns kvar.

Fortfarande gäller vissa kontrakt med en ursprunglig löptid på 50 år, som tecknades på 1950-talet, där kWh-priset är 3 norska öre plus blygsamma prisstegringsklausuler. Möjligen avser denna uppgift endast den rörliga delen av priset, varvid fasta och effektberoende avgifter tillkommer. Likaså finns från

1950-talet kontrakt med ett baspris på 6-7 norska öre/kWh. Priserna i dessa kontrakt är i stort sett reallt konstanta, exkl. skatter. Tendensen pekar dock mot högre genomsnittliga elpriser eftersom priserna i de nya kontrakt ligger omkring 19 norska öre/kWh.

Industrins huvudåtgärd för att motverka prisökningarna är att i allt högre grad förlita sig på inköp av s. k. tillfällig kraft. Den elintensiva industrin har sagt upp ett flertal kontrakt samtidigt som inga nya avtal ingåtts. Vid köp av tillfällig kraft varierar priset med aktuell tillgång och efterfrågan på el. Under de senaste åren, då vattentillrinningen varit god, har priserna på tillfällig kraft i allmänhet varit mycket fördelaktiga för kunderna. Den registrerade försäljningen av tillfällig kraft till storförbrukare var 4,5 TWh år 1988, vilket är en ökning med 0,4 TWh från år 1987.

Genom beslut i stortingset har under år 1989 två nya kontraktstyper, som är fördelaktiga för elintensiv industri, införts.

Båda typerna av kontrakt bygger på riskdelning mellan Statkraft och kunderna. Den åstadkoms genom att de kontrakterade låga priserna upphör att gälla när priset på kraftbörsen för tillfällig kraft överstiger en viss nivå. Kunden kan då köpa kraft enligt ordinarie villkor för tillfällig kraft, endera från Statkraft eller från Samkjøringen. Sammanlagt 3 TWh/år avses försäljas enligt dessa kontrakt vilka kommer att gälla t. o. m. april år 2000. Av dessa 3 TWh/år skall regeringen disponera 2 TWh/år för tilldelning till elintensiv industri och massa- och pappersindustri, till 1976 års kontraktspris. Statkraft skall disponera

återstående 1 TWh/år för kontraktsteckning, men med skillnaden att pris och riskdelning först förhandlas.

Kontrakt med 1976 års pris och riskdelning

Kraft som levereras skall användas till nya projekt. För elintensiv industri (8000 timmars utnyttjningstid per år) blir kontraktetspris inkl. elskatt 15,73 norska öre/kWh (exkl. elskatt 12,03 norska öre/kWh). Jämfört med 1983 års kontrakt innebär detta en prissänkning med 34 %. För massa- och pappersindustri (7000 timmars utnyttjningstid per år) blir kontraktetspris inkl. elskatt 16,54 norska öre/kWh (exkl. elskatt 12,83 norska öre/kWh). Detta är jämfört med 1983 års kontrakt en prissänkning med 34 %.

Pristaket skall vara dubbla 1986 års kontraktpris inkl överföringstillägg men exkl. skatt. Varje år regleras pris och pristak enligt samma regler som i 1976 års kontrakt. När 1976 års kontrakt löpt ut år 1995 sker inga ytterligare prisjusteringar.

Kontrakt där priser och riskdelning fastställs efter förhandling

Statkraft får fullmakt att teckna kontrakt upp till (i första hand) 1 TWh. Kontrakten skall ha ett pristak, som skall följa den allmänna prisutvecklingen. Kontraktetspris och regleringen av detta skall vara kopplat till pristaket. Utnyttjningstid och uttagsmönster över året kommer också att påverka kontraktetspris. Kontraktens formen skall bara avse nya eller utökade leveranser. Härigenom ges nya industriprojekt en fördel. Erbjudandet skall dock rikta sig till alla kunder. Kontrakten skall vara tecknade 1990-04-30 och gälla t. o. m. april år 2000. Statkraft skall för egen del eftersträva bästa möjliga villkor.

De 2 TWh som regeringen disponerar beräknas leda till en viss förlust för Statkraft. De kontrakt i vilka prisvillkoren fastställs efter förhandling förväntas ge vinst för Statkraft, men innehåller en viss risk.

3.2.4 Kapacitetsutbyggnad

Det föreligger för närvarande koncessionsansökningar för ett antal vattenkraftsstationer. De som tillhör den s. k. kategori I i den samlade planen beräknas komma att ge en årsproduktion på 2 TWh. Dessutom finns förannmälda projekt i kategori I omfattande ca 780 GWh.

För närvarande bedöms det inte realistiskt att täcka hela elefterfrågan fram till sekelskiftet med vattenkraftutbyggnad. Delvis beroende på miljöfrågornas ökade betydelse har man aktualiserat frågan att använda nordsjögas för elproduktion.

Ökningen i elefterfrågan har dock varit svagare än vad som tidigare förväntats, varför Stortinget uttalat att gaskraft inte är aktuell före år 1995.

3.2.5 Framtida kostnader och priser

De norska elpriserna har från sin tidigare låga nivå ökat betydligt under åttiotalet. Regeringen har medvetet strävat efter att hålla tillbaka prisökningarna för den elintensiva industrin, och att utnyttja landets goda vattenkrafttillgångar som ett industripolitiskt medel. Detta gäller särskilt under de senaste åren då den relativt låga industriaktiviteten i landet inneburit ökade krav på nya arbetstillfällen och minskat tillväxten i elförbrukningen.

Förutsättningarna talar för ett, relativt flertalet andra länder, lågt elpris i Norge även om de nuvarande särskilda villkoren upphör.

3.3 Frankrike

3.3.1 Elförsörjningsläget

År 1987 användes ca 349 TWh elkraft i Frankrike. Det innebär en per capita-förbrukning av ca 6 MWh, dvs. bara drygt en tredjedel av motsvarande svenska siffra. Den lägre siffran för Frankrike förklaras delvis av ett mildare klimat men också av en lägre andel industriell förbrukning. Den industriella elförbrukningen var ca 104 TWh år 1987, eller omkring 30 % av totalförbrukningen. Det kan jämföras med det svenska elförbrukningsmönstret, där industrin svarar för ca 36 %.

De mest elintensiva branschernas förbrukning uppgick år 1987 till:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	11,2
Kemisk industri	25,4
Ickejärnmetallindustri	10,0
Massa- och pappersindustri	8,3
Gruvindustri	<u>3,7</u>
Summa:	58,6

År 1979 var den totala elförbrukningen ca 247 TWh. Under de därpå följande 8 åren har den således ökat med ca 4 % per år. Ökningen har möjliggjorts genom en

mycket snabb kraftutbyggnad. Nedan visas några årsvärden för produktion, konsumtion och export av el.

	1979	1982	1986	1987	1979-87
	TWh	TWh	TWh	TWh	ökning,% per år
Produktion	241,4	279,2	362,8	378,3	5,8
Konsumtion	247,0	275,4	337,6	348,9	4,4
Nettoexport	-5,6	3,8	25,2	29,4	-

Källa: IEA.

Industrins elförbrukning har ökat i långsammare takt än den totala förbrukningen. Industrins andel av landets elkonsumtion sjönk från 39 % år 1979 till ca 30 % år 1987.

Samtidigt som elproduktionen har ökat har en förskjutning skett från vattenkraft och konventionell värmekraft mot kärnkraft. År 1973 producerades 65 % av elen från olja och 8 % från kärnkraft. År 1982 var motsvarande siffror 35 % resp. 39 % och år 1988 9,3 % resp. 70 %. Vattenkraftens andel är ungefär 20 %.

Frankrike har drygt 50 kärnkraftreaktorer i drift och ytterligare några är under byggnad. De senaste åren har inga nya beställningar av kärnkraftanläggningar skett. De som är under byggnad kommer att tas i drift med en takt av ungefär en per år de närmaste åren. År 1991 kommer sannolikt nästa nybeställning av en reaktor att göras.

Motiven bakom den snabba kraftutbyggnaden har varit både politiska och ekonomiska. Dels har man, mot bakgrund av 70-talets oljekriser, velat minska oljeberoendet i energiförsörjningen. Dels har man, genom en stabil och relativt billig elförsörjning, velat stärka den franska industrins konkurrenskraft. Den huvudsakliga förklaringen till att man under 1980-

talet nått en överskottskapacitet är att man i början av decenniet felprognoserade industritillväxten. I stället för 5 % tillväxt per år i elförbrukningen, som man baserade kärnkraftbeställningarna på, blev förbrukningens faktiska tillväxt omkring 1,5 %. Kapacitetsöverskottet beror även på att kärnkraftverkens tillgänglighet varit högre än vad som ursprungligen beräknades.

3.3.2 Elmarknad

Statsägda Electricité de France (EdF) dominerar den ranska elmarknaden och svarar för 96 % av elförsörjningen. Bolaget bildades år 1946 när praktiskt taget all elproduktion och distribution i landet förstatligades. Vid sidan av EdF finns ytterligare två större kraftproducenter: Cie Nationale du Rhone (2 887 MW vattenkraft) och det statliga kolbolaget Charbonnages de France (3 754 MW i koleldade stationer).

3.3.3 Elpriser

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gäller den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPEDE Economics and Tariffs study committee.

Storlek: kW		100		1 000		25 000
Utnyttjningstid: h/år	1 600			2 500		7 000
Förbrukning: MWh		160		2 500		175 000
Område		Utan *)Med skatt skatt		Utan *)Med skatt skatt		Utan *)Med skatt skatt
-Frankrike	58,9	60,6	49,5	49,5	28,1	28,1

*) Exkl. avdragsgill moms.

Grundläggande för prissättningen på den franska elkraften är den långsiktiga marginalkostnaden i kraftproduktionen. Det är således kostnaden för ny kärnkraft som bestämmer tariffnivåerna.

Tariffsystemet är synnerligen differentierat. För stora kunder finns i grundtariffen åtta tariffperioder, som definieras av säsong, veckodag och tid på dygnet:

Nummer	Tariffperiod	Timmar/år
1	Peak (vinter)	249
2	Vinter normallast	872
3	Mellansäsong normal	745
4	Vinter låglast	1039
5	Mellansäsong låglast	719
6	Sommar normallast	1870
7	Sommar låglast	1778
8	Juli-augusti	1488

Grundtariffen har en effektaavgift, en avgift för reaktiv energi under de två dyraste perioderna samt ett energipris som är olika i de åtta tariffperioderna.

PDW-tariffen (Peak Day Withdrawal) innehåller liksomledes ett antal tariffperioder med varierande energivgifter. Kännetecknande för denna tariff är att det under den dyraste tariffperioden, Peak, råder ett mycket högt energipris jämfört med de övriga perioderna. Peak infaller under 18 timmar per dag under 22 dagar i perioden november-mars. EDF varslar dagen innan en peak-dag infaller, kunden har därmed möjlighet att vidta lämpliga anpassningsåtgärder. I ett exempel från år 1989, där denna tariffmodell använts, varierar tariffens rörliga del extremt kraftigt. Det lägsta rörliga kWh-priset gäller i juli-augusti och är

6,72 centimes. Det högsta kWh-priset som gäller under peak-dagarna är 139,79 centimes, vilket alltså är mer än 20 gånger så mycket som det lägsta priset. Under mellanperioderna kostar en kWh mellan 10 och 30 centimes. Effektaavgiften är i detta speciella fall 186,68 F/kW.

Ett tredje tariffalternativ för kunder med stora anpassningsmöjligheter är "**Den experimentella realtidstariffen**". Här är tanken att kunden i huvudsak nöjer sig med att få leverans vid tider som leverantören avgör med utgångspunkt från de vid varje tidpunkt aktuella produktionskostnaderna.

Tariffsystemet erbjuder således ett flertal alternativ för den kund som har stora möjligheter att påverka sin elanvändning.

Kontraktstiden är i regel tre år, men priset är inte fast under denna tid utan ändras enligt vissa index.

Avtalen med de största elkunderna inom Frankrike utgår från en generell tariff även om de ibland, till följd av särskilda kundspecifika förhållanden, innehåller avvikelser från den aktuella tariffen. De är därför inte officiella. Avvikelserna bedöms dock inte vara omfattande, och har sin motsvarighet i storkundskontrakt i andra länder.

I ett kontrakt med en storförbrukare (i storleksordning 1 TWh/år) som utredningen studerat har kunden på grund av särskilda förhållanden erhållit energiavgifter som ligger ca 1 % under huvudtariffens avgifter och en fast avgift som är ett par procent under tariffens nivå.

För exportaffärerna finns ingen tariff utan man förhandlar i varje särskilt fall med utgångspunkt från den långsiktiga marginalkostnaden. Man eftersträvar från fransk sida längre kontraktstider i dessa uppgörelser. Den normala kontraktstiden är 10 år men avvikelser finns. Avtalet med Schweiz löper på 20 år, med Portugal och Spanien på 5 år, medan avtalet med Italien omförhandlas varje år.

Ett avtal har ingåtts mellan EdF och franska staten angående EdF:s verksamhet under åren 1989-1992. Vad gäller elpriserna så föreskriver avtalet att dessa reellt skall sjunka med 1,5 % per år under perioden. Den franska intresseorganisationen för de stora elkonsumenterna, UNIDEN, har under senare år drivit två huvudfrågor gentemot EdF. Den ena är att man anser det vara fel av EdF att basera priset på långsiktig marginalkostnad eftersom kraftsystemet innehåller ett antal anläggningar som helt eller delvis skrivits av. Den andra är att industrin under 1980-talet har haft en relativt hushållen betydligt sämre prisutveckling.

Tre slag av särskilda storkundsavtal, som avviker från de principer som redovisats ovan, är kända och redovisas här eftersom de givit upphov till många ofullständiga och felaktiga uppgifter i den allmänna debatten.

Ett exempel gäller det för någon tid sedan beslutade aluminiumsmältverket i Dunkerque. Investeringen görs av det statsägda företaget Pechiney, redan i dag en av världens största aluminiumtillverkare. Anläggningen kommer att konsumera 3 TWh/år. Enligt de uppgifter som kommit ut i pressen om avtalet mellan EdF och Pechiney skall kWh-priset knytas till de priser som gäller i Venezuela och Kanada. Enligt EdF betyder detta något

mer än 6 centimes/kWh. Priset skall följa den kortsiktiga marginalkostnaden under 10 år. Därefter skall priset som andra elpriser följa den långsiktiga marginalkostnaden. Avtalet löper på 25 år.

Konkurrenter till Pechiney har anmält avtalet mellan EdF och Pechiney till EG-kommissionen. Granskningen är nu klar och kommissionen fann att de priser som EdF debiterat Pechiney (och som enligt uppgift specificerats år för år i avtalstexten för hela avtalsperioden) låg ca 10 % under den förväntade kommersiella nivån för åren 1997, 1998 och 1999. Parterna ålades att ändra avtalet i enlighet med kommissionens beslut, vilket godtagits av parterna.

Till bilden hör att EdF och Pechiney bildat ett gemensamt bolag där EdF äger 49 %. Genom denna bolagsbildning får EdF del i vinsten från aluminiumproduktionen vilket ger en förklaring till det annars mycket förmanliga elpriset.

Uppgifter i pressen om franska elpriser på 6 öre/kWh bör ha sitt ursprung i detta avtal mellan Pechiney och EdF. Detta är exempel på en prisuppgift som utan fullständig beskrivning av sammanhanget är direkt missvisande.

Andra uppgifter om mycket fördelaktiga elpriser har en historisk förklaring. Före nationaliseringen 1946 var många elintensiva anläggningar, särskilt vad gäller aluminiumindustrin, uppbyggda kring egna vattenkrafttillgångar. För att ersätta industrin för det realvärde som nationaliserades avtalades att EdF skulle överta industrins kraftproduktionsanläggningar mot att industrin under 50 år befriades från tariffens alla fasta avgifter. Detta gäller dock bara för den energi-

mängd som motsvarar vattenkraftproduktionen i den nationaliserade anläggningen. Under senare år har EdF löst in ett antal av dessa avtal, men fortfarande är några av de avtal som tecknats med aluminiumindustrin giltiga. De prisuppgifter som anges för företag med denna typ av avtal avser således endast den rörliga energiavgiften.

Ett tredje exempel avser de etableringserbjudanden som erbjuds av EdF. En särskild enhet inom EdF, Direction du Développement et de la Stratégie Commerciale, arbetar med att värva industri för etablering på vissa orter i Frankrike. EdF riktar sig i sin marknadsföring såväl till företag i Frankrike som i utlandet. Exempel på erbjudanden är:

- EdF ger subventionerade lån till företag som ämnar anskaffa elkrävande utrustning. För närvarande (januari 1990) erbjuds lån till en ränta på 6 %, att jämföra med marknadsräntan på ca 10 % för lån med motsvarande löptid.
- Leasing av elförbrukande maskinell utrustning sker till kunder, som inte vill öka sin skuldsättning.
- Industritomter och industrilokaler tillhandahålls på förmånliga villkor.

Det finns två motiv för EdF:s erbjudanden. Ett är att man har ett produktionsöverskott som man önskar avsätta till bästa möjliga villkor. Det andra är att EdF, med 122 000 anställda över hela landet, på vissa orter vill minska sitt engagemang. Det är då man kan erbjuda industrimark m. m. för att ersätta de arbetstillfällen man själv avvecklar. Vid dylika projekt ger man alltid någon sorts etableringsbidrag, som är in-

kalkylerad i eltarifferna. Den ekonomiska hjälp som ges har en varaktighet av högst sex år.

3.3.4 Kapacitetsutbyggnad

Den produktionskapacitet som beräknas bli tagen i drift under åren 1989 - 1993 har följande sammansättning.

Kraftslag

ärnkraft	10 790	97
Konventionell värmekraft	200	2
Vattenkraft	131	1

Summa: 11 121 100

Kärnkraftstillskotten utgörs av sammanlagt åtta block i storleken 1 300 MW till 1 455 MW. Denna kapacitetsutbyggnad innebär en ökning med ca 12 % från 1988 års produktionskapacitet på 90 800 MW.

Den senaste kärnkraftsbeställningen gjordes år 1987 och nästa beställning kommer enligt nuvarande plan att ske år 1991.

En tyngdpunktsförskjutning sker nu, från utbyggnad till ökade insatser på underhåll, service och modernisering av befintliga anläggningar. Man har bl. a. utvecklat system för att förlänga ett kärnkraftverks livslängd till 40 år genom olika uppgraderingsåtgärder och satsar mycket på att utveckla övervakningssystemen.

3.3.5 Framtida kostnader och priser

Frankrike har gjort stora ansträngningar för att genom ökad export minska överskottet i produktionskapaciteten. Nettoexporten har som en följd härav stigit kraftigt de senaste åren och uppgick under år 1989 till 42 TWh. Om några år räknar man med att exporten skall stabilisera sig på en nivå omkring 50 TWh/år. Man har för närvarande inga ambitioner att därefter ytterligare öka exporten.

I tabellen nedan visas de långsiktiga marginalkostnader som man i Frankrike räknar med för en anläggning som tas i drift år 1995 (kalkylränta 8 %). Uppgifterna överensstämmer relativt väl med de beräknade kostnaderna för drift av motsvarande slag av kraftverk i Sverige (vid en utnyttjningstid på 6000 - 7000 timmar per år).

Huvuddelen av den franska elkraften produceras i kärnkraftsanläggningar som anlagts till lägre kostnader än de som redovisas i tabellen. Under nittio-talet kommer man att påbörja avställningen av de äldsta kraftverken. Uppgifterna indikerar att den utbyggnad som pågår kommer att höja de genomsnittliga produktionskostnaderna.

Med prissättning enligt långsiktig marginalkostnad torde råkraftpriset komma att ligga mellan 25 och 30 öre/kWh i 1988 års prisläge. Mellan olika kunder kommer dock det genomsnittliga pris som betalas att kunna variera avsevärt beroende på resp. kunds möjlighet att utnyttja tariffernas differentiering över året.

Beräknad elproduktionskostnad i en anläggning som tas i drift i Frankrike år 1995
(centimes/kWh, 1986 års priser, 8 % kalkylränta)

	Utnyttjningstid		
	8760 tim	4000 tim	2000 tim
KÄRNKRAFT			
Investering	10,6-11,8	21,3-23,5	42,0-46,4
Drift	3,9	7,9	15,6
Bränsle	5,7-6,1	7,8-8,2	7,8-8,2
TOTALT	20,2-21,8	35,6-38,3	65,4-70,2
KOL			
Investering	8,0	15,3	30,3
Drift	3,1	6,4	12,7
Bränsle	13,6-19,0	13,6-19,0	13,6-19,0
TOTALT	24,7-30,1	35,3-40,7	56,6-62,0
TOTALT inkl. avsvavling	26,8-32,2	38,8-44,2	60,8-66,2
OLJA			
Investering	6,7	12,9	25,4
Drift	2,8	5,8	11,4
Bränsle	35,0-57,5	35,0-57,5	35,0-57,5
TOTALT	44,5-67,0	53,7-76,2	71,8-94,3
TOTALT inkl. avsvavling	46,6-69,1	57,7-80,2	76,8-101,3

3.4 Storbritannien

3.4.1 Elförsörjningsläget

Den totala elförbrukningen uppgick år 1987 till ca 314 TWh. Det innebär en per capita-konsumtion av ca 5,5 MWh, dvs ungefär en tredjedel av den svenska (ca 17 MWh/person). Industrins elförbrukning var drygt 90 TWh, vilket är ca 29 % av totalförbrukningen (i Sverige ca 36 %).

De mest elintensiva industribranscherna svarade för ca 14 % av totalförbrukningen. Fördelningen på branscher framgår av nedanstående uppställning:

	TWh
Järn- och stålindustri	9,2
Kemisk industri	18,3
Iskejärnmetallindustri	6,5
Massa- och pappersindustri	6,6
Gruvindustri	2,1
Summa:	42,7

Under åren 1979 - 1987 ökade den totala elförbrukningen med omkring 0,5 % per år. Samtidigt har industrins andel av totalförbrukningen minskat något.

Elproduktionen år 1988 fördelade sig på energislag enligt följande:

	TWh	%
Kolkraft	228	72,0
Kärnkraft	59	18,5
Vattenkraft	30	9,5
Summa:	317	100,0

Skottland väntas i slutet av år 1989 få 60 % av sin elförsörjning från kärnkraft och blir därigenom nästan lika beroende av kärnkraft, som England och Wales är av kol. Januari 1990 hade Storbritannien sammanlagt 38 stycken kärnkraftreaktorer i bruk. I april 1989 stängdes en gammal anläggning.

Storbritannien har förbindelse med Frankrike genom en högspänningsledning under engelska kanalen. Denna var ursprungligen avsedd som en toppbelastningssäkerhet

för båda ländernas elsystem, men har under senare år utnyttjats för import av stora kvantiteter elkraft till Storbritannien. Under år 1988 importerades ca 13 TWh.

3.4.2 Elmarknad

Den engelska energipolitiken har under de senaste åren kännetecknats av turbulens i samband med den privatisering som skall genomföras.

Elmarknadens hittillsvarande struktur innebär att Central Electricity Generating Board (CEGB) i England och Wales äger all statlig elproduktion och svarar för driften av högspänningsnätet, the national grid. Distributionen och detaljförsäljning sköts av 12 stycken s. k. area boards, inom var sitt geografiskt område.

The Electricity Council har en koordinerande uppgift för hela kraftindustrin, samt ansvar för finansiering och beskattning.

I Skottland svarar två vertikalt integrerade bolag, South of Scotland Electricity Board (SSEB) och North of Scotland Hydroelectricity Board (NSHEB), för generering, transmission, distribution och försäljning. Skottland har ett överskott i genereringskapacitet och har en förbindelse söderut på 1 000 MW. Det finns vissa tankar på att förstärka denna överföring för att möjliggöra export från Skottland till England.

CEGB säljer till area boards till ett offentligt pris, som kallas bulk supply tariff (BST). Area boards kunder har tre generella tariffer, avsedda för hus-

håll, mindre affärsidkare respektive större industri. De allra största kunderna behandlas separat och har individuella avtal.

I mars 1988 drogs riktlinjerna upp för en privatisering av den statliga kraftindustrin. Under 1989 har dock svårigheter uppstått med privatiseringen, främst beroende på att privata investerare ifrågasatt den officiella beskrivningen av de framtida kostnaderna inom kärnkraftssektorn. Regeringen har beslutat att kärnkraftindustrin skall undantas från privatiseringen, men man har dock för närvarande inga planer på att minska eller avveckla kärnkraftproduktionen.

British Nuclear Fuels (BNFL), som är Englands statsägda bolag för kärnbränslefrågor, har fått i uppdrag att förklara "de enorma prisstegringarna" som skett de senaste tre åren. I en underhusrapport kritiseras BNFL för en del tidigare avtal med utländska kunder, där avfallslagring i England medges. I rapporten rekommenderas regeringen, i egenskap av ägare till BNFL, att starta en fond för avveckling. Detta för att kunna täcka dessa kostnader, om inte BNFL eller dess kunder då längre finns kvar.

Inför privatiseringen kommer CEGB:s kärnkraftsrelaterade tillgångar, med en produktionskapacitet på 8 GW, att föras till ett nybildat ännu icke namngivet statligt bolag. Övriga delar av CEGB delas upp i två privata bolag:

National Power (ibland kallat "GEN 1" eller "Big G"), blir det större av två produktionsbolag och får 32 GW fossileldad produktionskapacitet.

PowerGen (ibland kallat "GEN 2" eller "Little G"), blir det mindre av produktionsbolagen med ca 14 GW kol- och oljeeldad kapacitet.

Skötseln av högspänningsnätet och 2,1 GW pumpkraft överlämnas till ett privat bolag, National Grid Company.

De 12 distributionsbolagen, area boards, kommer att säljas separat under privatiseringen.

Electricity Council försvinner i och med att dess funktioner som kontrollorgan upphör.

De två skotska bolagen SSEB och NSHEB kommer att försäljas som vertikalt integrerade bolag med 4 GW resp. 1,5 GW fossileldad kapacitet.

Tidtabellen för privatiseringen har ändrats flera gånger under det gångna året. Den nu aktuella planen (från december 1989) innebär följande:

- Mars 1990, omstrukturering av industrin inför den kommande försäljningen
- Hösten 1990, försäljning av de 12 area boards
- Våren 1991, försäljning av de båda produktionsbolagen National Power och PowerGen

För de skotska bolagen saknas ännu tidtabell.

3.4.3 Elpriser

Formellt har regeringen inte något inflytande över tariffställningen men i praktiken har ändå inflytandet varit stort genom att man fastställt de ekonomiska ramarna för kraftföretagen. Elpriset har baserats på den långsiktiga marginalkostnaden.

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gällde den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPED:s statistik.

Storlek: kW	100	1 000	25 000			
Utnyttjningstid: h/år	1 600	2 500	7 000			
Förbrukning: MWh	160	2 500	175 000			
Område	Utan skatt	*)Med skatt	Utan skatt	*)Med skatt	Utan skatt	*)Med skatt
- Yorkshire	67,4	67,4	53,4	53,4	29,6	29,6
- S Skottland	74,3	74,3	54,5	54,5	29,7	29,7

*) Exkl. avdragsgill moms.

3.4.4 Kapacitetsutbyggnad

Utbyggnadsplanerna är svåröverskådliga i Storbritannien eftersom de är fördelade på olika aktörer och fortlöpande revideras i den förändringsprocess som elmarknaden nu befinner sig i.

PowerGen har lagt beställning på ett 900 MW gaseldat kraftverk i Killingholme som avses att tas i drift i oktober 1992. Anläggningen som blir mycket miljövänlig är den första i sitt slag i Storbritannien.

PowerGen har vidare planer på ytterligare 2 stycken gaseldade stationer, en i Ryehouse på 700 MW och en i South Dean på 330 MW.

National Power har tillstånd att bygga 2 000 MW gaseldad produktion i Killingholme och Little Barford.

Lakeland Power är det senaste i raden av oberoende företag som lagt fram sina planer för hur man skall agera när elmarknaden öppnas. Tjugo projekt har nu presenterats som sammantaget skulle innebära ett kapacitetstillskott på 7 000 MW, motsvarande 13 % av elefterfrågan i England och Wales. Under de två år som gått sedan regeringen avslöjande sina planer på att öppna elmarknaden för konkurrens är Lakeland Power dock ensamma om att ha gått vidare från planeringsstadiet genom att teckna ett kontrakt.

Kontraktet innebär att man bygger om en tidigare CEGB-ägd koleldad station i Rooscote, till gaseldning. Effekten blir 225 MW och drifttagning sker våren 1992.

Endast en kärnkraftsreaktor är under uppförande, Sizewell B. Den påbörjades 1987 och skall vara färdig i maj 1994, strax innan Storbritannien skall besluta om kärnkraftens framtida roll. Sizewell B är den första tryckvattenreaktorn (PWR) och får en effekt på 1175 MW. Bygglovsansökningar har inlämnats för ytterligare tre PWR-reaktorer men för två av dessa har ansökningarna dragits tillbaka i avvaktan på 1994 års beslut. Projekteringen går vidare för en reaktor, Hinkley Point C.

3.4.5 Framtida kostnader och priser

Den framtida prispolitiken och prisutvecklingen är osäker. Det är svårt att förutse hur elpriserna kommer att utvecklas efter privatiseringen, både vad gäller den totala elprisnivån och för olika typer av kunder, samt hur prisförändringarna i sin tur kommer att påverka efterfrågan.

Enligt National Utilities Services (NUS), ett internationellt analysföretag baserat i Croydon, Surrey, var elprishöjningen 1988-89 hela 7,7 %. I ett nyhetsbrev från NUS sägs att privatiseringen av elförsörjningen inte automatiskt ger kunderna möjlighet att välja leverantör. Individuellt förhandlade kontrakt mellan de två produktionsbolagen och distributörerna kommer att introduceras. Det blir dock distributörerna som huvudsakligen får nytta av detta, inte kunderna.

Efter privatiseringen väntar sig NUS fler individuellt förhandlade kontrakt mellan kunder och leverantörer. För att gynna konsumenterna måste den utveckling fortgå som innebär att tarifferna i allt högre grad ansluter till elleverantörens kostnader för att möta en viss industris specifika konsumtionsmönster.

Enligt EG:s mål för utsläppsminskningar av svavel och kväveoxider skall Storbritannien reducera utsläppen av SO_2 med 60 % fram till år 2003 och utsläppen av NO_x med 30 % till år 1998, i båda fallen räknat från 1980 års utsläppsnivåer. De nödvändiga investeringarna i anläggningar för svavelrening har beräknats till motsvarande ca 20 000 milj. kr. Detta uppges innebära en elprishöjning på i genomsnitt ca 2 % för konsumenterna. När privatiseringen genomförts är det sannolikt

att ekonomiska styrmedel införs för att styra utvecklingen.

Utsläppen av koldioxid beräknas öka med ca 60 % från den nuvarande nivån kring 200 Mt till ca 330 Mt år 2005. Detta trots ökad användning av gas med högre verkningsgrad och lägre kolinnehåll än stenkolk. Ett av de viktigaste medlen för att reducera utsläppen torde därför bli att söka begränsa elefterfrågans tillväxt.

Miljövårdande insatser samt ny dyrare kraft, kärnkraft eller fossilkraft, kommer sannolikt att pressa elpriserna uppåt under de närmaste åren. En dämpande effekt på prisutvecklingen kan dock förutses av att gamla lågeffektiva produktionsenheter läggs ned och andelen importerat, billigare kol ökar.

3.5 Västtyskland

3.5.1 Elförsörjningsläget

År 1987 användes ca 422 TWh elkraft i Västtyskland. Det innebär en förbrukning av ca 7 MWh per invånare vilket är mindre än hälften av den svenska elkonsumtionen per capita. Industrins elförbrukning (ca 169 TWh) utgör ca 40 % av totalförbrukningen vilket är en något större andel än i Sverige (36 %).

De mest elintensiva industribranscherna svarade för omkring en fjärdedel av elförbrukningen i landet. Fördelningen mellan branscher framgår av nedanstående uppställning:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	21,4
Kemisk industri	48,9
Ickejärnmetallindustri	18,7
Massa- och pappersindustri	13,5
Gruvindustri	<u>2,7</u>

Summa: 105,2

Elförbrukningen i Västtyskland har vuxit i långsammare takt under åttiotalet än tidigare. Under perioden 1970-1982 var den genomsnittliga ökningstakten ca 2,8 % per år, medan den från år 1982 varit ca 2,4 % per år. Minskningen reflekterar delvis en minskad ekonomisk tillväxttakt, men är också resultatet av hushållningsåtgärder.

Produktionskapaciteten för olika kraftslag var år 1988:

	<u>MW</u>
Förnybara	7 200
Kärnkraft	20 500
Kol	45 600
Olja	11 800
Gas	<u>12 200</u>

Summa: 97 300

Elproduktionen fördelade sig år 1987 på primärenergi-bärare enligt följande:

	<u>TWh</u>	<u>%</u>
Stenkol	132,6	31,8
Brunkol	78,6	18,8
Naturgas	27,9	6,7
Eldningsolja	14,3	3,4
Vattenkraft	20,4	4,9
Kärnkraft	130,6	31,3
Övrigt	<u>12,8</u>	<u>3,1</u>

Summa: 417,2 100,0

Dagens produktionsmönster skiljer sig avsevärt från produktionens sammansättning för ett årtionde sedan. Den mest påtagliga förändringen har skett genom utbyggnaden av kärnkraft, som år 1977 endast svarade för en blygsam andel av produktionen. Kärnkraftens betydelse ökade ytterligare under år 1988 i och med att tre nya reaktorer togs i drift. Antalet kommersiella kärnkraftsreaktorer i drift var vid 1988 års slut 21 stycken. Baslastproduktionen tillgodoses nästan helt med kärnkraft och brunkolsbaserad kondenskraft.

Den västtyska elförsörjningen är fortfarande till omkring hälften baserad på stenkol och brunkol. Västtyskland har en årlig stenkolsbrytning av nästan 80 milj. ton och över 100 milj. ton brunkol. Därtill kommer en inhemsk produktion av 4 milj. ton råolja och drygt 15 miljarder kubikmeter naturgas.

Med nuvarande förbrukning och självförsörjningsgrad finns stenkol för över 300 års förbrukning, medan tillgången på olja och naturgas är mer begränsad. Kolet har således en stor betydelse för det nationella oberoendet. Stenkolsbrytningen är också av mycket stor betydelse för sysselsättningen. År 1987 arbetade nära 157 000 personer i stenkolsnäringen trots att årsproduktionen per anställd i det närmaste fördubblats sedan 1950-talet.

3.5.2 Elmarknad

Jämfört med andra större västeuropeiska länder är den västtyska kraftförsörjningen mycket decentraliserad. Omkring 680 företag är verksamma, och av dem har omkring hälften egen produktionskapacitet. Åtta större kraftproduktionsföretag, vilka tillsammans bildar

Deutsche Verbundgesellschaft (DVG), som har ett nära samarbete med internt kraftutbyte, dominerar dock marknaden. I särklass störst bland dessa är Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerke AG, (RWE) i Essen. Därefter följer Preussenelektra AG, (PREAG) i Hannover, Vereinigte Elektrizitätswerke Westfalen AG (NVK) i Hamburg och Bayernwerk i München. DVG-företagen är delägda av delstatsregeringarna och har generellt ett komplicerat ägarmönster.

Distributionen sköts i huvudsak av kommunala bolag. Även om flera av dem också är engagerade i kraftproduktion köper de större delen av kraftutbudet från DVG. En stor del av industrisektorns elköp sker direkt från DVG-kraftverk, medan mindre kunder köper från lokala distributionsföretag.

3.5.3 Elpriser

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gällde den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPEDE:s statistik.

Storlek: kW	100	1 000	25 000
Utnyttjnings-			
tid: h/år	1 600	2 500	7 000
Förbrukning: MWh	160	2 500	175 000
Land	Utan *)Med	Utan *)Med	Utan *)Med
- område	skatt skatt	skatt skatt	skatt skatt

-högindustri-						
område	89,5	97,8	68,8	75,0	41,1	44,9
-södra delen	86,8	94,0	69,5	75,0	47,4	51,2

*) Exkl. avdragsgill moms.

Västtyska kunder måste utöver själva elpriset betala ytterligare 23,69 %, som utgörs av dels en subventio-

neringsavgift på 8,5 % (se nedan), dels av mervärdes-
skatt på 14,0 %. En verkstadsindustri i övre medel-
klassen får därmed, i genomsnitt, betala mer än
60 öre/kWh för sin el medan hushållen får betala ca
1 kr./kWh.

Den nämnda subventionen härrör från en strävan att
värna den inhemska stenkolsproduktionen. Redan under
sextiotalet gavs skattefördelar vid nybyggnad av sten-
kolskraftverk samt bidrag vid kolanvändning vid elpro-
duktion.

En följd av den första oljekrisen blev att elproduk-
tionslagstiftningen skärptes och Drittes Verstromungs-
gesetz trädde i kraft år 1975. Ytterligare skärpningar
har därefter genomförts åren 1977 och 1980.

Upp till en viss årlig mängd använt inhemskt stenkol,
får elproducenterna kontant ersättning för sina mer-
kostnader för användning av kol i stället för olja.
Ersättningens storlek beräknas med utgångspunkt från
priserna på tung eldningsolja och importkol. De kon-
tanta medlen tas ur speciella fonder som byggs upp
genom ett procentuellt påslag på elpriset, som kallas
Kohlepfennig.

Baserat på lagtexten träffade elproducenterna och
stenkolsnäringsen år 1980 ett 15-årigt affärsavtal, som
är känt under namnet Jahrhundertvertrag. Där beslöts
om en växande och kvoterad förbrukning av såväl in-
hemskt som importerat kol. Enligt avtalet ökar för-
brukningen av inhemskt kol stadigt, till 45 Mt år
1995.

Fram till år 1985 räckte det, tack vare höga olje-
priser, med en Kohlepfennig på i genomsnitt 4,5 %.

Under senare delen av 1980-talet har dock prisfall på olja och importkol, tillsammans med den oväntat svaga tillväxten i elförbrukningen, medfört markanta problem. Trots en höjning av påslaget på elpriset till 7,5 % år 1987 så räckte inte de fonderade medlen till de lagstadgade ersättningarna, varför staten tvingades ta en kredit på nära 8 miljarder kr. (2,2 miljarder DM) hos kraftproducenterna för att klara åtagandena. Egentligen skulle påslaget behöva vara 9,5 %, men till följd av protester från i första hand industrin valde man att i stället sänka nivån till 7,25 % t. o. m. utgången av år 1988. Därefter är subventioneringsnivån satt till 8,5 %.

Avtalet har i praktiken fått till följd att den enda nya storskaliga elproduktion som blivit möjlig är den stenkolsbaserade. Medan användningen av inhemskt, dyrare stenkol har vuxit under åttiotalet har användningen av billigare importerat kol halverats till 3,7 Mt år 1988.

Situationen är i längden ohållbar och lagförändringar medförande en stegvis sänkning av påslaget på elpriset är att vänta. Elproducenterna förväntas dock även fortsättningsvis få full ersättning för merkostnaderna för inhemskt stenkol under förutsättning att de använder de hittills i "Jahrhundertvertrag" avtalade kolmängderna. Detta är inte möjligt annat än med en reduktion av produktionsvolymen i stenkolsgruvorna med mellan 13 och 15 miljoner ton till 1995, vilket kommer att fordra personalminskningar på upp till 30 000 man.

I Västtyskland pågår en reformering av elprissättningen. Avsikten är att priserna tydligare skall anknyta till kostnaderna för produktion och distribution av elektriciteten och därigenom stimulera effek-

tiv elanvändning. Ett av inslagen för att avspegla produktionskostnaderna är tidsdifferentierad prissättning. Detta antas leda till att en större andel av elförbrukningen flyttas till låglasstid, vilket i sin tur skulle innebära ett bättre kapacitetsutnyttjande av både produktionsanläggningar och kraftnät. Den nya tariffstrukturen planeras att införas under en tvåårsperiod med början i januari år 1990.

Den allmänna prisnivån på el är i Västtyskland mycket hög jämfört med den svenska. Däremot är nuvarande elpriser för den elintensiva industrin, enligt vissa bedömare, orealistiskt låga. Detta är en följd av felaktiga bedömningar vid upprättandet av flera kontrakt i början av 1970-talet. Då de långa kontrakten med låga priser löper ut under de närmaste åren förväntas kraftiga reala elprishöjningar för dessa kunder. Ökade miljökrav bidrar även på sikt till fortsatta reala höjningar.

De höga elpriserna leder naturligtvis till återhållsamhet i elanvändningen. Detta illustreras tydligt av elanvändningen per capita vilken, som tidigare nämnts, i Västtyskland ligger under halva den svenska nivån. Sveriges kallare klimat är en del av förklaringen men en bidragande orsak är också den starka utvecklingen mot elsnålare apparater, som skett i Västtyskland.

3.5.4 Kapacitetsutbyggnad

Det västtyska elproduktionssystemets sammansättning kommer sannolikt inte att förändras särskilt mycket under det närmaste årtiondet. Mycket liten kapacitet (motsvarande ca 1 800 MW) är under byggnad eller projektering.

Orsakerna är flera, såväl den minskade förbruknings-tillväxten som osäkerhet vad gäller både kärnkrafts- och kolkraftsproduktion i framtiden. Beträffande kärnkraften är de stora politiska partierna oense, och beträffande kolkraften finns osäkerhet beträffande såväl stödet till inhemsk kolproduktion som kostnader för utsläpps begränsningar.

3.5.5 Framtida kostnader och priser

Kostnaderna för framtida elproduktion i Västtyskland, baserade på material från västtyska elverksföreningen, redovisas nedan. De kraftslag som redovisas är kärnkraft, kolkraft med inhemskt kol, samt kolkraft med importkol av tre olika kvaliteter nedan kallade 1, 2 och 3. Beräkningarna avser kolkraftverk med en nettoeffekt på 698 MW och kärnkraftverk på 1298 MW. Drifttagningsår är 1990 och kostnaderna är de genomsnittliga under driftåren 1990-2009.

<u>Kraftslag</u>	<u>Produktionskostnad*</u>
Kärnkraft	43,2 öre/kWh
Kolkraft, inhemskt kol	58,1 öre/kWh
Kolkraft, importkol 1	32,9 öre/kWh
Kolkraft, importkol 2	37,2 öre/kWh
Kolkraft, importkol 3	41,3 öre/kWh

* Omräkning till svensk valuta är gjord efter valutakursen 1989-01-02.

En jämförelse mellan de tidigare redovisade elpriserna indikerar att de västtyska elpriserna ligger i nivå med kostnaden för ny kraft. Andelen importkol är på grund av Jahrhundertvertrag mycket liten i kraftsystemet.

Det framgår av uppställningen att en avveckling av av den inhemska stenkolsbrytningens subventionering och en övergång till billigare importkol skulle sänka kostnaderna för kolbaserad elkraft. Det är dock sannolikt att en sådan förändring, om den sker, skulle genomföras under en lång tidsperiod med tanke på kolindustrins stora betydelse för sysselsättningen.

Västtyskland har infört strikta regler för svavel- och kväveoxidemissioner. De beräknas medföra en reduktion av svavelutsläppen med 70 % till år 1995, jämfört med 1980 års nivå. Större delen av detta mål har redan uppnåtts. Även begränsningar av koldioxidutsläpp diskuteras. Jämfört med övriga studerade länder är Västtysklands koldioxidemissioner per producerad kWh nu bland de högsta.

Vad gäller utbyggnad av kraftproduktionskapacitet så är läget i hög grad oklart. Möjligheterna att bygga ut kolkraften är, beroende på miljökraven, begränsade. En övergång till naturgas, som har många fördelar ur miljösynpunkt, blockeras av Jahrhundertvertrag, och en utbyggnad av kärnkraften hindras av politiska motsättningar.

I augusti 1986 beslöt den socialdemokratiska partikongressen med stor majoritet, att avskaffa kärnkraften i Västtyskland inom tio år. Den socialdemokratiskt styrda delstaten Saarland har redan ett komplett program för kärnkraftavveckling. Vidare har delstatsregeringen i Schleswig-Holstein - Västtysklands största kärnkraftdelstat, där elproduktionen idag till 70 % baseras på denna primärenergiform - beslutat att börja avveckla kärnkraften. Också i det socialdemokratiskt styrda Nordrhein-Westfalen kommer ett par kärnkraftreaktorer att stängas. Osäkerheten vad gäller den

politiska situationen gör att ingen kraftproducent vill satsa på kärnkraftsutbyggnad för närvarande.

Elprisutvecklingen i Västtyskland är således mycket osäker. De ovan redovisade osäkerheterna samt den relativt svaga efterfrågetillväxten indikerar en långsam utbyggnad av produktionskapaciteten som i sig borde resultera i sakta stigande priser. För den elintensiva industrin kan däremot prishöjningarna i många fall bli avsevärda då långtidskontrakt löper ut.

Till de ovan nämnda osäkerheterna måste läggas osäkerheten angående de framtida relationerna med DDR och dess eventuella konsekvenser för elförsörjningen.

3.6 Kanada

3.6.1 Elförsörjningsläget

I Kanada var elanvändningen ca 452 TWh år 1987. Det motsvarar en konsumtion på ca 17 MWh per person och år, dvs. ungefär densamma som i Sverige. Industrin svarade för omkring 40 % av förbrukningen (ca 180 TWh). En stor andel av industrins elanvändning ägde rum i de elintensiva branscherna (drygt 30 % av landets totala elanvändning).

Inom de elintensiva branscherna fördelades elförbrukningen på följande sätt år 1987:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	10,0
Kemisk industri	17,9
Ickejärnmetallindustri	36,2
Massa- och pappersindustri	53,2
Gruvindustri	<u>23,8</u>
Summa:	141,1

Under de senaste 10 åren har elenergianvändningen ökat med 4,2 % per år i genomsnitt.

Elproduktionen år 1986 fördelade sig på kraftslag enligt följande:

<u>Kraftslag</u>	<u>TWh</u>	<u>%</u>
Konventionell värmekraft	89	19
Kärnkraft	70	15
Vattenkraft	<u>310</u>	<u>66</u>
Summa:	469	100

I provinserna Quebec och Ontario produceras mest el, tillsammans ca 66 % av Kanadas totala produktion. Produktionskapaciteten år 1986 var 98 400 MW och beräknas vid sekelskiftet ha ökat till 133 000 MW.

Under samma tid beräknas produktionen öka från 469 TWh/år till ca 660 TWh/år, dvs. 2,5 % per år.

Kanada har en betydande utbyggd vattenkraftspotential, samt stora reserver av kol och olja.

Kanada nettoexporterar alla viktiga former av energi. I januari 1988, undertecknades ett frihandelsavtal mellan USA och Kanada. I praktiken har man haft handeln med el varit fri under många år.

3.6.2 Elmarknad

Elproduktion och distribution i Kanada är främst en provinsiell angelägenhet. De provinsiella kraftmonopolens elpriser baseras på den genomsnittliga elproduktionskostnaden. Kapacitetstillskott, prisföränd-

ringar etc. skall generellt godkännas av en icke-politisk kommission som tillsatts av provinsen för att bevaka elkonsumenternas intressen på såväl kort som lång sikt.

3.6.3 Elpriser

Prissättningen på el baseras på den totala produktionskostnaden för en provins. I de fall el exporteras till en annan provins delar de två provinserna på nettovinsten.

Nedanstående officiella priser i svenska öre per kWh gällde den 1 januari 1989 för industrileveranser, enligt UNIPEDE:s statistik.

Officiella elpriser den 1 januari 1989 (öre/kWh)

Storlek: kW	100		1 000		25 000	
Utnyttjnings- tid: h/år	1 600		2 500		7 000	
Förbrukning: MWh	160		2 500		175 000	
Land	Utan	*)Med	Utan	*)Med	Utan	*)Med
- område	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt

- Quebec	40,3	40,3	30,3	30,3	15,0	15,0

*) Exkl. avdragsgill moms.

Beträffande elpriserna i den elintensiva industrins specialavtal förekommer många uppgifter, bl. a. beroende på att priserna varierar mellan olika delstater.

Hydro-Québec som har praktiskt taget hela sin elproduktion baserad på vattenkraft, har mycket konkurrens-

kraftiga elpriser. För kunder med en abonnerad effekt på minst 5 MW tillämpar företaget följande bastariff:

\$4,47/kW	i effektagift för den abonnerade effekten
4,57c/kWh	för de första 120 timmarna med abonnerad effekt
2,57c/kWh	för därpå följande 2,4 GWh
1,77c/kWh	för överskjutande konsumtion

Detta betyder för en kund med en abonnerad effekt på 10 MW och ett energiuttag på 70 GWh att han totalt får betala motsvarande 9,8 öre/kWh. En kund med en abonnerad effekt på 50 MW och ett energiuttag på 350 GWh får med samma tariff betala 9,7 öre/kWh.

Till denna bastariff kan läggas speciella överenskommelser som innebär ytterligare reduktioner av elpriserna. Det kan gälla vinstdelning, dvs. att Hydro-Québec får del i kundföretagets vinst, eller avkopplingsmöjligheter. En vanlig reduktion från bastariffen genom sådana överenskommelser kan uppgå 10-15 %.

Elpriset varierar mycket från provins till provins. Sålunda är den ovan refererade tariffen för Quebec, vars produktion till ca 97 % är baserad på vattenkraft, ett exempel på ett lågt elpris. I exempelvis New Brunswick, som gränsar till Quebec och har en elproduktion baserad på kärnkraft och konventionell kondenskraft, ligger elpriserna betydligt högre.

Skatten på el för industrier är 5 % i Alberta och Prince Edwards Island. I övriga provinser förekommer ingen skatt på el.

3.6.4 Framtida kostnader och priser

Fram till sekelskiftet bedöms elanvändningen i Kanada öka med i genomsnitt 3 % per år.

Elproduktionen och därmed elpriset beror mycket på lokala tillgångar. Quebec, Newfoundland, British Columbia och Manitoba har mycket vattenkraft medan kolkondens är dominerande i Alberta, Saskatchewan och Nova Scotia som har stora tillgångar av fossila bränslen. Kärnkraft finns framför allt i Ontario, Quebec och New Brunswick.

På grund av de olika lokala förhållandena samt typ och omfattning av produktionskapacitetstillskott kommer elprisutvecklingen att variera mellan provinserna. En allmän uppfattning är dock att elpriserna fram till år 1995 kommer att reallt sjunka något för att sedan åter sakta öka. Ny vattenkraft måste byggas ut och ökad export till USA ökar konkurrensen om elkraften. Vissa företag är självförsörjande med äldre vattenkraft och har även fortsättningsvis reallt sjunkande kostnader. På grund av nära förestående nyinvesteringar förväntas elpriserna stiga mer i provinserna Ontario, Manitoba och British Columbia.

Den federala regeringens energipolitiska mål är marknadsorienterat och har inte ändrats. Målet är att:

- utveckla energitillgångarna som en del av nationell och regional utveckling
- förbättra energileveranssäkerheten
- öka den kanadensiska andelen i ägandet och kontrollen av inhemska energiindustrier.

Det tidigare nämnda frihandelsavtalet med USA är ett viktigt steg i riktning mot liberalisering i handeln mellan de båda länderna.

Sex av de östra provinserna har överenskommit med regeringen om att vidta åtgärder i syfte att sänka svaveldioxidemissionen med 50 % till år 1994 jämfört med 1980. Trots detta finns det inga federala gränsvärden för utsläpp av svavel, stoft och kväveoxider. Exempelvis saknar kolkondensverken i Nova Scotia (80 % av produktionen eller ca 6 TWh el) avsvavlingsutrustning, trots att högsvavliga lokala kol är dominerande bränsletyp.

3.7 USA

3.7.1 Elförsörjningsläget

År 1987 förbrukades ca 2 774 TWh elkraft i USA. Per invånare och år uppgår konsumtionen till ca 11,5 MWh; ungefär två tredjedelar av motsvarande svenska värde. Industrins elförbrukning uppgick till ca 775 TWh. Den svarade således för ca 28 % av totalförbrukningen.

De mest elintensiva industribranscherna svarade för ca 16 % av USA:s elförbrukning. Fördelningen på branscher framgår av nedanstående uppställning:

	<u>TWh</u>
Järn- och stålindustri	55,2
Kemisk industri	175,5
ickejärnmetallindustri	79,6
Massa- och pappersindustri	106,5
Gruvindustri	<u>26,0</u>
Summa:	442,8

Elförbrukningen har under åttiotalet ökat med ca 2 % per år, vilket har varit långt under sjuttiotalets långsiktsprognoser. En bidragande orsak till den relativt låga ökningstakten har varit industrins långsamma utveckling. Dess andel av elförbrukningen har sjunkit under samma period, från 34 % till 28 %.

På grund av USA:s storlek och den decentraliserade elförsörjningen har behandlingen i det följande begränsats till ett fåtal stater. Dessa stater har bedömts vara av särskilt intresse för den svenska elintensiva industrins konkurrensvillkor. De stater som studerats är Georgia, Indiana och Ohio. I Georgia finns flera stora anläggningar inom pappers- och massaindustrin, i Indiana produceras mer stål än i någon annan delstat medan staten Ohio kommer på andra plats i detta avseende.

3.7.2 Georgia

Staten Georgias största effektuttag under 1988 var 14 892 MW. Detta har överträffats under sommaren 1989 då 15 281 MW uppnåddes. Georgia Power är det dominerande kraftföretaget i området och levererade motsvarande 83 % av 1988 års effekttopp.

Produktionskapaciteten för olika kraftslag, var följande år 1988:

<u>Kraftslag</u>	<u>MW</u>
Konventionell värmekraft	10 809
varav	
kol	(9 246)
olja & gas	(355)
ångturbiner	(1 208)
Vattenkraft	862
Kärnkraft	1 347
Summa:	13 018

De senast idrifttagna produktionsenheterna i Georgia är ett koleldat kraftverk med 818 MW effekt och ett kärnkraftverk med 1 160 MW effekt.

Georgia Power äger dessutom 25 % i ett pumpkraftverk (vattenkraft), som avses byggas år 1996 med 848 MW. I övrigt finns inga konkreta utbyggnadsplaner.

Bränslekostnaderna per producerad kWh var år 1988:

Fossila bränslen	1,734 cent = 10,6 öre
Kärnbränsle	1,086 cent = 6,6 öre
(enligt växelkursen 1989-01-02)	

Elförsäljningen i Georgia fördelade sig år 1988 på kundkategorier enligt följande:

Hushåll	20,5 %
Handel	22,0 %
Industri	31,8 %
Gatubelysning	0,4 %
Samkörande/Kommuner	15,2 %
Övrigt inkl. försäljning utanför staten	<u>10,1 %</u>

Summa: 100,0 %

Pappersindustrin svarade för 11,5 % av industrins elinköp.

Det genomsnittliga elpriset för Georgia Powers hushållskunder år 1988 var 43,3 öre/kWh. Priset är lägre än medelpriset för hushållskunder i hela USA, som år 1988 uppgick till 47,5 öre/kWh.

För handeln var det genomsnittliga priset i Georgia 43,6 öre/kWh och för industrikunder 28,1 öre/kWh.

Det genomsnittliga elpriset för industrin har genomgått följande utveckling sedan år 1978:

År :	1978	1979	1980	1981	1982	1983
cent/kWh:	2,87	3,01	3,36	3,62	4,39	4,29

År :	1984	1985	1986	1987	1988
cent/kWh:	4,55	4,48	4,41	4,37	4,59

Georgia Powers prissättning är utformad med syfte att täcka kostnaderna och ge klara prissignaler som stimulerar till effektiv elanvändning. Priserna gynnar därför elanvändning under låglasttid, lång utnyttningstid och investeringar i energieffektiv utrustning.

Ambitionen är vidare att priserna skall vara stabila, förutsebara och inte innebära några extrema höjningar eller sänkningar av kundernas elkostnader.

3.7.3 Indiana

Indiana är den största stålproducentstaten USA med en produktion av 14,3 milj. ton under perioden januari - september 1989.

De största kraftbolagen i staten är:

	TWh
Public Service Co. of Indiana	17,0
Southern Indiana Gas & Electric Co.	5,5
Indiana Michigan Power Co.	12,9
Indianapolis Power and Light Co.	11,9
Nothern Indiana Public Service Company	12,5

Elproduktionens fördelning på kraftslag var år 1988:

<u>Kraftslag</u>	<u>%</u>
Kol	97
Kärnkraft	2
Vattenkraft och övrigt	1

Summa: 100

De senast idrifttagna produktionsenheterna är tre stycken kolkraftverk med sammanlagt ca 1 900 MW effekt. Southern Indiana Gas & Electric Co. har vidare tillstånd för en 80 MW gasturbin, som är under uppförande.

66 % av elförsäljningen sker till kundgrupperna handel och industri.

Följande elpriser till stora kunder har noterats för år 1988 :

<u>Kraftbolag</u>	<u>Kund (typ)</u>	<u>Elpris</u>
SIGECO	ALCOA	2,4 cent/kWh*
PSI	A.E. Staley	3,9 cent/kWh
PSI	Coplay Cement	3,9 cent/kWh
NIPSCO	stålföretag	4,8 cent/kWh

* Detta ligger långt under SIGECO:s genomsnittliga pris till industrikunder och kan därför antas vara förenat med en hög grad av anpassning från kundens sida.

Omräknat till svensk valuta ligger elpriserna mellan 15 och 29 öre/kWh.

3.7.4 Ohio

Ohio är den näst största stålproducentstaten i USA med en produktion av 11,66 milj. ton under perioden januari-september 1989.

De största kraftbolagen i staten är:

	<u>TWh</u>
Ohio Power Company	27,9
Ohio Edison Company	20,3
Cleveland Electric Illuminating Company	19,2
Cincinnati Gas & Electric Company	15,4
Dayton Power and Light Company	12,1
Columbus Southern Power Company	11,9
Toledo Edison Company	7,9

Elproduktionens fördelning på kraftslag var år 1988:

<u>Kraftslag</u>	<u>%</u>
Kol	92
Kärnkraft	7
Gas, vattenkraft och övriga	<u>1</u>

Summa: 100

De senast idrifttagna och närmast tillkommande produktionsenheterna är:

<u>Anläggning</u>	<u>I drift</u>	<u>Effekt</u>	<u>Kraftslag</u>
Perry I	Nov 1987	1205 MW*	Kärnkraft
Beaver Valley II	Nov 1987	833 MW**	Kärnkraft
Killen II	Juni 1982	600 MW	Kol
Racine I+II	1982+1983	48 MW	Vattenkraft
Zimmer	1991	1300 MW	Kol
Woodsdale	1993	260 MW	Gas (toppkraft)

* Varav Ohios kraftindustris andel är 977 MW

** Varav Ohios kraftindustris andel är 719 MW

Fördelningen på energislag av de ovan redovisade Ohio-ägda tillskotten (3904 MW) är:

<u>Kraftslag</u>	<u>%</u>
	%
Kärnkraft	43
Kol	49
Vattenkraft	1
Gas	<u>7</u>
Summa:	100

Därmed är Ohio en av de stater där kärnkraften för närvarande svarar för den relativt sett största ökningen.

Försäljningen fördelar sig på kundkategorier enligt följande:

<u>Kundkategori</u>	<u>%</u>
Hushåll	29
Handel	24
Industri	43
Gatubelysning m. m	<u>4</u>
Summa:	100

Det genomsnittliga elpriset för hushållskunder var 1988 i Ohio 7,70 cent/kWh = 47,1 öre/kWh. Totalt betalade man i genomsnitt \$518,68 vilket innebär att medelelfförbrukningen per kund var 9334 kWh.

För handeln var det genomsnittliga priset 7,01 cent/kWh = 42,8 öre/kWh och medelelfförbrukningen per kund 71 474 kWh.

För industrikunder hänför sig tillgängliga prisuppgifter till år 1986. De genomsnittliga elpriserna till industrin (inkl. effektavgiften) ligger för kraftföre-

tagen i Ohio mellan 4,4 och 6,1 cent/kWh, dvs. mellan 27 och 37 öre/kWh.

3.7.5 Förslag till nya miljöpolitiska styrmedel

Kol är det dominerande bränslet i USA:s elproduktion, i dag släpps ca 20 miljoner ton svavel ut i luften från förbränningsanläggningar i landet. Trots olika riktlinjer för utsläpp av stoft, svavel och kväveoxider är rökgasreningsutrustningarna generellt mycket bristfälliga och kostnaderna för rökgasrening har haft en ringa påverkan på elpriset.

USA:s president föreslog den 12 juni 1989 ett omfattande program för att komma tillrätta med luftföroreningsproblemen. Förslaget, vilket innebär ändringar av Clean Air Act från 1977, syftar till att undanröja de tre största hoten mot miljön: försurning, städernas luftföroreningar och giftiga luftutsläpp. Programmet innehåller förslag om ekonomiska styrmedel, men ännu är inte alla delar utformade i detalj.

Förslaget syftar till att minska utsläppen av svavel-dioxid till hälften och kväveoxider med 2 milj. ton. I en första fas skall en reduktion ske med 5 milj. ton SO₂ till år 1995.

Det konstateras att varje begränsning av försurningen kommer att öka elpriserna, men att förslag som innehåller större flexibilitet ger mindre prisökningar. Planen ger därför valfrihet när det gäller sättet att reducera utsläppen. Reduktionerna kommer att avse alla anläggningar över en viss storlek.

Enligt förslaget kommer överlåtbara utsläppsrätter att införas så att minskningarna uppnås på det minst kostsamma sättet. I den första fasen kommer överlåtelse att tillåtas mellan elproduktionsanläggningar inom en stat eller inom ett system. Full överlåtelse rätt över delstatsgränserna kommer att tillåtas i en andra fas.

ELCON (Electricity Consumers Resource Council), en sammanslutning av större industrielförbrukare, har i anslutning till förslaget om the Clean Air Act och senare ändringar därav framhållit att:

- De nya förslagen får stora konsekvenser på elpriserna, det kan bli fråga om 15 - 20 % höjningar.
- Prishöjningarna kommer att slå särskilt hårt på de mest industrialiserade delstaterna.
- I USA betalar industrikunder genomsnittligen elpriser som ligger bland de högsta i de industrialiserade länderna. De är ungefär dubbelt så höga som i exempelvis Kanada och Sverige. Ett dyrbart program för reduktion av luftföroreningar kommer att öka denna prisskillnad.

UNDERBILAGA 1

Nedanstående officiella elpriser för industrileveranser, i respektive lands valuta gäller den 1 januari 1989, enligt UNIPEDE Economics and Tariffs study committee. (UNIPEDE = International Union of Producers and Distributors of Electrical Energy). Alla avgifts-element är inkluderade, även de som är fasta eller effektberoende.

Officiella elpriser den 1 januari 1989 i resp. lands valuta

Storlek: kW	100		1 000		25 000	
Utnyttjnings- tid: h/år	1 600		2 500		7 000	
Förbrukning: MWh	160		2 500		175 000	
Land	Utan	*)Med	Utan	*)Med	Utan	*)Med
-område/valuta	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt	skatt
Västtyskland						
pfennig						
-högind omr	25,9	28,3	19,9	21,7	11,9	13,0
-södra delen	25,1	27,2	20,1	21,7	13,7	14,8
Kanada cent						
-Quebec	7,86	7,86	5,90	5,90	2,92	2,92
Finland penni						
- Helsingfors	34,3	34,3	26,5	26,5	13,5	13,5
- Uleåborg	31,8	31,8	26,5	26,5	-	-
- Kotka	34,5	34,5	29,6	29,6	-	-
Frankrike						
centime	58,1	59,8	48,9	48,9	27,7	27,7
Norge						
norska öre						
-Oslo	54,4	58,0	45,4	49,0	35,1	38,7
-Ardal	22,6	26,3	19,3	23,0	15,6	19,3
Storbritannien						
penny						
- Yorkshire	6,10	6,10	4,83	4,83	2,68	2,68
- S Skottland	6,72	6,72	4,93	4,93	2,69	2,69
Sverige						
- Sthlm Energi	42,0	47,0	32,5	37,5	19,6	24,6
- Vattenfall						
Mellansverige	41,3	46,3	30,2	35,2	17,2	22,2

*) Exkl. avdragsgill moms.

Referenser

- UNIPEDE Economics and Tariffs study committee.
(UNIPEDE = International Union of Producers and
Distributors of Electrical Energy)
- Energy policies and programmes of IEA countries, 1988
- Energy statistics 1970-1985, 1986-1987 IEA
- NORDELS årsberättelse 1988
- "Sähkö 1990-luvulla" (El på 1990-talet), rapport från
det finska handels- och industriministeriet
- EDF 1988, årsberättelse Electricite de France
- Resultats techniques d'exploitation 1988, teknisk
resultatrapport från EdF
- Elproduktion och elpriser i Frankrike, promemoria från
Sveriges ambassad i Paris av 1989-06-22
- Konkurrentländernas elmarknader, Janne Sjödin, ÅF
Energikonsult
- Rapporter från de tekniska attachékontoren i Bonn och
London under 1988 och 1989 till STEV, STU och SEU.
- Uppdragsrapportering från det tekniska attachékontoret
i Washington
- Georgia Power Company annual report 1988
- Electricity in Europe/Opening the market, Andrew
Holmes, Financial Times Business Information
- Meeting of the IEA Sub-Group on Energy Conservation,
Paris 24-25 April 1989, protokoll
- European Electric Power System in the 1990s, WEFA
Energy
- Besök vid ELCON, IEA, NEA, UNIDEN, Franska
Industriministeriet och Electricité de France

UPPSKATTNINGAR AV KAPACITETSUTVECKLINGEN

I denna bilaga redovisas i tabellform de översiktliga beräkningar av elproduktionskapacitetens utveckling under åren 1991 - 2010 som utredningen utfört.

Kalkylerna har gjorts för femårsperioder och baseras på uppskattningar av kostnaderna för utbyggnad av olika kraftslag samt antaganden om olika restriktioner beträffande utbyggnadsmöjligheterna under varje period. De skilda utvecklingsalternativ som redovisas bygger på antaganden om dels avvecklingstakten för kärnkraft (scenarierna I - IV), dels elförbrukningens tillväxt (H-, M- och L-alternativen).

Kalkylunderlaget beskrivs i betänkandets avsnitt 9.1.3.

Tabell 1 Kapacitetsförändringar i elproduktionen vid hög tillväxt i elanvändningen (alt. H).

Scenario	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10
I				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-1,5	-20,3	-22,1	-22,1
Kraftvärme	1,5	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-0,3	22,0	21,5	21,1
Kapacitet ²⁾				
- totalt	166,2	175,8	186,2	197,2
- nettoförändring	1,2	9,6	10,4	11,0
II				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	3,5	-	-34,8	-34,8
Kraftvärme	1,3	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	1,6	34,2	34,7
Kapacitet ²⁾				
- totalt	166,2	175,8	186,2	197,2
- nettoförändring	1,2	9,6	10,4	11,0
III				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-1,5	-5,0	-	-59,5
Kraftvärme	1,5	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	1,4	3,0
Övr. kondenskraft	-0,3	6,6	-	58,5
Kapacitet ²⁾				
- totalt	166,2	175,8	186,2	197,2
- nettoförändring	1,2	9,6	10,4	11,0
IV				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	3,5	-	-	-69,5
Kraftvärme	1,3	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	1,4	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	1,6	-	68,5
Kapacitet ²⁾				
- totalt	166,2	175,8	186,2	197,2
- nettoförändring	1,2	9,6	10,4	11,0

¹⁾ Inkl. ökat utnyttjande av befintliga kärnkraftverk.

²⁾ Produktionsförmåga medelår vid slutet av resp. period.

Tabell 2 Kapacitetsförändringar i elproduktionen vid medelhög tillväxt i elanvändningen (alt. M).

Scenario	1990-95	1996-00	2001-05	2006-10
I				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-1,5	-20,3	-22,1	-22,1
Kraftvärme	0,1	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	17,1	16,2	15,3
Kapacitet ²⁾				
- totalt	160,0	164,7	169,8	175,0
- nettoförändring	-5,0	4,7	5,1	5,2
II				
Vattenkraft	-	1,1	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-	3,5	-34,8	-34,8
Kraftvärme	-	-	5,0	5,0
Vindkraft	-	-	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	-	28,8	28,0
Kapacitet ²⁾				
- totalt	159,9	164,5	169,5	174,7
- nettoförändring	-5,2	4,7	5,1	5,2
III				
Vattenkraft	1,5	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-1,5	-5,0	-	-59,5
Kraftvärme	0,1	5,0	1,1	5,0
Vindkraft	-	1,0	-	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	1,7	-	52,7
Kapacitet ²⁾				
- totalt	160,0	164,7	169,8	175,0
- nettoförändring	-5,0	4,7	5,1	5,2
IV				
Vattenkraft	-	1,1	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-	3,5	-	-69,5
Kraftvärme	-	-	1,1	5,0
Vindkraft	-	-	-	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	-	-	62,7
Kapacitet ²⁾				
- totalt	159,9	164,4	169,5	174,7
- nettoförändring	-5,1	4,6	5,1	5,2

1) Inkl. ökat utnyttjande av befintliga kärnkraftverk.

2) Produktionsförmåga medelår vid slutet av resp. period.

Tabell 3 Kapacitetsförändringar i elproduktionen vid låg tillväxt i elanvändningen (alt. L).

Scenario	1990-95	1996-00	2001-05	2006-10
I				
Vattenkraft	-	2,0	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-5,0	-16,8	-22,1	-22,1
Kraftvärme	-	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	0,5	8,5	7,6
Kapacitet ²⁾				
- totalt	154,9	146,5	144,0	141,5
- nettoförändring	-10,1	-8,4	-2,5	-2,5
IB				
Kärnkraft ¹⁾	-5,0	-16,8	-22,1	-22,1
Kraftvärme	-	5,0	5,0	5,0
Vindkraft	-	1,0	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	2,3	12,1	11,2
Kapacitet ²⁾				
- totalt	154,9	146,3	143,3	140,4
- nettoförändring	-10,1	-8,6	-3,0	-2,9
II				
Vattenkraft	-	-	4,0	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-	-	-31,3	-34,8
Kraftvärme	-	-	5,0	5,0
Vindkraft	-	-	2,0	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	-	4,1	20,3
Kapacitet ²⁾				
- totalt	159,9	159,9	143,8	141,3
- nettoförändring	-5,1	-	-16,1	-2,5
III				
Vattenkraft	-	-	-	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-5,0	-5,0	-	-56,0
Kraftvärme	-	-	-	5,0
Vindkraft	-	-	-	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	-	-	35,0
Kapacitet ²⁾				
- totalt	154,9	149,9	149,9	140,8
- nettoförändring	-10,1	-5,0	-	-9,0
IV				
Vattenkraft	-	-	-	4,0
Kärnkraft ¹⁾	-	-	-	-66,0
Kraftvärme	-	-	-	5,0
Vindkraft	-	-	-	3,0
Övr. kondenskraft	-5,1	-	-	35,0
Kapacitet ²⁾				
- totalt	159,9	159,9	159,9	140,8
- nettoförändring	-5,1	-	-	-19,0

¹⁾ Inkl. ökat utnyttjande av befintliga kärnkraftverk.

²⁾ Produktionsförmåga medelår vid slutet av resp. period.

Tabell 4 Beräknad utveckling av genomsnittskostnaden och den långsiktiga marginalkostnaden i elproduktionen 1991 - 2010.

<u>Genomsnittskostnad</u>				
	1995	2000	2005	2010
Hög förbrukningstillväxt				
Scenario I	18,1	19,6	21,2	22,6
Scenario II	17,8	18,3	20,6	22,6
Scenario III	18,1	18,8	19,3	22,6
Scenario IV	17,8	18,3	18,8	22,6
Medelhög förbrukningstillväxt				
Scenario I	17,7	19,0	20,5	21,9
Scenario II	18,0	17,8	20,0	22,0
Scenario III	17,7	18,2	18,4	21,9
Scenario IV	18,0	17,8	18,0	22,1
Låg förbrukningstillväxt				
Scenario I	18,0	17,8	19,1	20,4
Scenario II	18,0	18,0	18,4	20,5
Scenario III	18,0	17,9	17,9	20,6
Scenario IV	18,0	18,0	18,0	20,6
Scenario IB	18,0	18,8	22,6	26,6
<u>Långsiktig marginalkostnad</u>				
	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10
Hög förbrukningstillväxt				
Scenario I	26,1	27,6	27,6	27,7
Scenario II	22,7	26,9	27,7	27,8
Scenario III	26,1	27,2	26,7	27,9
Scenario IV	22,7	26,9	26,7	27,9
Medelhög förbrukningstillväxt				
Scenario I	20,4	27,6	27,6	27,7
Scenario II	-	26,1	27,7	27,8
Scenario III	20,4	26,9	26,0	27,9
Scenario IV	-	26,1	26,0	27,9
Låg förbrukningstillväxt				
Scenario I	-	26,7	27,4	27,5
Scenario II	-	-	27,3	27,7
Scenario III	-	-	-	27,8
Scenario IV	-	-	-	27,8
Scenario IB	-	30,6	45,4	44,4

ENERGIENHETER M. M.**Energi**

Grundenheten för energi enligt det internationellt fastställda SI-systemet är joule (J). Ännu används dock i Sverige ofta enheterna kalorier (cal) och wattimmar (Wh). Både kalorier och wattimmar används som beteckning för värmemängd. Wattimmar används som beteckning för elenergimängd.

$$1\ 000\ Wh = 1\ kWh = 3\ 600\ 000\ J = 859,2\ kcal.$$

Effekt

Effekt är energi per tidsenhet, dvs. energi = effekt x tid.

Ett kraftverks eleffekt mäts i watt (eller multiplar därav). Även värmeeffekt kan mätas i watt.

Multipelenheter

Multipelenheter erhåller man genom att kombinera enheten med ett prefix, varvid enheten multipliceras med en viss talfaktor (tiopotens).

k (kilo)	= 10 ³	=	1 000
M (mega)	= 10 ⁶	=	1 000 000
G (giga)	= 10 ⁹	=	1 000 000 000
T (tera)	= 10 ¹²	=	1 000 000 000 000
P (peta)	= 10 ¹⁵	=	1 000 000 000 000 000

Följande samband gäller således:

$$1 \text{ PJ} = 0,2778 \text{ TWh}$$

$$1 \text{ TWh} = 3,6 \text{ PJ}$$

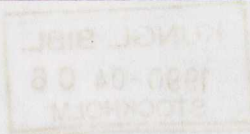
Ungefärliga omräkningsfaktorer mellan vissa energibärare

Råolja	1 Mton= 1,16 Mm ³ = 11 TWh= 42 PJ
Lätt eldningsolja	1 Mton= 1,20 Mm ³ = 12 TWh= 43 PJ
Tung eldningsolja	1 Mton= 1,06 Mm ³ = 11 TWh= 41 PJ
Naturgas	1 Gm ³ = 10,8 TWh= 39 PJ
Kol	1 Mton= 7-8 TWh= 25-30 PJ
Skogsbränsle	1 Mton TS= 5-5,5 TWh= 18-20 PJ
Torv(50% fukthalt)	1 Mton= 2,5-3 TWh= 9-11 PJ
Motorbensin	1 Mton= 1,37 Mm ³ = 12 TWh= 43 PJ

Statens offentliga utredningar 1990

Kronologisk förteckning

1. Företagsförvärv i svenskt näringsliv. I.
2. Överklagningsrätt och ekonomisk behovsprövning inom socialtjänsten. S.
3. En idrottshögskola i Stockholm - struktur, organisation och resurser för en självständig högskola på idrottens område. U.
4. Transportrådet. K.
5. Svensk säkerhetspolitik i en föränderlig värld. Fö.
6. Förbud mot tjänstehandel med Sydafrika m.m. UD.
7. Lagstiftning för reklam i svensk TV. U.
8. Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn. Idéskisser och bakgrundsmaterial. S.
9. Kostnader för fastighetsbildning m. m. Bo.
10. Strömgatan 18 - Sveriges statsministerbostad. SB.
11. Vidgad vuxenutbildning för utvecklingsstörda. U.
12. Meddelarrätt. Ju.
13. Översyn av sjölagen 2. Ju.
14. Långtidsutredningen 1990. Fi.
15. Beredskapen mot oljeutsläpp till sjöss. Fö.
16. Storstadstrafik 5 - ett samlat underlag. K.
17. Organisation och arbetsformer inom bilateralt utvecklingsbistånd. UD.
18. Lag om folkbokföringsregister m.m. Fi.
19. Handikapp och välfärd? - En lägesrapport. S.
20. Välfärd och segregation i storstadsregionerna. SB.
21. Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. ME.
22. Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. Bilagedel. ME.

Statens offentliga utredningar 1990

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Strömgatan 18 - Sveriges statsministerbostad. [10]
Välfärd och segregation i storstadsregionerna. [20]

Justitiedepartementet

Meddelarrätt. [12]
Översyn av sjölagen 2. [13]

Utrikesdepartementet

Förbud mot tjänstehandel med Sydafrika m.m. [6]
Organisation och arbetsformer inom bilateralt utvecklingsbistånd. [17]

Försvarsdepartementet

Svensk säkerhetspolitik i en föränderlig värld. [5]
Beredskapen mot oljeutsläpp till sjöss. [15]

Socialdepartementet

Överklagningsrätt och ekonomisk behovsprövning inom socialtjänsten. [2]
Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn. Idéskisser och bakgrundsmaterial. [8]
Handikapp och välfärd? - En lägesrapport. [19]

Kommunikationsdepartementet

Transportrådet. [4]
Storstads trafik 5 - ett samlat underlag. [16]

Finansdepartementet

Långtidsutredningen 1990. [14]
Lag om folkbokföringsregister m.m. [18]

Utbildningsdepartementet

En idrottshögskola i Stockholm - struktur, organisation och resurser för en självständig högskola på idrottens område. [3]
Lagstiftning för reklam i svensk TV. [7]
Vidgad vuxenutbildning för utvecklingsstörda. [11]

Bostadsdepartementet

Kostnader för fastighetsbildning m. m. [9]

Industridepartementet

Företagsförvärv i svenskt näringsliv. [1]

Miljö- och energidepartementet

Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. [21]
Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. Bilagedel. [22]

Handwritten scribbles and faint markings on the right side of the page.

Handwritten scribbles and faint markings on the right side of the page.

ALLMÄNNA FÖRLAGET

BESTÄLLNINGAR: ALLMÄNNA FÖRLAGET, KUNDTJÄNST, 106 47 STOCKHOLM,
TEL: 08-739 96 30, FAX: 08-739 95 48.
INFORMATIONSBOKHANDELN, MALMTORGSGATAN 5 (VID BRUNKEBERGSTORG), STOCKHOLM.

Y002-0/03/00 ISSN 1103-16 100